א תמוז תשל״ח, 26.7.78
שנה 42
המחיר: 13.00 ל״י (כולל מ.ע.מ.)
מספר 2134

העולם הזה

לעזאזל השלום, העיקר הבריאות!

תשקיף

היעד: להפגיש
את סאדאת ובגין

כל המאמצים הנעשים עתה מאחרי־הקלעים של המגעים בין ישראל ומצריים מכוונים עתה למעשה להשגת יעד בלעדי אחד: פגישה בין נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, לבין ראש־הממשלה מנחם בגין.

נראה כי האמריקאים, כמה משרי ממשלת ישראל, ומתווכים אחרים הפועלים מאחרי־הקלעים, הגיעו למסקנה כי רק פגישה בין שני המנהיגים עשויה להביא לפריצת־דרך במבוי הסתום אליו נקלעו הצדדים.

יש המעריכים כי מנחם בגין נפגע עמוקות באופן אישי מכך, שאחרי הזמנתו את סאדאת לירושלים לא החזיר לו זה במחווה דומה ולא הזמינו לנאום בפני הפרלמנט המצרי בקאהיר. בשעתו נעשו מאמצים לשכנע את סאדאת להזמין את בגין לקאהיר, מתוך תיקווה שהזמנה כזו וקבלת־פנים המונית שתיערך לו בעת ביקור כזה עשויים להגמיש את עמדותיו של בגין. כל הניסיונות בכיוון זה נתקלו בסרוב, למרות שהדבר הפך כבר לאובססיה לגבי בגין.

עתה פועלים גורמים שונים שוב, כדי לשכנע את סאדאת להזמין את בגין לפגישה על אדמת מצריים, אם לא לנאום בפני הפרלמנט המצרי. ההנחה בקרב המתווכים היא כי רק ביקור של בגין בקאהיר עשוי לתרום לתפנית.

פרס טס למרוקו
במטוסו של חסן

ביקורו של יו״ר מיפלגת העבודה, שימעון פרס, במרוקו במהלך שהותו האחרונה באירופה נשא אופי של ביקור ממלכתי.

פרס ביקר במרוקו על פי הזמנתו האישית של המלך חסן, שחרג הפעם מהמקובל ושלח את מטוסו הפרטי כדי להטיס את האורח מאירופה לארצו. בתום הביקור הוחזר פרס לצרפת בטיסה מיוחדת באותו המטוס.

סאדאת עלול
להתפטר באוקטובר

בעקבות פגישתו עם נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, בזלצבורג, העלה שימעון פרס בחוג סגור את התרשמותו האישית, שאם לא תחול התקדמות במשא־ומתן לשלום בין ישראל למצריים תוך החודשים הקרובים עלול סאדאת לנטוש את כס הנשיאות בחודש אוקטובר הקרוב — מועד סיום תוקפם של הסכמי־הביניים בין ישראל למצריים.

קיימת הערכה — לא של פרס — שאם אומנם יבחר סאדאת בצעד מעין זה, שבנקיטתו איים גם בעבר, יהיה זה צעד הפגנתי בלבד, בדומה להתפטרותו של קודמו ג׳מל עבד־אל־נאצר בתום מילחמת ששת־הימים. סאדאת יתפטר כדי להיענות אחר־כך לתביעת ההמונים וראשי השילטון לחזור לנשיאות, דבר העשוי לחזק את מעמדו מול האופוזיציה מימין ומשמאל.

לא מן הנמנע כי הרפורמה במיבנה המיפלגות במצריים, עליה הכריז סאדאת השבוע, והקמת מיפלגה משלו — מיפלגת המרכז — נועדו להכשיר את הקרקע לקראת אקט ההתפטרות המתוכנן.

לחברנו,

יוסי שנון

ברכות לבביות להולדת הבן

בית ״העולם הזה״

ניסיונות לפיים
בין עזר ואריק

במהלך השבוע האחרון נעשו ניסיונות לקרב מחדש את שר־החקלאות אריאל שרון ואת שר־הביטחון עזר וייצמן ולפיים ביניהם, אחרי הקרע שנוצר ביניהם לפני שבוע, בעקבות דברי הביקורת שהשמיע שרון בממשלה על פגישתו של וייצמן עם הנשיא סאדאת בזלצבורג.

וייצמן זועם על אריק במיוחד אחרי שהתברר, למרות כל ההכחשות, שהיה זה עוזרו של אריק, מוטי תג׳ר, שהדליף לעיתונות את הסיפור בדבר קריעת כרזת שלום בידי וייצמן.

עד כה לא צלחו ניסיונות אלה, בעיקר משום שגורמים שונים פועלים כדי להחריף את הקרע ולהעמיקו. הפירסומים השונים בעיתונות, על התבטאויות ומעשים של שני השרים, המודרכים על־ידי כמה ממקורביהם, תרמו בינתיים להחרפת היחסים.

לא מן הנמנע שאם יכשלו ניסיונות הפיוס עלול המצב להידרדר עד לחילופי האשמות גלויים הדדיים בין שני השרים.

רימלט חשד
ברכטמן

בעיקבות הסרת חסינותו של ח״כ הליכוד שמואל רכטמן, התגלה לי־ראשונה מדוע נבחר רכטמן כח״כ רק לכנסת הנוכחית.

עוד לפני חמש שנים הועלתה מועמ־דותו בוועדת המינויים של המיפלגה, שבראשה עמד אז מנהיג המיפלגה, הד״ר אלימלך רימלט, שפסק: „כל עוד אני במיפלגה, רכטמן לא יהיה ח״כ.״ רימלט סיפר כי התארח עם אשתו בחנוכת ביתו של רכטמן ב־רחובות, ו„הכיבוד והאירוח שראיתי שם היו בסיגנון שלא ראיתי גם אצל מארק מושביץ.״ אשתו של רימלט, שאלה את בעלה בתום המסיבה: „למה לא הגענו אנחנו למה שהגיע רכטמן?״ על כך השיב לה רימלט: „כל עוד איני יודע את התשובה, רכטמן לא יהיה חבר־כנסת!״

צ׳יצ׳ קורבן הליכוד

הסקרים שנערכו בתל־אביב מראים עד כה יתרון ברור למועמדותו של שלמה („צ׳יצ׳״) להט במירוץ לראשות העיר על־פני יריבו מהמערך, אשר („ארתור״) בן־נתן.

למרות זאת, גובר בליכוד החשש כי צ׳יצ׳ עלול ליפול קורבן להצבעת מחאה נגד הליכוד.

נראה שעיקר מערכת הבחירות של צ׳יצ׳ יכוון למנוע זיהוי בינו לבין הליכוד, כדי שהמאוכזבים ממדיניות החוץ והכלכלה של הממשלה לא יצביעו בעד מתחרהו כהפגנת־מחאה נגד הממשלה.

האלוף אראל - מועמד
הליכוד בחיפה?

בעוד ח״כ „לעם״ אמנון לין רואה כבר את עצמו כמועמד הליכוד לראשות עיריית חיפה, ספק רב אם יזכה בתפקיד זה.

ראשות רשימת הליכוד בחיפה מובטחת למיפלגה הליברלית. ראשיה אמנם פנו אל מנהיג לעם יגאל הורביץ, כדי לקבל ממנו חוות־דעת על כושרו של לין, וזה שמח להיפטר ממנו בהמלצה „זה יהיה הפתרון הטוב ביותר לבעיית אמנון לין,״ אולם אנשי המיפלגה הליברלית בחיפה מתנגדים למועמדותו. כרגע עומדים על הפרק שני מועמדים: עורך־הדין צבי צימרמן, שהיה ח״כ הליברלים למן הכנסת הרביעית ועד השישית, והאלוף (מיל.) שלמה אראל, לשעבר מפקד חיל־הים וכיום מנכ״ל איגוד חברות־הספנות.

כשעתו נפסלה אומנם מועמדותו של אראל בהצבעה בסניף המיפלגה בחיפה אולם עתה, אם יתן את הסכמתו, רבים סיכוייו לעמוד בראש רשימת הליכוד.

עיצומים נוספים
בעיתונות היומית

העיתונאים החברים באגודת העיתונאים עומדים לנקוט בעיצומים נוספים כנגד המו״לים של העיתונות היומית, במחאה על הסחבת במשא־ומתן על הסכם השכר שלהם.

בנוסף על שביתת האזהרה של יממה שהוכרזה השבוע, מתכוונים העיתונאים לנקוט בצעדים שיגרמו לאיחור בהופעת העיתונים — ברוטציה, כל יום איחור בהופעת עיתון אחר.

חזי כרמל ינחה
„השעה השלישית״

העיתונאי חזי כרמל, סופרו הישראלי של השבועון הצרפתי ל׳אכספרס, ייבחר ככל הנראה להנחות את תוכנית הטלוויזיה השעה השלישית במקומו של הד״ר ירמיהו יובל.

קולנוע „תל־אביב״
עומד למכירה

בניין קולנוע תל־אביב בתל־אביב, השייך לחברת הפצת הסרטים האמריקאית פוקס המאה־העשרים, עומד למכירה על הקולנוע שבו ועל אגף המישרדים. חברת פוקס מבקשת למכור את הבניין הנמצא במרכז העיר, בסמוך לכיכר דיזנגוף, משום שההכנסות ממנו אינן בשיעור ההולם לדעת מנהלי החברה את ההשקעה ואת הוצאות האחזקה.

המחיר שמבקשת החברה עבור הבניין נע בסביבות 30 מיליון ל״י. אם יימכר הבניין תיבנה חברת „פוקס״ בניין קולנוע חדיש אחר, אבל קטן יותר מקולנוע „תל־אביב״.

קורצ׳נוי יפגין
תחתוני כחול־לבן

במיסגרת המילחמה הפסיכולוגית ה־מתנהלת בין שני המתמודדים על כתר אלוף העולם בשח־מת, האלוף אנטולי קארפוב והטוען־לכתר ויקטור קורצ׳־נוי, עשוי קורצ׳נוי לנקוט, בין השאר, בצעד בעל משמעות ישראלית. קורצ׳־נוי, שהוכן לקראת המאבק בידי ה־נאורולוג הבאר־שבעי העולה מברית־המועצות ד״ר ולדימיר ברגינר, צוייד ברשימה ארוכה של אמצעי לוחמה פסיכולוגית, המיועדים להביך את יריבו הרוסי, לבלבלו ולהרגיזו.

בין שאר העצות: באחד הסיבובים יבקש קורצ׳נוי לשחרר את חגורת מכנסיו ותוך כדי כך יחשוף לעיני יריבו תחתונים בצבע כחול־לבן ש־מגן־דויד רקום עליהם.

כן... נחוץ להדק!

SONY®

זה היה העולם הזה שהיה

העולם הזה 822
התאריך: 23.7.53

לפני 25 שנה

השבוע לפני 25 שנה בדיוק הקדיש „העולם הזה" כתבת־שער מצולמת לספינה „ישראל", ולמפקדה מאכס גלזנר, שהפליגה למסע נועז של הקפת שיבעת הימים, כאשר על סיפונה שישה ימאים. מסע זה התאפשר בעזרת מערכת השבועון, בשיתוף־פעולה עם מרדכי מאיר ואברהם קריניצי. תחת הכותרת „סיפור ישראלי: ירויות לאור היום" תואר מישפטם של מוחמד חדרוג' (23) ועבאס מוחמד זיידאן (28), פועלים לבנונים, ממוצא פלסטיני, שחצו את הגבול לאור היום ונלכדו בידי מישמר־הגבול. את הסניגוריה על שני גונבי הגבול נטל עורך־הדין עמירם חרל"פ (28), שסיכם את דיברי ההגנה במילים: „נתאר לעצמנו שני עולים יהודים, בשנת 1947, בסירה ליד חוף הארץ. לידם ישב פלמ"חניק עם סטן. בהתנגשות עם מישמר החוף נהרג ה־פלמ"חניק המזויין, ושני היהודים מקבלים 10 שנים! לא, זה לא קרה אפילו בימי המאנדט! אז היו היהודים מקבלים שנה־שנתיים, והיישוב היה מכריז על שביתת־מחאה נגד העוול. זה בדיוק אותו מיקרה — אלא שהפעם באו הערבים במקום היהודים, והיהודים במקום הבריטים."

השבוע לפני 25 שנה הביא „העולם הזה" ראיון מיוחד עם ד"ר מאכס מרכוזה, סכסולוג ופסיכולוג, שדבריו התמקדו במשבר המיני העובר על הנוער הישראלי. בין השאר קבע ד"ר מרכוזה: „הנוער סובל ממעצורים."

בשער הגיליון: מאכס גלזנר, מפקד הספינה „ישראל", שיצאה להקיף את העולם.

היום שבה ניצחה הדת את המדינה ✶

גבריאל ציפרוני מציע: אקדח־מים במקום

פטיש בכנסת ✶ הפגרים עומדים בתור לנתוח

הממשלה

נקודת הרתיחה

חום כבד דיכא את הארץ. השרב ה־אפריקאי החניק את הנשמה. אולם יותר מן החום איימו על המדינה השבוע ענני־הסער של משבר שהזכיר, במידה רבה, את ימי־הביניים.

מאות בשנים לחמו בני אירופה כדי ל־החליט מי ישלוט על מי: המדינה על הדת, או הדת על המדינה. אוהדי האפי־פיור ושכירי הקיסר שחטו איש את רעהו בהנאה רבה, תוך שהחריבו מיספר בלתי־מבוטל של ארצות, עד שנפלה ההכרעה: המדינה ניצחה את הדת, השילטון החילוני את השילטון הקדוש. המיפנה הגדול הוליד את החירות החדישה, את הרנסאנס.

פורקן נגד מי? במדינת ישראל עדיין לא נפלה הכרעה זו. הציונות היתה מדינית־למחצה, דתית־למחצה. הפשרה הגדולה, ש־נוצרה עוד בימיו של הרצל, עברה בירושה למדינה. התוצאה: המדינה לא קיבלה שום חוקת־יסוד, כי חוקה כזו היתה צריכה להכריע לכאן או לכאן.

השבוע התלקחה מילחמה לאורך כל ה־חזית. גידול החזירים וביטול הזרם הדתי בחינוך, גיוס הבנות, חילול השבת וחצי־תריסר בעיות אחרות, העמיסו מעמסה כבדה מדי על המצפון הדתי האדוק. ה־מצפון ביקש פורקן.

פורקן נגד מי? מי הפר את דבר אלוהים? הממשלה. מי יושב בממשלה? המיזרחי והפועל המיזרחי. כך נפתחה חזית־מישנה: בין הדתיים הצרופים, שיכלו ל־השתמש במלוא נישקם, לבין הדתיים־המתונים, שנתפסו ללא תחמושת.

מצב המיזרחי והפועל המיזרחי היה נואש. בליבם הסכימו בהחלט עם הממשלה, והיו בטוחים כי החוק החדש לגיוס הבנות צודק ורצוי. מישקי הפועל המיזרחי ברחבי הארץ זעקו לידיים עובדות, ושמחו על החוק שאילץ את הבנות הדתיות לעבוד בהם.

אולם גם שתי סיעות אלה לא יכלו לעמוד נגד הרבנות הראשית, שפסלה את החוק. הלחץ עליהם גבר מיום ליום. קשה היה להם להחליט לוותר על המקומות בממשלה, ודווקא בגלל נקודה שבה הזדהו עם הממשלה. אולם קשה היה עוד יותר להיראות בעיני המוני הדתיים כבוגדים, העושים מלאכת השם רמייה.

היום המתאים. בירושלים שררה אווי־רה של כמעט־ערב־מילחמת־אזרחים. ה־טרור הדתי וההפגנות ההמוניות (ראה: הפגנות) הטביעו את חותמם על חיי העיר.

היה זה מתאים מאד שמלחמה זו נערכה דווקא בשבוע שבו חל תישעה־באב — היום שבו חרבה ירושלים אחרי מילחמת־אחים קטלנית בין הדתיים לבין האנטי־דתיים.

הפגנות

מים נגד דת

שיעמום עמוק אפף את הכנסת. החום המחניק ירד על אולם־הישיבות, שהיה כמעט ריק מאדם. במיזנון ישבו ח"כי כל המיפלגות בצוותא, לגמו מיץ־לימון והח־ליפו הירהורים נוגים על חוסר־התכלית שבישיבה במוסד ריבוני זה, שכוח־ההכרעה שלו פוחת והולך.

לפתע מילא רעש מוזר את החלל. הוא דמה מאוד ליילת חתולים. הח"כים אצו אל החלונות הגדולים, הלו מצפים בקורת־רוח למחזה שיפיג את השיעמום.

גורל מר ממוות. לפני בניין הכנסת* עמדו כ־300 נשים מן השכונות הדתיות, חבושות מיטפחות־ראש, כמעט כולן בגיל־העמידה. המהלומות הראשונות ניתכו על דלת הכנסת ועל חלונות המיזנון. ג'יפים מישטרתיים הוזעקו בבהלה, עשרות שוט־רים קפצו מהם והסתערו על הנשים. אולם הנשים לא היו מוגות־לב. המטרה העליונה — להציל את בנותיהן מזנות ומגורל מר ממוות — חיזקה את גופותיהם המדול־דלים. שוב ושוב נפרצו המחסומים, שוב ושוב פרצה אשה בודדה את שרשרת ה־שוטרים המיוזעים והמגדפים, שנהגו ב־איפוק רב.

להשפריץ או לא להשפריץ? במ־קום הישועה באה מכונית־כיבוי אדומה וגדולה. היא תפסה עמדה בחזית בניין ה־כנסת. כמה כבאים השחילו צינורות־כיבוי ארוכים, הרכיבו זרנוקים מאיימים, וחיכו לפקודה.

היתה זו בעייה קשה: להשפריץ או לא להשפריץ? אומנם ההפגנה נשברה, אולם נשארה התקהלות בחזית בניין הכנסת, ו־התקהלות לפני הכנסת היא עבירה חמורה מאד. לפתע התיישר הצינור המקופל, ו־סילון־מים ארוך־טווח ניתז באוויר.

החלל התמלא מים. הוא ירד על הנשים, קרע מידיהן את סיפרי־התהילים, אולם לא שבר את רוחן. הן התרחקו, אך התקהלו מחדש. מכונית הכבאים נאלצה לזנב בהן ממקום למקום. רק אשה בודדה, ש־משום־מה נשכחה בכל ההמולה, נותרה בעורף האוייב, יושבת בדד על המידרכה, שקועה בספר־תהילים.

הערה: יומיים אחרי שצלם **העולם הזה** צילם תמונות מחרידות אלה, הוכה קשה ומכוניתו הוצתה על־ידי טרוריסטים דתים.

* הכנסת שכנה באותם ימים בבית פרומין, ברחוב המלך ג'ורג', מול בית־הקפה טעמון.

קיבוצים

משק הבנות

מעולם לא ציפה משק במתיחות גדולה כל־כך לידיעה מתוך חדר־היולדות, כפי שציפה לה בשבוע שעבר משק יזרעאל ה־קטן, שליד עפולה. סימן־שאלה גורלי ריחף באוויר חדר־האוכל.

והיתה סיבה למתיחות זו. עד כה היו תשע לידות במשק, ותשע פעמים נולדה בת. המשק נותר מחוסר בנים. המתיחות גברה והלכה מרגע לרגע. החברים התקשו להתרכז בעבודתם. הלידה הצפויה תפסה מקום מרכזי בכל שיחה במקלחת ובחדרי־האוכל.

לבסוף הגיעה הידיעה. היא ירדה על המשק כרעם. נולדה: בת. משק אחר היה אולי מתייאש. לא כן קבוצת יזרעאל. עוד לא אבדה התקווה. עוד יש חברות המוכנות לעמוד בפרץ. ליתר דיוק: שלוש חברות נוספות מתכוננות ללדת. אחת מהן היא אשתו של אתלט ידוע. אמרו חברי המשק, בתיקווה עמומה: „אם האתלט לא יצליח, מי יצליח?"

מכתבים

מי אשם בטרור?

אני מפחד לצאת מפתח ביתי — רצחתי, זרקתי פצצה בצירות הרוסית והצ'כית. אני המגף השחור, הלבן והשקוף. אני חבר המחתרת, זרקתי פצצה במישרד־החינוך, שרפתי מוניות, הצתי אטליזים... להתראות בבת־ים...

יעקב אחימאיר, שיכון העיתונאים, ר"ג

משפט שמחון

קראתי את הרשימה בנוגע למישפט ה־רס"ר שימחון, ועלי לציין בברכה ובקורת־רוח את הצורה הנאה שבה נמסרו הדברים לקהל, הן הנקודת־ראות התוכן והן מנקודת־ראות הצורה.

אשר לוויצקי, עו"ד, ירושלים

אנשים

● את נסיותיו הבלשניות הפגין **ישראל גלילי** במועצת הקיבוץ המאוחד שנערכה בקיבוץ אלונים, שעה שאמר: „אנו חותרים כי יחדלו לגהנם גיהנומים ביישובי הקומונה בארץ."

● כדי להפיג את השיעמום הכללי ב־כנסת, הציע סופר הבוקר הוותיק, **גבריאל ציפרוני**, הצעה מקורית: לצייד את יו"ר הכנסת באקדח־מים במקום בפטיש. הדבר יאפשר לו לשתק את המפריעים בסילונים, ואולי גם לעורר חברי־כנסת רדומים.

● הזהיר ח"כ חרות, **יוחנן באדר**: „אם תצביעו בעד חוק האנאטומיה והפא־תולוגיה, הגוזל גוויות מן החברא־קדישא (ומעביר אותן לצורכי לימוד רפואי), היז־הרו שהחברא־קדישא לא תתנקם בכם כש־תיפלו בידיה."

● התלונן, בדיון על אותו חוק, ח"כ הפועל המיזרחי **אליהו משה גנחובסקי**: „יש כאן כל־כך הרבה אנשים המטיפים נגד ימי־הביניים, שאפשר היה לחשוב כי הפגרים עומדים בתור לפני מישרד שר־הבריאות ומבקשים שינתחו אותם."

מים נגד נשים הפגנה סוערת של נשים דתיות נערכה מול הבניין הישן של הכנסת, במרכז ירושלים. היא פוזרה על־ידי המישטרה תוך שימוש בסילוני־מים. אולם הנשים עמדו בגבורה מול המחץ הרטוב. תמונות אלה צולמו על־ידי צלם **העולם הזה**, דויד רובינגר, שמכוניתו הוצתה והוא־עצמו הוכה קשות על־ידי קנאים דתיים.

פרסום ר.ר. יעקבסון

בלילות הקיץ החמים
שום דבר אינו קורה...

...עד שמגישים
גלידת זהב שטראוס*
בקפה קר עלית.

„המזגן עובד לשוא ואתם צמאים עכשיו
אז יש לי רעיון של זהב (אומרת המארחת)
מה בדבר קפה קר?"
(היא אמרה ICE COFFEE)
„הולך (אמרו האורחים)
ותביאי גם חמוצים."
(צחוק).

* גלידת זהב מוקה-וניל על בסיס שמנת.

טוב לי עם קפה קר עלית עם גלידת זהב שטראוס מלאת טעם

טמפו-היט תוסס

עם מבחר חדש של תקליטים "לוהטים". גם בסופרמרקטים.

חסכן דמי משלוח- גשו לסופרמרקט

מדבקות

תמורת 12 סגרים של "ליטר פלוס" או 24 פקקים רגילים תקבלו 3 מדבקות צבעוניות, ממוספרות.

תקליטים

חינם - תמורת מדבקות 1-20 (המספרים בלבד!)
או תמורת 40 סגרים (או 80 פקקים רגילים) בצרוף 40 ל"י

בסופרמרקטים או המחאות דואר בלבד

תקבלו תקלים לפי בחירתכם מתוך רשימת הזמרים והלהקות המשתתפים במבצע.

תחנות האיסוף פועלות בימים א' ב' ד' ה' בין השעות 7 - 4 אחה"צ.

ירושלים. סופרמרקט "המשביר" רח' המלך ג'ורג'. פינת בן-יהודה
סופרמרקט "בית הכרם". בית הכרם.
חיפה. סופרמרקט "צרכן" קריח אליעזר. בכר מאירהוף
בסופרמרקטים של אגודה צרכנית "תל-אביב דן שרון"
תל-אביב. רח' אבן גבירול 30
תל-אביב. רח' להגרדיה 78. יד-אליהו
רמת-אביב. רח' ברודצקי 43
בת-ים. מגדל נחום. שד' העצמאות
חולון. רח' סוקולוב 48
רמת-גן. רח' הרואה 2
רמת-גן. "ארגמן" רח' ז'בוטינסקי
פתח-תקוה. רח' חיים עוזר 11
ראשל"צ. רח' רוטשילד 9
רחובות. רח' יעקב 3
באר-שבע. "צפון" הנשיאים. שכ' 1
נתניה. "מרכז" רח' שטמפפר

טמפו היט באמצעות הדואר

מדבקות

אסוף 12 סגרים של "ליטר פלוס" או 24 פקקים רגילים של "טמפו". צרף מעטפה מבויילת. על המעטפה ציין את השם המלא והכתובת המדוייקת.
שלח ל"טמפו", אזור התעשיה, חולון. בדואר חוזר תקבל 3 מדבקות צבעוניות ממוספרות.
מדבקות תקבל רק עם מעטפה מבויילת

תקליטים

הסר את המדבקות הצבעוניות ושמור על חלקן האחורי הממוספר. אספת מספרים 20—1?
שלח ל"טמפו", אזור התעשיה, חולון, בציון שמך המלא וכתובתך המדוייקת. בתמורה תקבל תקליט. אל תשכח לציין את שם התקליט בו בחרת, מתוך רשימת הזמרים והלהקות המשתתפים במבצע.
אפשרות נוספת: שלח 40 סגרים או 80 פקקים רגילים ו-40 ל"י בדואר רשום, ציין את השם המלא, הכתובת המדוייקת ואת שם התקליט בו בחרת מתוך הרשימה.

מערכת סטריאופונית

בהגרלה בין כל המשתתפים, בתום המבצע.

שים לבו אין הגבלה על מספר התקליטים שאתה יכול לקבל!
ככל שתרבה לשלוח מעטפות עם פקקים, תקבל יותר תמונות, יותר תקליטים. והעיקר — תגביר את סיכויך לזכות בפרס הגדול: מערכת סטריאופונית משוכללת.
בהצלחה.

מבחר חדש

להקת בל אפוק
להקת שמפניה
להקת אירפשיין
להקת סנטנה
להקת קוקו
להקת דם יזע ודמעות
ברברה סטרייסנד
קריס קריסטופרסון
דיסקו יורופ
קומפיוטרס דיסקו

מבחר קיים

להקת תזמורת החשמל
להקת כנפיים
להקת הביטלס
להקת אבבא
להקת סמוקי
להקת קווין
קליף ריצ'רד
פול סיימון
בילי ג'ואל
דייויד סול

כל אחד זוכה!

הערה: המבצע מתיחס לתקליטים בודדים בלבד. אלבומים כפולים תמורת 80 סגרים או 160 פקקים + 80 ל"י.

תקלימים עבריים
פסטיבל הזמר תשל"ח
מתי כספי
יהורם גאון
חוה אלברשטיין
דני ליטני
שלום חנוך
אסתר ואפרים שמיר
רוחמה
אריק לביא
צמד הפרברים
משהו טוב לילדים
קרוסלה
סדרת "דוד ירח".

כל פקק להיט במבצע טמפו-היט

טמפו
CBS

פרסום א. מל

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר•

לחזור אחורנית אלף וחמש מאות גיליונות של העולם הזה זה כמו לעסוק בפרה־היסטוריה. 28 שנים חלפו מאז. רבבות כתבות. אלפי נושאים. חלק גדול מחברי המערכת הנוכחית טרם נולדו אז. ובכל זאת, כאשר נטלנו השבוע ליד את גיליון מספר 662 של העולם הזה, שראה אור ב־29 ביוני 1950 — 1472 גיליונות לפני הגיליון שאתה מחזיק בידך — אי אפשר היה להתעלם מהקביעה הנושנה ש„אין חדש תחת השמש."

הנושא המרכזי של אותו גיליון היה בדיוק אותו נושא שהסעיר את המדינה בשבועות האחרונים ושהגיע לשיאו בהצבעה הדרמתית שנערכה לפני שבוע בתום ליל שימורים בכנסת: חוק גיוס הבנות לצה"ל.

מאז עלה הנושא מחדש לסדר־היום הציבורי, נכתבו סביבו מאות מאמרים. אבל אף אחד מהם לא גרם להתרגשות כה רבה כמו אותו מאמר שפורסם בנושא זה בהעולם הזה לפני 28 שנה. היתה לכך סיבה טובה: אותו מאמר, שנכתב בידי אורי אבנרי, היה אולי המאמר הראשון שהתפרסם בעתונות החילונית במדינה, שהעמיד את התועלת בגיוס בנות בצה"ל בסימן שאלה. די בכותרת הכתבה האם גיוס הבנות מיותר? כדי להצביע על כך.

הכתבה המצולמת פורסמה שבועות מספר אחרי שהעולם הזה עבר מידיו של עורכו הוותיק, אורי קיסרי, לידי המערכת החדשה, שהיתה מורכבת רובה ככולה ממשוחררי צה"ל, שזה עתה סיימו את שירותם הצבאי. הם יכלו להתייחס לבעיה כמי שהכירו אותה מקרוב בעת שרותם הצבאי. תנאי שרות הבנות בצה"ל היו באותה תקופה שונים לחלוטין מאשר כיום וגם מידת התועלת שהפיק מהן הצבא היתה שונה. אבל הבעיות שהתעוררו סביב נושא זה היו כמעט אותן הבעיות שהועלו לאחרונה. הן נבעו כבר אז בעיקר מאי השוויון שבחובת השרות הצבאי של בנות.

כדאי אולי לצטט מספר קטעים מאותו מאמר, שנחשב בשעתו כנועז ופרובוקטיבי, ולוא רק כדי לעמוד על המהפכה שהתחוללה מאז הן בסיגנון העולם הזה והן בעמדותיו.

להלן קטעים נבחרים ממנו:

לפני חודשים אחדים החליטה הכנסת להאריך את שרות הבנות לשנתיים. איש מן הצירים לא טרח לשאול אם אומנם זקוק הצבא למספר כה רב של בנות ואם כדאי לבזבז על גיוס זה את האמצעים המיועדים לחיזוק הצבא ואם אין לספק את הצרכים המעשיים בצורה זולה יותר. חוק זה, ממש כחוק חינוך חובה, נתקבל מטעמים דמגוגיים, בלי כל חשבון מוחשי.

האמת הפשוטה היא שרק חלק הבנות החייבות גיוס גויסו. השאר השתמטו באמתלה של „מצפון דתי" או זכו ל„דחיה". מדוע? אין בהן צורך.

התוצאה היא עוול משווע. חלק של החייבות גיוס (וביניהן דווקא המשכילות: אחיות, סטודנטיות, סמינריסטיות, שהציבור זקוק להן בשטחים חיוניים אחרים) תהיינה חייבות לשרת שנתיים — בעוד שחלק של הבנות לא תשרתנה כלל. יתר על כן — שרות השנתיים הורס כל התלהבות של הבנות. אף אחת מן הבנות אינה רוצה לעבוד עבודה חקלאית. למעלה מ־90% מכל המגוייסות רוצות להיות פקידות במשרדים הקרובים לבית. ואשר לפריון ה־

התגובה שהסעירה את המטכ"ל (העולם הזה 662)

„אין חדש —

הכתבה על גיוס הבנות בצה"ל ב־1950

תחת השמש"

עבודה — הרי אין זה סוד שהוא ירוד בהרבה מזה של העובדות האזרחיות.

האם היה המצב מוכרח להיות כך? בוודאי שלא. לוא היתה תקופת השרות מתקבלת על הדעת — לוא היתה, למשל, חצי שנה; או לכל היותר שנה אחת — יכול הצבא לקלוט את כל חייבות הגיוס, הרוח הכללית היתה מתרוממת ואפשר היה לחסל את מגיפת ההשתמטות, שמקורה בהרגשת העוול.

■ ■ ■

אחרי שתיאר את קשיי השרות הצבאי באותם ימים לבנות, העלה אורי אבנרי כמה רעיונות בהקשר לכך. כתב אבנרי:

אני שואל בכל הרצינות שאלה אפיקורסית: היש בכלל צורך בכל אלה? לשם מה לומדת צעירה להשתמש בסטן — כשברור לחלוטין שלא תשתמש בו לעולם? לשם מה היא צריכה להצדיע (לפעמים ל־טוראית־ראשונה הממלאה תפקיד של סמלת) או לשחק ב„שמאל־ימין"?

הצבא זקוק למספר מסויים של בנות לתפקידים מיוחדים: פקידות, חובשות, קשריות, מקפלות מצנחים. האם לצורך זה יש צורך ב„צבא נשים"? מדוע לא יהיה לבנות שרות־נשים כדוגמת השרות הקיים באנגליה ובאמריקה — שרות ללא כל הבולשיט הצבאי? מדוע יש להלביש את הבנות מדי חאקי צבאיים במקום לתת להן תלבושת אחידה, נאה ונשית?

במקום לשחק בצבא, מוטב היה לקיים שרות־נשים שיאפשר לחברותיו חיים פרטיים רחבים ככל האפשר, יתן להם חינוך יסודי במקצועות חיוניים, יארגן את העבודה בצורה שתאפשר פריון מקסימאלי (במקום הפריון הירוד שהוא בלתי נמנע במשטר צבאי) — ויעמוד כולו תחת פיקוד של נשים?

...בכל הוויכוחים על הצבא נשכחה, בדרך כלל, נקודה בעלת חשיבות מכרעת: כמה זה עולה? אסור לנו לפרסם כמה עולה לצבא כל מגוייסת. אולם לא אגלה סוד אם אומר שסכום זה עולה על המשכורת המקובלת של פקידה, אחות או טלפוניסטית במשק האזרחי. לוא היה הצבא מקים שרות־נשים שחברותיו תקבלנה משכורת רגילה תמורת עבודתן ותחיינה את חייהן הפרטיים — היו ההוצאות יורדות למחצית ופריון־העבודה הכללי־השרותי בצבא היה עולה פי שניים או שלושה. אין זה ויכוח מופשט. עשרה פועלים משלמים מס הכנסה כדי לשלם את הוצאות־המחייה של חיילת אחת. שאלה גדולה היא אם לא היה כדאי יותר לצבא להשקיע כסף זה בקניית ציוד כבד.

מראשיתו סבל הוויכוח על שרות הנשים מעודף של דמגוגיה. פיטפטו על שיוויזכויות לנשים, על חינוך לאומי ועל פראזות דומות. הגיעה השעה לשים קץ לפטפטנות זו ולשאול: למה זקוק הצבא באמת וכיצד אפשר לספק את צרכיו בצורה הזולה, היעילה והצודקת ביותר.

■ ■ ■

הרבה דברים השתנו מאז פורסם מאמר זה: צרכיו של צה"ל, המחסור בכוח־אדם בו, התפקידים אותם ממלאות הבנות המגוייסות וכתוצאה מכך גם עמדת העולם הזה כלפי הנושא. מעניין רק לציין, שאחד הנימוקים שהעלה העולם הזה באותם ימים נגד התועלת שבגיוס הבנות, אומץ רק בשבוע שעבר בפי הלוחם הראשי למען העברת התיקון בחוק, ח"כ אגודת־ישראל, שלמה לורנץ. לורנץ חזר כמעט מילה במילה על הטענה, שמבחינה כלכלית זול ויעיל יותר היה לצה"ל לשכור בנות בשרות אזרחי תמורת משכורת המקובלת במשק האזרחי.

אולם השינוי הבולט ביותר שהתחולל מאז פירסום אותו מאמר היה דווקא בעמדתם של צה"ל ומשרד־הביטחון. כפי שיכולת להווכח, נכתב המאמר בצורה לגיטימית, בסיגנון כמעט צמחוני בהשוואה לזה המקובל — לא רק בהעולם הזה — כיום. ובכל זאת, הוא עורר את חמת שלטונות צה"ל ומשרד־הביטחון.

זמן קצר אחרי שנמסר המאמר הכתוב לביקורת הצנזורה, הוזמנו עורכי העולם הזה אל דובר צה"ל. אז כיהן בתפקיד זה מויש פרלמן, שהיה גם דובר מערכת־הביטחון כולה. חוק הצנזורה לא איפשר את פסילת המאמר, מאחר שלא נכללו בו כל סודות ביטחוניים: אבל מויש פרלמן תבע לגנוז אותו. הוא אף הרחיק לכת ואיים: אם יפורסם המאמר יצטרך צה"ל להסיק כלפי העולם הזה מסקנות חמורות מאוד.

המאמר פורסם וצה"ל הסיק את המסקנות. על פי הוראת הרמטכ"ל דאז, רב־אלוף יגאל ידין, נותקו היחסים בין צה"ל ומשרד־הביטחון — ניתוק שנמשך שנים רבות מאוד. ניתנה גם הוראה שלא לרכוש עוד עבור חיילי צה"ל את גיליונות העולם הזה.

מה שהרגיז את ידין במיוחד לא היה כל כך תוכנו של המאמר כמו כמה מהתמונות שליוו אותו, שצולמו בידי צלם המערכת, מקסים סלומון. במרכז הכתבה המצולמת התפרסמה תמונה של חיילת צה"ל המסתרקת במשרד צבאי, בצורה שהמחישה, לדעת ידין, את הבטלה השוררת במשרדים הצבאיים. התירוץ הרשמי לניתוק היחסים בין צה"ל והעולם הזה, בעקבות אותה כתבה, היתה טענה כאילו ביים מקסים סלומון את התמונה במתכוון, בעת שצילם אותה במחנה השלישות ביפו. האמת היתה, שהחיילת המסתרקת שלפה את המסרק ביוזמתה, בעת שהבחינה בצלם שבא לצלמה.

ייתכן שאילו היו שלטונות צה"ל מגיבים כיום על הפירסומים ששללו גיוס בנות לצה"ל, כפי שהגיבו אז — בהתאם לדעה האמיתית השוררת במטה הכללי של צה"ל באשר לחיוניות גיוס הבנות כיום — היה קשה יותר לשותפים הקואליציוניים להעביר את התיקון המפלה בחוק. אבל ידוע: קשה אינה עניין של עקרונות, אלא של שיקולי מקח וממכר קואליציוני.

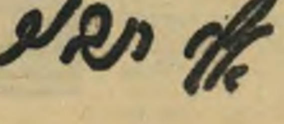

הורוס קופ

כמו בשבועות האחרונים, הבעיות המרכזיות שלך הן: חוסר־כסף ושיעמום. במישור הפיננסי אין רגיעה. מוטב שתתחיל לחשוב על חריגה קיצונית מעיסוקך — או אי־עיסוקיך — הרגילים. אם לא תשנה את המצב, אתה עשוי להיתקע לצמיתות. במישור הרומנטי, בת טלה, אין עוד טעם רב לרומנים הקצרים והקלים. שמא תחשבי על משהו קצת יותר רציני? מצד שני, דווקא האדם המדבר הרבה, איננו מתאים לך כלל.

* * *

המצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש באפלה — אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח. גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. בת שור — הזנחת לאחרונה את נושא הופעתך. את ודאי אינך יודעת, שהופעתך היא כרטיס־הביקור שלך. אם אתה יפה — נצלי זאת!

* * *

לא. הדרך הנכונה אינה להגיד את הכל בפרצוף. אף לא למקורבות אליך ביותר. עם חברות את חייבת לנהוג דיפלומטיה. על אף שזה שנוא על בני־התאומים, שינאת־מוות. גם עם זרים: בייחוד הבוסים והמספקים עבודות חייבים להבין לרוחך, ולעדנת־חושייך — את צריכה להבינם. בת תאומים — עיסקי בספורט.

הבעייה העומדת במרכז השבוע, בן־סרטן, היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — מצויין. כל אשר תעשה העלול לפגוע בה — מסוכן מן הרגיל. גש לרופא, לבדיקה שיגרתית. ואל תזניח את פוליסת־הביטוח בגלל הצלחתך העיסקית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפיננסי, אך היזהר מאד ממס־הכנסה...!

* * *

יהיה עליך לרסן יצר מסויים על מנת להגיב כראוי על מילים או מעשים של אחרים. אל תידבק בחלומות אבודים — אתה מזבז את זמנך ללא תועלת. יהיה עליך ליטול אחריות במצבו של בן־מישפחה קשיש. קצת יותר גמישות לא תזיק לך, במייוחד כשתצטרך לעסוק בפעולות אחדות בעת ובעונה אחת.

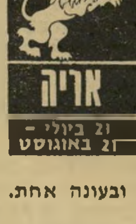

* * *

העבודה בוערת ויש אפילו תוצאות די מפתיעות לעבודתך, אבל צרתך היא שאתה מדבר יותר על העבודה מאשר מבצע אותה. הדבר היחידי שבולם ומרסן אותך היא בעצם שותפתך המצביעה בפני כל הזמן על נקודות התורפה שלך. יש הרבה הגיון ואמת בדבריה. בת בתולה, לבשי אדום.

אתה נמצא שוב בנקודה שאתה שונא — אבל לה אתה זקוק כדי לפעול כמו בן־אדם: בקו־הגנה. תוקפים אותך חזק, וחזקה שתדע כיצד לפעול כדי להשיב מילחמה־שערה או למנוע את פני הרעה. בת מאזניים: חברה קנאית עלולה לקחת אותו ממך. אך אם הוא חשוב לך באמת ואת מעדיפה אותו, תזכי לברנש מתוק.

* * *

איני מכיר הרבה שבועות טובים יותר למצוא מרגע בטבע, באנשים חדשים, ובדברים יפים. זהו שבוע שצריך להיות מוקדש חצי־חצי: לעבודה ולבילוי, בייחוד להסתכלות, ביקור בתערוכות וכיוצא בזה. אם תשקיע את כל הזמן לאחד משני התחומים — תינזק. אם תמשיך לדאוג — תגרום רק נזק לזקוקים לך.

* * *

יום א׳ פותח פרק חדש במאבק המיקצועי או האישי. אם אתה תדע להסתכל מסביב לפני שתקפוץ, לשקול את כל האפשרויות ולא להיכנס להתנגשויות עקרות — יש לך סיכויים מצויינים להרחיק לכת. פגישה עם נערה בהירת־שיער תוביל אותך לבחירה מביכה. תצטרך להחליט, ומהר: אחרת תפסיד הזדמנות רומנטית גדולה מאד. בת קשת לבשי לבן.

* * *

חשדות מכוערים שהשמיעו באוזניך שכניך הצעירים, אינם מבוססים, ומצוי בהם גרעין עלוב מאד של אמת. אך הנזק כבר נגרם; עשה מאמץ עליון לתקנו, בטרם המצב יהיה אבוד לחלוטין. זה ילמד אותך להבא לקח, שלא להאמין לכל בדותה המושמעת באוזניך, ולטרוח לאמת דברים, בטרם תגיב.

* * *

השבוע צפוייה לך פעילות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע שעבר יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפיזיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטל עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חולשות קטנות שלך — ללא ספק תצליח. נסה השבוע לאנוס את עצמך לא לבזבז את כספך שהצלחת לחסוך.

* * *

שב בשקט, בייחוד ביום א׳ זה לא כדאי להסתבך בגלל רצונך הטבעי לבלוט. גם הפירסומים האחרונים לא עשו לך דווקא טובה. מוטב שתתרכז בענייני הלב ובענייני כספך. במישור היצירה — אתה ממשיך לחוש בבצורת מסויימת, אך השינוי תלוי בך. אם את רוצה בהישגים, דחי זאת לכשתראי מצב בן־זוגך. בן דגים — כדאי לך להמר השבוע.

מכתבים

להקה של ליצנים

השידור הטלוויזיוני על נאומו של ראש־הממשלה מנחם בגין בכנסת היה משב־רוח רענן בשיגרה הטלוויזיונית שלנו. לא רוצים יותר טלפלא! לא רוצים את החבובות! לא רוצים את תשע בריבוע! תנו לנו את בגין — והרבה!

נחום בנדל, חיפה

בגין טרם הצליח להתאושש מהנס שאירע לו, אחרי 30 שנות אופוזיציה. הוא עדיין מתלהב מהעובדה שהפך לראש־הממשלה. לרוע המזל נראה כי בשנות

שבתו באופוזיציה הוא ביזבז את הזמן ולא הכין את עצמו לאפשרות שיהיה ראש־הממשלה. התביישתי בשבילו.

חגית פלין, תל־אביב

מה שמתרחש עכשיו בממשלה מזכיר להקת שחקנים, שבכל פעם שאחד מהם יוצא אל קידמת הבמה, כדי לשאת מונולוג, עומדים חבריו מאחור, מעווים את פרצופיהם ועושים מאחורי גבו תנועות ביטול, זילזול ולעג. ממשלת הליכוד דומה בשבועות האחרונים ללהקה של ליצנים. אבל בלי האתיקה של השחקנים.

שמואל תורן, תל־אביב

אינני יודע איזה רושם התכוון מנחם בגין לעשות, כאשר ניצב על דוכן הכנסת וקרע בזעם את פיסת הנייר שבידו, כדי להמחיש את משמעותה של הפשרה הטריטוריאלית בעיניו. אבל הרושם שהתקבל היה, ככל הנראה, הפוך ממה שהתכוון להשיג. יותר מכל דבר אחר הבהיר בגין כי השלום משול בעיניו לפיסת־נייר, שניתן לקרעה לגזרים בגלל שיקולי יוקרה וכבוד.

ע. קדרון, אשקלון

● ● ●

דין דיין

החבר משה דיין, שר־החוץ בממשלת הליכוד, שולט למעשה כבר שנה שלמה על שני קולות בכנסת: קול אחד שהוסיף לקואליציה וקול שני שגרע מהאופוזיציה. האם קיים איש במערך ששלח אותו כנציגו לממשלה הנוכחית? או האם קהל בוחרי המערך חשב בכיוון זה?

ידוע לרבים שפוליטיקה זה לפעמים דבר מלוכלך, אבל היכן ההגינות? למצב כזה (למעט „זרו") הגיעה הדמוקרטיה במדינתנו. אגב, לדבר אחד אני מסכים: מוטב בגין עם דיין מאשר בגין בלי דיין.

יהושע מאיר, קיבוץ כפר רופין

אין אדם אמיץ יותר בישראל מאשר משה דיין, ככל שהעניין נוגע ל„אומץ מבוקר". בפתיחת הביאוגרפיה שלו הצהיר משה דיין, כי הוא חש צורך להשיב לאמהות השכולות, שהטיחו כלפיו את המלה „רוצח", בהאשימן אותו במות בניהם במילחמת יום־הכיפורים, במילים: „הייתי רוצה להיות תחת בניכם!" אבל הוא לא. שרי־ביטחון יושבים בממשלה, לא בבונקרים בסואץ. משה דיין הצליח לבקר את האומץ שלו.

עתה היה למשה דיין האומץ להתייצב מול מפקדו, מנחם בגין. דיין לא הסכים עם הרשאתו של בגין לפרס לפגוש את אל־סאדאת בווינה. דיין ידע כי גם הליכוד לא מסכים לכך. דיין ידע כי אפילו בגין לא הסכים עם בגין, אבל היה עליו להציג לראווה את „הנדיבות" המפורסמת שלו. „האומץ המבוקר" פעל שוב.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

אונס אחר אונס

המאמר „אונס בעידוד המדינה" (העולם הזה 2130) על סוטה־המין ששוחרר מהכלא אחרי שלושה מעשי־אונס ואז אנס בפעם הרביעית, הוא מזעזע. הדבר הראשון שאני חושב עליו: מה יהיה בעוד שלוש וחצי שנים — שני־שליש מתקופת המאסר שנגזרה למתי כהן? ומה יהיה על האנס עצמו? האם ירפא בכלא? ומה לגבי הנערות והנשים ברחבי ישראל, האם תותקפנה שנית בידיו?

אריה הנגבי, ראשון־לציון

במאמרכם על האנס החולה לא ציינתם מה הפתרון: כלא או בית־חולים? ואיך צה"ל מעורב בזה? למה הם לא התערבו? כל העניין מסריח.

דן קלמנרו, פתח־תקווה

● ● ●

כנסת באזיקים

הייתי מציע להיענות לבקשתו של ח"כ שמואל רכטמן, ראש עיריית רחובות, הנאשם בנטילת שוחד, ולאפשר לו — גם אם ייעצר עד לסיום מישפטו — לבוא ולהשתתף בהצבעות בכנסת. ממילא כל חברי־הכנסת הם אסירים בידי סיעותיהם ובידי המשמעת הסיעתית ואינם יכולים

להצביע לפי מצפונם ואמונתם. לא יהיה שום הבדל בין האזיקים שעל ידיו של רכטמן לבין הכבלים שעל ידיהם של שאר הח"כים.

פריץ תירוש, ירושלים

● ● ●

הרימו קול צעקה!

תראו תראו: קשה להאמין, אבל דווקא אתם, הלוחמים האמיתיים בכפיה הדתית,

(המשך בעמוד 11)

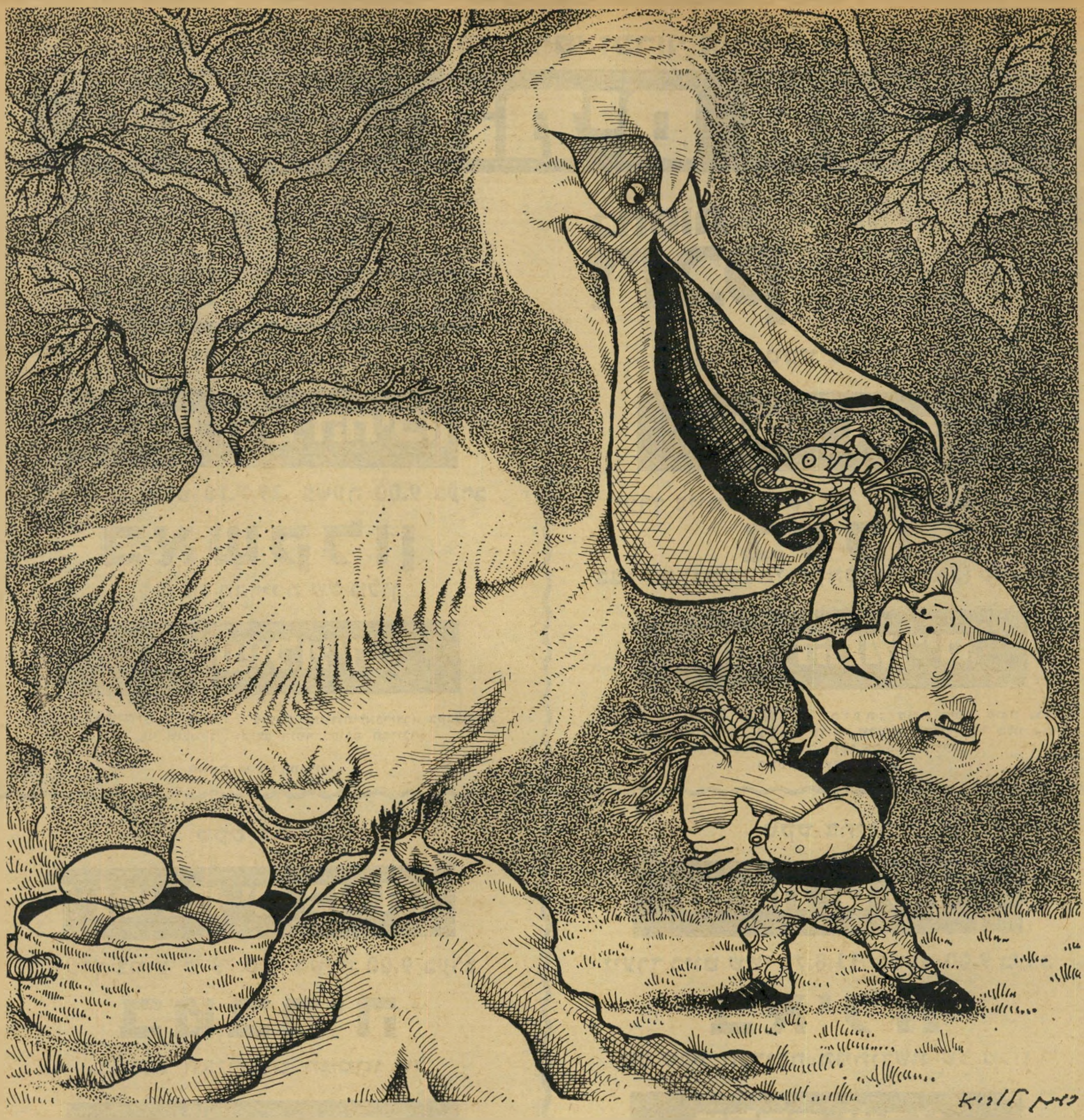

מקור לא אכזב של ביצי־זהב

לא כדאי לחסוך במילים
כדי להסביר
למה כדאי לחסוך כסף.
כשמדובר בחסכון
תמצא את ביצי הזהב

בתכניות ״יתרון״ של בנק דיסקונט:
יתרון דירה...
יתרון ברירה דולרית...
יתרון לכל...
יתרון ח״י כפליים...

היכנס לאחד מ-225 סניפי
קבוצת בנק דיסקונט ושאל
את הדיסקונטאים על חסכון
ב״יתרון״. הם לא יחסכו
במאמץ כדי לסייע לך.

טוב לעבוד עם
בנק דיסקונט
הצד האנושי של המטבע

לופו בשיתוף מירי זכרוני ורפי זכרוני מציגים את נשפי

מלכת המים 1978

מטעם **העולם הזה**

בחסות **דובק**

דובק בע״מ

טקס בחירת

נסיכת הים התיכון

ייערך במוצ״ש 29.7.78, בשעה 9.00 בערב

באשקלון

על שפת הבריכה של מלון

גני שולמית

מכירת כרטיסים מוקדמת: לישכת התיירות (אפרידר), בקבלה של מלון „גני שולמית״, ובערב הנשף בקופת הבריכה.

הנחות לוועדי עובדים.

טקס בחירת

נסיכת הצפון

ייערך ביום ששי 4.8.78, בשעה 9.00 בערב

בעכו

בבריכה (במשטחי הקאנטרי קלאב) של מלון

חוף התמרים

מכירת כרטיסים מוקדמת: חיפה: קופת חיפה, קופת כרמל. נהריה: שרותי דוד. עכו: שרותי שמעוני. בקבלה של מלון „חוף התמרים״ ובערב הנשף בקופת הבריכה.

הנחות לוועדי עובדים.

טקס בחירת

נסיכת ים כנרת

ייערך במוצ״ש 5.8.78, בשעה 9.00 בערב

בטבריה

באולם האירועים הממוזג של

החוף השקט

מכירת כרטיסים מוקדמת: במשרדי „החוף השקט״, אצל אלחדיף ובערב הנשף בקופת „החוף השקט״.

הנחות לוועדי עובדים.

טקס בחירת

נסיכת ים סוף

ייערך ביום ששי 11.8.78, בשעה 9.00 בערב

באילת

על שפת הבריכה המחודשת של מלון

מלכת שבא

מכירת כרטיסים מוקדמת: עוזי בית־הלחמי, בקבלה של מלון „מלכת שבא״, בכל בתי־המלון בעיר (בקבלה) ובערב הנשף בקופת בריכת מלון „מלכת שבא״.

הנחות לוועדי עובדים.

בתוכנית האמנותית

★ **מני פאר** ינחה, יבדר וישעשע

★ **ג׳ימי לויד** משירי המיוסיקולים

★ **האחים והאחיות**

★ **טוביה צפיר** בקטעי חיקוי ובידור

★ **שלישיית ימים טובים** יוצאי להקת חיל הים

המועמדות תגענה לנשפים באוטובוסים הממוזגים של EGGED TOURS אגד תיור

מכתבים

(המשך מעמוד 8)
אתם שותקים בנושא שחרור בנות מצה"ל בצורה סיטונית.

הרימו גם אתם קול צעקה! זהו תפקידכם! קוראים רבים מצפים מכם שכך תנהגו. אל תתנו שבנות מסויימות תשרתנה את המדינה ואחרות תשתזפנה על שפת הים, בתחפושת של „דתית".

להעולם הזה נועד תפקיד מרכזי בנושא זה. הלחמו, עד הנצחון הגדול!

אהרון קמינסקי, ירושלים

כל חיילת המסיימת שרותה יודעת את האמת: החייל, ובעיקר הקצין, מנצל אותה! עכשיו הכל ברור: אגודת־ישראל בוגדת באלוקי ישראל.

כל גדולי ישראל בדור הזה ובדור הקודם אמרו בעניין גיוס בנות לצבא: „יהרג ולא יעבור" — והנה, בגלל שיקולים פוליטיים וכספיים, ויתרו מנהיגי אגודת־ישראל על עקרון מקודש זה מדורי דורות. אולי הבטיחו להם בנק חדש! וצדק הרב וויינמן שאמר בטלוויזיה השמאלנית שהתיקון בחוק הזה גורע ממה שהיה עד עכשיו. אוי לעיניים שכך רואות. הרב משה בלוי היה מתהפך בקברו אילו היה רואה זאת. עד לאן הידרדרת אגו"י?

הארגון הצבאי הלאומי־דתי בישראל, ירושלים

● ● ●

המחדל המתמשך

מצורף בזה צילום מבויים בעניין המחדל המתמשך שבאיבוד אפשרות לכונן שלום.

המישפט „טוב שלום מארץ־ישראל שלמה" שייך למישפחה שלמה של מישפטים אקסיומטיים, שאין צורך להרחיב עליהם את הדעת. הוא ברור יותר מהשמש. אף־

הצילום של דושי
התחמקות מן השלום

על־פי־כן — גם מי שרוצה ארץ־ישראל שלמה רוצה שלום, אלא שעבורו לא ייתכן שלום ללא ארץ־ישראל שלמה. הטרגדיה מתחילה מהיעדר הבנה, שהשלום מותנה בהסכמת הצד השני. והצד השני לא יסכים לשום שלום שהוא גם ארץ־ישראל שלמה. נקודה זו מסוגל להבין כל בוגר גן־חובה.

הוויכוח, אם כן, צריך להיות ויכוח ענייני על המושג שלמות. שלמות אינה היקף של השתרעות הגבולות הפיסיים או גבולות ההבטחה האלוהית, אלא סידורי־ביטחון אשר יצמצמו עד כמה שאפשר את סיכוני ההתנכלות מצדו השני של הגבול. בשום סידורי־ביטחון אין ערובה שלמה למניעת מילחמה, ומי שמבקש שלמות מבקש את הבלתי אפשרי.

הלוחמים למען ארץ־ישראל שלמה לא יזוזו, כמובן, אף לא תזוזה קטנה שבקטנות מתביעתם לגבולות כובשי־כל והויכוח איתם הוא עקר וריק. אלימותם היא אור ירוק למילחמה הבאה. חבל ועצוב שהמחיר ייגבה מכולנו ומדכא לחשוב שאפשר וצריך למנוע את גביית מס הערך המיותר שנצטרך לשלם תמורת הסירוב להכיר בעובדות מתהוות אשר כל העולם, לבד מישראל, מכיר בהן.

ההגיון של ממשלת ישראל צריך להיי־שאר שנה נוספת בגן־מעבר. אחרי החופש הגדול לא יהיה לו מה לחפש בכיתה אל"ף, שהרי אפילו בכיתת־יסוד זו כבר יודעים התלמידים, שאחד ועוד אחד אינם שלוש, כפי שמסוגל להוכיח זאת המזכיר הנאור של ממשלתנו.

אברהם שרון, עין־השופט

● ● ●

עוד זווית

זהו מכתב תשובה למכתבו של חסן פואד „מזווית מצרית" (העולם הזה 2132), הפעם מזווית ישראלית. כפי שהבנתי מ־מכתבו של חסן פואד, הוא שולט היטב בשפה העברית, לכן אפשר שיקרא את מכתבי זה.

כמוני, כמו כל הישראלים, איננו חוגגים חג בשם „מיבצע אנטבה". אומנם שמחים אנו שעלה בידי קומץ חיילים להיות דוגמה ומופת של לוחמים למען החופש. כמו כן מסכים אני עם מר פואד שצעדו של נשיא מצרים אל־סאדאת היה צעד אמיץ וכולנו, כאן בישראל, עמדנו נפעמים מגודל המעמד הזה. אך כבר באותו מעמד חששנו שהסיקור המקיף ללא תקדים והפירסום הרב שליוו מיבצע זה יסיחו את דעת־הקהל העולמית מהבעיות האמיתיות בינינו לבין הערבים. ואכן, החשש היה מוצדק.

אנו עם אוהב שלום ורודף שלום. אין אדם במדינה שלא אוהב את השלום. אנו מדינה דמוקרטית ושוחרת־החופש, המכבדת את זכויות הפרט. אנו, למשל, מעולם לא עלבנו בנשיא מצרים באמצעות כינויי־גנאי. אתם כן עשיתם את זה. דבר זה רק הזכיר לנו את השינאה שלא נעלמה, ושכל רצונם לשלום הוא מן הפה ולחוץ. אנו אוהבים אותכם כבני־אדם, כעם. האם גם אתם אוהבים אותנו בצורה דומה?

כל העולם הערבי יודע איזה פוטנציאל עצום טמון בתרומה שיכולה מדינת ישראל לתרום לעולם הערבי. הייתי מציע שנפתח את גבולותינו, נתרום את התרומות שאנו מסוגלים לתרום, ולאחר זמן מה נדבר על הסדרים קבועים.

מאיר לב־רן, קרית אתא

● ● ●

איפה ההגינות?

אין זה הוגן, לדרוש מהאוניברסיטות לא לקבל תלמידות חדשות שלא שירתו בשרות לאומי. ואילו ערבי שהניח פצצה בקמפוס הירושלמי התקבל עתה שוב ללימודים סדירים.

למה לו מותר ולה אסור? איפה ההגינות והצדק?

אריה אורון, ירושלים

● ● ●

הורי כל הילדים התאחדו!

עם פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ט ניגשנו אל מחלקת החינוך של המועצה המקומית וכאן ציפתה לנו הפתעה. נמסר לנו, מפי הפקידה המטפלת, כי בננו יאלץ שוב לבלות שנה נוספת בגן קדם־חובה או חובה (במידה ויהיה מקום) ואנו נצטרך לשלם שוב שכר לימוד בסך 5,100 ל"י. בננו הוא יליד 26.12.73 (א' בטבת תשל"ד) אגב, לפני שנה צויין בכרוז המועצה המקומית כי זכאים להתקבל לגן קדם־חובה גילאים עד 31 בדצמבר 1973. דרשנו לבטל את הדרישה לתשלום שכ"ל בשנה הבאה, מכיוון שהילד מסיים עתה את שנת הלימודים בקדם־חובה ועולה לגן־חובה.

הפניה למחלקת החינוך במועצה המקומית רעננה העלתה חרס. בתחילה קיבלנו הסבר שהעניין נמצא בטיפול והבעיה ידועה ומשרד החינוך פועל בעניין. לאחר מכן, בשיחה אישית עם מנהל המחלקה, הוא מסר לנו כי אין לצפות שמשרד החינוך יעשה משהו בנדון.

פנינו גם ליועץ המישפטי של משרד החינוך, הד"ר צבי כהן, והרי תשובתו: „בשל טעות נהגו בשנים עברו לרשום ולפטור מתשלום את כל מי שמלאו לו 5 שנים עד תום השנה האזרחית. משעמדנו על הטעות, שוב לא עמדה כאן שאלה אם להמשיך ולנהוג בניגוד לחוק. בנסיבות כאלה, וכך במקרה זה, ההחלטה היא כולה של החתום מטה."

אנו, ההורים, בעד החלת החוק ככתבו,
(המשך בעמוד 14)

טקס בחירת
מלכת המים 1978
בשיתוף חברת
„בנייני אברהם גינדי"
ייערך ביום ראשון 13.8.78
ב„היכל התרבות"
בתל־אביב, בשעה 8.00 בערב בדיוק
יפהפיות ✶ הגרלות ✶ תצוגות אופנה

קבקבי וסנדלי Gali-iba®

בגדי־ים וחוף

מיטב דגמי אופנת MB

אנורה ממבה אופנת בגדי גברים

בתוכנית האמנותית:
- ✶ להקת הכל עובר חביבי
- ✶ מני פאר ינחה, יבדר וישעשע
- ✶ טוביה צפיר בקטעי חיקוי
- ✶ ג'ימי לויד בשירי מיוסיקולים
- ✶ להקת הכושים מדימונה
- ✶ שלישיית ימים טובים — יוצאי להקת חיל הים

הגרלות לקהל:

MARY QUANT תכשירי איפור

WELLA תכשירי שיער

GOTTEX בגדי ים וחוף

הדרכת המועמדות בהליכה וביטחון במה: לאה פלטשר
● טיפול בשיער: אמן התיסרוקות ג'ימי ● הכנת הכתרים: רחל גרא ●

מכירת כרטיסים מוקדמת:
הפצה ראשית „הדרן", טל. 248844, ובמשרדי „רוקוקו", „לאן", „קסטל" וביתר המשרדים בעיר. בערב המופע בקופת „היכל התרבות".

הנחות לוועדי עובדים.

עם כרטיס האשראי EUROCARD/master charge אתה יכול להגיע רחוק.

מעתה, אינך צריך להתפשר על הרכב שיוביל אותך בכבישי העולם. אתה יכול לשכור כל מכונית שתרצה בכל חברה שראוי לתת בה אמון. אתה יכול לשלם בעשרות מדינות באותה מטבע, עם Eurocard International/Master charge כרטיס האשראי המכובד ביותר בעולם.
Eurocard International/Master charge כרטיס האשראי של ארגון כרטיסי האשראי הגדול ביותר בעולם ה־Interbank הוא כרטיס האשראי היחידי המעניק לך חשבון פתוח ב־2.6 מליון בתי עסק בעולם.
Eurocard International/Master charge מוענק לך ע"י בנק הפועלים. כי לנו איכפת.

פרטים בכל סניפי בנק הפועלים, בנק אמריקאי ישראלי ובנק קונטיננטל.
Eurocard/Master charge כרטיס האשראי המכובד ביותר בעולם.

EUROCARD/master charge

בנק הפועלים

לנו אכפת.

שיחת הסאחבק

סמים

נדמה לי שאני חייב הסבר לכל מי שראה את סאחבק מסתובב ביום חמישי האחרון בבית האמנים בירושלים ומחפש סמים.

מאז שעייזר וייצמן הפך הסאטיריקאי העיברי הבולט ביותר של דורנו, מרגיש סאחבק צורך ללכת בעיקבותיו. אך מכיוון שסאחבק אינו יכול לכתוב סאטירה (סאטירה היא צורת כתיבה המשתמשת הרבה בדימויים וסמלים דימיוניים. סאחבק מקפיד לספר רק דברים שראה במו־עיניו), ניסיתי להבין מהו סוד הקסם השמאלני המושך אל האיש.

כדי להיות שמאלני עליך להתקבל קודם־כל לבוהמה. סאחבק עשה בירור קצר, וגילה כי הבוהמה הירושלמית יושבת ב„בית האמנים". החלטתי לחדור לבוהמה.

באחר הצוהריים של יום החמישי האחרון גזרתי את הצווארון של החולצה הלבנה הישנה שלי, כך שתיראה אופנתית ועצרתי ברגע האחרון את סכין־הגילוח לפני שהחל, מגלח אותי, כך שעל פני נשארו זיפי־זקן בני יממה שלמה, וחיפשתי דימוי אמנותי מתאים.

בתחילה חשבתי להיות פסל. אך פסלתי את הרעיון אחרי שלא מצאתי פסל בגודל מתאים, שאיתו אוכל להסתובב באופן שיעיד על אמנותי. הציור נפסל מסיבות דומות, ונותר לי רק להיות מבקר־אמנות.

יושבי „בית־האמנים" העיפו מבט בינוני בדמות הבוהמית שעמדה בפתח. האיש הבלתי־מגולח בחולצה הלבנה חסרת־הצווארון, נשא תחת בית־שחיו אלבום ענק של רפרודוקציות מציורי ואן־גוך, מה שהעיד על השתייכותו לאסכולה מוגדרת מאד בביקורת האמנות המודרנית. הקוראים הוותיקים מנחשים ללא קושי כי האיש הוא סאחבק.

מסביב לשולחנות עגולים ומרובעים יושבים משוררים, ציירים וסופרים. בפני־הם המהורהרות יכולת לראות שהם הוגים ביצירות בנות־אלמוות, מי בעזרת כוסית משקה ומי בסיוע חומר אחר. ידעתי כי התנהגותי, בדקת־מיפגש זו עם עולם הבו־המה, תקבע רבות את מעמדי כאן בעתיד.

נזרקתי. נתתי לעצמי להיזרק בלי חשבון. הראש ימינה, הידיים שמאלה, הוואן־גוך כמעט שנשמט. שיהוק קטן באיזור הפה. ומחשבה רופפת באיזור המוח — היכן לשבת?

— סליחה, אפשר להצטרף אליכן?

הנשאלות, שש בנות שישבו מסביב לשולחן עגול, לא הראו סימנים מיוחדים של התלהבות להצטרפותי. במבט שני הבחנתי כי שלוש מתוכן נראות נשיות במיו־חד, שמלות, חולצות מלמלה רכות, שיער ארוך פזור. שלוש הבנות האחרות, לבשו מיכנסי ג'ינס גבריים וחולצות מבד גס. „הנה," אמר סאחבק לעצמו, „סוף־סוף פגשת לסביות."

— חבר'ה, אפשר לשבת כאן?

שישה גברים מסתכלים על סאחבק. שלושה מהם נראים גבריים לגמרי — שפמים, זקנים ופאות. שלושה מגולחים למישעי שבמישעי, כאילו מעולם לא צמח להם זקן. „אהה!" קרא סאחבק לעצמו, „עכשיו אתה יודע מה זה הומוים."

ואז החל הטכס הסודי. גבר אחד משולחן ההומואים קם והצטרף לשולחן הלסביות. אחריו קם גבר נוסף משולחן ההומואים והצטרף גם הוא לשולחן הלס־ביות. עתה הגיע תורו של הגבר השלישי לקום משולחן ההומואים ולהצטרף לשול־חן הלסביות. מרגע זה ואילך פעלו שני שולחנות, שבכל אחד מהם שלושה גברים ושלוש נשים, הומואים ולסביות, והציגו תרגילי חיזור מהעולם ההטרוסכסואלי.

— תסלח לי, אתה מחפש מקום לשבת?

השואל הוא גבר בעל גוף, חמסתיר, ללא ספק, מאחרי שריריו העבותים נשמה של משורר אמיתי. הבוהמה כאן קוראים לו סעדיה. לי הוא מזכיר יותר את ביא־ליק. אמרתי לו שזה בסדר ותפסתי פוזה, מאחרי שולחן־עץ נמוך.

— מה תשתה? — שאל את סאחבק מלצר צעיר.

מה שותים בבוהמה? ביקשתי דקה למחשבה, והעפתי מבט סביב. אמריקאית קטנה, עם תרמיל גדול, נכנסה פנימה והתיישבה לא הרחק ממני. היא הסכימה שסאחבק יצטרף אליה.

שאלתי אותה אם היא שמעה על ואן־גוך, כאשר הנחתי את האלבום על ה־שולחן.

— נו — אמרה אמריקה הקטנה — אבל שמעתי על אנטבה.

זה היה השטח שלי. תיארתי לה את הפשיטה הנפלאה שביצעתי, עם עוד כמה חבר'ה, לשדה־התעופה באנטבה.

— החלטתם כבר מה לשתות?

המלצר הצעיר, פנה אלי שוב. אמריקה הקטנה הזמינה ג'ין עם וודקה. סאחבק ביקש בקבוק מיץ־אשכוליות.

— כשחזרתם מאנטבה — שאלה אמריקה הקטנה בחוסר־אמון — שתית מיץ־אשכוליות?

— כשחזרתי מאנטבה — שח סאחבק — עצרתי את הג'יפ בחריקת בלמים מול השק"ם, מין פאב כזה, קפצתי פנימה, שמתי מטבע על השולחן, ושתיתי בקבוק שלם של בירה!

היא לא האמינה לי. אחרי ששתתה את הג'ין־עם־וודקה שלה בלגימה אחת — קמה, הניפה את התרמיל, ולפני שהסתלקה זרקה לעברי:

— אם אתה היית באנטבה, אני קרוקודילית!

נשארתי לבדי, בין המון בוהמיינים בוהי־מבט. חשתי צורך עז להשתייך אלי־הם איכשהו. ניסיתי לעטות על פרצופי מבט בוהה. אך ככל שבהיתי, נדמה היה לי כי בהייתי לעולם לא תדמה לבהייתם. מהו סוד הבהייה הזאת?

אין ספק, לחשתי לסאחבק, כולם כאן מסוממים.

— מלצר! — קראתי למגיש הצעיר שקרב אלי, ולחשתי לו — יש לך קצת חשיש בשבילי?

— חה, חה, חה, — אמר המלצר — אבל נשאר רק לבאנה.

הבנתי שהוא צוחק ליומרותי. מי משתמש היום בחשיש? כולם כבר עברו לחו־מרים חזקים יותר. אך מדוע הוא מציע לי לבאנה? — לאיזה סם ה„לבאנה" היא מילת־קוד?

— תביא פעם לבאנה — שחתי — ושיהיה חזק!

ללבאנה היה טעם של לבאנה, גבינת־עיזים ערבית עם שמן זית. ואז גיליתי את מקור המבטים הבוהים.

על אחד השולחנות ראיתי כוסית זכוכית מלאה בחומר הלבן ההוא. ראיתי אופיום עובר מאיש לאיש באותו שולחן. ראיתי את הכוסית עם אופיום עוברת לשולחנות אחרים. ראיתי אופיום בעיניים שלי, ורק לא ידעתי אם זה אופיום או הרואין, עד שטעמתי גם אני מהלבן, הלבן ההוא.

ניצלתי דקת מנוחה של הכוסית, קמתי ומשכתי אותה אלי כמקצוען.

הפכתי כפית והעליתי על קציה מעט מהחומר. הרחתי כמו המריחים המאו־מנים. טעמתי כמו הטועמים המבינים. ירקתי כמו משוגע.

מלח.

מה עייזר וייצמן מוצא בבוהמה הזאת — אני לא מבין. לסאחבק הם נראים כמו חבורה של אנשים שהדבר היחיד שמצליח לאחד אותם הוא שאין להם טל־וויזיה בבית.

יאיר כספי.

כותרות

ידיעות אחרונות, יום ב', 17.7

סאדאת לשר החוץ שלו: על אדמה - אין מיקוח

ומתחת לאדמה — אין כבר צורך במיקוח.

מעריב, יום ד', 19.7

בגין: לא יהיו יותר הרמות־קול ליד שולחן הממשלה

רק הורדות־ראש!

ידיעות אחרונות, יום א', 16.7

טען שפרצה מלחמה וחדר לדירת השכנה...

תושב קרית־ים נעצר כחשוד בביצוע מעשה מגונה בשכנתו

הוי, איזו מילחמה נחמדה!

ידיעות אחרונות, יום א', 16.7

תוך חודשיים תוזל הטיסה לארה"ב וחזרה ל־600 דולר

לארה"ב כדי הזרה — מחיר כפוּל.

ידיעות אחרונות, יום ב', 17.7

„איש לא ניסה לסתום פיו של ח"כ מילוא"

וחבל.

מעריב, יום ג', 18.7

תלמידים בקורס של בי"ס נדרשו לשלם בצ'ק „עצמי"

חינוך משׂיים!

ידיעות אחרונות, יום ד', 19.7

איש צבא־קבע שקרא לעבר שוטרת: „אל תבלבלי מה שאין לך" - זוכה בדין

אחרי שהוברר שבאמת לא היה לה!

מעריב, יום ה', 20.7

הציל מאונס את שכנתו - בת 81

אחרי ששמע את צעקותיה „אוּנס, אוּנס."

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

ולדעתנו ניתן להתחיל מעתה את החוק מבלי לפגוע בקבוצה זו. אם הוא יוחל מגילאי 1974, העומדים להיכנס בשנה"ל תשל"ט לגן קדם־חובה, שאינם זכאים לכך. במילים אחרות: על הרשויות המקומיות, הנוהגות לשלוח הודעות רישום להורים לגני קדם־חובה, לציין שילדים שנולדו אחרי ל' בכסלו תשל"ה לא יהיו זכאים לחינוך ללא תשלום בגן־חובה בשנה"ל תשל"ט, למרות שהן מוכנות לקלוט אותם. או, אז תחול האחריות על ההורים, והם ישקלו אם לשלוח את ילדיהם כבר בתשל"ט לקדם־חובה או לא. ובאשר לקבוצה שנולדה אחרי ל' בכסלו תשל"ד, וכבר נתקבלה לחינוך קדם־חובה בשנה"ל תשל"ח בתורת זכאית לכך — על הרשויות לפטור אותה מתשלום חוזר ולשאת את נטל ההוצאה על עצמן. אם משרד החינוך אינו מתכוון למצוא פתרון לבעייה זו, מדוע חייבים אנו ההורים לשלם פעמיים עבור חינוך קדם־חובה? בכך נוטלים מאיתנו את זכותנו האזרחית ליהנות מחוק חינוך חובה חינם החל מגן־חובה.

העובדה שהרשויות לא הפעילו עד כה את החוק בצורתו המילולית — היינו: לפי התאריך העברי — היא בעיית הרשויות ומוטלת על אחריותן הבלעדית. אבל מדוע עלינו להיענש על שגיאה ששגו הרשויות? מדוע דורשות הרשויות מאיתנו לשלם שוב עבור חינוך קדם־חובה, גם בשעה שילדינו עולים לחינוך חובה, ובכך הן שוללות מקבוצה של כ־2000 ילד וילדה במדינת ישראל את הזכות ליהנות מחינוך חינם החל מגן־חובה?

לאחרונה מודיעות הרשויות המקומיות, באמצעות מכתבים ובעל־פה לכל הורי קבוצת הילדים האמורה, כי הילדים ישובצו בגן־חובה „מעורב". אולם השימוש במילה „מעורב" אין בו כדי לטשטש את אחריות הרשות למחדל, כאמור, ובוודאי אין בו ויתור על התשלום של 5100 ל"י לחודש. אנו מתקוממים נגד נסיון נפשע זה למנוע מאיתנו את זכותנו האזרחית ליהנות משנת חינוך חובה חינם בגן־ילדים וקוראים להורים נוספים להתארגן ולהתקשר אלינו בהקדם.

מוטי זיו, רעננה
יורם רוזלר, ירושלים

● ● ●

מיסטיקה אקטואלית

אתמהה! ביום הראשון ה־9 ביולי, ניגשתי לבחינת־הבגרות שלי בספרות. והנה, חלק מרכזי וחשוב ממנה, שערכו כ־20 נקודות, נסב כמעט ברובו על אורי צבי גרינברג. ומה נאמר שם בקטע הנ"ל. שנה ומשהו אחרי המהפך?

נאמר שם שישנה „מיסגרת רוחנית ההולמת את מיפעלו הלירי של אצ"ג". לעומת זאת כתוב שם „הולמת גם את שירתו של חיים נחמן ביאליק". כלומר: שיריו של אצ"ג הם מיפעל לירי ושיריו של ביאליק הם רק שירה.

פנינה נוספת: „שירתו של גרינברג שסימניה אהבת מולדת עד כדי הזדהות מיסטית בין המשורר לבין נופיה, צמחיה והיושבים בה." אכן, מיסטיקאים עלינו. והשאלה היא האם יאה להדפיס דבריהם של מיסטיקאים, שדבריהם התפרסמו השבוע בעיתון, בבחינת־הבגרות? אצ"ג אמר השבוע: „מדוע נוסע שימעון פרס לווינה? הרי זה קיום מגע עם האוייב?!"

ורטר

עוד נאמר באותה בחינת־בגרות על המשורר הלאומי ביאליק, ש„ביאליק, למשל, מבקש לא פעם להתעלם מצו ההתגייסות לצרכי הרבים". אולם גרינברג „מקבל את צו הגיוס בשמחה".

הבנתם, תלמידים דביליים שלי? ביאליק הוא פויה. הוא מבקש להשתמט מגיוס כי הוא רק משורר לאומי. אבל גרינברג מקבל את הצו בשימחה, כי הוא גם לאומי וגם לאומני ועל כך ראוי לבחון בבחינת־הבגרות.

יוסי ורטר, תל־אביב

אריאלי

למען התענוג...

דלת ניקוטין בעישון, עשירה בטעם.

הנדון:

מה קורה לו?

מזה שנים מסתובב לי בראש תסריט, שהייתי רוצה להפיק ממנו סרט באחד הימים.

הוא ייפתח בבית־חולים לחולי־נפש. גיבור־הסרט, פאציינט צעיר, עומד להש־תחרר. הוא היה מאושפז תקופה ארוכה, אחרי שלקה בפאראנוייה.

הרופא מבקש לוודא שאכן נרפא לח־לוטין. „אתה כבר יודע שכל העולם אינו רוצה לחסל אותך?" הפאציינט מאשר ש־היה זה דימיון־שווא. „ושזה לא נכון ש־ארבעה שרותי־ביון גדולים רודפים אחריך? שמחדירים בלילות אדי־רעל לדירתך? שמרעילים את המזון שלך? שיורים בך ברחוב?" הפאציינט צוחק במבוכה. „כ־מובן!"

הצעיר נוטל את המיזוודה השחורה הק־טנה, המכילה את כל חפציו, יוצא ועולה לאוטובוס. שם יושב לידו גבר, שיש לו מיזוודה שחורה קטנה, זהה לשלו. ברידתו מן האוטובוס נוטל הגיבור, בטעות, את המיזוודה הלא־נכונה. היא מכילה, כמובן, את התוכניות החשאיות של פצצת־הקובאלט החדשה, המסוגלת למחוק יבשת שלמה מעל המפה.

מאותו רגע רודפים אחריו ארבעה שרותי־ביון גדולים. מחדירים בלילות אדי־רעל לדירתו. מרעילים את המזון שלו. יורים בו ברחוב.

הגיבור צועק חמס. הוא מבקש עזרה מהשכנים, מהמישטרה, משרות־הבטחון. איש אינו מאמין לו. הכל בטוחים שהפאראנוייה קפצה עליו שוב, שאולי כלל לא הבריא.

בסוף — — —.

לא, אינני יודע עדיין מהו הסוף.

■ ■ ■

אני מודה, הרעיון המרכזי אינו חדש כל־כך. הוא די דומה לשלט שתלה פעם פסיכיאטר־ליצן מעל לשולחנו: „כן, אני פאראנואי. אבל זאת לא אומרת ש־מותר לכם לרדוף אותי!"

ובמישור רציני יותר: ידוע כי אדם פאראנואידי נוטה ליצור בי־מציאות את המצב הקיים, תחילה, רק בדימיונו החולה.

הוא סובל משיגעון־הרדיפה. הוא הולך ברחוב ושולח מבטים חודרים בעוברים־ושבים, כשהוא משוכנע שכל אחד מהם מסוגל להרגו בכל רגע. התנהגותו התימ־הונית מעוררת תשומת־לב, והסביבה מת־חילה להתייחס אליו בפחד ובאיבה. לבסוף אכן מתאמתים החששות הנוראים ביותר של החולה: החברה מתנכלת לו, שולחת בריונים כדי ללכדו, מלבישה אותו בכו־תונת־כפייה, כולאת אותו בתא, מזריקה לו סמים מהממים.

זוהי הטרגדיה של הלוקה במחלה זו. נדמה לו שהכל רודפים אותו, ובסופו של דבר הוא עצמו גורם לכך.

■ ■ ■

השמועה אומרת שראש־הממשלה חולה בגופו. רופאיו מכחישים זאת בתוקף, ואין הוכחה שאינם אומרים אמת.

אחרים טוענים כי התרופות הניתנות לראש־הממשלה, בשל מצב ליבו והסכרת שהוא סובל ממנה מזמן, משבשות את מצבו הנפשי. המומחים טוענים כי שמועות אלה הן כוזבות, או לפחות מוגזמות מאד.

המרחיקים לכת טוענים כי ראש־הממשלה לוקה ברוחו. תחילה אמר זאת אריק שרון, ולאחר מכן מנהיגי מיפלגת־העבודה. גם לכך אין שמץ של הוכחה ממשית.

אך אם הסברים אלה להתנהגותו של מנחם בגין אינם תופסים — מהי האמת? מה גורם להתנהגותו התמוהה?

מזה שבועות ארוכים מספרים מקורביו, חברי־ממשלה, פקידים בכירים ואחרים ש־באו עימו במגע, כי האיש „אינו מתפקד".

הוא מאבד תדיר את ההקשבה, גם תוך כדי דיונים חשובים ביותר, הנוגעים ל־

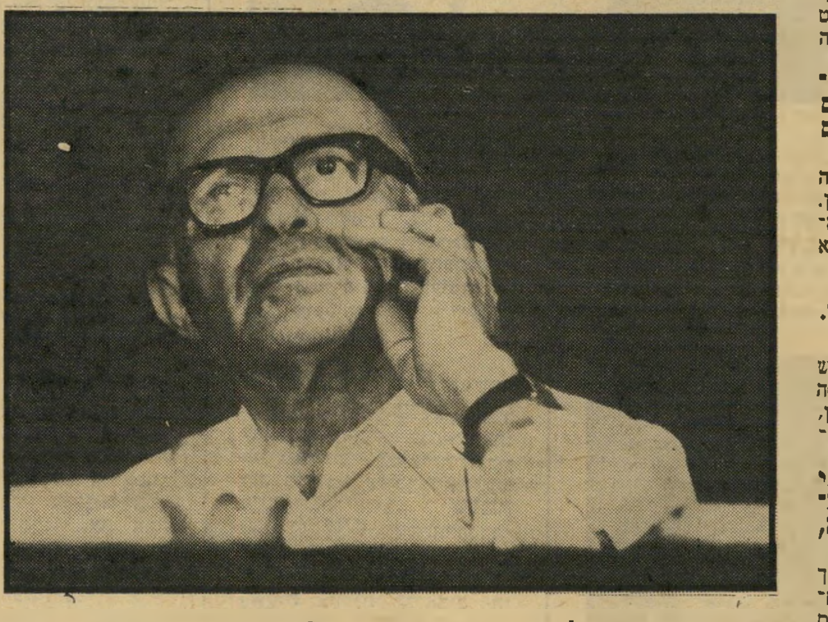

ראש הממשלה: ממצריים עד לאוקיינוס השקט...

ענייני־מדינה חיוניים. רוחו נודדת. הוא מתקשה להתרכז. אין הוא מחליט החלטות.

יש לו תקופות של אויפוריה צי־הלת, בלא סיבה נראית לעין, והן מתחלפות בתקופות של דיכאון ואדישות.

בשבוע האחרון נוספו על כך סימפטומים חדשים ומדאיגים ביותר. הם הוצגו על־ידי מנחם בגין עצמו לעיני אלפי צופי־הטלוויזיה.

ההתקפה המוזרה על הצלמים, המבקשים לגלות „עצם שאינה מכוסה בבשר".

קריעת פיסת־הנייר על דוכן הנואמים, כביטול כדי להדגים „פשרה טריטוריאלית", אך בצורה המזכירה ובהכרח קריעת חוזי־שלום.

ההתעקשות הילדותית־כימעט שעל שימ־עון פרס לבוא אליו בזמן שהוא, בגין, קיבע — שהרי בעבר בא בגין אליו בזמן שפרס קבע.

גילוי הסודות על הפגישה המתוכננת בין פרס והמלך חוסיין, ועל ביקורו של פרס במארוקו. (ולענייננו כלל אין זה חשוב אם נעשו הדברים בכוונה או לאו. גם אם חשף את הסודות של פרס בכוונה, כשם שמישרדו חשף לפני כן בכוונה את סודות פגישת וייצמן־סאדאת, מעיד הדבר על כושר־שיקול מעוות.)

הדיבורים, בחוג פומבי של חסידים־שוטים (הדגש הוא על המילה השניה), על „קצהו של חוסיין" ו„מארוקו־שמארוקו", בתוספת הקללה הרוסית „חוי" (מתחרז עם „פוי").

השימוש החוזר במילה „אני". („נשיא מצרים שלח לי, באמצעות שר־הביט־חון...").

האיומים ש„לא לתת ויזות" למי שמבקש להיפגש עם מנהיגים ערביים.

התיאור המפורט והנלעג של שיחות־הטלפון הבינלאומיות בין טירת־לידס ו־ירושלים, שבה תיאר לו משה דיין בהרחבה את יפי־הנוף וטיב חפצי־האמנות שם.

וכן הלאה וכן הלאה. מעשה שכל אחד מהם לבדו הוא תימהוני, כשהוא נעשה על־ידי ראש־ממש־לה, ושהצטברותם מציגה סימן־שאלה גדול.

■ ■ ■

מזה תריסר שנים שוקד מנחם בגין על יצירת תדמית חדשה לעצמו.

למן היום שבו הצטרף לממשלת הליכוד הלאומי, ערב מילחמת ששת־הימים, הפתיע את עמיתיו החדשים בהתנהגותו האחראית, השקולה ומתונה. הוא הקפיד על סדרי־שילטון ועל נוהגי־נימוס.

שרי־העבודה למדו לסמוך עליו ולהיוועץ עימו. גולדה מאיר התפעלה ממנו.

הציבור מחק מזיכרונו את בגין „הישן", האיש־עם־האופנועים, הנ־נואם־הבוכה, המברך על זריקת־האבנים לתוך אולם הכנסת, הדמ־גוג הלאומני שעורר פחדים כמו־סים. הוא התרגל לבגין „החדש", המדינאי־הג'נטלמן, הפולמוסן ה־מאופק בכנסת.

לולא שינוי־תדמית זו, לא היה בגין יכול להיבחר. כאשר תיכנן עזר וייצמן את מערכת־הבחירות של הליכוד בבחירות האחרונות, החליט בחוכמה רבה להציג את בגין כסבא טוב־לב, למוד־נסיון ועתיר־חוכמה, המבקש „להיטיב עם העם".

והנה, תוך כמה ימים, ניפץ ו־ניתץ מנחם בגין במו ידיו את הפסל שהוא פיסל. „בגין הישן" קם על „בגין החדש". בקרב חוגים רחבים מאד עורר מחדש את כל החששות והפחדים הכמוסים, ש־שמו היה מעורר בשנות ה־50'.

מעשה כזה אינו יכול להיות פרי של מחשבה צלולה. זה לא נעשה תוך שיקול־דעת. כאן מתפרץ משהו. משהו שהוציא את מנחם בגין מכליו, שהוריד אותו מן הפסים שקבע לעצמו.

אם אין לכך סיבה רפואית, מהי הסיבה?

■ ■ ■

לדעתי, שהתגבשה אחרי שיחות עם כמה מומחים, פועלים כאן כמה גורמים פסיכולוגיים.

קודם כל: גורם החרדה.

לפני יותר משנה לקה מנחם בגין בהתקף־לב חמור ביותר, שהביא אותו — לדבריו שלו עצמו — עד סף המוות. מקורות מוסמכים טוענים שהיה זה ההתקף השני.

חווייה כזאת מוכרחה להשאיר בלב אדם חרדה עמוקה ומתמדת. מה צופן העתיד? אי־הוודאות מכרסמת. גם אם המצב הברי־אותי השוטף הוא תקין (עד 120), מוכרחה חרדה מתמדת זאת להשפיע על כל מעשיו ומחדליו, להקטין עד מאד את כושרו לעמוד בלחצים נוספים.

■ ■ ■

ולחצים יש למכביר.

את החודשים הראשונים של שילטונו בילה מנחם בגין באויפוריה מתמדת, כשהוא נהנה מאווירת ההצלחה שאפפה את ממ־שלתו. קבלת־הפנים (הראשונה) אצל הנשיא ג'ימי קארטר הגבירה את תחושת־האושר. ביקור הנשיא אנוואר אל־סאדאת העלתה אותה לנקודת־השיא.

באותם רגעים גדולים היה בגין משוכנע לחלוטין שהוא צדק, שהנה כל הערכותיו מתאמתות, שהוא־הוא יביא את השלום.

מאז נתקל בגין במציאות — וזו שונה לחלוטין מן המציאות הדימ־יונית שהוא יצר לעצמו במרוצת עשרות השנים.

מאז איסמאעיליה מתנכר לו אל־סאדאת ומסרב להיפגש עימו. הנשיא המצרי מסביר פנים לעזר וייצמן, שאליו נהג בגין להת־ייחס בזילזול או בטינה („מון ז'נרל, השובב הנחמד"). לאחר מכן נפגש אל־סאדאת עם שימעון פרס, יריבו המובס של בגין. בגין מרגיש שהוא נותר „בחוץ", שהדברים נעשים בילעדיו, שרוצים לגרש אותו.

מסתבר לו כי „תוכנית השלום" שלו, שנראתה לו עצמו כפיסגת הנדיבות המדי־נאית, נדחית על־ידי המצרים והאמריקאים כאחת. בארץ קמה נגדה תנועה עממית רחבה. נפערה תהום, ההולכת ומתרחבת, בין הדפוסים המחשבתיים של בגין ובין העובדות הקרות בחוץ.

על כן מסתגר בגין בהמימות של דל"ת אמותיו הרוחניות, שקוע בדיכאון של תיסכול, כשהוא בורח מפעם לפעם לתוך אויפוריה, ש־מקורה בנסיון תת־הכרתי לרמות את עצמו.

חיה פצועה, הנדחקת לפינה, הופכת תוקפנית ומסוכנת ביותר. היא עלולה לרוץ אמוק. מנחם בגין, הנתקף בתיסכול גובר, מראה סימנים של אותה תוקפנות, שממנה הוא נגמל מזה זמן רב.

הוא מרגיש שהוא נכשל, במקום שאחרים מצליחים. הביטחון העצ־מי שלו התערער. על כן הוא עולה על דוכן־הנואמים, ובנאום הגדוש התקפות זולות, שהן בהרבה מתחת לרמתו, הוא מכה בכל הכיוונים כדי להרגיש שהוא מתפקד ומצליח.

הציבור הנאור רואה ונחרד. אך בגין עצמו רואה את הנאום שלו בטלוויזיה, נהנה, שוקע באויפוריה, מכריז: „נתתי לכם סינימה בלאש". (והארץ ומעריב מכריזים, ברצינות, שזהו „בגין במיטבו").

■ ■ ■

השקפת־עולמו של מנחם בגין מבו־ססת על הנחת־היסוד ש„העולם כולו נגדנו". על כך כבר גינה אותו, בשעתו, ז'בוטינסקי בכבודו ובעצמו, שייעץ לו להסיק את המסקנה ו„לקפוץ לנהר הוויסטולה".

הגויים רוצים באבדוננו. האוייב זומם לכלותנו.

עתה מקבלת אמונה זו גוון אי־שי. בגין משוכנע כי הכל חברו יחד כדי להדיח אותו מהשילטון — וייצמן ואל־סאדאת, פרס וקאר־טר, המלך חסן וקרייסקי, חוסיין ומי עוד.

מכאן האימרה המוזרה, כי ממצריים ועד האוקיינוס השקט רוצים הכל לסלקו.

נוצר כאן מעגל קסמים. בגין משוכנע שהכל נגדו, ועל כן הוא מפתח לעצמו גישה סרבנית יותר ויותר. העמדה הסרבנית אכן מבי־אה את הכל לכלל המסקנה שהוא מהווה את המיכשול העיקרי ל־שלום, שהוא מסכן את עתיד ישר־אל, המרחב והעולם, ושצריכים ל־הדיחו.

מה קודם למה? ההזייה למציאות, או המציאות להזייה?

■ ■ ■

אם נכון הניתוח הזה בעיקרו — לאן הוא מוביל?

האם ניתן להינבא לגבי הצפוי בעתיד? האם אפשר לצפות מראש מה עשויים — או עלולים — להיות מעשיו ומחדליו הבאים של ראש־הממשלה?

למרבה הצער, לא.

ניתן רק לקבוע: בצמרת המדינה נוצר מצב חמור, המגיע לממדים של סכנה לאומית. הנמושות בממשלה וסביבה יודעות זאת, אך משלימות עימו ומסתירות אותו, איש־איש לפי האינטרס האישי הקטן וה־עלוב שלו.

לא ניתן אלא להמתין ולחרוד, להמתין ולחרוד, עד שתתגבש ב־ציבור ובצמרת ההכרה שכך אין זה יכול להימשך.

ניצול־השואה תקף את הלוחם בנאצים,
ועזר וייצמן יורה רק מתחת למותן

■ שערורייה־זוטא התרחשה השבוע במיזנון הכנסת. הלוחם בנאצים **טוביה פרידמן** בא למישכן הכנסת, כדי להחתים חברי־כנסת על עצומה נגד ביטול חוק ההתיישנות של פשעי הנאצים בגרמניה. כמה חברי־כנסת חתמו לו בלי בעיות, אך כשניגש אל ח"כ המפד"ל **אברהם מלמד**, ניצול־השואה שהיה בילדותו באושוויץ, וביקש ממנו לחתום, השיב לו הח"כ: „אני לא חותם בשביל מיקצוענים, שמתפרנסים ממילחמה בנאצים." פרידמן פרץ בצעקות, וסדרני־הכנסת נאלצו להוציאו מהמיזנון עד שירגע.

■ בתגובה על מעשהו של **עזר וייצמן**, שקרע במישרד ראש־הממשלה כרזה שעליה הופיעה המילה „שלום", אמר לו העיתונאי **דן מרגלית**: „אני רואה שהתחלת לירות מהמותן." השיב עזר: „חביבי, בימים אלה אני יורה רק מתחת למותן!"

■ בישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה הוחלט לא לקבל את הצעתו של שר־התשתית **יצחק מודעי** לגבי פריקת הפחם בחיפה. מודעי נעלב, התרגז ואמר: „אם לא מקבלים את הצעתי, אני מסיר את אחריותי להספקת החשמל במדינת ישראל, ומעביר אותה לבורג." שר־הפנים **יוסף בורג** מחל על הכבוד ואמר: „לא, תודה, אני לא צריך את זה, אני מעביר את האחריות לשר־העבודה־והרווחה **ישראל כץ**."

■ בישיבת הממשלה, שדנה בתקציב, אמר שר־התעשייה **יגאל הורביץ**: „כשהייתי תעשיין השקעתי כסף רק כשהיה לי. כשלא היה לי, לא הוצאתי כסף. כך, לדעתי, צריך לנהוג בתקציב." שר־האוצר, **שימחה ארליך**, ביטל את דברי הורביץ במחי־יד ואמר: „מה אתה מבין בכלל?" אמר לו עזר וייצמן: „אם אתה תנהל את התקציב כמו שהורביץ ניהל את המיפעל שלו, אנחנו נהיה עשירים."

אליקים שופל

אלוף ישראל במשחק הברידג', שהוא מהנדס בשעות־הפנאי שלו, מצא את עצמו במצב לא־נעים. במישחקים על אליפות העולם בברידג', שנערכו לפני כמה שבועות בניו־אורלינס שבארצות־הברית, שיחקה הקבוצה הישראלית נגד הקבוצה המצרית, שבה בלט עומר שריף שהוא בשעות־הפנאי שלו שחקן־קולנוע. שריף ביקש משופל שלא לתת פירסום לעובדה שישראל שיחקה נגד מצריים. והנה רק חזר שופל ארצה, והידיעה על המישחק הופיעה בכל העיתונים.

■ שר־המיסחר־והתעשייה לשעבר, **חיים ברלב**, עומד להתמנות כאחראי לבחירות המוניציפליות במיפלגת־העבודה. כששמע על־כך ראש עיריית תל־אביב, **שלמה („צ'יצ'") להט**, שמתחרהו העיקרי הוא **אשר („ארתור") בן־נתן**, מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, ה־

גיב: „אם קצב המחשבה שלו תואם את קצב דיבורו, אז אני לא מודאג."

■ **הלורד קאראדון**, אבי ההחלטה 242, שביקר השבוע בצינעה בארץ וסייר בגדה המערבית, תמה על הפחד שיש לישראלים רבים מפני רעיון המדינה הפלסטינית בגדה וברצועה. „ריבונו של עולם!" קרא הלורד הקשיש, שהתארח בקתדרלה הבריטית בירושלים, „איך אפשר לפחד מפני מדינה קטנה כזאת? הרי כשהייתי בן 25, משלתי בכל השטח הזה!" ואכן, כאיש צעיר כיהן קאראדון, שנקרא אז יו פוט, כמושל מחוז שכם, שכלל את מרבית הגדה המערבית ואת נתניה.

■ קאראדון אוהב לספר את הסיפור הבא: כשהחל מכהן כראש מישלחת בריטניה באו"ם, היה שמו עדיין סר יו פוט. אחר־כך התפטר, ביגלל ויכוח עם ממשלתו על בעיית רודזיה. כשחזר שוב לאותו התפקיד, כבר נשא תואר־לורד ושם חדש. פעם, כשקרא לו היו"ר לדוכן־הנואמים והכריז „אני מזמין את הנציג הבריטי, הלורד קאראדון," ראתה אותו אחת המזכירות האמריקאיות ואמרה לנציג האמריקאי **עדלי סטיבנסון**: „תראה כמה שהלורד הזה דומה לסר יו פוט! כל האנגלים דומים זה לזה!"

■ **יצחק ליבני**, מנכ"ל רשות־השידור, חזר בשבוע שעבר מחו"ל, אחרי סיור ממושך שבו השתתף, בין השאר, בוועידה של רשויות־השידור. שם התחרה עם הנציג הירדני על מקום במוסד העליון של האיגוד. הירדני ניצח. לדברי ליבני, תמכו בו נציגי הרשויות היותר־דמוקרטיות, כמו הולנד וגרמניה, ואילו במועמד הירדני תמכו הרשויות הפחות־דמוקרטיות, כמו צרפת וספרד.

שמואל שי

יוצא להקת הנח"ל הראשונה, שהפך אחר־כך לאיש יחסי־ציבור, מראיין ומנחה, מצא את עצמו לאחרונה במצב מביך. שי, השוהה כשליח מחלקת־העלייה של הסוכנות בוושינגטון, הוזמן למסיבה חגיגית, שבה היה עליו להופיע בתלבושת־ערב לפי כל כללי הפרוטוקול. הוא הצליח להשיג לעצמו סמוקינג ועניבת־פרפר בחנות להשאלת בגדים, אחרי שהסתובב זמן רב בין חנויות כאלה כדי למצוא חליפה למידתו. זו היתה הפעם הראשונה בחייו של הקיבוצניק לשעבר, שבה הופיע בתלבושת כזאת. בכל פעם שפגש בידידים ותיקים פרץ בצחוק למראה תגובותיהם. בתמונה: שי (מימין) בחברת השחקן חיים טופול ומזכירת התיאטרון הקאמרי לשעבר, רחל רובינזון, המתגוררת עם בעלה האמריקאי בוושינגטון.

■ בימים אלה הסתיימו צילומי סרטו של **עמוס קולק**, אל תשאלי אם אני אוהב, שבו גילם את התפקיד הראשי. במאית הסרט, **ברברה נובל**, צעירה אמריקאית לא־ידועה, לא הצליחה להסתדר עם המפיק־בפועל, **יוסי משולם** (שהפיק את סרט־הטלוויזיה קובי ומלי), ועם צלם הסרט

בן וורין

כוכב הטלוויזיה הכושי, שזכה בפירסום עולמי אחרי הופעתו בסידרת הטלוויזיה „שורשים", זכה בפרס מיוחד, שהוענק לו על־ידי שגריר ישראל בוושינגטון, שמחה דיניץ, על תרומתו לחגיגות יום העצמאות ה־30 של מדינת־ישראל, שנערכו בוושינגטון: תבנית עשויית כסף, שעליה רקועים סמלי שנים־עשר שבטי ישראל. במסיבה שערכו דיניץ ורעייתו ויוויאן לוורין, הפתיע הכוכב הכושי, שהוא רקדן במקצועו, כאשר החל מזמר בעברית את השיר „שים שלום טובה וברכה". אחר־כך גילה כי הוא מתעתד לבקר בקרוב בארץ ולהגשים בכך חלום נושן שלו. בתמונה: וורין בחברת השגריר דיניץ ורעייתו.

לאנשים הנכונים!
777
הברנדי הלאומי
שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

דויד גורפינקל. שמועות עקשניות מבימת־הצילומים טענו כי הבמאית היא ידידתו של קולק, ואין לה כל ניסיון בבימוי סרט־קולנוע באורך מלא. כתוצאה מחילוקי־הדיעות ישבה הבמאית רוב הזמן במלונה, כשאת שרביט־הבימוי לוקח על עצמו דויד גורפינקל, שהוא גם במאי במיקצועו. עמוס קולק הכחיש בתוקף את השמועות כאילו יש יחסים כלשהם בינו לבין הבמאית. הוא גם סירב להתייחס לחוסר נסיונה המיקצועי.

■ **דן בן־אמוץ** עומד להוסיף מיקצוע נוסף לרשימת המיקצועות הרב־גוונית שלו. הוא עומד להפוך למנחה תוכנית־טלוויזיה. דן מגשים חלום ישן, וינחה תוכנית על המשורר **אברהם שלונסקי.** בין ביצוע שיר אחד למישנהו יספר דן על היכרותו עם המשורר.

■ המלחין והזמר **שמוליק קראוס,** המרצה עונש־מאסר בכלא מעשיהו, קיבל הרשאה מיוחדת משילטונות בתי־הסוהר להכניס לתאו גיטארה ורשם־קול. קראוס יכתוב בין סורגי־הכלא את המוסיקה לסרטו של המפיק **מיכה שר־פשטיין,** על חייו של האסיר הבורח **נחמן פרקש,** שבילה את מרבית חייו מאחורי סורג ובריח. בשבוע שעבר ביקרו אצל קראוס המפיק ובמאי הסרט, **יהודה** („ג'אד") **נאמן,** והביאו לו את המכשירים כדי שיוכל להתחיל בעבודה.

■ בשבוע שעבר ביקר את את שמוליק בכלא גם המפיק־זמר **אבי עופרים,** הנמצא בארץ בחופשת־מולדת, כשהוא צמוד למרצדס עם מיספר גרמני.

■ עם כניסתו לכלא של קראוס, ושיחרורו של **שמוליק אומני,** חזרה הנהלת הפאב של אומני לידיו הבילעדיות של אומני עצמו. ביום החמישי האחרון התקיימה בפאב שתייה כדת וכדין. **אבי גיבעון,** שותפו של קראוס וגיסו של אומני, העביר לידיו של אומני את מפתחות המקום, וכדי שלא ישכחו שהוא ניהל את המקום ביחד עם שמוליק קראוס, החזיק ביד אחת שלו תמונה של קראוס, ובשניה לחץ את ידיו של אומני.

■ **צדוק קראוס,** אחיו של שמוליק, שיצא מהפקת הסרט על פרקש, החליף את המתופף **זוהר לוי** ואת הבדרן **דורי בן־זאב,** והוא מנהל את הדיסקוטק שלהם בעיר־המכוניות בתל־אביב.

■ האשה הנזעמת ביותר במדינה היתה השבוע קריינית־הטלוויזיה הפופולארית **דליה מזור.** באחד משבועוני־הבידור פורסם כאילו דליה עומדת להתגרש מבעלה, **אריה לוין.** דליה הכחישה בתוקף את הידיעה. ידידיהם של בני הזוג לוין־מזור כעסו לא פחות. הם הם טוענים כי מאז הטרגדיה שפקדה אותם, שגרמה למות בתם התינוקת, הפכו דליה ואריה קרובים במיוחד, כשהמילה גירושין אינה מופיעה כלל במילונם המישפחתי.

■ בהצגה קדימה בית"ר, שמעלה החאן הירושלמי, מופיעה שחקנית דינאמית ויפה, שהיא עדיין בלתי־מוכרת. זוהי **מרגלית,** אשתו של השחקן **אהרון אלמוג,** שהיה בצוות שחקני ניקוי ראש. מרגלית, שהיתה דיילת אל על, עזבה את עבודתה מייד לאחר לידת בנה, **מיכה,** ומכיוון שהיא מתגוררת בירושלים ואם לילד, החליטה לא לחזור אחרי הלידה לאל על. תחת זאת הצטרפה לתיאטרון החאן, והיא משחקת כעת לצידו של בעלה.

■ התמלילן ועורך־תוכניות הרדיו **אבינועם** („אבי") **קורן,** ואשתו הזמרת **שולה חן,** חזרו מארצות־הברית, שם שהו בשנתיים האחרונות בשליחות מטעם הקרן הקיימת לישראל. הם הביאו איתם מזכרת מאמריקה: בנם התינוק **איתמר,** שנולד בניו־יורק. לשניים בת בכורה בשם **מילי.**

אהרון בראל

זקן המצילים, המכונה אהרונצ'יק, חגג על חוף טרומפלדור בתל־אביב את יום הולדתו ה־75 ואת לידת נכדו, יואב, הקרוי על שם דודו, מבקר־האמנות יואב בראל ז"ל. את מסיבת יום־ההולדת אירגנו המצילים, תלמידיו של אהרונצ'יק. על בקבוקי שמפנייה וכמויות מזון העלה אהרונצ'יק חוויות מימי עבודתו כמציל. למעלה משמאל: המצילים מרימים את אהרונצ'יק. למטה: אהרונצ'יק, כשלידו אשתו, דליה, ועל ברכיה בן־הזקונים שלו, יואל.

פסוקי השבוע

● **ח"כ פסח גרופר,** המצליף של סיעת הליכוד, בקריאה לח"כ יוסי שריד, בעת הדיון בכנסת על התיקון לחוק גיוס בנות: „קח כדורים, אתה לא תחזיק מעמד!"

● **ח"כ פסח גרופר,** תשובה על כך: „עד עכשיו דאגת לפסיכיאטר. עכשיו אתה כבר רושם לי כדורים?"

● **ראש הממשלה, מנחם בגין,** באותו דיון, בתשובה לשאלת ח"כ חייקה גרוסמן מדוע הוא תומך בחוק, כאשר אישתו מתנגדת לו: „הפסוק בתנ"ך אומר מפורשות: והוא ימשול בך."

● **ראש הממשלה, מנחם בגין,** כשנשאל על השחתת הפלקט בידי שר־הביטחון: „שאלתי את עזר: למה אתה משחית רכוש אצלי במישרד? אצלך תעשה מה שאתה רוצה!"

● **גולדה מאיר,** בתגובה על האיסור שהטיל ראש־הממשלה על פגישות של חברי האופוזיציה עם מנהיגים ממדינות ערב: „גם אם בא ידיד־נפש לביתך והורס את הבית, אינך יכול להישאר שווה־נפש לנוכח זאת."

● **שר החוץ, משה דיין,** על השיחות בלידס: „סמינר חיוני."

● **שמעון טסלר,** מפיק ומגיש מבט שני במיפגש אנשי טלוויזיה, על ההאשמות בדבר „המאפיה השמאלנית": „יש כאן הסכמה מלאה שבטלוויזיה כולנו קומוניסטים ונציגי אש"ף."

● **ח"כ שרה דורון,** בישיבת הסיעה, בהגיבה על היחסים המעורערים בצמרת הליכוד: „אולי נשלח את האופוזיציה לחופשה בשווייץ, ונשאיר את מלאכת הריסת הממשלה לליכוד? אין טוב ממנו בביצוע המלאכה!"

קארין דונסקי

הצחירה, כאשר היתה בהריון לפני למעלה משנתיים, כי ילדה יספוג מתחילת דרכו תרבות גבוהה. לכן ריהטה את חדרו ברהיטים מיוחדים, רכשה עבורו ספרים רציניים. השבוע לקחה אותו, לראשונה בחייו, לראות סרט, במועדון הקולנוע לצעירים. הסרט התרבותי הראשון שבו חזה בנה: „הבהלה לזהב" של צ'רלי צ'פלין.

דויד מושביץ

סמנכ"ל „עלית", פתח השבוע בקולנוע „צפון" בתל־אביב את מועדון הקולנוע הראשון בארץ לצעירים. המועדון ינוהל כולו על־ידי ילדים שישמשו כסדרנים, כקופאים וכמוכרי ממתקים. הילדים, חברי המועדון, ישתתפו בפעילות הקשורה בענף הקולנוע, ככתיבת תסריטים, ושחקנים בסרטים. בתמונה: אחד הסדרנים לוחץ ידו של מושביץ.

ח"כ גרופר השתלט על מוסדות הייקב

ח"כ **פסח גרופר** השתלט, לאחרונה, על הנהלת יקבי „כרמל מזרחי", באמצעות מינוי נאמנו, **משה מאיר**, כמנכ"ל, במקום ד"ר **אליקום אוסטשינסקי**, שפרש לגימלאות.

מאיר הסדיר לגרופר, בעבר, תשלומי הוצאות שעליהם לא הצהיר ולא שילם

ח"כ פסח גרופר
פנסיה כפולה

מס. הוצאות אלה קיבל יחד עם הוצאות ממוסדות אחרים של התאחדות האיכרים, וכאשר מנכ"ל ההתאחדות, **יעקב סלמן**, סירב לשלמן, הוא פוטר מתפקידו.

עתה הגיע גרופר להסדר עם שילטונות מס־ההכנסה שהם לא יעמידו אותו לדין, אלא יסתפקו בתשלום רטרואקטיבי של המס המגיע ממנו לשנים עברו, על ההוצאות שקיבל. כמחאה על השתלטות גרופר על הייקבים ועל הסדרי הפיצויים לד"ר אוסטשינסקי, התפטר מהנהלת היקב **משה מרגלית**, שייצג את איכרי גיבעת־עדה.

הנהלת הייקבים עשתה עם אוסטשינסקי לפני שנתיים הסדר פרישה לפנסיה, שלפיו יקבל כל חודש סכום של 18 אלף לירות, צמוד למדד, שיגדל עם תוספות־היוקר והשכר. הוועדה שדנה בכך היתה בהרכב גרופר, מרגלית, **בנימין פרשקובסקי ומשה יהודה גרופר**, דודו של ח"כ גרופר. ח"כ גרופר לחץ לתת לו סכומים גדולים יותר, אולם חברי הוועדה לא נענו לכל הדרישות.

לפני שלושה חודשים הודיע אוסטשינסקי כי ברצונו לפרוש, לקבל את כל הסכום בבת אחת ולא בפנסיה חודשית. אסיפת מגדלי הענבים בצפון, שבה חבר מרגלית, התנגדה לבקשה, ואוסטשינסקי הודיע כי כאשר יחזור גרופר מחו"ל הוא ישכנע את הצפון להסכים.

באותה עת היה גרופר מעוניין כי בנו יקבל מינוי של נציג „כרמל מזרחי" באמריקה. אוסטשינסקי דרש פיצוי בגודל של חודשיים משכורת לשנה, לפי 27 אלף לירות לחודש כיום, רכישת מכונית־השרד שלו במחיר נמוך. כן דרש שסכום הפיצויים יופקד כולו בבנק, בריבית גבוהה, והוא יקבל ממנו סכום חודשי.

כאשר חזר גרופר, הוא אסף את איכרי הצפון והודיע כי אוסטשינסקי חדל לתפקד, ויש להחליפו ולתת לו מה שהוא רוצה. מונתה ועדה לדון בתביעות, בהרכב משה מרגלית, **לוי ארגוב**, נציג הסוכנות, **מרדכי קרניאל** מזיכרון־יעקב ו**יצחק פיינשטיין** מרחובות.

בעת דיוני הוועדה פירסם יו"ר ועדת־הביקורת של הייקבים, הד"ר **אברהם מלמד**, דין־וחשבון, שלפיו לקח אוסטשינסקי מכספי האגודה למישפחתו בחו"ל, ותבע להשעותו מתפקידו ולמסור את החומר למישטרה.

גרופר אסף שוב את איכרי הצפון ושיכנע אותם לתת לאוסטשינסקי את מבוקשו, כדי למנוע חקירות. הוא איים על מגדלי הענבים כי לא יקבלו מן הייקבים את התשלומים עבור הענבים, אם לא יאשרו את הפיצויים הנדרשים, וכי הוא עצמו יפסיק להזרים להם כספי ממשלה.

ב־29 ליוני אישרה הנהלת הייקבים את דרישות־הפרישה, שכללו פיצוי לפי 35 אלף לירות לחודש, חודשיים בשנה, ל־25 שנה. כן ימשיך לקבל משכורת עד ינואר הקרוב. להחלטה התנגדו נציגי הסוכנות, בראשות לוי ארגוב ו**אלי אלקלעי**, וכן משה מרגלית, שהתפטר לאות מחאה.

מגאזין לרשתות השיווק

רשתות השיווק הגדולות, יחד עם המועצה הישראלית לצרכנות והרשות המרכזית לצרכנות, החליטו על הוצאה לאור של מגאזין צבעוני בשם „קוקטייל" שיופץ חינם בין הקונים ברשתות סחורה מעל סכום מסויים. הרשתות השותפות להוצאה לאור הן „שופר־סל", „המשביר לצרכן", „כל־בו שלום", והסופר־מרקטים. כן עומד להצטרף השק"ם. במגאזין ישותפו גם התאחדות התעשיינים וקופת־חולים של ההסתדרות. יוזמי המגאזין הם „מיפעלי עיתונות" של **יואל ישראלי**. כל רשת שיווק תקנה ותפיץ 25 אלף עותקים.

הייצור אינו מדביק את הביקוש לטלוויזיות צבעוניות

מיפעלי ההרכבה המקומיים לטלוויזיות צבע לא מדביקים את הביקוש והחלו בהשקעות להרחבת הייצור ובייבוא מקלטים מוכנים מחו"ל. מיפעל „סלורה" מייצר ומוכר 300 מקלטים לחודש, משקיע עתה בהשלשת הייצור ומייבא מכשירים מחברת־האם בפינלנד. גם מיפעל „מאץ" לא מדביק את הביקוש. לפי הנתונים נמכרו עד כה מעל 100 אלף מקלטים צבעוניים, ונראה כי השנה תימכר כמות דומה. תוך שלושה חודשים עתידה ירדן לשדר עם כותרות בעברית בכל שידורי הצבע שלה, וכבר הוזמן ציוד לשם כך.

הסינדיקט העלה שוב מחירי הגלם

סינדיקט יהלומי הגלם „דה־בירס" העלה, השבוע, את מחירי יהלומי הגלם ב־10%. זו ההעלאה הרביעית בחודשים האחרונים. מאז חודש מארס הועלו המחירים ב־80%. לדעת השבועון רב־היוקרה „ביזנס־וויק", ההעלאה מיועדת לצמצם את ריווחי הספקולנטים בענף, שריבם בישראל.

במקביל להעלאות המחירים התקשר הסינדיקט עם בנקים בניו־יורק ובתל־אביב, וטען כי ספקולנטים הנעזרים באשראי של הבנקים הללו מחבלים בענף כולו. בחודש מארס נענו הבנקים בניו־יורק והקטינו את האשראי למלטשות בניו־יורק הקונות כ־33% מיהלומי הייצוא של ישראל. הבנקים בישראל הקטינו את האשראי ליהלומי גלם מ־80% משווי הסחורה ל־70%. בתל־אביב חגיב על הצעד האחרון **ריימונד דרוייש**, מנהל חטיבת היהלומים ב„בנק דיסקונט", באמרו: „המצב השתפר, אין כרגע ספקולציה." צעדי הסינדיקט פגעו במכירות היהלומים המלוטשים. לדעת **משה שניצר**, נשיא בורסת היהלומים בתל־אביב, נפגעה התעשיה באופן חמור.

הסינדיקט רק עזר לעצמו בהעלאות המחירים, הגדיל את רווחיו ובכך הקטין את ריווחי הספקולנטים. הרווח שלו גדל במחצית הראשונה של השנה ב־13%, שהם 138 מיליון דולר.

ציר ארגנטינה: העברת הייבוא לפרטיים - מישגה

שגרירות ארגנטינה בישראל הודיעה לשר־התעשיה כי היא מתנגדת להעברת ייבוא הבשר הקפוא מארץ זו לידיים פרטיות. ציר ארגנטינה בישראל, **ארהרד דל־קאמפו**, מסר לעורך מדור זה כי השגרירות היא בדעה שהוצאת הפיקוח על הייבוא מממשלת ישראל תגרום להרעת תנאי ייבוא הבשר ואיכותו. גם בארגנטינה מקיימת הממשלה, באמצעות מועצת הבשר הלאומית, פיקוח מלא על יצוא הבשר וגידולו.

הציר אמר כי השגרירות סבורה, כי רק ממשלה יכולה לפקח על ייבוא כמויות כה גדולות במחירים סבירים. הוצאת הייבוא מידי הממשלה תגרום להאמרת מחירים ולאנדרלמוסיה, כאשר מועצת הבשר הלאומית של ארצו תצטרך לשאת ולתת עם גופים רבים.

הציר דל־קאמפו
נגד יוזמה פרטית

מאור יחליף את דורון

מישרד החקלאות החליט למנות את **עמנואל מאור** כמנכ"ל מועצת הלול במקומו של **יעקב דורון**. מאור היה בעבר עובד מועצת הלול והיום הוא בהנהלת קונצרן „כלל". הסיבה להחלפתו של דורון היא כישלונו בפיקוח על מיכסות הייצור של ביצי מאכל.

דורון מעסיק את מישרד החקירות „שבח" בפיקוח על הברחות ביצי מאכל מעל למיכסות. המישרד מעסיק 6 עובדים לצורך זה וההוצאות של מועצת הלול הן 300 אלף לירות לחודש. הפיקוח מצליח לשים יד על כמה אלפי ביצים כל חודש, בעיקר של אלה המגדלים תרנגולות ליד ביתם. ממדי ההברחה כיום הן 400 מיליון ביצים לשנה, או 35 מיליון לחודש, מבלי שמצליחים לשים יד על הלווייתנים.

מנכ"ל דורון
היכן הביצים?

צמרת מישרד החקלאות חוששת כי העסקת מישרד „שבח" דווקא נובעת מיחסי ידידות אישיים בין דורון לאנשי „שבח" מאז שדורון עבד כמנהל במיפעל באשדוד והעסיק את המישרד. הצעות של מישרדים אחרים לפיקוח יעיל יותר נדחו על־ידי דורון ללא הסבר.

בעבר כבר נתבע שר החקלאות לפטר את דורון, כאשר ,בית־המישפט המחוזי בתל־אביב קבע כי שיקר בעדותו. פסק־הדין הומצא לשר החקלאות דאז, **אהרון אוזן**, שהבטיח לבדוק את הפרשה. אך דבר לא נעשה מאז.

דוברת משנה הנהלת „כלל"

מנכ"ל „כלל" **אהרון דוברת**, עורך שינויים בהנהלת הקונצרן. **שמואל דכנר**, המישנה למנכ"ל, עבר לנהל את חברת הבניה „אזורים" ואת חטיבת הבניין. את מקומו יתפוס **מאיר שני**, מנכ"ל חברת „כתר", שהבריא את הוצאת הספרים והדפוס הכושלים של **נחמן אוריאלי**. **אפרים זוסמן**, שהיה עוזר למנכ"ל, יהיה עתה יועץ מישפטי. תפקיד זה ריק למעשה מכל תוכן שכן עורך־הדין **יגאל ארנון** הוא היועץ המישפטי של החברה. כעוזר אישי של דוברת התמנה **דן זרמי**, לשעבר סופר כלכלי של „הארץ".

שטיחי כרמקירלקיר במחירים הנמוכים בישראל!

כדאי
כרמקירלקיר
החודש
ב-

מבצע שבעת המופלאים

רק ב-7 החנויות המובחרות:

דירנית ז'בוטינסקי 30, ראשל"צ

פרוס לי דיזנגוף 218, ת"א

ג'ויס שיח ארלוזורוב 9, חיפה

אחים סיני קרן היסוד 63, סביניה

שטיחי שלום כצנלסון 132, גבעתיים

איכות מקיר לקיר סוקולוב 35, חולון

מרכז שטיחי כרמל פ"ת
רפי תמם, הברון הירש 28

מבצע מהפכני בעולם השטיחים הישראלי-מבצע שבעת המופלאים!

כדאי יותר לרכוש החודש שטיחים מקיר אל קיר של כרמקירלקיר. מבודדים את הדירה מחום הקייץ, מוסיפים יופי וחן מיוחדים, מונעים רעש, חוסכים עמל לעקרת הבית. כל זאת בהוצאה קטנה ביותר – הרבה פחות מאשר אתה מתאר לעצמך.

במסגרת המבצע תקבל:
תנאי תשלום נוחים מאוד, ו/או שי לכל קונה, ו/או הדבקה חינם, ו/או חיתוך חינם, ו/או הובלה חינם, ו/או התאמה חינם.

כרמקירלקיר

פרסום

״להתכייף״ באלי בסנדלי גלי

ים, חופש, קיץ שובב, אני ו״הגלי שלי״
תמיד ביחד. סנדלי ״גלי״ האוריריים והקלילים
עושים לי כיף בקיץ.
כל החברה יספרו לכם איזה
רומן ארוך יש להם עם גלי, לפני
ש״התלבשנו״ על גלי ניסינו הרבה
אחרים אך ת׳שמעו לנו... לגלי אין
תחליף. סנדלים שאוהבים את החברה.

ושלא יעבדו עליכם... גלי זה רק עם
סמל הצפרדע!

Gali-גלי®

הקיץ באלי...בסנדלי ״גלי

פרסום מלניק | סטודיו M&M | ריוזם

המשך הסידרה על מחלות מנהיגים: ראש־הממשלה היה מוכה שבץ, משותק ובלתי־מסוגל לתפקד או להבין את אשר מדברים אליו - אבל לעם נודע על כך רק שנה אחרי מותו

הופעותיו, התבטאויותיו והתנהגותו של ראש־הממשלה מנחם בגין בשבוע האחרון — ובמייחד התנהגותו בכנסת בעת הדיון המדיני בשבוע שעבר — הולידו תדהמה ומבוכה. הם הפכו שוב את מצב־בריאותו הגופני והנפשי של ראש־הממשלה, ואת בעיית יכולתו להמשיך לתפקד בתפקידו, נושא מרכזי לוויכוח ציבורי (ראה הנדון).

עובדות, הערכות והתבטאויות, שהושמעו עד כה רק בחדרי־חדרים, בהתלחשויות מאחורי הגב, ומצאו עד כה ביטוי רק בקטעי ידיעות ובשמרעות, הוחלפו בגלוי בישיבות רשמיות.

אומנם, היה זה דווקא יריבו של בגין, ראש־הממשלה לשעבר יצחק רבין, שנחלץ להגנתו בנושא זה, וטען בראיון בטלוויזיה, ביום השישי האחרון, כי מצב־בריאותו של מדינאי, ויכולתו לעמוד במצבי־לחץ, אינם עניין שעל הציבור לעסוק בו. אלא שבמיקרה מיוחד זה פסול יצחק רבין לעדות. הוא אולי היחידי בין מנהיגי ישראל כיום, שעמדתו בנושא זה היא סובייקטיבית, לא כתוצאה מדיעותיו הפוליטיות אלא משום שהתנסה בעצמו במצב דומה.

בשנת 1974, בעת שעלתה מועמדותו של יצחק רבין לתפקיד ראש־הממשלה, כיורשה של גולדה מאיר, שימשו מצב־בריאותו ויכולתו לעמוד במצבי־לחץ, נושא לוויכוח ציבורי. אז היה זה עזר וייצמן שעורר את הוויכוח. וייצמן, שכיהן כראש אגף־המיב־

זכותו של הציבור במדינה דמוקרטית לקבל מידע מלא על מידת כשירותם הנפשית והגופנית של מנהיגיו.

השבוע ניצב הציבור בישראל נבוך. מצד אחד הגיעו לאוזניו התבטאויות מפורשות, שהעמידו בסימן־שאלה את יכולתו של מנחם בגין להמשיך ולכהן בתפקידו.

אחרי הופעתו האומללה על במת־הכנסת ובמיסדרונותיה, אחרי התבטאויותיו הלגלגניות, שזורות הביטויים כמו „מרוקו־שמרוקו" או „חוי" (אבר־מין זכרי ברוסית), והפצת סודות־המדינה ברבים; או הפגנת־הבריאות שערך כאשר רץ בקצב של אצן מהמיזנון למליאה כדי להשתתף בהצבעה, ייחסו מתנגדיו של בגין את התנהגותו למצב בריאותו.

„רחמנות על מה שקרה לבגין היום," אמרה עליו גולדה מאיר. שר־המישטרה לשעבר, שלמה הלל, אמר כי „אני משוכנע לחלוטין שחלק גדול מתופעות אלה הם תוצאה של תרופות." ושר־האוצר לשעבר, יהושע רבינוביץ, פסק כי „התנהגותו של בגין בכנסת היתה התנהגות של איש לא־נורמלי." אפילו אחד משרי ד"ש בממשלה התבטא כי „בגין נתון להשפעת סמים."

מצד שני העיד אחד מרופאיו האישיים של בגין, הד"ר בזיל לואיס, כי „בגין כימעט שאיננו מקבל תרופות, והוא נמצא במצב־הבריאות הטוב ביותר מזה שנה וחצי." שרי ממשלתו של בגין — ביניהם שרים שרק לפני שבועות אחדים כבר הת־

בשבץ. שבץ הוא ביטוי שהמילה הפופולארית הנרדפת לו היא „שטף־דם במוח", המציין הפריעה במחזור־הדם למוח.

התקף השבץ של צ'רצ'יל לא אירע במיסתורין. היה זה בתום סעודת־ערב חגיגית, שערך לכבודו של ראש־ממשלת איטליה. לפתע הבחינו היושבים ליד השולחן שצ'רצ'יל אינו מסוגל לדבר, ואינו יכול לקום ממחשבו.

לא היה זה השבץ הראשון שבו לקה צ'רצ'יל. השבץ הראשון שלו אירע ב־1949. השני פקד אותו ב־1952. אלא שחומרתו של השבץ השלישי היתה רבה יותר. הוא

אחר־כך הוא הופיע שוב בפרלמנט והשיב לשאילתות. בשלושה בנובמבר באותה שנה נאם שוב בפרלמנט, ובתחילת דצמבר כבר היה מסוגל לטוס ולהשתתף בוועידת־ברמודה.

המיוחד שבפרשה זו הוא בכך שאף שמץ ממה שעבר אז על צ'רצ'יל לא דלף ולא פורסם באמצעי־התיקשורת הבריטיים בחייו. מלבד קומץ של מקורבים, לא ידע איש בבריטניה על השבץ שתקף אותו. כאשר ציוו עליו רופאיו לשכב, הם הסתפקו בהודעה לציבור כי ראש־הממשלה מותש ועייף, ולפיכך הוא זקוק למנוחה.

דחליל בראש הממשלה

צעים במטכ"ל ערב מילחמת ששת־הימים, בעת שרבין כיהן כרמטכ"ל, גילה אז לראשונה כי ב־23 במאי 1967, בעת שכבר היה ברור כי המילחמה היא בלתי־נמנעת, התמוטט יצחק רבין כתוצאה מעומס־יתר, ובמשך יומיים לא היה מסוגל לתפקד, הסתגר למנוחה בביתו ונוטרל למעשה מהפיקוד העליון של הצבא, הדרוך למילחמה.

העדרותו הפיתאומית של רבין הוסברה, באותם ימים, בהודעה רשמית של מי שהיה קצין־הרפואה הראשי של צה"ל, הד"ר מרדכי גילון, ששימש גם כרופאו האישי של רבין. באותה הודעה הוגדר מצבו של יצחק רבין כ„הרעלת ניקוטין". לא היה זה תיאור מדוייק כל עיקר של מצבו של רבין באותם ימים — דבר המשקף שוב את מידת האמון שניתן להעניק להודעותיהם הרשמיות של רופאי מנהיגים ואישי־ציבור. אלה חייבים, על פי כללי האתיקה המיקצועית ושבועת היפוקרטס, סודיות ונאמנות לפאציינט שלהם, יותר מאשר דיווחי־אמת על מצבו לציבור.

שבץ באמצע הארוחה

המיקרה של רבין התעורר ויכוח, שלא היה נקי גם אז מהיבטים פוליטיים, אם אפיזודה מיקרית זו בעברו צריכה לחסום לפניו את הדרך לראשות־הממשלה. אולם גם אז, אפילו בקרב תומכיו של רבין, לא היתה שנוייה במחלוקת עצם

כוננו מעשית לאפשרות של הסתלקותו מתפקידו, בעיקבות ההרעה במצב בריאותו וביכולת תיפקודו, כפי שנגלו לעיניהם — הגנו עליו בלהט, ייחסו את כל ההערכות על אי־כשירותו למניעים מיפלגתיים בלתי־טהורים של האופוזיציה.

באיזו מידה ניתן להעלים מהציבור — אפילו במדינות דמוקרטיות — את האמת על מצבם הבריאותי של מנהיגיו, לתעתע בו באמצעות הודעות רפואיות כוזבות וחיפוי של עמיתים לשלטון, ניתן ללמוד מהמיקרה של אחד האישים הבולטים ביותר בהיסטוריה של המאה העשרים — סר וינסטון צ'רצ'יל, מנהיגה הנערץ של בריטניה במילחמת־העולם השניה.

ב־25 ביולי 1945, זמן קצר אחרי תום מילחמת־העולם השניה, הדיח העם הבריטי את אדריכל־הניצחון ואת גיבורו הלאומי מכהונתו, בעת שהגיע לגיל 71. אלא שווינסטון צ'רצ'יל חזר לדאונינג סטריט מס' 10 כעבור שש שנים, בגיל 77, כדי להנהיג שוב את בריטניה למשך ארבע שנים נוספות, עד שנאלץ להתפטר מכהונתו באפריל 1955, מסיבות של בריאות לקוייה.

למעשה, סבל וינסטון צ'רצ'יל בכל תקופת כהונתו האחרונה כראש ממשלת בריטניה, ממצב בריאות חמור ביותר, שהטיל עליו מיגבלות והפך אותו בלתי־כשיר למלא את תפקידו במשך תקופות ממושכות. אלא שעובדה זו לא נודעה לעם הבריטי בחייו.

ב־23 ביוני 1953 לקה וינסטון צ'רצ'יל

גרם לשיתוק כללי בצד שמאל של גופו — דבר שהעיד על השינויים הפאתולוגיים במערכת־העורקים שלו.

דבר לא דלף

היועצים הרפואיים, שנקראו להתייעצות על־ידי רופאו האישי של צ'רצ'יל, הלורד מוראן, היו במצב־רוח קודר. הנוירולוג סר ראסל בריין הביע חשש שצ'רצ'יל לא יאריך ימים יותר משנה, אם כי הסכים שניתן לדחות את ד־זוות על־ידי פרישה מיידית.

הוא לא היה סבור שצ'רצ'יל יוכל עוד לשאת נאומים בפרלמנט, או להשיב לשאילתות — אם יוכל בכלל לצפות להמשיך בחיים הפוליטיים שלו.

באוגוסט 1953 זועצ הקרדיולוג, סר ג'ון פרקינסון, שהוזעק לבדוק את צ'רצ'יל, למראהו, אחרי שלא ראה אותו כארבע שנים. כתוצאה ממחלתו הזדקן צ'רצ'יל בבת אחת בכמה שנים. פרקינסון קבע שצ'רצ'יל לא יוכל להוסיף עוד לכהן כראש ממשלה.

צ'רצ'יל התעלם מדיעות אלה של רופאיו. כעבור כמה ימים, ב־18 באוגוסט 1953, ישב שוב בראש ישיבת־ממשלה. בסיוע תרופות מיוחדות, שנרשמו לו בידי הלורד מוראן, הוא התגבר על שורה של מיגבלות. בעוד שבחודש ספטמבר הותש לחלוטין, אחרי מישחק קריקט שבו השתתף, ערך צ'רצ'יל הופעה מרשימה בפני ועידת המפלגה השמרנית כעבור חודש. עשרה ימים

האמת על מה שאירע באותה תקופה לצ'רצ'יל נודעה לראשונה מפיו רק בנאום־הפרישה שלו בפני הפרלמנט, כעבור שנתיים, בעת שהזכיר, כבדרך אגב, כי היה משותק. הפרטים המלאים על מצב־בריאותו של צ'רצ'יל באותן שנים נודעו לאזרחי בריטניה רק בשנת 1966, שנה אחרי מותו. היה זה הלורד מוראן, ששימש כיועצו הרפואי של צ'רצ'יל בין השנים 1940—1965, שפירסם את כל הפרטים הרפואיים על המנהיג הנערץ בספר שנשא את השם: וינסטון צ'רצ'יל — המאבק לחיים.

לפני מוראן לא העז שום רופא לפרסם ספר כה מפורט על חוליו. סיפרו נכתב על־פי העיקרון של „כל האמת ורק האמת", ועורר מייד ויכוח ציבורי נוקב ומתמשך סביב האתיקה הרפואית ושבועת היפוקרטס, המחייבת את הרופא לשמור בסוד כל מידע שנודע לו במהלך טיפולו הרפואי בחולה שלו. הוויכוח לא הסתיים עד עצם היום הזה, אולם מוראן הצליח להוכיח בסיפרו ששום בדיקה והערכה של תקופה היסטורית כלשהי אינה יכולה להיות מושלמת, בלא ההיסטוריה הרפואית המפורטת והאינטימית של המנהיגים ואישי־המדינה שפעלו בה.

היו אלה היסטוריונים נודעים בבריטניה, ששיכנעו את מוראן לכתוב את סיפרו. לולא כתב מוראן את הספר, היתה האמת על מצב־בריאותו של צ'רצ'יל — לא רק בתקופת כהונתו האחרונה כראש־ממשלה, אלא גם בשנים שבהן הנהיג את בריטניה לניצחון במילחמת־העולם השניה — בלתי־ידועה עד היום.

דחליל בראש הממשלה

(המשך מעמוד 21)

אמר על־כך ההיסטוריון הבריטי דניס בורגאן: „אינני רוצה להתערב בסוגיה המקניטה אם יש צורך בפירסום הפרטים הרפואיים של אישים חיים או מתים על־ידי רופאיהם. אולם אני מודאג בצורה רצינית ביותר מכך שמתירים לאנשים חולים לנצח על עניינים לאומיים. כאשר חיי־אדם רבים, או הכלכלה הלאומית, נמצאים בסכנה, צריכים הנמצאים בשילטון להיות במלוא כושרם ויכולתם.״

קלפים בלי סוף

בסיפרו, הפאתולוגיה של המנהיגות, מעריך הד״ר יו ל׳אטאנג, המסתמך על סיפרו של מוראן, את צ׳רצ׳יל בימים שאחרי השבץ השלישי שלו: „צ׳רצ׳יל הקשיח את עצמו למיבחנים שעמדו בפניו באיתה נחישות שהפגין כטירון בפוליטיקה, חמישים שנה קודם לכן. אבל עתה הוא יצר פאסאדה ושיחק עבור קהל נבחר בהזדמנויות מיוחדות. הציבור יכול היה לראות ולהעריץ את האליל האהוב והנערץ שלו, אבל מאחרי המסכה הסתתר צל יותר מאשר דבר ממשי. צ׳רצ׳יל לא יכול היה עוד לעיין וללמוד את מיסמכי המדינה. תחת זאת גילה להיטות לקריאת רומנים, והעסיק את עצמו ללא־סוף במישחק־קלפים הקרוי בזיק.״

בחודש יולי 1954, גילה אחד השרים ללורד מוראן כי צ׳רצ׳יל אינו מסוגל עוד לעקוב אחרי הדיונים הנערכים בישיבות־הממשלה. ההופעה המרשימה שלו בפני ועידת המפלגה השמרנית ב־1953 לא חזרה על עצמה, ונאומו לפני אותה ועידה כעבור שנה היה עלוב, והושחת בטעויות, בשגיאות ובהיגוי כושל של מילים רבות. מבחינה זו מזכיר כיום מנחם בגין את מצבו של צ׳רצ׳יל באותה תקופה.

כמה מהתבטאויותיו של צ׳רצ׳יל הביכו את הממשלה לא פחות משהביך השבוע גילויו של בגין — על האיסור שהטיל על הפגישה בין פרס למלך חוסיין — את שרי ממשלתו שלו. בעת נאום שנשא בנובמבר 1954, סיפר צ׳רצ׳יל כי בקייץ 1945 שיגר מיברק לפילדמרשל ברנרד מונטגומרי, שבו פקד עליו לאסוף נשק גרמני נטוש, שהרוסים יכלו להשתמש בו נגד בנות־הברית המערביות. הצהרה זו היתה מביכה מאד, משום שבאותה תקופה תוכננו שיחות עם הרוסים, וגם משום שכל הניסיונות למצוא זכר או עיקבות כלשהם למיברק זה עלו בתוהו. בשלהי הקאריירה הפרלמנטרית שלו נאלץ צ׳רצ׳יל להתבזות בהתנצלות בפני הפרלמנט על טעותו בעניין זה.

בתחילת פברואר 1955 העניקה לו פגישת ראשי־ממשלות חבר־העמים הבריטי את ההזדמנות לשבת שוב בראש ועידה בינלאומית. כשהוא מחוזק בגלולות ובתרופות שנתן לו הלורד מוראן, היה זה דווקא צ׳רצ׳יל בן ה־81 שתפס את קלנט אטלי בן ה־72. כשזה התמוטט והתעלף במהלך קבלת־הפנים שנערכה בארמון באקינגהם.

אלא שלא ניתן היה עוד לדחות את הקץ. המיפלגה השמרנית בכללה, וכמה מחבריה במיוחד, ביקשו להיפטר ממנו. כאשר נטש את ראשות הממשלה היה וינסטון צ׳רצ׳יל במצב שבו בילה את מרבית יומו במיטה. אם לא היתה נערכת ישיבת ממשלה, לא היה קם עד לשעת ארוחת־הצהריים. ואם לא היה עליו להופיע בפרלמנט, הוא היה נשאר ליד השולחן עד לשעות המאוחרות של אחר־הצהריים, חוזר למיטתו בשעות הערב המוקדמות ויוצא ממנה שוב רק לארוחת־הערב.

כשירותו של צ׳רצ׳יל לקבל על עצמו מלכתחילה את תפקיד ראש־הממשלה בשנת 1951 היא עניין השנוי במחלוקת. על פי עדות רופאו האישי, כבר אז „נעלמה יכולתו לעבוד, ויחד עימה הרבה מהביטחון העצמי שלו. הוא שכח מיספרים. כל דבר נעשה עבורו מאמץ... הוא השתנה גם בצורה גופנית. הליכתו היתה כמו של אדם זקן.״

חזרתו לתפקידו אחרי השבץ השני שלו, בפברואר 1952, צויינה על־ידי מוראן: „אחרי זה הבחינו במישרד שהוא אינו עושה את עבודתו. הוא לא רצה להיות מוטרד על־ידי דבר... השנה שלאחר השבץ השלישי היתה עניין עצוב עוד יותר לחבריו. היה ברור למיפלגה שהוא אינו מתאים עוד למלא את חובותיו כראש־ממשלה.״

„כלב שחור״

הפגמים הנפשיים והפיסיים שגרמו להידרדרותו של צ׳רצ׳יל לא נבעו רק מזיהומי ריאות, שמהם סבל בעבר, או מהשיתוק המתקדם של הניוון המוחי. בבחינת ליקויים אלה אי־אפשר להתעלם מתכונות־אופי ואישיות בסיסיות.

מוראן מספק מפתח להתנהגותו של צ׳רצ׳יל, כשהוא מגלה שלפאציינט שלו היו לאורך כל חייו תקופות דיכדוך ודיכאון. צ׳רצ׳יל עצמו נהג לכנות מצבים אלה כ„כלב שחור״, בניגוד לארנסט המינגווי, שכינה את הדיכאונות שלו „חמור שחור״.

כבר בשנת 1915, כאשר ניצב צ׳רצ׳יל בפני אחד התיסכולים הגדולים בקאריירה שלו, בעת שהואשם באחריות לכישלון בקרב הדרדנלים, בתוקף היותו שר־חיל־הים, כתב עליו הלורד ביברברוק: „איזה יצור של מצבי־רוח מוזרים הוא — תמיד בראש הגלגל של הביטחון או בתחתית של דיכאון עמוק.״

באותה שנה תיכנן צ׳רצ׳יל ניצחון על חיל־הים הגרמני בים הצפוני, שנועד להחזיר לו את יוקרתו. כאשר נמנע הצי הגרמני מעימות פרץ וינסטון צ׳רצ׳יל בדמעות, בדיוק כמו מנחם בגין בנאומו המפורסם אחרי טיבוע אלטלנה.

ראש המטה הכללי של הצבא הבריטי ב־1940 כתב על צ׳רצ׳יל: „הוא יצור מוזר של עליות וירידות. קשה מאד להתעסק עימו, כאשר הוא באחת מירידותיו. היא דומה לילד בהרבה מובנים. כשהוא מתייגע מדבר, הוא אינו רוצה לשמוע עוד עליו.״

תפניות קיצוניות במצבי־רוח הן אופייניות לאישיות המאנית־דפרסית, המצויה בדרך כלל בשכבות המצליחות של החברה. תקופות מוגבלות־יחסית של דפרסיה מקבלות פיצוי באמצעות היצירתיות של מצבי־הרוח המנוגדים, הגובלות לעיתים בהיפומאניה. מניהיגם כמו ניקיטה כרושצ׳וב או לינדון ג׳ונסון הוגדרו בשעתם כטיפוסים היפומאנים.

ב־46 השנים הראשונות של חייו האמין וינסטון צ׳רצ׳יל כי הוא חי בצילו של גזר־דין מוות. הוא היה משוכנע כי הוא ימות באותו גיל שבו נפטר אביו. קשה לקבוע מה גרם לו להגיע למסקנה אווילית והסרת־ביסוס זו. מניחים כי היתה זו אמונה תפלה שדבקה בו בנעוריו.

אין בעובדה זו כדי להפחית משאר תכונותיו, שהפכו אותו לדמות בינלאומית בכל תחום של פעילות שבחר בו. אבל יש בעובדה זו כדי להסביר אולי את השאפתנות היוקדת, את הפעילות הנרגשת והנמרצת שלו, ואת הדחף הכפייתי כמעט, שהבדיל אותו מבני־תקופתו והביא אותו לכהונת שר בממשלה כבר בגיל 33.

הפזיזות והדוגמטיות שלו הפכו אותו לחשדן הרבה יותר מאשר מרבית „הצעירים הזועמים״ של תקופתו. הוא חי בהרגשה שהוא חי בזמן מושאל ומוקצב, ושעליו להשיג את יעדיו בחיים עשר או חמש־עשרה שנה מוקדם יותר מאשר האחרים.

צל זה, שריחף מעל למחצית חייו הראשונה של צ׳רצ׳יל, הוביל אותו להתעסקות מתמדת בבריאותו, ולנטיה לרפואה־עצמית ולתרופות בלתי־מקובלות. בצעירותו היה מסייר עם מיכלי־חמצן צמודים, והיה שורף תרופות לפני כל נאום חשוב שלו.

אינו מסוגל להתרכז

וינסטון צ׳רצ׳יל היה בן 64 כאשר מונה כראש־ממשלת בריטניה, בחודש מאי 1940, באחת התקופות הקריטיות ביותר של ההיסטוריה הבריטית.

בדומה למנחם בגין, היה שרוי במידבר פוליטי תקופה ממושכת, בין השנים 1929—1939. למרות שהיה מעורב בפעילות הפרלמנט וגדש את סדר־יומו בפעילות ספרותית וחברתית, הוא הצליח בשנים אלה להסוך מעצמו את הדרישות המתישות והאחריות הכרוכה במישרה הרמה ביותר. ועד כמה שהיה מתסכל לשבת מהצד באופוזציה, הרי בעת שנקרא שוב לשמש כשר חיל־הים בממשלה, בשנת 1939, הוא היה כשיר יותר בגוף וברוח לתפקידו משאר חברי־הממשלה.

החששות בדבר מצב בריאותו התעוררו לראשונה כשנה אחר־כך, בעת שהלורד מוראן הוזעק לשמש כיועצו הרפואי של צ׳רצ׳יל. החששות התגלו אז כנטולי־בסיס, אולם הם התפשטו במהירות, כפי שניתן ללמוד מהתבטאותו באותה תקופה של מקנזי קינג, ראש־ממשלת קנדה: „צ׳רצ׳יל נמצא במתח נורא, עד שאין להימנע מהאפשרות שברגע מסויים הוא ילקה בשטף־דם במוח.״ למרות אבחנות קודרות אלה נשארה בריאותו של צ׳רצ׳יל איתנה עד לשנת 1943, כאשר החל מסתמן המיפנה הגדול במילחמה לטובת בנות־הברית.

בפברואר אותה שנה, אובחנה אצלו ההתקפה הראשונה מתוך סידרה של התקפי דלקת־ריאות. ב־14 בנובמבר הוא יצא לפגישה הראשונה של „שלושת הגדולים״ בטהראן, שבה השתתפו רוזבלט, סטאלין והוא עצמו. בדרך הוא נתקף בהצטננות קשה והיה מדוכא מזריקות־החיסון שקיבל. בהגיעו לקאהיר אכל רק מעט, ולמרות שיעץ לאחרים להשתמש בגלולות כדי למנוע את מה שמכונה „הקיבה המצרית״, הוא עצמו נפל קורבן לזיהום. בטהראן סבל מדלקות־גרון, שפגמו מכושר־ההתבטאות המפורסם שלו. בדרך חזרה, בשהותו בפעם נוספת בקאהיר, העיר בלילה את עוזריו בתביעה לעזרה רפואית מהירה. היתה זו דלקת־ריאות שניה, שגרמה לו לסיבוכים כמו פעימות־לב בלתי־סדירות.

בפעם השלישית נתקף צ׳רצ׳יל בדלקת־ריאות בשובו מאיטליה באוגוסט 1944. אבל הגיב לטיפול הרפואי במהירות שאיפשרה לו שלא להחמיץ את ועידת קוויבק. קדחות־חום נוספות, ללא סיבוכי־בריאות, אובחנו אצלו במהלך פגישותיו עם סטאלין, באוקטובר 1944, ובוועידת יאלטה, בינואר 1945. גופו של צ׳רצ׳יל הגיב היטב ובמהירות לתרופות סולפידיות, אולם עוררה דאגה העובדה שמוחו וגופו לא הגיבו עוד באותה יעילות לתביעות העל־נורמליות שהציב להם.

לורד מוראן נוקב בשנת 1944 כשנה שבה החלו כוחותיו הפיסיים והנפשיים של צ׳רצ׳יל להעוף. הוא היה אז בן 70. אלן ברוק, שהיה ראש המטה הכללי הקיסרי, היה במגע יומיומי עם צ׳רצ׳יל. ב־28 במרס 1944 הוא רשם ביומנו: „צ׳רצ׳יל נראה כבלתי מסוגל להתרכז אפילו למיספר רגעים.״ כמה ימים אחר־כך ציין כי צ׳רצ׳יל אמר לו שהוא מרגיש שהוא רוצה לבלות את כל היום במיטה.

כשהכין את יומניו לדפוס, ריכך אלן ברוק קטעים רבים מהם, שהתייחסו למצב בריאותו של צ׳רצ׳יל, בתרצו זאת בכך שרוב הערותיו נרשמו ביומנו בתום ימי־עבודה עמוסים, כשהיה עייף ותשוש.

באחד הקטעים ביומנו הוא מספר: „צ׳רצ׳יל היה אדם חולה מאד, שסבל מהתקפות חוזרות ונשנות של דלקת־ריאות ומהתפרצויות תכופות של חום; מצב גופני זה, יחד עם ליאות רוחנית, היו הגורם לקשיים הרבים שהיו לי עימו.״

אבל לורד אלנברוק, כפי שנקרא אחר־כך, אינו המקור היחידי לעדויות מסוג זה. אדוארד רשינסקי, מי שהיה השגריר הפולני בלונדון, רשם ב־31 במאי 1944: „זאת היתה הראשונה שבפגישותינו, שבה התחלתי לתהות אם אין הוא סובל מתשישות־

(המשך בעמוד 26)

במודעת־תעמולה רשמית (1940)
מאחרי המסכה —

במציאות — עם רוזוולט וסטאלין (1945)
— הסתתר צל

„לא אתן להם ויזות!" מאיים בגין. מה מותר ומה אסור במגע עם „מדינות אוייב" ומנהיגיהן?

מפגשים

מן הסוג

השני

מאת **אורי אבנרי**

„הם לא יקבלו אצלי ויזות!" קרא מנחם בגין בזעם, בדברו על מנהיגי מיפלגת־העבודה, המבקשים לבקר במצריים ולהתראות שם עם הנשיא אנוואר אל־סאדאת. היתה זאת אחת ההתפרצויות שלו השבוע, שבמהלכן דיבר על „מארוקו־שמארוקו". הפליט את המילה הרוסית „חוי" ואמר שדויד בן־גוריון לא היה נותן לו לגעת אף בקצה של המלך חוסיין (ראה הנדון).

לא ברור לאילו ויזות התכוון ראש־הממשלה. אין צורך באשרת־יציאה כדי לצאת מישראל, והוויזה היחידה הדרושה לביקור במצריים היא אשרת־הכניסה המצרית. אמנם יש צורך פורמלי בהסכמת מישרד־הפנים לכך, אך צורך זה בוטל, למעשה, כאשר עיתונאים ישראליים נסעו למצריים, בדרכונים ישראליים, אחרי ביקור אל־סאדאת בישראל. אני עצמי עשיתי זאת פעמיים.

אך מעבר להתפרצויות ולעניינים פורמליים, איזו זכות מישפטית או מוסרית יש לראש־הממשלה למנוע בעד אזרחים, ראשי־מיפלגות ואישי־ציבור — שלא לדבר על עיתונאים — לבקר בארצות ערב?

איזו זכות יש לו לאסור עליהם לקיים מגעים עם מנהיגים זרים, או אף לתבוע מהם להימנע מפגישות כאלה? מה אומרים על כך התקדימים, מתקופת בן־גוריון והלאה?

צרפת: האופוזיציה הרצחנית

מנחם בגין טוען כי לא עלה על דעתו, בכל ימי שהותו באופוזיציה, לקיים מגעים עם מנהיגים ערביים.

זוהי אימרה מגוחכת כשלעצמה. באותו ההיגיון יכול היה ח"כ מאיר וילנר לטעון כי לא עלה על דעתו להיפגש עם ראש ממשלת דרום־אפריקה או רודן צ'ילה.

בגין לא נפגש עם מנהיגים ערביים, כי לא היה לו מה לאמר להם. לא היה אף מנהיג ערבי אחד שהיה מוכן לדבר עם בגין, לפני שזה עלה לשילטון והפך ראש־ממשלה. בגין עצמו לא ראה כל צורך בהידברות עם ערבים. הוא גם לא נדבר עם ערבים אזרחי־ישראל. אחרי 1967, כשכבר היה שר בממשלת־הליכוד־הלאומי, לא עלה על דעתו להיפגש עם ראשי־הציבור בגדה המערבית וברצועת־עזה.

היתה לכך סיבה סבירה בהחלט: השקפת־עולמו של בגין לא כללה הסכם ישראלי־ערבי. הוא האמין בזכות ההיסטורית של העם היהודי על ארץ־ישראל משני עברי הירדן („זו שלנו — זו גם כן!") ובמימוש זכות זו בכוח הנשק.

לעומת זאת, לא נמנע בגין מעולם ממגעים שתאמו את השקפתו שלו. בראש־וראשונה נפגש לא פעם עם מנהיגי צרפת, בימי הברית הישראלית־צרפתית. לצורך זה קיים בפאריס מישרד משלו, שהיווה מעין שגרירות מתחרה. הוא הזמין מנהיגים צרפתיים לישראל וקיבל את פניהם.

על כך טוענים ראשי חרות כיום כי היה זה מגע עם „מדינה ידידותית", ועל כן זה היה מותר. לטענה זו אין כל בסיס, בגלל כמה סיבות:

- אם אסור לאופוזיציה להתחרות עם המדיניות הממשלתית, חל עיקרון זה גם על מדינה ידידותית. כי גם לגביה יכולה להיות לאופוזיציה מדיניות השונה, במיקצת או בהרבה, מזו של הממשלה. ואכן, חרות פעלה אז למען כריתת חוזה צבאי עם צרפת — רעיון של נתקבל על דעת הממשלה.
- חרות קיימה יחסים עם גופים צרפתיים ימניים־קיצוניים, גם אחרי שאלה הפכו אופוזיציה מזויינת ואלימה לנשיא שארל דה־גול (אירגון או־אה־אס, ז'אק סוסטל ועוד). יתכן מאד כי קשרים אלה בין ישראלים ובין גופים שניסו לרצוח אותו דירבנו את דה־גול לשנות את יחסו לישראל.

בכל זאת לא עלה אז על דעת איש, גם לא על דעת דויד בן־גוריון, ששנא את בגין והגדירו כ„תלמיד של היטלר", לאסור מגעים אלה.

מוסקבה: אשנב פתוח

דוגמה מאלפת עוד יותר היא מערכת היחסים בין רק"ח (ולפני כן מק"י המאוחדת) עם ברית־המועצות.

מק"י היתה נאמנה למוסקבה באש ובמים, בימים טובים ורעים.

כאשר נרקמו היחסים בין מה שהיתה אז ה„מיפלגת הקומוניסטית הפלסטינית" (פק"פ) עם מוסקבה, בימי המנדאט, היתה ברית־המועצות עויינת קיצונית ליישוב העברי ולתנועה הציונית. ב־1947 השתנה הקו, ואנדרה גרומיקו הצביע בעד הקמת המדינה. סטאלין חימש את צה"ל. כעבור שנתיים־שלוש התהפכה הקערה שוב, והמילחמה בין הבולשביקים והציונים התלקחה מחדש, הגיעה לשיאים בפרשת מאסרו של מרדכי אורן בפראג ועלילת הרופאים היהודיים, שניסו כביכול להרעיל את

(המשך בעמוד 24)

פגישות מן הסוג השני

(המשך מעמוד 23)

סטאלין. מאז היו עליות וירידות, וברוב השנים היתה קיימת עויינות קיצונית בין ירושלים ומוסקבה.

בכל התקופות האלה קיימו מנהיגי מק"י ורק"ח — ד"ר משה סנה, שמואל מיקוניס, מאיר וילנר, תופיק טובי ורבים אחרים — מגעים הדוקים עם שליטי ברית־המועצות, נפגשו עם ראשי הקרמלין, השתתפו ב־וועידות קומוניסטיות לצד מנהיגים קומו־ניסטיים ערביים ועם שליחי אש"ף. מעולם לא הופרעו בכך.

כל ראשי־הממשלות בישראל שנאו את רק"ח (ומק"י לפניה) ואת מגמותיה. אולם הם סבלו מג־עים אלה — לא רק מתוך תחושה דמוקרטית, אלא גם מתוך מחשבה מדינית. הדבר מטיל אור על ה־סוגיה כולה.

מבן־גוריון ועד בגין, האמינו כל ראשי־הממשלות כי כדאי להשאיר פתח פתוח — גם אם זהו אשנב קטנטן, אחורי ונסתר — אל ברית־המועצות. גם בימים הקשים ביו־תר, לא היה כדאי לנתק את קצה החוט.

אנשי פק"פ השנואים עזרו, ב־1948, לקבל ולהחיש את מישלוחי־הנשק החיו־ניים מן הגוש הסובייטי. אין לדעת אילו שליחויות ביצעו אנשי מק"י ורק"ח, מאחרי הקלעים, מפעם לפעם, כשהממשלה היתה מעוניינת להעזר בהם.

לעומת זאת התנכלו שרותי־הביטחון ל־אהרון כהן, איש השמאל במפ"ם, שנפגש כמה פעמים עם ראש „המישלחת המדעית" הסובייטית בארץ. מבחינת כהן, היו אלה פגישות פוליטיות לגיטימיות. אולם ה־שב"כ (שרות הביטחון הכללי) הצביע על התנאים המחתרתיים שבהם נערכו הפגי־שות (כהן הסתיר אותן מעיני הקיבוץ שלו ומיפלגתו), ועל כך הורשע כהן ב־מישפט. אפילו בתקופת בן־גוריון, היה זה חריג בולט.

אלג'יריה: מגע עם אוייב

תקדים חשוב אחר — לכאן ולכאן — נוצר בעת קיום היחסים עם לו־חמי־השיחרור האלג'יריים, בסוף שנות ה־50' ובראשית שנות ה־60'. בימים ההם

אבנרי ושגרירים ערבים (1961)*

שירות־הביטחון לא הפריעו

כיהן דויד בן־גוריון כראש־הממשלה, ו־גולדה מאיר כשרת־החוץ.

על פי עצתו של אנרי קוריאל (העולם הזה 2123) הקמתי אז בארץ את הוועד הישראלי למען אלג'יריה חופשית. הרעיון היה שכדאי לקשור יחסים עם מנהיגי המרד האלג'ירי, כדי לתפוס קצה של חוט אל המחנה הלאומי הערבי. תפיסה זו נגדה באופן מוחלט את הקו הממשלתי.

בשם הוועד קיימתי מגעים לא רק עם ראשי המחתרת האלג'ירית בצרפת, אלא גם עם שריה ושליחיה הדיפלומטיים של הממשלה האלג'ירית הזמנית הגולה. כן עשו חברים אחרים של הוועד. על הפגי־שות האלה דיווחנו בשבועון זה, בליווי תצלומים. בין השאר השתתפתי באו"ם בקבלת־פנים שנערכה מטעם המישלחות הערביות למישלחת האלג'ירית, ונפגשתי בה עם כל הקורפוס הדיפלומטי הערבי.

באותם הימים היתה הברית הישראלית־צרפתית בעיצומה. נשק צרפתי רב זרם לארץ. ישראל הזדהתה באופן מוחלט עם מילחמת־הדיכוי של צרפת בצפון־אפריקה.

בכל זאת לא נעשה שום נסיון, לא מטעם הממשלה ולא מטעם שרותי־הביטחון, להפריע לנו ולמ־נוע בעדנו להיפגש עם מי שרצינו.

עוד לפני כן היתה לי סידרת פגישות עם האשם ג'וואד, מי שהיה שר־החוץ העי־ראקי (בימי המישטר המהפכני של עבד־אל־כרים קאסם). פגישות אלה נערכו ב־טרקלין הגדול של האו"ם, וראש מישלחת ישראל, אבא אבן, עבר על פנינו כמה פעמים וחזה במתרחש. על פגישות אלה דיווחתי לשגריר ישראל ברומא דאז, אליהו ששון.

מאוחר יותר, ב־1966, דיווחתי לשר־החוץ אבא אבן על פגישה ביני ובין השגריר התוניסי בפאריס, שנערכה על פי יוזמתו בשגרירותו. גישתו של אבן עודדה אותי להמשיך ולקיים מגעים כאלה.

לעומת זאת, פעלה גולדה מאיר בחימה שפוכה נגד יוסף („ג'ו") גולן, שקיים יח־סים הדוקים עם תנועת־השיחרור של אל־ג'יריה, מארוקו, אנגולה ועוד. גולן פעל, באופן רשמי, כעוזרו של הד"ר נחום גולדמן בקונגרס היהודי העולמי, אף כי היתה זאת חסות רשמית בילבד, שלא מנ־עה מגולדמן לנער את חוצנו ממנו כאשר שרת־החוץ תבעה זאת.

גולדה התרגזה על פעילותו העצמאית של גולן, שהיתה עתירת הצלחות. היא ציוותה שלא להאריך את דרכונו והכריחה אותו לבוא ארצה (העולם הזה 1277). בפברואר 1962 בא גולן ארצה, ודרכונו הוחרם למעשה. בקשתו להופיע לפני וע־דת־החוץ־והביטחון, שם השמיצה אותו גולדה קשות, נענתה בסירוב. כל זה אינו מתאים, כל כך, לזעם החסוד של גולדה השבוע, למראה מעשיו של בגין.

אך לזכותה של גולדה יש לומר שלא היתה מעולם הגיונית או עיקבית, כשזה נגע לה.

אש"ף: ראש־הממשלה ידע

הדוגמה המוחשית ביותר של קיום מגעים קבועים עם גופים ערביים השייכים למחנה האוייב ניתנה בפרשה שגם בה הייתי מעורב.

החל בסוף 1974 התחלתי להיפגש באו־פן קבוע עם סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, שפעל על פי סמכות מיוחדת שניתנה לו על־ידי יאסר עראפאת. פרשה זו מאלפת במיוחד, כי היה זה מיבחן מעשי לגישתם של ראשי מיפלגת־העבודה לסוגיה כולה.

אחרי הפגישות הראשונות בי־קשתי להיפגש עם ראש־הממשלה, יצחק רבין, ומסרתי לו על פגישו־תי.

הסיכום המעשי בינינו היה כלהלן:

● ראש־הממשלה אינו רואה בחיוב את המגעים האלה, ודוחה את המגמה המדינית שביקשתי לקדם בהן (שלום ישיר ישרא־לי־פלסטיני).

● ראש־הממשלה א י נ ו אוסר את המגעים, ואינו נוקט כל פעולה כדי למנוע ממני לקיימן.

● ראש־הממשלה מוכן לקבל מדי פעם את פני ולשמוע מפי פרטים על הפגישות, בתנאי שיהיה ברור שאין זה „דיווח". ההבדל נעוץ בכך ש„דיווח" הוא עניין רשמי, ויש בכך רמז שהמדווח פועל בש־ליחות מקבל הדו"ח, בעוד שראש־הממשלה ראה בי רק אזרח המקיים פגישות, על פי זכותו החוקית, והרואה לנכון לספר על כך לראש־הממשלה.

על תוכן המגעים סיפרתי גם כמה פע־מים לשר־המישפטים, חיים צדוק. שר־החוץ, יגאל אלון, לא גילה נכונות לשמוע על כך.

במהלך פגישות אלה העברתי לראש־הממשלה כמה פעמים מידע אשר בעלי־שיחי התכוונו, לפי הערכתי, שיועבר אליו. (לא העלמתי מן הצד השני את העובדה שאני מספר על הפגישות לראש־הממשלה. הד"ר עיסאם סארטאווי אישר זאת פומבית, בסמינר בלונדון, והצהיר כי לא התנגד לכך.)

שמעון פרס (מחקה את קריעת־הנייר של בגין)

מי זקוק לוויזה?

החל מאמצע 1976, אחרי הקמת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, התרחבו המגעים האלה, ונתקיימו פגי־שות בהרכב של מישלחות משני הצד־דים.*

גם על פגישות אלה סופר לראש־הממ־שלה. בפגישה רחבה של מישלחת מטעם המועצה עם ראש־הממשלה הגיעו הדברים לעימות חריף למדי, ורבין השמיע דברים בוטים נגד כמה מעמדות המועצה. אולם גם אז לא אסר על המגעים, ולא עשה דבר להפריע להם.

גישה ממשלתית זו באה לידי ביטוי רשמי בכנסת, כאשר הליכוד הגיש הצעות לסדר־היום בגנות הפגישות. שר־המישפטים צדוק הסביר את המצב החוקי, המתיר בפירוש מגעים כאלה, והבהיר כי הממשלה תימנע גם להבא מכל מעשה שיפריע להם.

חשיפת המידע

במהלך מגעים אלה אירע דבר, שיש בו כדי להזכיר כמה ממאורעות הש־בוע.

אף שהפגישות לא נתקיימו במחתרת, והיו ידועות לממשלת ישראל (ובצד השני להנהגת אש"ף), הסכימו ביניהם שני הצ־דדים שלא לפרסם אותן ברבים.

כל עוד נערכו הפגישות בהרכב חמאמי־אבנרי, אכן לא דלפה אף מילה אחת לעיתונות. אך זמן קצר אחרי התרחבותן, פורסמו הדברים בהרחבה על־ידי העיתו־נאי שלמה נקדימון, המכהן כיום כיועץ ראש־הממשלה לעיתונות־פנים.

אף כי נקדימון לא גילה את מקור המידע שלו, שוכנעו הנוגעים בדבר כי הפירסום בא מחוגו של שימעון פרס. אף כי המדליף ידע כי הפירסום יכול להביא נזק בלי־ישוער לעניין שלמענו נועדו הפגי־שות, ויכול אף לסכן את חייהם של המשתתפים בהן, לא נרתע מכך.

הסברה היתה כי בכך רצה להזיק ליצחק רבין, מאחר שניתן היה להבין מתוך הפירסומים כאילו רבין סמך את ידיו על הפגישות, וכי חברי ואני פועלים, למעשה, בשליחותו.

פרשה זו מטילה צל מסויים על דבריהם של ראשי מיפלגת־העבודה כיום, הזוע־מים כל־כך על מעשהו חסר־האחריות של מנחם בגין, שהדליף את דבר ביקורו של פרס במארוקו והפגישה המתוכננת בינו ובין המלך חוסיין.

לא כדאי לעשות לרעך את ה־שנוא עליך. כיום לומד זאת שימ־עון פרס. אם יתהפך הגלגל, ילמד זאת מחר גם מנחם בגין.

---

* בין השאר השתתפו בפגישות, ב־הזדמנויות שונות, האלוף (מיל.) מתי פלד, ח"כ לובה אליאב, ח"כ מאיר פעיל, ד"ר יעקב ארנון, יוסי אמיתי, עמוס קינן, דויד שחם ואחרים. בשלבים שונים היו מעו־רבים בעניין נשיאי סנגל וחוף־השנהב, ראש־ממשלת אוסטריה ופיאר מנדס־פראנס.

מלבד מגעים ישירים מסוג זה, נפגשו ישראלים פעמים רבות עם מנהיגים ער־ביים במיסגרת ועידות בינלאומיות.

אלופי הוועידות הם, כמובן, ראשי רק"ח (ולפניהם ראשי מק"י). בוועידות הבינ־לאומיות, שהדביקו לצמרת הקומוניסטית הישראלית את הכינוי „רק"ח־טורס", הם נפגשים באופן קבוע עם אנשי־שמאל ער־ביים ועם שליחי אש"ף.

ישראלים אחרים נפגשו פעמים רבות עם מנהיגים ערביים במיסגרת ועידות בינ־לאומיות שנועדו לקדם את עניין השלום — החל בוועידות פירנצה, בסוף שנות ה־50' וראשית שנות ה־60', שנערכו ביוז־מת ראש־העיריה דאז ג'ורג'ו לה־פירה (תוך השתתפותו הפעילה של אותו ג'ו גולן), דרך ועידת־בולוניה הגדולה ברא־שית 1973, והלאה.

למיפגשים אלה מצטרפות ועידות האינ־טרנציונל הסוציאליסטי, וכמובן מיגוון רחב של ועידות של גופים בינלאומיים.

ברבות מן הוועידות האלה נפ־גשו ישראלים בסודי־סודות עם המשתתפים הערביים, החליפו דיי־עות וקיימו שיחות, כדי לברר את האפשרויות לקידום עניין השלום. עד כמה שידוע לי, לא עורר הדבר מעולם תגובה עויינת מצד השיל־טונות הישראליים.

ריגול: הכוונה קובעת

נשאלת השאלה: מהו הגבול בין פגישות תמימות כאלה ובין פגישות שנועדו למטרות ריגול, חבלה וגרוע מזה?

גבול זה נקבע בבירור בחוק, שהוא דראקוני למדי.

על פי החוק, אסורות פגישות עם סוכ־נים זרים, אלא אם כן מסוגל המשתתף בפגישה להוכיח שני דברים:

● שהיתה לו סיבה סבירה להשתתף בפגישה.

● שלא היתה לו כוונה לפגוע בביט־חון־המדינה.

חובת־ההוכחה היא, במיקרה של העמדה לדין, על הנאשם. כלומר: במיקרה זה עליו לשכנע את השופט. יש להניח כי שרותי־הביטחון, הקובעים למעשה אם יש להעמיד מישהו לדין על עבירה מסוג זה, שוקלים את נסיבות הפגישה, אופייה (אם נערכה, למשל, במחתרת או לאו), זהות המשתתפים משני הצדדים, וכו'.

נראה כי לגבי כל הפגישות ש־הוזכרו כאן הגיעו שרותי־הביטחון לכלל מסקנה כי היו אלה פגישות בתום־לב, למטרות פוליטיות לגי־טימיות, גם אם לא היו אהודות על הממשלה.

הנסיון הישראלי אינו שונה מזה של מדינות דמוקרטיות אחרות.

יתכן כי המדינה המתוחכמת ביותר ב־שטח זה היא בריטניה, שטיפחה תמיד מיגוון רחב ביותר של מגעים פרטיים עם גורמים זרים, וגם עויינים.

הגישה הבריטית היא שלעולם אין לדעת מתי יניבו מגעים אלה פירות העשויים להועיל למדינה כולה, בהשתנות המסיבות.

כך, למשל, לא היסס ראש־הממשלה ה־שמרני, וינסטון צ'רצ'יל, שונא־הקומוניס־טים, להשתמש בקשריהם של אנשי ה־שמאל הקיצוני, כאשר זה היה נוח לו.

(המשך בעמוד 38)

---

* ראשי מישלחות אלג'יריה (לפני ה־עצמאות) ומארוקו, בכניסה למסיבת הקור־פוס הדיפלומטי הערבי באצם, 1961.

במדינה

העם

אוי לעיניים שכך רואות

זה לא יכול היה לקרות בימי ברל כצנלסון

גיליון דבר מהיום החמישי האחרון עשה היסטוריה בתולדות העיתונות ה־עברית ביכלל, והעיתון ההסתדרותי הוו־תיק במייוחד.

בעמוד הראשון של אותו גיליון הופיעה כתבה על התפרצות ראש־הממשלה, מנחם בגין, בכנסת. בכתבה זו הופיעו שתי מילים — האחת ברוסית והשנייה בעיברית — שמייסדי דבר, מברל כצנלסון ועד משה שרת, לא חלמו עליהן.

פירסם העיתון:

> על כך הגיב בגין במלה הרוסית הגסה: חוי (זין) הוא חזר עליה פעמיים ואף התנצל בפני הגברת שהיתה נוכחת. בגין התנצל: „לפעמים מותר גם לראש ממשלה לגבל את פיו".

מכל הישגי בגין באותו יום היה חידוש זה בדבר, בלי ספק, המהפכני ביותר.

ראש־הממשלה

כוחה של מחווה

האם מסוגל מנחם בגין לעשות מה שעשה צלאח־אל־דין?

צלאח־אל־דין אל־איובי, המצביא המוס־למי האגדתי, שהביס את ממלכת־ירוש־לים הצלבנית, הטיל באחת ממילחמותיו מצור על מיבצר הררי.

המצור נמשך זמן רב. המאבק היה עק־שני. רק אחרי מאמצים כבירים עלה בידי המצביא המהולל לפרוץ פנימה.

בעוברו באולמות המיבצר הכבוש, נת־קל צלאח־אל־דין בילדה. הוא נכנס עימה בשיחה, והיא כבשה את ליבו. לבסוף אמר לה: „בקשי ממני בקשה כלשהי, ואני אענה לה."

„אני רוצה שתמנה את האבא שלי כמו־של המיבצר הזה!" השיבה הילדה.

„ומיהו אביך?" שאל הכובש.

„אבא שלי הוא מפקד־המיבצר שכבשת," אמרה הילדה.

צלאח־אל־דין עמד בדיבורו ומינה את המפקד המובס כמושל מטעמו. אויבו־לשעבר שירת אותו נאמנה.

סיפור אמיתי זה, החרוט בתולדות העולם הערבי, הוא רק אחד מרבים מחייו של צלאח־אל־דין, שהונצחו על־ידי ההיס־טוריונים הערביים. צלאח־אל־דין, שהיה כורדי, הבין את ערך המחווה והשתמש בה כמכשיר מדיני תעמולתי ראשון־ב־מעלה.

סיפורים אלה, הידועים לכל ילד ערבי, יש בהם הסבר למושג „מחווה" בתודעה הערבית. בתרבות האיסלאם ובתולדות ה־עמים הערביים, ממלאות המחוות תפקיד הרבה יותר חשוב מאשר בעולם הרוחני של המערב.

עובדה זו מסבירה את הפער הגובר והולך שנוצר בין אנוואר אל־סאדאת ומנ־חם בגין, ביגלל הדרישה ל„מחווה" יש־ראלית. בעיני הישראלים, זוהי דרישת־סרק, טכסיס תעמולתי, טריק. בעיני המצ־רים, יש לדבר משמעות הרבה יותר עמוקה.

כל ישראלי, שהיה בחודשים האחרונים במצריים, שמע זאת פעמים רבות, מפי מצרים מכל המעמדות: „הנשיא שלנו עשה מחווה כבירה, כשערך את ביקורו ההיסטורי בירושלים. הוא שם את חייו בכפו, סיכן את עתידו הפוליטי. עכשיו הגיע הזמן שראש־ממשלת ישראל יעשה מחווה דומה, בתשובה."

אבן למיסגד. החודש הבהיר אנוואר אל־סאדאת מהו סוג המחווה העומדת לנגד עיניו. הוא אמר לעזר וייצמן, בשיחה הידידותית בזלצבורג, שישראל יכולה ל־העביר את אל־עריש למינהל אזרחי מצרי, כמחווה חד־צדדית.

אל־סאדאת הציע גם מחווה שניה: ש־ישראל תאפשר לו להניח את אבן־הפינה למיסגד ליד ג'בל־מוסה, הנקרא בלשון העממית „הר סיני" (אף כי אין כל הוכחה לכך שאכן זהו האתר התנ"כי). נשיא־מצריים היה רוצה להקים שם מיסגד, כנסייה ובית־כנסת, כמעשה סמלי.

שתי ההצעות הן אופייניות לגישה ה־מושרשת עמוק בתרבות הערבית. הגשמת כל אחת משתי ההצעות יכלה להשפיע על רוח ההמונים בעולם הערבי יותר מתריסר מיסמכים דיפלומטיים.

אולם מנחם בגין, חניך הפקולטה למיש־פטים של אוניברסיטת ורשא, מחשיב מיסמכים דיפלומטיים הרבה יותר ממחוות. השבוע הוכיח כי אינו תופס כלל את מהותה של מחווה בעיני ערבי.

שוב שיילוק? לפי הצעת בגין ומ־שרתו הנאמן־לפי־שעה, משה דיין, דחתה ממשלת־ישראל מכל וכל את ההצעות ה־מצריות, אחרי שמישרדו של בגין הדליף אותן.

היה זה חטא כפול. עצם פירסום הדב־רים, שנאמרו בשיחה סגורה בין שש עיניים (אל־סאדאת, וייצמן ושר־המילחמה עבד־אל־ראני אל־גאמסי), היה עוול פולי־טי, שנועד לערער את האמון שנוצר בין השלושה. פירסום דברים מסוג זה דומה לחשיפת סרט־צילום בלתי־מפותח לאור השמש — כל מה שצולם בסרט נמחק אוטומטית.

דחיית ההצעה, אחרי שפורסמה, מחמי־רה את העניין שבעתיים, כי יש בכך עלבון למציע.

כדי להדגיש את אי־הבנתו, אף הוסיף בגין דברים בסיגנון המזכיר, בחוסר־ה־רגישות שלו, את הסיגנון הפוליטי הגרמני מתקופת־הקיסר: „לא נחזיר אף גרגיר של חול בלי תמורה!"

ניסוח זה מעלה את הדימוי של הסוחר היהודי, שאינו נותן דבר בלי תמורה מלאה — אותה תדמית של „שיילוק", שהעיתונאי המצרי מוצטפה אמין כבר הזכיר אותה פעם, ושגרמה לרוגז רב אצל בגין.

גישה מיסחרית בוטה זו היא, כמובן, ההיפך הגמור של גישת המחווה הנדיבה.

כניעה למחלה, עייפות ולחצים. אולם לא רק הגישה המיסחרית היא שמנעה מבגין לנקוט במחווה המבוקשת. השבוע לא נותר עוד ספק שמחלתו של בגין, המקשה עליו לעמוד בלחצים, מונעת ממנו שיקול־דעת מפוכח והחלטות לגופם של דברים.

עוד לפני פחות מחודש נלחם בגין כארי פצוע כדי למנוע העברת החלטה בממשלה, בתשובה לשאלות שהיפנתה ארצות־הברית לישראל, לפיה תהיה ישראל מוכנה לדון בעתיד הריבונות בשטחים המוחזקים בתום חמש שנות אוטונומיה. על ניסוח החלטה זו ניטש הקרב המר בין בגין לעזר וייצמן.

השבוע החליטה הממשלה לקבל למעשה ניסוח פשרני יותר מכפי שהציע וייצמן בשעתו, הסכימה לדיון בעתיד בשאלת הריבונות — שבגין לחם נגדו בשצף־קצף.

מה השתנה במשך חודש? שום דבר מלבד מצבו הנפשי של מנחם בגין. רופאיו של ראש־הממשלה טענו אומנם שהוא בריא. בגין ומקורביו יצאו בזעם להכחיש את הידיעות על מחלתו ואי־תיפקודו, ש־פורסמו לראשונה בהעולם הזה. אבל השבוע הודה בגין עצמו כי היה חולה בעת שנאלץ לקבל החלטה בקשר לניסוח התשובות ל־שאלות האמריקאיות, נכנע ללחצים משום שהיה עייף וחשש ממשבר ממשלתי. בגין סיפר זאת בישיבת הממשלה, אבל לא גילה לשרים מה היה סוג המחלה שבה חלה ומה היתה חומרתה.

אישור עקיף למחלתו נתן בגין גם בנאומו האחרון בכנסת, בעת שזעם על מנהיגי ה־מערך בגלל פירסום מחלתו, טען שהוא לעומתם ידע לשמור סוד כשלוי אשכול המנוח וגולדה מאיר היו חולים.

האישור שנתן בגין לכך, שנאלץ לקבל החלטה בלתי נכונה בגלל מחלתו ועייפותו, מטילים ספק לגבי טיב החלטותיו בעתיד. בשבועיים האחרונים הוא התאושש וחזר אולי לתפקד במידה מסויימת של יעילות. הוא אפילו הבטיח שממשלתו תתחיל סוף סוף „למשול". אבל לעולם אין לדעת מה יקרה אם מחלתו שוב תגבר עליו, תשקיע אותו שוב במצולות של דיכאון וניתוק מהמציאות ותדחוף אותו לקבל החלטות בלתי ראציונאליות, שיש בהן לפגוע בעתיד השלום והמדינה.

המתמודדות בתחרויות האזוריות של מלכת המים 1978

תגענה לנשפים שיתקיימו

- ב־29.7.78 במלון „גני שולמית" באשקלון
- ב־4.8.78 במלון „חוף התמרים" בעכו
- ב־5.8.78 באולם „החוף השקט" בטבריה
- ב־11.8.78 במלון „מלכת שבא" באילת

באוטובוסים הממוזגים של

EGGED TOURS

אגד תיור

כי „אגד תיור" הוא מוביל התיירים והמטיילים הגדול בישראל. ל„אגד תיור" אוטובוסים חדישים ומשוכללים, עם סידורי נוחות מיוחדים.

הופיע גליון מספר 2! המחיר: 5 ל"י

עתון לשלום

מבית:

- כיצד הכשיל בגין את הדיפלומאטיה האמריקאית — **ניתוח העיתונות.**
- עדות־המיזרח — יהודים־ערבים? — **שלום כהן.**
- להיות סטודנט ערבי באוניברסיטה יהודית — **יפה וייסמן.**
- אוטונומיה־כביכול — **יגאל לביב.**

השכנים:

- **בלעדי:** ברית ישראל עם הנוצרים המארוניים. כיצד הפך מנהיג הפאלנגות לסוכן ישראלי חקירה מיוחדת, **מארק קראבץ.**
- העיתונות הערבית הגדולה והדור־הטרנזיסטור — **קארים באשיר.**
- תימן בלהבות
- גנראל שאזלי תוקף את סאדאת

הפלסטינים:

- איך הם רואים אותנו? — **המעקב אחר ישראל בקרב־אש"ף**
- רצח שגריר אש"ף בכוויית

והמדורים:

- **יומן מדיני:** כיצד איים סאדאת על הסטאטוס קוו בחברה הישראלית — **מקסים גילן**
- **נקודת־מישען:** בחירות 1981 — **נעמי גל**
- **מה לקרוא ומה לא:** על ספרי שמעון באלאס וד"ר שהם — **זיווה שלם**
- ציורים של לפל, דוגי ואחרים.

להשיג בקיוסקים. **חתימה לשנה: 70 לירות.**

תא דואר 253־39, רמת־אביב, תל־אביב

■דחליל בראש הממשלה■

(המשך מעמוד 22)
יתר, או אם הוא תופס את המתרחש סביבו. יכול להיות שהיו לו סיבות משלו לחזור על אותם דברים שוב ושוב באוזנינו..."

תזכיר במישפט אחד

בוועידת פוטסדאם, שהתקיימה ב־יולי 1945, כבר היה וינסטון צ׳רצ׳יל תשוש ועייף מכדי לקרוא אפילו את התק־צירים שהוגשו לו. אחרי שהובס בבחירות במהלך הוועידה, נפוצו בבריטניה שמועות על המחלות הניוונית שהוא סובל מהן.

כותב על־כך יו ל׳אטאנג בספרו: „תמיד מופצות שמועות בדבר הסתערותן של מח־לות ניווניות על המחזיקים בכהונות רמות. למרות שצ׳רצ׳יל היה אגדה עוד בחייו, לא היו הטענות בדבר התקפי־השבץ שסבל מהם יוצאים מן הכלל לגביו. „רק בשנת 1966 פורסמו לראשונה הפרטים המלאים בדבר המיקרים של שטפי־דם במוח, שמהם סבל צ׳רצ׳יל."

בשעות המוקדמות של ה־24 באוגוסט 1949, אחרי מישחק רמי ממושך, חש צ׳רצ׳יל חולשה וכאבים בידו הימנית. הוא היה מודע היטב להשלכות של תחושה זו, אולם קיווה שזו רק אזהרה ולא יותר. ציפיותיו התגשמו. למרות שלורד מוראן, שהוזעק לבדוק אותו, אישר את האבחנה העצמית שלו, ההלים צ׳רצ׳יל באופן מש־ביע רצון.

לציבור נמסר אז, כי צ׳רצ׳יל לקה בהצ־טננות, והוא זקוק למנוחה ושקט. אחרי התקף־השבץ שפקד את צ׳רצ׳יל ב־1953, כשכיהן שוב כראש־ממשלה, שוב הועלמו העובדות האמיתיות על מצב־בריאותו מ־ידיעת הציבור. העם הבריטי פשוט לא ידע כי בראשו עומד ראש־ממשלה שאינו מסוגל עוד לתפקד בגלל מצב בריאותו החמור.

רק אחרי מותו של צ׳רצ׳יל פורסמו עדו־יות על מה שאירע בישיבות הממשלה ה־בריטית באותם ימים. אחד מסגני השרים, סר ג׳ורג׳ מאלאבי, תיאר בהרחבה את המבוכה המכאיבה שהשתררה באחת מישי־בות הממשלה, כשאובחנה התנהגותו של צ׳רצ׳יל: צ׳רצ׳יל ישב למעשה מבלי יכו־לת להבין את המדובר בישיבה; השרים תהו במבוכה ובאי־נוחות, ולבסוף החליטו לסיים את הישיבה.

אחד ממזכיריו של צ׳רצ׳יל דיווח שסר וינסטון לא היה מסוגל באותה תקופה לעבוד ביעילות. מיסמכים שהשתרעו על פני חמישה עמודים היו חייבים להידחס בדיוות אליו למישפט קצר אחד, שהיה צריך לכלול גם את הפיתרון לבעייה.

המזכיר של המלכה אישר כי צ׳רצ׳יל לא היה מסוגל לעקוב אחרי דיונים שנטל בהם חלק. על סמך עדויות אלה מצא הלורד מוראן, רופאו של צ׳רצ׳יל, לנכון להעמידו על מצבו הבריאותי. ניסיון לשכנע את צ׳רצ׳יל לעבור לבית־הלורדים נתקל בסי־רוב מוחלט מצידו.

למרות מצבו הרפואי החמור, ולמרות הנבואות הקודרות של הרופאים בדבר־תוחלת החיים שלו, האריך וינסטון צ׳רצ׳יל ימים הרבה אחרי שנאלץ לפרוש מכהונתו כראש־ממשלה ביגלל מצב־בריאותו ומצבו הנפשי. הוא נפטר בשיבה טובה בשנת 1965, בהיותו בן 91.

איך זה השפיע?

בסיומו של הפרק על וינסטון צ׳ר־צ׳יל, בספרו של יו ל׳אטנאג, מציין המחבר כי למרות שעל בריאותו של צ׳רצ׳יל נמסר אחרי מותו יותר מאשר על כל מנהיג אחר, עדיין נותר להיסטוריונים התפקיד למצוא את הקשרים שבין החלטו־תיו ופעולותיו השונות לבין מצבו הנפשי והגופני באותם ימים.

אומר ל׳אטאנג: „באחד הימים אולי נדע כמה החלטות גורליות התקבלו על־ידי צ׳רצ׳יל ביום, בשבוע או בחודש, ובאיזו מידה הם הושפעו על־ידי בריאותו או מחלה, שיעמום או התלהבות, תיסכול או סיפוק, צרות־עין או שביעות־רצון..."

ייתכן וגם אזרחי ישראל יכולים לקוות כי באחד הימים, בעוד שנים רבות, ית־פרסם ברבים הדיווח המלא והנכון על מצב־בריאותו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, ומה היו השפעותיו על התנהגותו המדינית והפרלמנטרית ועל כושר־תיפ־קודו. הדורות הבאים ודאי יידעו טוב יותר מה עשה או לא עשה בגין בהש־פעת התרופות שקיבל או לא קיבל.

אבל ספק אם בתיקווה זו יש נחמה לדור הנוכחי, שבגין עלול לחרוץ את גורלו.

שותפיו־לשעבר ובני־מישפחתו של שר־האוצר

שימחה ארליך מאשימים אותו באחריות להתמוטטות

מיפעל שהוא היה קודם לכן אחד ממנהליו

שם	כתבת ותאור	מספר המניות שלקח כל מנוי — א׳	מספר המניות שלקח כל מנוי — ב׳	חתימה
1) דוד לויפר	סוחר, רח׳ הירקון מס. 148 בתל-אביב	5 (חמש) מניות א׳	(315) שלש מאות וחמש עשרה מניות ב	דוב לויפר
2) ברנרד קיכלמכר	יצרן סחורות אופטיות רח׳ בוגרשוב 71, בתל-אביב.	4 (ארבע) מניות א	חמש מאות שמונים וחמש (585) מניות ב	ברנרד קיכלמכר / Bernard Kichelmacher
3) שמחה אהרליך	מנהל חשבונות, רח׳ בורכוב 42, בתל-אביב.	1 (אחת) מניה א		שמחה ארליך / Simche Ehrlich
	סכום המניות הכללי	א 10	ב 900	

יום 25 לחדש [illegible] שנת 1946.

מנהל החשבונות כך נרשם שימחה ארליך בתזכיר השותפות של חב־רת האופטיקה אצל רשם החברות המנדטורי בחודש דצמבר 1946. הוא הוכנס לשותפות במיפעל המישפחתי של בני מישפחת קיכלמכר מבלי שהשקיע בו אפילו גרוש מנדטורי אחד. הוא החזיק במניה אחת מתוך עשר מניות הבכורה של השותפות, כפי שמעיד הרישום אצל רשם החברות. אולם במרוצת השנים הועברו אליו חלק מהמניות. כשפרש החזיק בידו 10% מהמניות.

מדינת ישראל
משרד המשפטים
כונס הנכסים הרשמי, ת"ד 1254

ירושלים, כ"ב בחשון תשכ"ה
28 באוקטובר 1964

מס׳ פח/570

אל: רשם החברות, ירושלים

הנדון: לאור תעשיה אופטית ישראלית בע"מ בפרוק
תיק מס׳ C.L. 4/51

ר"פ העתק מאושר מצו מינוי מפרק קבוע לחברה הנ"ל.

א. חרוץ
ב/כונס הנכסים הרשמי

פשיטת־הרגל מיסמך של כונס הנכסים הרישמי, מה־28 באוקטובר 1964, המודיע לרשם החברות על מינוי מפרק קבוע לחברת לאור, תעשיית אופטיקה ישראלית, ששימחה ארליך היה אחד מבעליה ומנהליה שלוש שנים קודם לכן. לטענת חלק מבני המישפחה נשא ארליך באחריות להתמוטטות.

„ארליך מביא אותנו לפשיטת־רגל!" האשימו בשבוע האחרון שרים, שהתקוממו נגד הצעת־התקציב ה־נוסף שהגיש שר־האוצר לאישור הממש־לה. ארבעה חודשים אחרי שאישרה הכנסת את תקציב הממשלה, בסך של 189 מיל־יארד לירות, ביקש שימחה ארליך לאשר תקציב נוסף בסך 27 מיליארד לירות.

הפעם התמרדו נגד התקציב הנוסף לא רק כלכלני האופוזיציה. ההתנגדות המרה ביותר לתקציב האינפלציוני התעוררה דווקא בקרב חבריו לממשלה של ארליך, ובמיוחד מצד חברו למפלגה הליברלית, שר התשתית והאנרגיה, יצחק מודעי. אלה הסתמכו על הערכות כלכלנים, שטענו כי מגמות התקציב החדש מובילות לקראת שואה כלכלית בשנת התקציב הבאה, גור־מות להגדלת החוב הלאומי ולהגדלת ה־גרעון במאזן התשלומים.

„ארליך אינו מבין בכלכלה, הוא יגרור את המדינה לפשיטת־רגל," התבטא בחריפות אחד השרים.

„זה לא חדש, ארליך כבר גרם לנו לפשיטת־רגל," טענו בעיקבותיהם כמה אזרחים. הם לא היו כלכלנים, גם לא פו־ליטיקאים, שהשתמשו במינוח זה כדי לנגח את האיש מס׳ 2 בממשלת הליכוד. אלה שהושיטו אצבע מאשימה לעבר ארליך עשו זאת לא בגלל פשיטת־רגל בעתיד, אלא בגלל פשיטת־רגל שכבר התרחשה בע־בר: היו אלה בני מישפחתו של שימחה ארליך, שהיו שותפיו לעסקי האופטיקה במשך שנים רבות.

סיפורם של בני מישפחת קיכלמכר, דו־דניו של שימחה ארליך מצד אמם, יש בו כדי לשפוך אור על פרק בעברו של מי שמכהן כיום כשר־האוצר בממשלת יש־ראל, שאינו מוזכר כלל ועיקר בביאוגרפ־יות הרשמיות שלו.

בהיותו ח"כ של מפלגת אופוזיציה היה שימחה ארליך נוהג להגדיר את מקצועו באופן רשמי כ„יצרן אופטיקה," וזאת בזכות המיפעל לליטוש עדשות מטל־לוקס, אותו ניהלו בעבר הוא ואשתו צילה. אולם בשנת 1946, כאשר נכנס האופטיקאי שימ־חה ארליך כשותף למיפעל ליטוש העד־שות שהקימו בני מישפחתו, עדיין הגדיר את עצמו כ„מנהל פנקסים," וזאת למרות העובדה שבנעוריו למד בפולין, ארץ הולד־תו, כלכלה ואופטיקה ועסק במיקצועו כ־אופטיקאי גם לפני שהצטרף למיפעל ה־תעשייתי.

הדרך שעשה שימחה ארליך מתפקיד כ„ל־פנקסים ועד למעמד של יצרן אופ־טיקה עברה כולה באותו מיפעל מישפחתי. בשנת 1954 הוא כבר חתם על מיסמכי החברה, בה התקבל כשותף, כ„מנהל חש־בונות". מאוחר יותר, כאשר התמנה על־ידי הבנק למלאכה כנאמן הבנק לצורך הלוואה בסך 5,000 ל"י שניתנה על־ידי הבנק לחברה בה היה שותף, הוא הגדיר את עצמו כ„תעשיין". בהלוואות אחרות שניתנו מאוחר יותר לחברה, שקיבלה במ־רוצת השנים את השם לאור — תעשיה אופטית ישראלית בע"מ, הוא חתם כ־„מנהל".

אולם בשנת 1964, כאשר הועברה החב־רה לטיפולו של כונס־הנכסים ושותפו הוכרז כפושט־רגל, לא נדבק הכינוי לאר־ליך. הוא הספיק לנטוש את החברה לפני שזו פשטה את הרגל. עסקיו שלו שיגשגו ופרחו. אבל המישפחה ששילמה את מש־כורתו במשך 14 שנים נותרה במצוקה. בניה טוענים כי שימחה ארליך נושא ב־אחריות למצוקתם זו.

חיים מרדכי קיכלמכר, דודו של שימחה ארליך, היה איש־עסקים ממוצא פולני ש־

"פשטנו רגל בגללו!"

השתקע באיטליה והקים שם מיפעלי אופ־טיקה — מיקצוע שהיה ככל הנראה נחלת המישפחה כולה. קיכלמכר האב היה ידוע כעסקן ציוני. בשעתו הוא אירח בביתו את חיים וייצמן ואת גולדה מאיר, כאשר אלה ביקרו באיטליה.

מלכודת לבני המישפחה

אחרי מילחמת העולם השנייה הח־ליט קיכלמכר להקים מיפעל לאופטיקה גם בישראל, אותו הועיד לפרנסת בניו שעלו לארץ. אז נראה לו כדבר מובן מא־ליו לשתף בעסקים אשר יעד לבניו גם את קרוב מישפחתו, שימחה ארליך. כאשר הוקם המיפעל ונרשם לראשונה אצל רשם החברות, בדצמבר 1946, חולקו מניותיו בין שלושה אנשים: דויד לויפר, שהחזיק בחמש מניות הצבעה ו־315 מניות בע־לות; ברנרד קיכלמכר, שהחזיק בארבע מניות הצבעה ו־585 מניות בעלות; ושימ־חה ארליך, שהחזיק במניית הצבעה אחת בלבד.

מספר ברנרד קיכלמכר, בנו של חיים מרדכי קיכלמכר: „ארליך היה כבר אז עסקן ידוע ובעל קשרים. חשבנו כי ידע לנצל את קשריו בצורה הטובה ביותר וב־נקודה זו לא אוכזבנו. מהרגע הראשון הס־תדר ארליך מצויין. הוא קשר קשרים אפילו עם אנשי מס־ההכנסה, אשר מיש־רדם שכן שתי קומות מעל מישרדנו, ב־בית רומנו בתל־אביב."

ארליך היה שותף במיפעל האופטיקה לליטוש עדשות משקפיים במשך כ־14 שנים. המיפעל החליף בעלים במרוצת השנים. אחיו של ברנרד, ירחמיאל קיכ־למכר, נכנס אף הוא כשותף במיפעל וב־מקום דויד לויפר באו שותפים אחרים, כמו אברהם גרשפלד ויהודה קריליסהיים. כאשר פרש ארליך מהמיפעל, בשנת 1961, הוא היה שותף כבר ב־10% מריווחי ה־חברה, מלבד המשכורת שמשך ממנה כ־מנהל.

בכל אותן שנים היה ארליך עסקן פעיל במיפלגת הציונים הכלליים, שהפכה אחר־כך למיפלגה הליברלית. כמנהל חשבונות החברה בפועל גילה שימחה ארליך פעי־לות ענפה ומבורכת בכל הקשור להלוואות שקיבלה. בעת שהחברה נמצאה בקשיי נזילות הצליח ארליך להשיג הלוואות מ־בנקים שונים וגם ממלווים פרטיים. כ־ביטחונות להלוואות שועבדו נכסי החברה. ב־1960 רבצו על החברה, שהון מניותיה היה 2,000 ל"י, חובות בסך 30 אלף ל"י, סכום נכבד למדי באותם הימים.

מספר ברנרד קיכלמכר: „בשנת 1960, אחרי שארליך לקח עבור המיפעל הלוואה נוספת בסך של 15 אלף ל"י מבנק אלרן (שפשט את הרגל מאוחר יותר), הוא הו־דיע לנו כי הוא עומד לפרוש מהחברה. הוא תירץ זאת בעומס העבודה, בלחצים שהופעלו עליו מהמיפלגה, ובעיסוקיו ה־רבים כחבר מועצת עיריית תל־אביב (אר־ליך כיהן כחבר מועצת עיריית תל־אביב משנת 1955). אשתו של ארליך, צילה, הו־פיעה באחד הימים במיפעל ואמרה לנו ש־אנחנו חייבים לשחרר את בעלה מהעבודה כיוון שקיבל התקף־לב. כמובן שהתייחסנו אל הסיפור ברצינות גמורה. לא העלינו אז בדעתנו כי מצבה הפינאנסי של החברה הוא בכי רע וכי בן מישפחתו טומן לנו מלכודת.

„לא היה בידי כסף מזומן ולכן פניתי אל אבי בחו"ל וגייסתי ממנו סכום של 10,000 ל"י, אותו קיבל ארליך עבור מניותיו בחברה."

בעת שעזב את החברה בשנת 1961 היו בידי ארליך כ־10% ממניותיה: 171 מתוך 1703 מניות. הוא העביר אותן לרשות האחים ברנרד וירחמיאל קיכלמכר.

„צילה אשתו, החווירה"

שלוש שנים אחר־כך לא יכלה עוד החברה לפרוע את חובותיה ונמסרה לידי כונס־הנכסים. על פרשה זו מספר ברנרד קיכלמכר:

„שבועות מספר אחרי עזיבת של ארליך נודע לי שהוא רכש מכונה חדשה לציפוי עדשות ושהוא עומד לפתוח עסק מתחרה לשלנו בביתו. לא האמנתי למשמע אוזני. בחלומותי הגרועים ביותר לא יכולתי לה־עלות על הדעת שהוא יעשה לנו מעשה כזה. הלכתי לביתם שברחוב פנקס ופתחתי את דלת הדירה מבלי לדפוק. לנגד עיני עמדה מכונה לליטוש עדשות, חדשה ונו־צצת.

„צילה, אשתו של ארליך, ראתה אותי והחווירה. היא לא יכלה להוציא הגה מפיה. צריך להבין כי המכונה שארליך קנה — ואני לא יודע מאין לקח את הכסף לרכוש אותה, מכונה כזו עולה הון תועפות והכסף שקיבל מאיתנו לא היה מספיק לו לקנות אפילו חצי מכונה — היתה מאותו סוג שהיה ברשותנו ואשר בעזרתה החזקנו איכשהו מעמד בשוק."

ברנרד קיכלמכר נזכר במרירות באותה פרשה אך הוא מדבר על ארליך ללא טינה אישית. אין הוא שש לדבר על הנושא: „כיוון ששימחה ארליך היה זה שניהל את כל האדמיניסטרציה והנהלת החשבו־נות של החברה במשך כל השנים היו לו, ולו בלבד, קשרים עם הקליינטים שלנו. הוא הצליח לקחת מאיתנו את רוב הלקו־חות הגדולים ואחרי תקופה קצרה לא יכולנו יותר להמשיך ולהחזיק מעמד. אחרי שארליך עזב החלו גם הנושים להציג לנו, כיוון ששמו לא היה עוד קשור לחברה. לבסוף, בשנת 1964, הוכרזתי כפושט־רגל. עבדתי שנים רבות כפועל אצל אלה ש־רכשו את המיפעל. רק בשנה שעברה הצלחתי להקים לעצמי עסק קטן משלי, אולם לא הייתי רוצה ששם העסק יפורסם.

„אם הייתי נשאל לפני כמה שנים על שימחה ארליך הייתי ודאי מכנה אותו בכל שמות הגנאי האפשריים על מה שעו־לל לנו. אולם הזמן עשה את שלו, וחוץ מזה היום הוא שר־האוצר ואדם מכובד. מלבד זאת, הוא הרי בן־דודי ואין מדב־רים רעות בבן־מישפחה."

צילה ארליך, אשתו של שר־האוצר, המ־נהלת כיום את מיפעל האופטיקה המיש־פחתי שלהם, מטל־לוקס, לא היתה מוכנה בשום פנים לדבר על הפרשה. כשהתבקשה להגיב על האשמותיהם של בני מישפחת קיכלמבר היפנתה את כתב העולם הזה אל המישפחה: „הם מכירים את הסיפור הרבה יותר טוב. תכתבו מה שאתם רוצים — שגנבנו, שיקרנו, רימינו — הכל."

גם שימחה ארליך עצמו לא היה מוכן להגיב. „השר אינו מוכן לדבר על לאור," אמרה מזכירתו.

„בעסקים אין סנטימנטים"

אסתר קיכלמכר, אשתו של ברנרד, אינה מאופקת כבעלה. היא אינה יכולה לכבוש את זעמה כאשר מזכירים בפניה את שימחה ארליך: „הוא הרס אותנו... בגללו פשטנו רגל... איש לא יוכל עוד להחזיר לנו את שמנו הטוב. הפרשה גרמה סבל ועוגמת־נפש לכולנו ובעיקבותיה נפטר אביו של בעלי. אני לא שכחתי את מה שעשה לנו ארליך."

אחיו של ברנרד, ירחמיאל קיכלמר (קי־דר), אינו מאשים את ארליך במה שקרה למיפעל האופטיקה המישפחתי. „נכון," הוא אומר, „שארליך הקים עסק מתחרה לשלנו. אולם בעולם העסקים אין סנטי־מנטים. מי שגרם לנו באמת לפשוט את הרגל הוא אדם שאיני מוכן לנקוב בשמו."

אשת־השר צילה ארליך (שניה מימין, במיקטורן כהה), אשתו של שר־האוצר. אחרי מינויו כשר בממשלה קיבלה על עצמה את ניהול מיפעל האופטיקה המישפחתי שלהם. בתמונה: בעת סיור שנערך לנשות השרים. לידה נראות אולגה לנדאו (מימין), אשתו של השר חיים לנדאו, ורבקה בורג (קיצונית משמאל), אשתו של השר יוסף בורג.

3 טייסים נהרגו
7 מטוסים התרסקו
5 נחתו מאונס -
האם יש קשר בין שדרשרת התאונות בחברת הריסוס „כימאוויר" לבין ההאשמות ההדדיות על גניבות ומעילות?

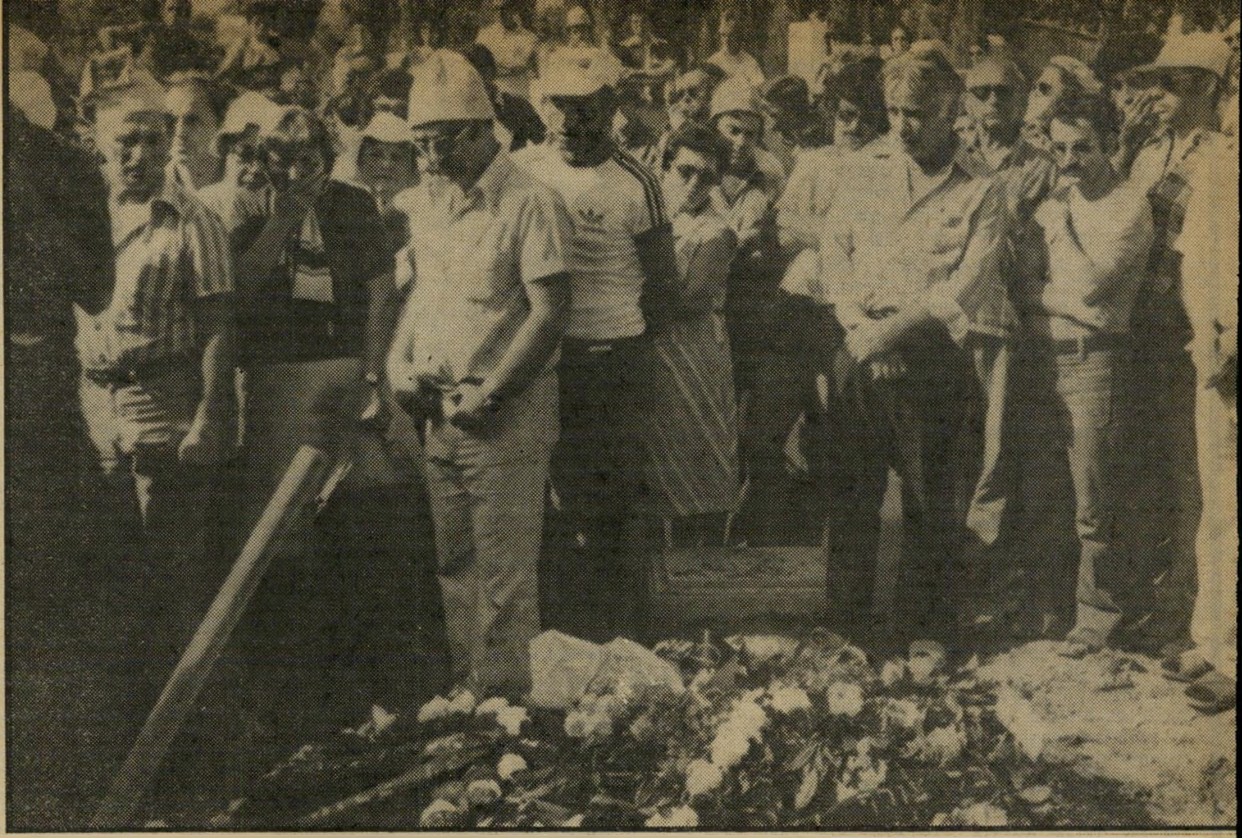

מנכ"ל אייכנוואלד (מימין) בהלוויית הטייס יובל צורף
הוצאות בלתי־חוקיות?

טייסי הריסוק

ביום השישי האחרון לפנות בוקר התרסק מטוס פייפר של חברת כימאוויר וטייסו, יובל צורף, נהרג במקום. צורף היה טייס מנוסה, שלזכותו יותר מ־25 אלף שעות־טיסות חקלאיות, וכן הסמכה כמהנדס.

לפני שבוע התרסק מסוק־ריסוס אחר של כימאוויר וטייסו, דני טאוסיג, ניצל בנס.

לפני חמישה שבועות נפל מסוק־ריסוס נוסף במסמיה, וטייסו נפצע.

ולפני שישה שבועות נחת מטוס מטיפוס סנאו גדול נחיתת־אונס בגליל.

זהו חלק מ־12 תאונות־מטוסים, שאירעו למטוסי כימאוויר באחרונה. שלושה טייסים נהרגו, תישעה מטוסים נפגעו, מהם חמישה מטוסים ומסוק אחד שהתרסקו לחלוטין.

זוהי רשימה נכבדה ביותר של תאונות בזמן כה קצר, שעה שבעשר השנים שקדמו ל־1978 אירעו תאונות מעטות בילבד.

שרידי המטוס המרוסק של יובל צורף ז"ל
הלוואה בהונג־קונג?

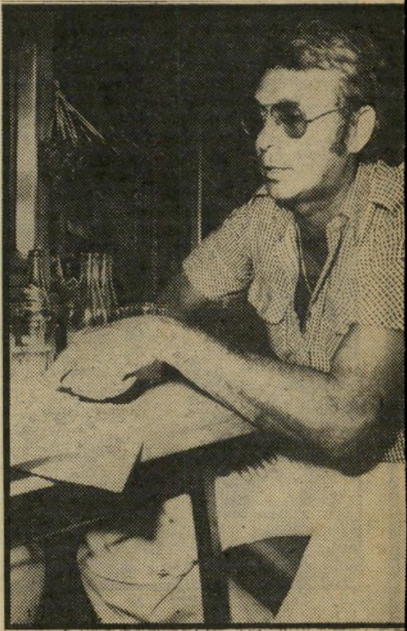

מפוטר הראל
תשלום באמריקה?

ביום הרביעי האחרון, יומיים לפני התרסקות מטוסו של יובל צורף, נפגש דב שטיינברג ממושב תימורים, עם סנטה יוספטל. שטיינברג הוא יו"ר ועדת הביקורת של חברת כימאוויר, ויוספטל היא מזכירת המרכז־החקלאי, שהוא בעל־המניות של חברת־התעופה כימאוויר.

בפגישה טען שטיינברג כי ניהול החברה אינו כשורה, וכי יש לבדוק כיצד החברה מנוהלת, אם יש בה די חלפים, אם המטוסים מקבלים שירות ואחזקה כנדרש, וכן את הסיבות לכל התאונות שאירעו עד כה, ואם אי־אפשר היה למונען. סנטה יוספטל השיבה כי בחברה הכל מתנהל כשורה, ואין מה לבדוק.

סיפר דב שטיינברג: „כאשר פנה אלי, לפני כמה שבועות, נציג חברת־הביטוח פלתורס, משה לנדאו, והפנה את תשומת־לבי לנושא, הבנתי כי משהו אינו כשורה, והודעתי על התפטרותי מוועדת־הביקורת. הפניתי את לנדאו לסנטה יוספטל, והוא נפגש עימה.

„בפגישה שלי עימה הסברתי מדוע התפטרתי. בין השאר: ההוצאות שהוציא מנכ"ל החברה, ישראל אייכנוואלד, באמריקה, בניגוד לחוק, פרשה הנחקרת על־ידי המישטרה. אני דרשתי בשעתו חקירה פנימית בנושא זה, שגרר את ההזנחה בטיפול במטוסים, אולם החקירה שנערכה לא נראתה לי. אני יודע כי תחילה טען אייכנוואלד נגד מנהל המוסך, ישראל הראל, וסגנו, כי הם משכו את הכספים באמריקה, אך חקירת המישטרה טיהרה אותם לחלוטין, ומצאה כי אייכנוואלד עצמו לקח את הכספים. בפגישה עמי אמרה סנטה יוספטל כי בחברה הכל כשורה, והחקלאים מבסוטים."

חברת כימאוויר מפעילה 57 מטוסים, מהם 34 פעילים. החברה מתנחלת בצורה כושלת, חייבת מעל ל־150 מיליון לירות, מזה 86 מיליון בהלוואות קצרות.

עמלות בלתי־חוקיות

ביום ה־7 בדצמבר 1977 קיבלו מנהל מוסך כימאוויר, ישראל הראל, וסגנו, משה ברנסבורג, מיכתבי־פיטורין מהחברה, החתומים על־ידי המנכ"ל אייכנוואלד ויו"ר מועצת־המנהלים, אורי גל־בוע. המיכתבים קבעו כי „עקב העדר יחסי־אמון בין מנכ"ל החברה, ישראל אייכנוואלד, לבינך, מחד, ועקב מידע מסויים שנצבר ברשות האגודה, צר לנו להביא את יחסי העובד והמעביד השוררים בינינו לידי סיום לאלתר."

במקביל לפיטורין התלוננה כימאוויר במישטרה כי הראל וסגנו קיבלו עמלות בלתי־חוקיות באמריקה מסוכני מטוסים וחלפים של החברה, ובעיקר מסוכן חברת פייפר, חברת אימרקס, השייכת לישראלי גדעון עצמון.

המישטרה, באמצעות מחלקת־חקירות־הונאה של תת־ניצב בנימין זיגל, פתחה בחקירה. במקביל הגישו הראל וסגנו תביעות על הוצאת לשון־הרע בבית־המישפט בתל־אביב נגד אייכנוואלד וכימאוויר, וכן וכן תביעה לבית־הדין לעבודה למתן פיצויי־פיטורין.

הראל ניהל את המוסך בעשר השנים האחרונות, ועובד בחברה מזה 20 שנה. הוא בוגר תל"ם, בעל רשיון טכנאי־בדק כלי־טיס לשיפוצים ואחזקה. בעשר השנים שבהן ניהל את החברה היה מיקרה־מוות

אחד, בחודשים האחרונים לעבודתו, כש־הטייס פגע בקרקע בגלל הזדקרות בשעת פנייה. תאונות אחרות כימעט ולא היו.

מאז פוטרו הוא וסגנו, החל מחול־התאו־נות בחברה.

שיחה מוקלטת

חקירת המישטרה בתלונות נגדם הסתיימה באפריל השנה, עת נכתב מיכתב לישראל הראל בזו הלשון: „הריני להודיעך כי החקירה שהתנהלה בעניינך הסתיימה. התיק הועבר לפרקליטות מחוז־תל־אביב בהמלצה לסגור אותו מחוסר ראיות מספיקות להאשמה פלילית.” על המיכתב חתום סגן ניצב ראובן וינשטיין, ראש־מדור־יחידה־ארצית־לחקירות־הונאה.

אולם במהלך החקירה נגד שניים אלה סיפקו הראל, והסוכן באמריקה של פייפר, חומר למישטרה נגד אייכנוואלד, ויו״ר מועצת־המנהלים אורי גלבוע.

הם העידו כי לכימאוויר היה חשבון מיוחד אצל הספק באמריקה, שבו הצטברו לזכותה העמלות השונות שקיבלה מן הסו־כן. העמלות היו מועברות ארצה כל כמה חודשים. מחשבון זה היו אייכנוואלד וגל־בוע נוהגים למשוך כספים לשימושם ב־נסיעות לחו״ל.

המדובר בתקופה שקדמה למהפך, כש־ההקצבה הרשמית היתה 450 דולר. כל משיכת דולרים נוספת היתה צריכה לקבל אישור של האוצר. יתרה מזו: העמלות בחשבון היו חייבות להיות מועברות ארצה מייד, ולהימסר לאוצר. משיכת חלק מהן בחו״ל ללא היתר היתה עבירה חמורה על תקנות־הגנה־כספים.

המישטרה קיבלה דוגמות של רישומים כוזבים, שעשה הספק באמריקה כדי לכ־סות על הוצאת הכספים הללו. כך, למשל, יש בידי המישטרה הקלטה, שבה אומר אייכנוואלד לספק שיוציא לטובתו 500 דולר, וירשום אותן כאילו הוצאו לטיסת־ניסוי במטוס טורבו פרופ. אייכנוואלד קיבל סכום זה יום לפני שובו ארצה. עם שובו הוא לא הפקידו בקופת החברה.

במיקרה אחר יש בידי המישטרה מיסמ־כים כי אייכנוואלד לווה 1000 דולר מחב־רה ישראלית בהונג־קונג, הורה לספק לשלוח את הסכום לחברה המלווה, לר־שום 550 דולר כהוצאה על בדיקות, ולדווח על 450 דולר בילבד כהוצאות שקיבל רש־מית. בידי המישטרה מיקרים רבים כאלה.

לא בוער

המישטרה הזמינה את אייכנוואלד לחקירה. אייכנוואלד סיפר לי כי ה־כספים נלקחו על־ידו להוצאות שלו, ונכון כי יש הקלטות שבהן הוא מורה לרשום את ההוצאה על חשבון משהו אחר. הוא עשה זאת כי חשב שמבחינת מס־ההכנסה זה יהיה יותר טוב, וכי ההוצאה היא הוצאה מוכרת בניכוי. לדבריו, ועדת־הביקורת בדקה את הדבר ולא מצאה כלום נגדו. יו״ר ועדת־הביקורת, שטיינ־ברג, הוא נגדו כי הוא רוצה להיות מנכ״ל החברה.

החומר שאספה המישטרה הובא גם לידיעת סנטה יוספטל. המישטרה ביקשה ממנה כי תגיש תלונה רשמית נגד אייכנ־וואלד, אולם היא סירבה במשך זמן רב. לבסוף הסכימה לבקש בדיקה, אם אייכנ־וואלד לא פגע באינטרסים של בעלי־המניות, אולם סירבה להתלונן נגדו על גניבה, כמו שעשו נגד הראל.

אמרה על־כך סנטה יוספטל, בתשובה לשאלותי: „עניין מטבע־החוץ נמצא ב־מישטרה. בסוף כן התלוננתי, ונתתי עדות במישטרה. אנו לא מטשטשים. גם אייכנ־וואלד נתן עדות במישטרה. הוא עשה מה שעשה מתוך טיפשות ורשלנות, כי יכול היה לקבל אישור האוצר למשיכות הכספים, שכן יש לחברה עסקי־יבוא. מדו־בר רק בכמה מאות דולרים. לדעתי המוסך פועל טוב. התאונות הקודמות היו בגלל פגיעה בחוטי־חשמל ודברים כאלה, ואין לזה שייכות לציוד ולתקינות.”

לסנטה לא בוער שום דבר. שלושה הרו־גים, 12 תאונות. אין הן שקולות נגד פגי־עה אפשרית בחבר קיבוץ, החשוד בגניבת כספי־החברה, שהאשים אחרים שהם עשו זאת.

הראל וסגנו מפוטרים. אייכנוואלד פועל באין מפריע. וטייסי החברה נהרגים. אך שדות בעלי־החברה מרוססים כהלכה.

יגאל לביב ■

הממשלה

גאולה ליגאל

שיקולים מפלגתיים יותר מאשר לאומיים, גרמו להתפטרות שר התעשייה והמסחר

ביום שבו הבטיח מנחם בגין כי ממשלתו תתחיל למשול, נתנה הממשלה עצמה דוג־מה כיצד היא עומדת לממש הבטחה זו: היא דחתה את הצעתו של שר התעשייה־המסחר והתיירות יגאל הורביץ, דחפה אותו למימוש איומו להתפטר.

קריאתו הנואשת של בגין: „אני אוהב

שר־מתפטר הורביץ
אהבה תלוייה בדבר

אותך! אל תתפטר!” לא הועילה. יגאל הורביץ הגיש את מכתב התפטרותו לראש־הממשלה, הודיע כי לא יחזור בו עד שהממשלה תחליט לקצץ 3 מיליארד ל״י מהתקציב הנוסף שאישרה.

לכאורה היה בכך כדי להצביע על נחי־שות החלטתה של הממשלה ועל אי־כניי־עתה לאיומי התפטרות. אבל לא עברו 12 שעות ממועד ההתפטרות והממשלה נש־ברה. היא הסכימה שוועדת הכספים תקצץ את 3 מיליארד הל״י שהיא סרבה לקצץ. האחדות ניצלה. הורביץ חזר בו מהתפט־רותו. אבל הממשלה הפכה לבדיחה.

למרות שרבים פיקפקו אם התפטרותו של הורביץ לא היתה רק בבחינת הצגה, שהוא מתכוון לחזור ממנה תוך קבלת „דין התנועה”, זכה צעדו בגל של אהדה. נוכח כניעתם הטוטאלית של שרי ד״ש, שוויתרו על עקרונות תנועתם ולא העזו להאבק עליהם בממשלה, מתוך חשש לכסאותיהם, הפגין הורביץ, כביכול, אומץ־לב ציבורי, גרם למשבר ממשלתי ראשון בממשלת ה־ליכוד, דווקא על רקע כלכלי.

למה עכשיו? התקציב הנוסף, המנו־גד לכל הדעות למגמות המדיניות הכל־כלית של הממשלה יגדיל את הגרעון, יתרום להאצת קצב האינפלציה. אולם הוא אינו שונה במהותו מהתקציב הקודם ש־הגישה הממשלה.

מדוע אם כן בחר הורביץ להתפטר דוו־קא עתה?

יריביו של הורביץ טוענים כי צעדו היה צעד מחאה כלפי הסכם ההקפאה בין ה־ממשלה להסתדרות. כנציג בעלי ההון ה־גדולים בממשלה, חותר הורביץ בעיקר לקיצוץ הסובסידיות, ביודעו שהממשלה לא תוכל לקצץ בתקציבים אחרים, כמו תקציב הביטחון או תקציב משרדי הממשלה.

אולם לא רק השיקולים הכלכליים הם שהניעו את הורביץ להתפטר. הורביץ הוא הקיצוני ביותר בדיעותיו המדיניות מכל שרי הממשלה. החלטות הממשלה החדשות בנושאים המדיניים, הנראות כלפי־חוץ כ־ויתורים, חיזקו את תחושת תיסכולו.

מלבד זאת יש להורביץ בעיות במיפלג־תו, לעם. יחסי הכוחות הפנימיים במיפלגה השתנו לאחרונה. יריביו, ובראשם שר־הבריאות אליעזר שוסטאק וח״כ אהוד אול־מרט, המערערים על מנהיגותו, צברו כוח. כמה מתומכיו של הורביץ בצמרת לעם, כמו ח״כ אמנון לין וח״כ יגאל כהן, הצ־טרפו למחנה השני.

בהתמודדות הצפויה בקרוב בבחירות ה־פנימיות בלעם עלול הורביץ למצוא את עצמו במיעוט ואולי אף לאבד את שליטתו במיפלגה.

על רקע זה נראתה התפטרותו מיועדת יותר לצרכים סיעתיים מאשר למטרות לאו־מיות.

הורביץ סבר אולי שחבריו בחטיבת לעם ילכו בעקבותיו, יתמכו בו ויפרשו גם הם מתמיכה בממשלה. אולם מועצת לעם קיב־לה החלטה נגד פרישה, למרות ההתנגדות לתקציב הנוסף — היה זה כישלון אישי להורביץ.

הגאולה באה ליגאל מכיוון בלתי צפוי. הממשלה נשברה לפניו, הסכימה שוועדת הכספים תקצץ באותו תקציב שהיא עצמה סרבה לקצץ. כשנשאלו השרים מדוע לא קיצצו בתקציב מלכתחילה, השיבו: „לא האמננו שהורביץ יממש את איומו!”

פשעים

היש שיגעון בשיטה?

„האנס המנומס אהב” בחורות דקות־גו הלועסות מסטיק

לאנס המנומס היתה שיטה. הוא היה מכין בקביעות את היצוע שאליו הוביל את קורבנותיו. הוא היה משוחח איתן ו־מנסה לרכוש את אמונן. הוא אף היה מלווה אותן לדרכן לאחר מעשה.

מה שלא ידוע הוא, כי היתה לו גם שיטה בבחירת הקורבנות. הנערות הנא־נסות היו בדרך כלל דקות־גו ונמוכות־קומה, שערן היה כהה וגולש.

האם יש משמעות לכך שחנה, אשתו של שלמה לב־עמי, הנאשם כאנס ה־מנומס, היא אשה בריאת־בשר, ושערה בהיר וקצוץ קצר? הגברת לב־עמי נוהגת ללעוס מסטיק ללא הרף, כמו מעשן בשר־שרת. היא נוטלת מסטיק חדש מייד עם זרקה את הלעוס.

האם יש משמעות לכך שהאנס המנומס הציע לכל אחת מקורבנותיו מסטיק בשעת האונס, או בסמוך לו, ואם לא הסכימו — היה דוחף אותו לפיהן בכוח?

פגיעה בראש. היתה גם מחזוריות במועדי העבירות. הן היו מתבצעות אחת לחודש בדרך־כלל, מילבד שתי הפסקות בנות חודשיים, אחת בתקופת הקיץ הלו־הט, והשנייה בחודשים הגשומים. הרווח בין תקיפה לתקיפה היה כ־30—25 יום.

לב־עמי ואשתו הם אנשים שומרי־מסורת. האם היו תקופות שבהן הלחץ הפיסי והנפשי חברו יחד לדחף בלתי־נסבל?

האם התנהגותו של האנס המנומס הינה התנהגות של חולה־נפש?

לב־עמי נפגע בראשו בתאונת־דרכים, לפני שנים אחדות, שעה שרכב על אופ־ניים. מאז התאונה נהג להתלונן על כא־בי־ראש חוזרים ונשנים, על לחצים נפ־שיים ועל דחפים שונים. הוא נשלח אז לפסיכיאטר בבית־החולים שלוותה (בית־החולים אשר לידו נתפס לב־עמי על־ידי המישטרה בסופו של דבר). בחוות־דעת שכתב הפסיכיאטר בשנת 1972, הוא ציין

(המשך בעמוד 30)

חשוד לב־עמי (מסתיר פניו) בבית־המישפט
וגם שערות כהות

הבורסה מצב לא טוב

ישראל היא אולי המדינה היחידה בעולם, שבה שער הדולר עולה לעומת המטבע המקומית. בכל העולם הדולר נופל, ועולים שערי מטבעות אחרים כמו הין או המארק. רק בישראל נוהר הציבור אחר הדולר, בחפזונו לברוח מן הלירה. תופעה זו מסמלת את המצב. מצד אחד, המצב הפוליטי הלא־ברור של ספק־שלום ספק־מילחמה יחד עם המצב הכלכלי הקשה של המדינה, ומצד שני חוסר־ההבנה של הציבור, המרגיש כי משהו לא בסדר במשק אך אינו יודע לאן להפנות את כספו.

חששות אלה משפיעים ישירות על הבורסה. עדיין אין מחסלים תיקים, אך נמנעים מכניסה לבורסה. לגורמים אלה נוספת העובדה שיש בבורסה יותר מדי הנפקות חדשות, המגייסות יותר מדי כסף מן הציבור. כסף זה יוצא מן המחזור ואינו חוזר אליו. כיום אין משיכה אפילו למניה טובה בעלת סיכוי, ויש מניות כאלה בבורסה.

במצב כזה, טיבעי היה שהכסף יזרום לצמודים, שכן באוקטובר תתחיל ההתייקרות הגדולה. אולם המצב הכלכלי גורם לאנשים שיחשבו פעמיים אם המדינה תקיים את התחייבויותיה הצמודות. נראה כי מצב זה יימשך כמה שבועות, עד שתתבהר התמונה הפוליטית והכלכלית.

עד אז: לשבת בשקט, ולשמור על הכסף.

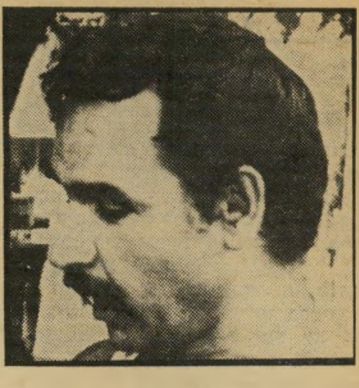

„תמורה"

„הוא היה בשיא," אומר אלי לוי, מוכר פירות בן 44 מתל־אביב. „את פרס הייתי מכניס לדיר־חזירים, עד שיעכל את העובדה שהוא ירד מהשררה. 30 שנה הם, המערך, שדדו את המדינה, ואף פעם ה־אופוזיציה לא עשתה בעיות למדינה כמו שהם. בגין נתן להם יותר מדי חופש."

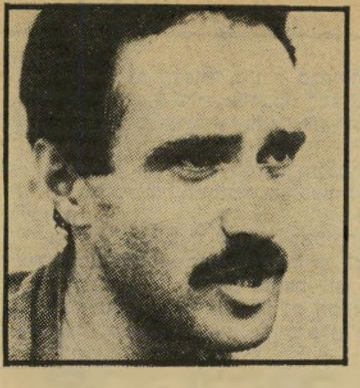

„לא־חכם"

„גרוע מאד, גרוע מאד," אומר שימעון גלוגובסקי, פקיד בן 19 מתל־אביב. „דבריו של בגין לא התאימו כלל להתבטאות של ראש־ממשלה. במקום לשבח את סאדאת על שדיכא את האופוזיציה שהתנגדה ליוזמת השלום במצריים, השתמש בגין בזה על־מנת לנגח אותו."

„סמכות"

„זה קורה, משכו אותו בלשון," טוען מנשה מיכאלי, מנהל חשבונות בן 40 מתל־אביב. „זו לא היתה התבטאות פרלמנטרית, ובגין התנצל אחר־כך לפני פרס ואמר שטעה. בגין רצה לומר דבר פשוט: שהוא מייצג את הממשלה, והוא הסמכות הבילעדית לנהל משא־ומתן, ולא כל ח"כ אחר."

„תלוי"

„לדעתי הוא שפוי, אבל זה תלוי מאיזה צד אתה מסתכל," אומר אדולף דויטש, עובד התעשייה האווירית בן 50. „באופן אובייקטיווי אני חושב שהוא בריא. הוא רצה להבהיר להם נקודה, למערך, והבהיר להם את זה כמו שמבהירים לילד מטומטם, כי כאלה הם. אני לא חושב שיש לזה קשר לבריאות."

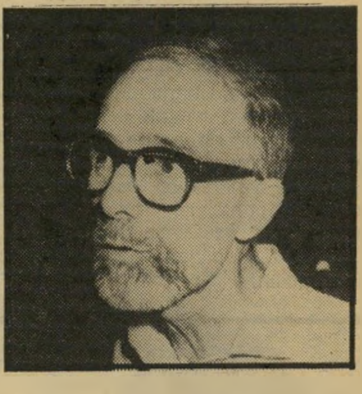

„לא מתאים"

„עכשיו לא הזמן לזוצגות בידור זולות," אומר משה בר־עמי, פקיד בן 48 מתל־אביב. „השאלה היא אם נחיה בשלום או נמות בחרב, ולכן אין השעה כשרה להצגות רטוריקה של בגין."

„אין שקר"

„הוא לא מוגיש טוב," אומרת סעדי טרם, סטודנטית בת 21 מיפו. „אני לא מאמינה שיש שקרים בענייני בריאות, אז מה שאמרו באמצעי־התיקשורת בעניין בריאותו חייב להיות נכון ואני מאמינה להם."

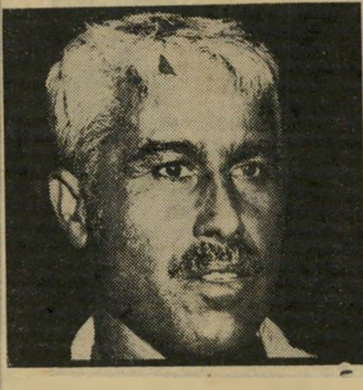

„בטיח"

„הוא בינוני," אומר מוחמד אבו־רמאדאן, נהג בן 51 מיפו. „אין לו שום מחלה ושום בטיח, מה שיש לו זה שכל טוב. לא מאמין שיש לו מחלה. אם היה חולה אז היו רואים, אבל אצלו הכל נראה בסדר."

מישאל בזק ש

הסו
בסוד

בשבוע שעבר געשה הכנסת. נאומיהם ש שימעון פרס, הפכו את במת הכנסת לזירו במייוחד הגדיל לעשות ראש הממשלה, „אין ויזות" ופעולת קריעת הנייר) יזכרו ימים רבים.

כל זה נעשה מול מצלמות הטלוויזי בארועים במו עיניו ולהתרשם.

על מנת לעמוד על התרשמותו של הצי כיסוי של השבועון, פנתה אל כמאה וחמישי העיר, וביקשה את חוות דעתם.

המישאל לא נערך על־פי מידגם מדעי הציבור. בכל זאת ניסתה חוליית הכיסוי, נפקדו מקומות ציבוריים הומים כתחנה דיזנגוף וחופי הרחצה בצד שכונות מגורים

כל הנשאלים נתבקשו לענות על שאלה של ראש הממשלה מנחם בגין על במת הכנס ומהי לדעתך השפעת מצב הבריאות על הו מידגם מייצג מתוך התשובות שנתנו,

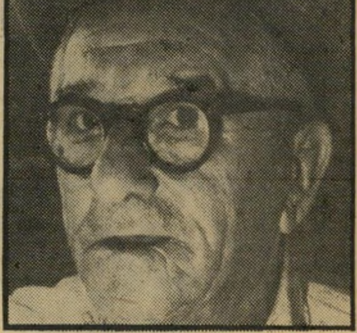

„התפרצות"

„לא בסדר," אומר ישראל המשה, פנסיונר בן 75 מרמת־גן. „הוא נורמלי. היתה לו איזה התפרצות, אבל עבר ונגמר, אז שיהיה בריא. בכלל, על בריאות של בן־אדם לא מדברים. הוא בדרך־כלל בסדר, רק פעם זה לא היה כל־כך בסדר."

„מאה אחוז"

„בצדק," אומרת סמירה זילברשטיין בת 21, נקבנית איי־בי־אם, מראשון־לציון. „בגין התבטא כהלכה בעיקבות הקנוניה נגדו. הוא נראה בריא, אבל מתוח ואחוז התרגשות. מבחינה בריאותית כללית הוא מאה אחוז לדעתי."

„לא רלוואנטי"

אומר יוסי. מחנך בן 28 מגיבעתיים שביקש שלא לפרסם את שם־מישפחתו. „אני לא חושב שמחלתו או בריאותו של אדם הם עניין רלוואנטי. צריך לדבר על מדיניות, ולא על בריאות. המראה בטלוויזיה תלוי בכמות האיפור."

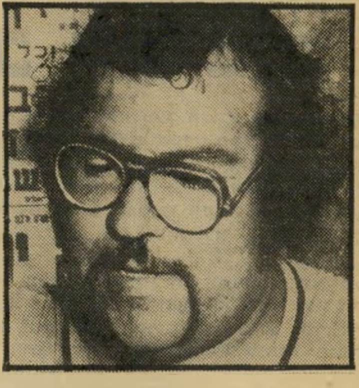

„רחץ"

„לא טוב," אומר שמעון זינו, נכה־צה"ל בן 27 מאילת. „זה קרה לו כי לחצו אותו, את בגין. אם הוא חולה? אני חושב הוא חולה מרוב המחשבות שיש לו, ומרוב הצרות של הממשלה. אבל זה יכול לקרות לכל אחד, התקפה כזאת. צריך להבין אותו."

„בריא"

אומר רמי חממי בן ה־23 מתל־אביב. „זה, בגין, יש לו שכל, יש לו הכל והוא יודע טוב מאד מה שהוא מדבר. את המילים שהוא זרק הוא זרק בראש טוב, והוא יודע טוב מאד מה שהוא דיבר. הדברים נראים לי על הכיפאק, משהו אורגינאל."

„מתח"

„כמו סוס בריא," אומר אילן לוי, חקלאי בן 26 ממושב חגור. „אני לא רואה למה האיש הזה חולה. אני חושב שכל הבלגאן הזה זה נהיה רק מפני שאין לבגין מספיק מנדטים בכנסת, אז הוא מגיע למתח ולא יכול לפעול, אם היו לו זה לא היה קורה."

„זילזול"

„הופעה מקסימה במרכאות כפולות," אומרת שרה ברשטמן, מרפאת־בעיסוק בת 30 מתל־אביב. „התנהגותו של בגין בטלוויזיה היתה מחזה מביש. זאת לא היתה כנסת אלא אולי בית־כנסת. אני רואה בהתבטאות הזו זילזול בציבור ופגיעה בדמוקרטיה."

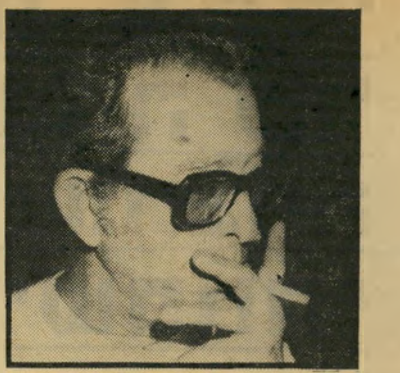

"קירקס"

"ההופעה הקירקסית ביותר שראיתי ב־ימי חיי," אומר בעל חברת־מוניות בן 58 מתל־אביב, החפץ בעילום שמו. "אלה לא התבטאויות של ראש־ממשלה, ובפרט לא בפורום של הכנסת. ספק אם האיש בריא. מה שבטוח הוא שאילו היה המערך הולך היום לבחירות, הוא היה זוכה ברוב עצום."

"צ'אנס"

"הוא על־הכיפאק, בגין," אומר שאול חייק, שחקן־כדורגל בן 25 מפתח־תיקווה. "הוא דיבר יפה, ואני בטוח שהוא בריא ויודע מה הוא מוכר. אני לא מאמין שהוא התכוון לפגוע במרוקאים כשאמר 'מארוקו שמארוקו'. צריך לתת לו צ'אנס לבגין, אחרי מה שעשו המערך בשלושים שנה."

"יציבות"

"הופעה נהדרת. אדם יציב במלוא מובן המילה," אומרת מלכה ד. פקידה בת 40 מגיבעתיים. "הוא צודק בהחלט בהת־נהגות שלו בכנסת, ואין בזה שום לא־נורמליות. בענין שקרע את הנייר הוא היה צודק. הוא מסביר לקהל של מפגרים מה זאת פשרה טריטוריאלית כך שהם יבינו."

"קורה"

"לא צריך לתפוס אותו במצבים של חולשה," אומר יוסי אהרוני, בוגר שמינית בן 18 מרמת־גן. "ההופעות שלו בדרך־כלל הן מרשימות. הפעם אני לא יודע מה זה שקרה לו. הוא דמגוג טוב, אבל הפעם אני לא יודע מה קרה לו. משמיצים את הבן־אדם הזה מעבר לגבול הטעם הטוב."

ל העולם הזה

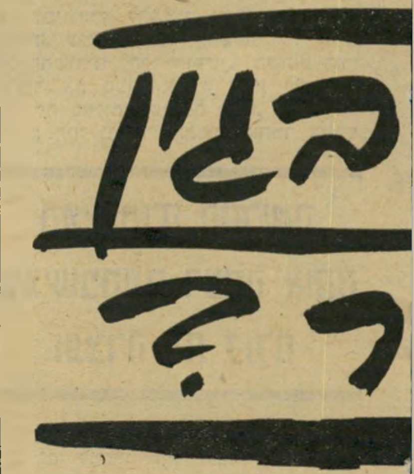

ראש־הממשלה מנחם בגין ומנהיג העבודה
התגוששות מילולית חריפה.
כמה מביטוייו ("חוי"; מרוקו־שמרוקו";
ההיסטוריה הפרלמנטרית הישראלית עוד

ובערב יכול היה רוב הציבור לחזות

ור ערך העולם הזה מישאל בזק. חוליית
אזרחים שנבחרו באורח מיקרי ברחובות

כן הוא אינו מתיימר לייצג את דעת כל
להביא מידגם מגוון ככל האפשר. לפיכך
מרכזית בתל־אביב, תחנת הרכבת, רחוב
אחדות, בתל־אביב וסביבתה.
זת שנוסחה כך: אם ראית את הופעתו
, מה התרשמותך האישית ממצב בריאותו
בטאויותיו בדיון הפרלמנטרי.
ובא בשני עמודים אלה.

"לא שייך"

"היתה לו התמוטטות של רגע בעצבים," מסביר סלוואדור, קוסם בן 39 מיבנה. "אם בוחרים ראש־ממשלה, אז הוא צריך לקחת נייר ולקרוע ככה? הוא נלחץ, אבל זה הכל לא שייך לבריאות שלו."

"מחושב"

"רק רופא יכול לק־בוע את מצבו ה־בריאותי," אומר מורי שימעון, חקלאי בן 26 ממושב אחיעזר. "בגין הוא בדרך־כלל איש שקול מאוד, על ההתפרצות בכנסת הוא חשב מראש. זו היתה התפרצות מחושבת."

"בלי טאקט"

"צריך להי־יות טאקט לאיש," אומרת רות שנקר, עקרת־בית בת 35 מקיריית־אתא. "ראו עליו שהוא לא בריא. גם הצורה השפופה שלו, וגם צורת דיבורו מראים על חולשה כללית אצלו."

"בריא"

אומר חנוך רייכלסון, דייל־אוויר בן 22 מתל־אביב. "פרס היה בהחלט ראוי להתפרצות הזאת, מגיע לו. אני אומנם סבור שהקללות ברוסית היו מיותרות, אבל זוהי פשוט שפת־האם שלו, אז זה יצא לו ברגע של ריתחה. מבחינה חיצונית הוא נראה בריא לחלוטין."

"לא נעים"

"אני לא רופ־אה ולא נותנת חוות־דעת רפואיות," אומרת מירי גילר, מחנכת בת 27 מחולון. "התביישתי בשביל בגין קצת כשראיתי את הופעתו בכנסת. לא היה לי נעים שככה מתבטא ראש־הממשלה. אבל היום חם, אולי זה השפיע."

"לא היחידי"

"הוא נראה קצת מחור־מס," אומרת חנה אילוביץ, ספרנית בת 29 מחיפה. "אני לא יודעת איך להגדיר את ההתבטאות הזו, אבל כנראה שכל בן־אדם מגיע למצב כזה לפעמים. באופן כל־לי הוא בריא. ההתבטאות לא־פרלמנטרית."

"מפריעים"

אומר דוד אד־מון, עובד דן בן 34 מבת־ים. "אני חושב שבגין הוא מאה אחוז, בריא ועוד איך. אגיד לך דבר אחד: מפריעים לו אחד אחד. הפירסומים על המחלה שלו, כמו שהופיעו בעיתונים, לא נראים נכונים, אני לא מאמין להם."

"מביש"

אומרת ציפי לוי מז־כירה בת 22 מאור־יהודה. "בגין, עם כל האקט של קריעת הנייר, התנהג כמו בקירקס. אני לא יודעת מה מצבו הבריאותי, אבל אני חושבת ש־הוא עשה מעשה ליצנות. מה הסיבה? קשה לדעת. הוא התנהג באופן מביש לפרס."

"אין קשר"

אומרת חסיה לבקוביץ, מחנ־כת בת 32 מפתח־תיקווה. "הוא נראה במצב בריאותי מצויין, וגם הצד הרטורי של דיבורו היה מאה אחוז. אין, לדעתי, כל קשר בין מצב בריאותו ותגובותיו ב־כנסת. אך ממה שראו עיני — הוא בריא."

"עצבים"

"הוא לא בריא ל־גמרי," אומר ג'ורג' גואל, פועל בן 28 מתל־אביב. "הוא לא היה צריך לענות ככה בפומבי. אני חושב שמרוב עצבים יכול לקרות לו משהו, ל־בגין. לוחצים אותו הרבה, מכל הצדדים. צריכים לשבת לדבר איתו בשקט ובשלווה."

במדינה

(המשך מעמוד 29)

כי לב־עמי סובל מדחפים חזקים מאד. האם יצליח סניגורו של בן־עמי, אדם פרוסט, לבסס על מימצאים אלה את ההגנה של טירוף־דעת, אשר תזכה את שולחו?

נערת הטו־טו. מעטים מאד זוכו עד היום בבתי־המישפט בישראל בהגנה של טירוף־דעת. הגנה זו מבוססת על „כללי מקנוטן" * המפורסמים, אשר נקבעו באנגליה לפני למעלה ממאה שנים. הם יובאו לארץ על־ידי המחוקק המנדטורי בשנת 1936, ולא שונו מאז.

בפסק־דין מנדלרוט מ־1953 הרחיב השופט שימעון אגרנט, אחר־כך נשיא בית־המישפט העליון, את ההגנה של טירוף־דעת. מאז, מחלת־נפש מוכרת, הגורמת לביטול או להחלשה בכוח רצונו של החולה מביאה לזיכויו המוחלט של הנאשם. בדרך כלל אין הנאשם המזוכה משוחרר והוזר לביתו, אלא מאושפז במוסד מתאים עד שיחלים.

מאז מישפט מנדלברוט, נתלו סניגורים רבים בהגנה זו, הנקראת בקיצור „דחף שאינו בר־כיבוש". לאחרונה אף עוררה טענה זו הנאשמת ביריות ברובה הטו־טו.

דטיפה עד המותן. אולם, לפני שיידרש הסניגור להוכיח כי מרשו זכאי להגנה של טירוף־הדעת, חייבת התביעה להוכיח, מעל לכל ספק מתקבל־על־הדעת, כי אכן הנאשם הוא אשר ביצע את העבירות המיוחסות לו.

מה יש בידיה של התביעה?

בערב שבו נתפס לב־עמי, הוא הודה בביצוע שני מעשי־אינוס ואף הוביל את חוקריו למקום המעשה, ליד תחנת רכבת צפון. שם שיחזר את מעשיו על כל פרטיהם.

בידי התביעה גם תיאורים שנתנו כמה מן הנאנסות, אשר נאלצו על־ידי האנס ללטפו וגילו שומה בולטת על מותנו הימנית. כידוע נמצאה שומה כזו על מותנו של לב־עמי.

מיסדר־זיהוי פורמלי לא נערך ללב־עמי, בגלל התנגדות סניגורו. אולם המישטרה, שפעלה בתיק זה בתיחכום יוצא־מן־הכלל ובזריזות למופת, ניסתה להביא לזיהוי ובדרך חדשנית ובלתי־מקובלת.

מיסדר־זיהוי חשאי. המישטרה טרחה וצילמה כמה סרטים בסרט־וידאו (מן הסוג שמשתמשים בו בטלוויזיה). כל אחד מהסרטים מתאר בדיוק את אותו הדבר — גבר הנכנס לחדר בלוויית קצין־מישטרה, מתייצב אל מול מצלמה נסתרת וחוקר מישטרתי, שגבו אל המצלמה. הגבר מתקרב, מתיישב על כסא ומדבר אל החוקר, ופניו אל המצלמה. הסרטים הינם ללא הקלטת קול.

כל קטע כזה נמשך כדקה וחצי. בכל קטע מופיע גבר אחר. כל הגברים הם בעלי מיבנה־גוף דומה (כנדרש במיסדר־זיהוי פורמלי), רובם בעלי שפם (כמו הנאשם). באחד מהקטעים מופיע גם הנאשם.

סרטים אלה הוקרנו לפני קורבנותיו של האנס, בנוכחות הסניגור פרוסט. הקורבנות זיהו את לב־עמי.

התליון הגורלי. האם יתקבל זיהוי זה על־ידי בית־המישפט כזיהוי חוקי וכשר? או שמא יקבל בית־המישפט את התנגדותו של הסניגור לצורת־זיהוי חדשנית יוצא־דופן זו, שנעשתה בניגוד להסכמת הסניגור, ובלא ידיעתו של הנאשם?

הקלף החזק שבידי התביעה הוא תליון־זהב מקורי, שעליו חרוט מגן־דויד וכתובה המילה „ישריל". תליון זה נעלם מצווארה של אחת הקורבנות בזמן האונס. התליון נמצא בביתו של לב־עמי. אשתו טוענת כי הוא שייך לה, והיה בחזקתה מזה שנים.

הנאנסת זיהתה את התליון בוודאות גמורה בתחנת־המישטרה, ואף הסבירה כי המילה „ישריל" פירושה ישראל, והיא נחרטה כך בטעות, כאשר הזמין סבה את התליון, לפני שנים, באחת מערי מארוקו.

---

* על שם הנאשם במישפט שבו הם נקבעו.

שלושה שבועות אחרי שנעלמה נמצאה גופתה של הצעירה הערביה שנרצחה בגלל „כבוד המישפחה"

ב צהרי יום ה־18 ביולי נעצרה ניידת־מישטרה ליד פתח ביתה של מישפחת סאלום, ברחוב דודאים 3 ביפו. שני שוטרים הגיחו מתוכה, כשבידיהם פקודת־מעצר נגד שניים מדיירי הבית — סובחיה סאלום בת ה־58 ובנה, עבד סאלום בן ה־25. בסעיף־האישום של הבקשה לפקודת־המעצר נאמר: „הנ"ל חשודים שהשתתפו וקשרו קשר לרציחתה של נעמה סאלום, מפגרת בת 14, אחרי שנודע להם שהיא בהריון לא־חוקי בחודש החמישי."

תישעה ימים קודם־לכן הודיעה המישפחה למישטרה על היעלמה של הנערה, שיצאה מביתה לקנות עבור אחיה חפיסת־סיגריות, ולא שבה עוד.

„ישבנו וראינו טלוויזיה," סיפרה איסמאהן אטרש, אחותה הבכירה של הנעדרת. „השעה היתה בערך 9.30 בלילה. אחי שלח אותה לקנות לו סיגריות, כמו תמיד. עברה חצי־שעה, והיא לא חזרה. התחלנו לדאוג. ידענו שאין לה לאן ללכת. עבד, אחי, יצא לחפש אחריה."

הנערה המפגרת בת ה־14 נעלמה, ואז הסתבר שהיתה בהריון

עד מהרה הצטרפו גם כמה שכנים לחיפושים אחר הנערה. גיסה של איסמאהן, אחמד אטרש, המתגורר בקירבת־מקום, הצטרף אף הוא לחיפושים.

„כשבאה המישטרה," סיפר, „ישבתי עם השוטרים ודיברנו. הם שאלו אותי אם אנחנו חושדים במישהו. חשדנו באיזה מקבץ־נדבות שהיה נותן לה תמיד כסף. יצאתי לחפש אותו בתל־אביב, ומצאתי אותו ליד קולנוע מרכז. הוא היה לבד ולא ידע עליה.

נסעתי גם לעזה, כי השוטרים אמרו שאולי לקחו אותה לשם, אבל אף אחד לא שמע ממנה או ראה אותה. לפעמים היא היתה מבקרת בבית של קרוב־מישפחה שלנו, יוסף בראק אל־זעבר. יש לו חדר לא רחוק מהבית שלה, ותמיד ישנים אצלו כל מיני גברים זרים. היא היתה חוזרת ממנו עם כסף ביד. עבד הלך באותו

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אח"י

הנעדרת נעמה מחמד סאלום,

אשר יצאה את ביתה ביפו, רחוב הדודאים מס' 16 ב־תאר"ך 5.7.78 ומאז נעלמו עקבותיה.

תיאורה: בת 14. גובהה 155 ס"מ. מבנה גופה רזה. פניה מאורכים. גון פניה כהה. שיערה שחור. אפה רחב. שפתיה עבות.

לבשה: פיג'מה פרחונית וחולצה בצבע בג'. נעלה נעליים שחורות.

מדברת: ערבית ומעט עברית.

המישטרה גם את סאדיקה סאלום בת ה־20, אחותה של הנעדרת, ואת גיסה סעיד אטרש, בטענה כי אף הם השתתפו ברציחתה של נעמה.

בא־כוחם של החשודים, עורך־הדין מאיר זיו, טען כי אין כל עדות ממשית לביצוע הפשע, וביקש לשחררם.

„בית־המישפט צריך להביא בחשבון את חומרת העבירה, את האפשרות של השפעה על עדים ואת הסכנה של סיכול החקירה אם החשודים ישוחררו," קבע השופט בוריס רפופורט. „השתכנעתי, בשלב זה, כי אכן יש למישטרה חשד סביר כי החשודים השתתפו וקשרו קשר למעשה הרצח של אותה נעמה, שגופתה טרם נמצאה. במקרה דנן, יש להעדיף את הצורך לאפשר למישטרה להמשיך בחקירתה באשמה חמורה, על־פני הצורך לשמור על זכותם של החשודים להלך חופשי." השופט הורה לעצור את סעיד אטרש ל־15 יום, ואת סאדיקה סאלום לשיבעה ימים.

„זה היה ניבזי," מתרעם אחמד אטרש.

המישטרה החליטה שמישפחתה רצחה אותה ועצרה את כולם

„לא מספיק שעצרו את האמא והבן, עוצרים גם למחרת את הבת? ואת אחי? מה יש להם נגד השניים האלה? בהתחלה סיפרו שאחי, סעיד, חייב כסף למישהו בעניין של סמים. זה לא נכון! אחי היה חייב כסף לפני חמש שנים, אבל מאז סודר העניין. היום אחי בטיפול גמילה מסמים. הוא עובד, ומפרנס את המישפחה."

★ „אמא התעלפה על המקום"

האם, סובחיה, יושבת על המירפסת בשיער פרוע, ומראיה מעורר רחמים. „מי היה מאמין שיהיו לנו צרות עם המישטרה?" היא מתייפחת. „פיתאום באו

ניקמת המשפחה?

לילה לחפש אותה ואז התברר לו שהאיש הזה כבר לא נמצא שם שלושה חודשים. פרץ ריב בין עבד לאלה שהיו שם, היו גם קצת מכות, אבל המישטרה לא עצרה אף אחד."

★ „לא מספיק האמא והבן!"

כשבאו השוטרים לבית מישפחת סאלום לעצור את סובחיה ובנה, הם סיפרו לה כי בתה הנעדרת היתה בהריון. האם סרבה להאמין למישמע אוזניה, ופרצה בבכי: „אתם שקרנים!" קראה, „הבת שלי לא בהריון! אני לא מאמינה! היא ילדה טובה, ומשחקת תמיד עם ילדים קטנים!"

חוקר המישטרה, פקד אניס קידס, טען טענה שונה. לדבריו, נתקבלה ידיעה במישטרה כי עבד סאלום, אחיה של הנעדרת, ביקר ב־5 ביולי אצל רופא־נשים בשם ישראל בקוברין, אשר קבע כי הנערה המפגרת בחודש החמישי להריונה, והיפנה אותו למוסדות סוציאליים, כיוון שמסוכן לבצע הפלה בחודשי הריון מתקדמים. מאחר שמדובר במישפחה מוסלמית שכבודה חולל, החליטה כנראה המישפחה לפעול כדרך המסורת.

„יש בידינו מידע מי השתתף והיכן נקברה," טען הפקד קידס. „אני מבקש לעצור את השניים ל־15 יום. אם האם תשוחרר, היא עלולה להשפיע על מהלך החקירה." אך השופט, בנימין כהן, לא השתכנע והורה לשחרר את האם בערבות. „אחרי שעיינתי בחומר שבפני המישטרה," נימק, „דעתי היא שבשלב זה אין בידי המישטרה די חומר כדי להוציא צו־מעצר נגדה."

יום אחרי מעצרם של האם ובנה עצרה שוטרים והתחילו להגיד שאנחנו רוצחים, שרצחנו את נעמה בגלל שהיא בהריון ולא רצינו בושות. צריך לראות אותה, את הקטנה הזאת, איך היא נראית. כמו ילדה בת 12 עם שכל של ילדה בת חמש! שאמא תהרוג את הבת שלה?

„אני בכלל לא ידעתי שהיא הלכה עם עבד לרופא־נשים. זה נודע לי רק כשהשוטרים היו כאן. אפילו אם היא היתה באמת בהריון לא הייתי הורגת אותה. היא הילדה שלי. היינו מחזיקים אותה בבית עד הלידה, ואחר־כך היינו נותנים את הילד למוסד. עכשיו, איזה בושה זה למישפחה! כל יום לוקחים מישהו אחר למישטרה. סאדיקה צריכה להתחתן. עכשיו, אחרי כל זה, מה יגידו במישפחה של החתן? שאלתי את הבן שלי עבד: 'תגיד, רצחת אותה?' והוא אמר: 'לא, אמא, לא נגעתי בה'."

גם אחמד אטרש אינו מאמין כי למיש־

חשודה סאדיקה סאלום
„צריכה התחתן...״

חשוד עבד סאלום
„היה בא כמו גבר...״

חשוד סעיד אטרש
„טיפול גמילה מסמים...״

פחה היתה יד בהיעלמה המיסתורי של נעמה. גם בעבד הוא אינו חושד. „אני לא מאמין שהוא הרג את אחותו,״ אומר אחמד. „יכול להיות שהוא לקח אותה לרופא כדי לעזור לה, ולא היה לו נעים לספר למישפחה, אבל להרוג ?! אני מא־מין שאם היה מגלה שהיא בהריון, הוא היה מנסה לברר ממי זה. באותו ערב שנעמה נעלמה ועבד הלך לחפש אותה בחדר של אותו קרוב־מישפחה, לא היו שם אנשים. למחרת באו כמה אנשים ותקפו את עבד.

„למה המישטרה לא עוצרת את האנשים האלה? אולי אחד מהם התעסק עם נעמה ועשה ממנה צחוק? על זה המישטרה לא חושבת. במקום לעצור אותם לחקירה, היא עוצרת את המישפחה.

„עבד לא אדם שיפגע במישהו. אם הוא היה פוגע בה, הוא לא היה יושב רגוע ומרשה שיעצרו את כל המישפחה. אמרתי להם 'קחו אותנו, את הגברים, אבל את הנשים תשאירו בבית.' אני יודע איזה דברים הולכים שם בבית הסוהר של הנשים — לסביות וזונות. סאדיקה לא יצאה אף פעם מהעיר, ופיתאום לאן מכ־ניסים אותה? מזל שהחתן שלה הוא אחי ואח של סעיד. אם זה היה מישהו זר, הוא היה מבטל את החתונה תיכף ומייד.

„אנחנו מישפחה מוסלמית עם כבוד. אם עבד היה הורג את אחותו, הוא היה בא כמו גבר ואומר: 'הרגתי את אחותי. בואו, קחו אותי למישטרה. עשיתי את זה בשביל הכבוד שלנו, של המישפחה שלנו.' ואחי, מה הוא עשה? באו השוטרים ואמרו לאמא: 'הוא עזר להחביא את הגופה.' אמא שמעה, והתעלפה על המקום.״

„איזה בושה! כואב הלב!״

ביום הראשון האחרון הורתה ה־מישטרה לעצור לחקירה גם את הבת הבכירה במישפחת סאלום, איסמאהן, אש־תו של סעיד אטרש. בבית אמה נותרו ששת ילדיה לבד ללא דואג. יום קודם־לכן עוד הספיקה לנסוע לאבו־כביר, לבקר שם אצל אחיה ובעלה. „עכשיו גם אני עצורה,״ סיפרה. „מי ידאג לילדים שלי? כל היום הם בוכים ומחפשים אותי. את־מול, כשהייתי אצל אחי, התחננתי לפניו, אמרתי לו 'תראה מה אתה עושה לכולם, תגיד את האמת, עשית את זה?' והוא ענה עם דמעות בעיניים: 'איסמאהן, לא עשיתי.' כאב לי הלב איך שהוא נראה, עם הזקן הארוך שצמח לו ואיך אמא שלי נראית! היא כבר לא בן־אדם, כל היום

(המשך בעמוד 59)

נעדרת נעמה סאלום (למעלה, משמאל) עם ילדי אחותה
„כמו ילדה בת 12 עם שכל של בת חמש...״

פרקליט זיו בבית־המשפט
„אין עדות ממשית...״

שליחת „העולם הזה" בביאנלה של ונציה

מדווחת על מיפגש האמנות המודרנית

סופרמארקט של חידושים

אם ונציה היא קצפת של עיר, הרי הביאנלה היא סופר־דופר ספאגטי. לבד מן העובדה שמטרת הביאנלה להגיש חומר ייצוגי־עכשווי, העונה על נושא ש־ההנהלה קובעת מדי שנתיים, הרי למעשה מהווה הביאנלה מקום מיפגש חשוב לכל העוסקים במלאכת היצירה האמנותית ובהפצתה ברבים.

העונה משתתפות 28 מדינות בביאנלה, שאחת מבעיותיה היא הנושא שלה. כש־לעצמו הנושא הוא טוב, ומעלה שאלות מעניינות בקשר ליחסים שבין האדם לטבע. אך במציאות הקיום האנושי של היום, בא הנושא הזה קצת מאוחר מדי או קצת מוקדם מדי.

מצד אחד עדיין מתקיימים בכל העולם סימפוזיונים בנושא של אמנות וטכנולוגיה, ואין עדיין די זמן ופרספקטיווה להגיע לניסוחים מדוייקים ביחסים אלה. מבחינה זו, גם מאוחר וגם מוקדם מכדי לדבר על אמנות וטבע, טבע, אמנות ואנטי־טבע.

אפשר לטפל באמנות־טבע בהתייחסות היפותטית־אידיאלית. אך יש להביא ב־חשבון את הסיכון שהתוצאה תהיה מופשטת למדי. מאחר שהנושא מציב סיכונים כאלה, מרבית המשתתפים — הן אמנים והן קוראטורים — קיבלו אותו במבוכה רבה.

מבחינת התוצאה, מרבית העבודות ה־מוצגות השנה הן בעלות תכונות פיסיות מורגשות. אין מנסים לייפות את קצותיהן החדים. העבודה נעשית מדעית פחות ופחות, התערבות האמן חשובה פחות וה־ידע האנושי המצטבר הופך כאן בלתי־רלוואנטי.

כך יכלו לבוא תחת הכותרת „מהטבע לאמנות — מהאמנות לטבע" עבודות חריגות, שאולי לא היו זוכות בהגדרה „אמנות" באופן רגיל. כך נוצר תחום־מיחייה לגיטימי לעבודות בלתי־גמורות ובלתי־מעובדות. התערבות האמן בהן מתבטאת בעצם הבאתן אל תוך הקונ־טכסט הזה — זוהי התערבות מינימאלית.

כאשר אתה מסתובב בגני הביאנלה, נד־מה לך שכל הידע האנושי נעצר בזה. כאילו שום דבר אינו חשוב — הישגים, מסקנות אנושיות, מטרות הומאניות, ידע טכני וכו'. בהצהרה לעיתונות אמר הקו־ראטור האיטלקי לואיג'י קארלוציו: „ה־אקט של הידע האנושי דומה לחוזה. הוא מתממש כאשר הטבע ייראה מתוך יושר ואינטגרציה, ובמושגים ובמידות הנית־נים להגדרה כמו חלל, זמן וכמות. בכלים אלה אפשר לחשוף את הטבע. זו גם הדרך ליצור דיאלוג אמיתי והוגן עם הטבע."

מרבית האמנים לא השתמשו בכלים אלה כדי ליצור נקודות־מיפגש אמיתיות עם הטבע. כל האמנים המשתתפים שותפים לדבר אחד: הימנעות בכל מחיר מתחרות עם הטבע. בכך אבדה ההזדמנות לקיים דיאלוג, שהיה בוודאי חושף את הבדידות והניכור של האדם בן־זמננו.

אתה מרגיש את המבוכה. כל אמן יודע שעבודתו צריכה להיות בעלת כוח־הגד־רה של אותה נקודת־מיפגש חשובה שבין ניסיונו האישי והניסיון הטוטאלי של הט־בע — כאשר זה משמש מרכז כל החיים. כל אמן גם יודע שנקודת־מיפגש זו צריכה לבטא גם את הצרכים האינטלקטואליים־רוחניים וגם את אלה החושיים.

אלמנטים אלה היו צריכים להשפיע בכל העבודות — יהיו אשר יהיו מבחינת תד־מיתם החיצונית.

הביאנלה לא־כל־כך מסובכת מבחינת ה־נושא שלה והתוצאות בשטח, כפי שהיא עלולה לסבך את היצירה בעתיד. וזה נכון לגבי כל אלה שלקחו את הנושא ב־רצינות. מצאתי מדינה אחת (לבד מישר־אל) שלא לקחה את העניין ברצינות. ב־ביתן האמריקאי הוצגו השנה הארי קא־להאן וריצ'ארד דיבנקורן, שני קלאסי־קנים — האחד בצילום והאחר באמנות האבסטראקט. שניהם אמנים ידועים ו־מבוססים, כאשר המעבר בין טבע לאמ־נות אצלם הוא במובן הקלאסי ביותר, וידוע לכל.

„עבודה ברטרוספקטיבה" בביתן המרכזי
אידיוטי להינעל מאחרי מנעול ובריח

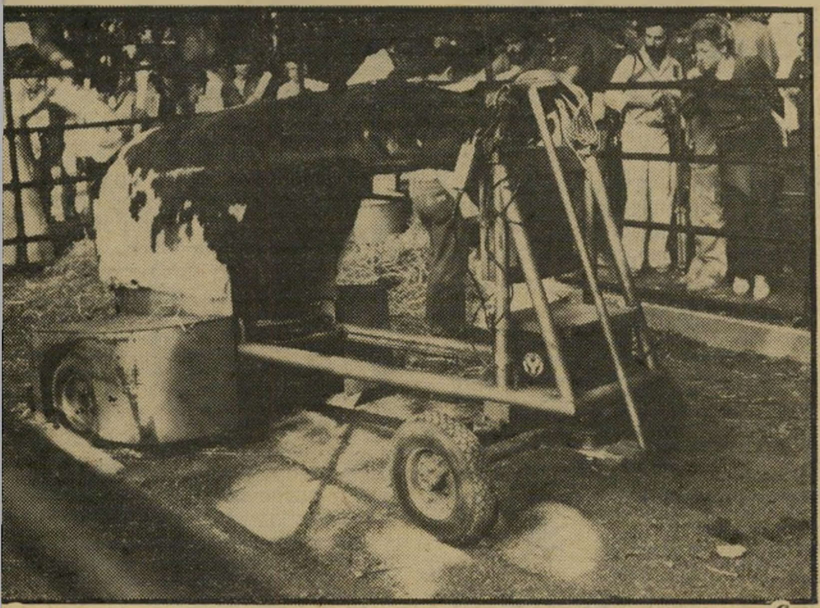

„פרה מכאנית מחפשת שור"
אופן פאשיסטי

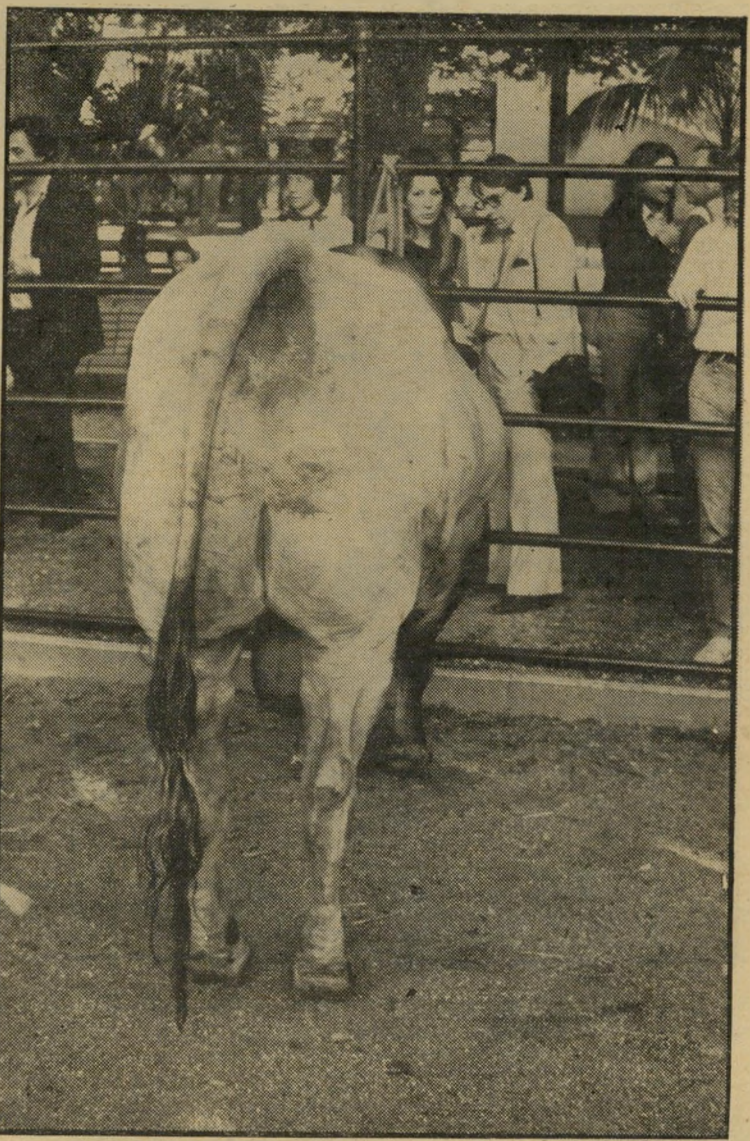

„שור־קיר"
פואטיקה של ממש

הקפאת מצבים קיימים

אחד הדברים הקשים שראיתי הוא קיר בטון, שקיבל פאטינה יפהפיה מעשה ידי מאורו סטאקיולי. זה, כשלעצמו, ניראה בעיני „מעשה אמנות", אך העמדתו בפתח הכניסה לביאנלה באופן שממש חוסם את הדרך (ובהחלט גם קצת מסתיר את „היער" של קדישמן) ואת הפרספקטיווה הנפלאה של גני הביאנלה — כולה

(המשך בעמוד 36)

„סיפור לידיה ג'אקוב" מאת ואיידליש
התערבות בצינעת הפרט

„טראנספורמציה עצמית" מאת ארנולד ריינר
החשיפה האישית העמוקה מפריעה

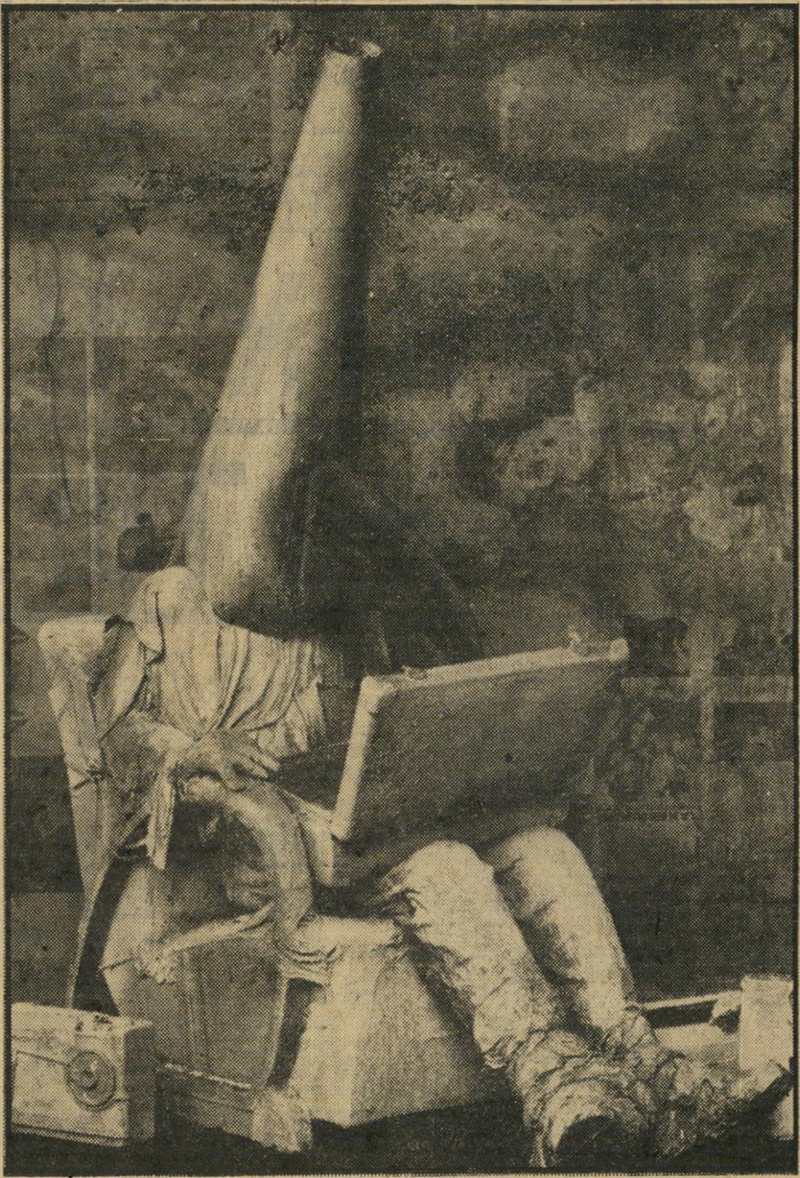

„שיחזור אתר פרידהוף"
דחיפה מיסטית לחקר המתים

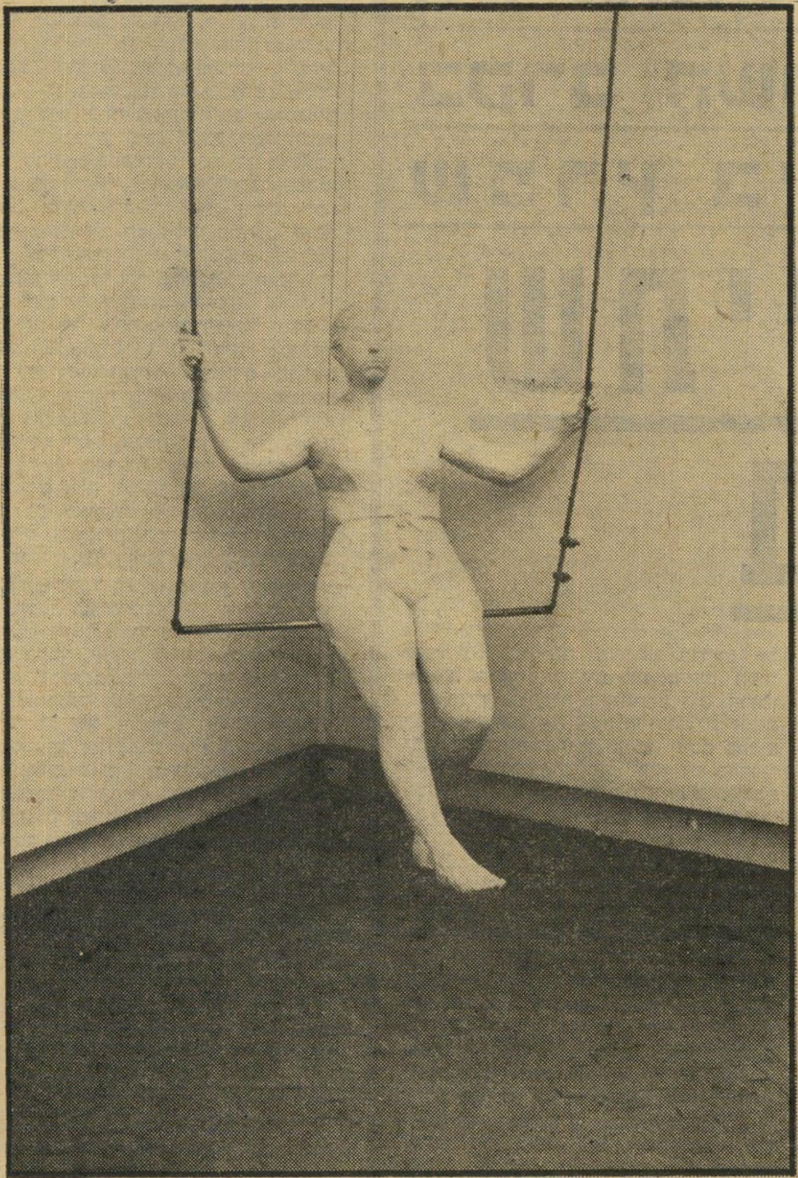

„אשה על נדנדה" מאת ג'ורג' סגל
הספירה האורבאנית

(המשך מעמוד 35)

אומרת לעזאזל הביאנלה, לעזאזל העוסקים בביאנלה, לעזאזל הבאים לבקר בביאנלה ולעזאזל (בעיקר) הפוליטיקה של הביאנלה.

אמן זה שלל מראש אפשרות ליצור אווירה קונסטרוקטיווית ליצירת אמנות פוזיטיווית. ממש באותו אופן פשיסטי שנקט פארדיסו ב„שור דופק פרה מכאנית."

אחת התצוגות המשכנעות בביאנלה היא זו של ארנולף ריינר מאוסטריה. דווקא תצוגה זו, שהיא אולי קצת מיושנת בביאנלה הזו, היא גם אחת התקפות ביותר שראיתי בה. יש לה כוח־עמידה טוב, כי היא מייצגת „טבע־אמנות־טבע" בתור אמנות של ממש, וזו לעולם עומדת.

גרמניה הביאה לביאנלה את הקאטלוג המשובח ביותר. קטאלוג מרגש זה כולל חומר מעובד היטב על שני האמנים המציגים, דיטר קריג ואולריך רוקריים. הראשון עוסק בציור של ממש (באמנות בת־זמננו מעטים האמנים המציירים) והוא אמן־אישי מעניין. השני הביא פסל יוצא־מן־הכלל מן הטבע — שיכבת־קרקע אותנטית שבקע לארבעה חלקים. עצם הבאתו והצגתו בביאנלה מוכיח את אקטיוויות המחשבה וטעם טוב. אין זו עבודה מצוחצחת או מיסחרית, והיא דומה באופן כלשהו לכבשים של מנשה קדישמן.

בביתן ההולנדי שלושה אמני „ספאגטי", ואילו הרביעי מדליק ממש. זהו הנס דהוריה, והוא אישיות כפרית אמיתית. האיש מגדל 50—40 פרות, ולא יכול להגיע לביאנלה בעצמו. העבודה עם הטבע דורשת אחריות ומישמעת, ודה־וריה מציג עבודות קטנות ורגישות מאד העשויות מחלבפרות, ומיצים משומרים מפירות הגדלים בסביבה.

מדוע נועלים את האמבטיה?

מסובכת לא פחות היתה התצוגה בביתן הצרפתי. גם שם לא ידעו בדיוק להחליט מה להציג (ובעיקר — מה לא להציג). בתוך בלאגאן של עשרה אמנים מצאתי רק אחד מעניין: ר. א. ויידליש, המחייה דמויות מן העבר. בהזדמנות זו השתמש בלידיה ג'אקוב, בוטיקאית שחיתה בשנת 1876 בסטראסבורג שבצרפת. ויידליש מרכיב בתוך קופסות־עץ אלמנטים אותנטיים מחייה (כדי לקבל תמונת־מצב אפשר להיזכר בעבודותיו של דן בן־אמוץ בנושא „המיזוודה"). הוא ער לעובדה שהוא מתערב בצינעת הפרט של מישהו ללא הסכמתו, ובראש הקטאלוג מופיעה ההצהרה: „כל דימיון בין לידיה ג'אקוב לבין אדם מסויים מיקרי בהחלט." חומר זה מקבל המבקר כשהוא מודפס.

התגלית של „אתר פרדהוף" של ויידליש מוכיחה על קיום ציוויליזציה מפותחת בחלק זה של העולם. ניתוחים מדעיים הוכיחו, כי תקופת „הרושם הגדול" מיוחסת לשנים 85־1980 לפני הספירה. אפשר לזהות חפצים מוכרים: טלפון, רדיו — ועובדה זו התפרשה בדרכים שונות. האחת היא שמכשירים אלה שירתו את אנשי פרדהוף בהתקשרם לאנשים בעולם החיצון. מובן שהתגלית משאירה כמה שאלות פתוחות, אך השיחזור של האתר מרתק בפני עצמו.

התערוכה הגדולה „אוטופיה ומשבר האנטי־טיבעי בארכיטקטורה" היא, כשלעצמה, תערוכה חשובה מאד. חזיתי במופע של הקבוצה „9999" — שמטרתו לחשוף מקומות נסתרים בחלל הבית. מה עושה אדם באמבטיה ובחדר־השימוש — ומדוע נועלים מקומות חשובים אלה. התצוגה כללה את כל הפנטאסיות האפשריות שבהן אנו מתנסים מאחרי מנעול ובריח, במקומות הנסתרים. במשך שעות אחדות חזיתי באוננות, בהתערטלות גופנית ורוחנית ובהתפרקות החושים, ואפילו בתפילה ובשירה לירית.

תרומתה של הביאנלה, לבד מכל מה שנזכר לעיל, הוא גם תערוכה רטרוספקטיבית גדולה המחולקת לנושאים: „האבסטרקציה הגדולה"; „פינסטראפינטרנר"; „הספירה האורבאנית"; „ל'אנטרופיה דל'ארטה" ו„טבע — אנטי־טבע". כאן הצליחה הנהלת הביאנלה לבלבל גם את המומחים הגדולים ביותר. איש לא הבין את החלוקה החונקת הזו, ואני בטוחה שאם כמה מהאמנים המוצגים היו יודעים מראש איזה חוויות ידבקו להם — לא היו מוסרים את עבודותיהם לתערוכת־סופרמארקט זו.

נעמי גבעון ■

עידית ושרגא הרפז
בימים טובים

המישטרה נקראה להתערב בקרב השריטות ומריטת השערות שפרץ בין השחקנית לזמרת

שתיים אוחזות בשרגא

הם נראים יחד בכל מקומות הבילוי בעיר. חבוקים, מאושרים, מגלים לכל העולם את אהבתם. הם משתכרים בכל המסיבות כשחיוך מאושר נסוך על פניהם. היא מספרת לכל מי שמוכן להטות אוזן כי הוא הגבר בה"א הידיעה של חייה, כי מאז־ומתמיד חלמה על גבר שכמותו. הוא אינו מרבה בדיבורים, אך עיניו מביעות את שביעות רצונו.

היא — מונה זילברשטיין, אחת הנשים הסוערות ביותר בארץ. הוא — שרגא הרפז, אחד הגברים הסוערים ביותר בארץ.

שניהם עברו יחד חוויות שונות ומשונות, כל אחד לחוד. עברו חוויות של סמים, נעצרו על־ידי המשטרה, הגיעו לכותרות. כעת הם יחד, אך כדרכם של אנשים סוערים החיים את חייהם הפרטיים דרך כותרות העיתונים, גם הרומן הנוכחי שלהם אינו מתנהל בדל"ת אמות ובחדרי־חדרים. הרומן הנוכחי זוכה בהדים לא רק בטורי הרכילות, אלא גם בחדרי־המדרגות של הבתים המשותפים, שבהם הם מתגוררים. מונה ושרגא בדירתה של מונה, שברחוב לינקולן, ואילו אשתו של שרגא, עידית, ושלוש בנותיהם, בדירה שברחוב גורדון.

בשבוע שעבר נחרדו תושבי רחוב גורדון מהצעקות הנוראות שבקעו מאחד הבתים, צווחות נשים, קללות והיסטריה. השכנים יצאו לחדר־המדרגות ולמירפסות. היו שניסו להפריד בין שתי הנשים הניצות, ולבסוף הצליחה בכך רק ניידת־מישטרה שהגיעה למקום. עידית הרפז ומונה זילברשטיין נלחמו על אהבתו של שחקן הבימה שרגא הרפז, שישב אותה שעה על הספה בחדר־המגורים ונהנה למראה קרב־התרנגולות שהתרחש מול עיניו ובגללו.

את מונה אי־אפשר היה לאתר, כדי שתספר על מה שהתרחש בינה לבין האשה החוקית. עידית, לעומת זאת, ישבה בדירתה הנאה בת שלושת החדרים, המרוהטת בסיגנון בוהמי ברהיטים עתיקים ובטוב־טעם. עידית בת ה־29, צעירה קטנת־קומה ושברירית, ישבה על המיטה הגדולה בחדר־השינה כשהיא שזופה, לבושה מיכנסיי־ג'ינס קצרצרים וחולצה לבנה, ממוללת בידה תלתל בלונדי ונראית צעירה בהרבה מגילה. בשלווה שלא־תיאמן גוללה את הסיפור שהתרחש בחייה בחודשים האחרונים.

„שרגא הכיר את השחקנית מונה זילברשטיין במועדון של אומני," סיפרה. „יום אחד הוא בא אלי, וסיפר לי שהיא נדבקה אליו. הוא כבר הכיר אותה לפני־כן מכסית ומפינתי, ותמיד אמר עליה שהיא זבל. אחר־כך התחיל לצאת איתה, בא אלי ואמר לי: ,דיטיקה, תחשבי שיש לך שבע שנות רעב, ואחר־כך יהיו לך שבע שנות שיגשוג. הוא פשוט רצה ממני שבע שנים חופש. מה הוא חושב לעצמו, שאחרי כל מה שעברתי איתו אני אתן לו חופש?"

„האהבה סינוורה אותי!"

עידית מתרווחת על המיטה, ומכריזה: „העפתי אותו מהבית לפני שלושה שבועות, כי נשבר לי. פיתאום הגיעו מים עד נפש והרגשתי שאני לא יכולה יותר לחיות איתו, שהחיים יפים מכדי לבזבז אותם. חייתי עם שלוש הבנות שלנו, בנות שנתיים וחצי, שלוש וחצי וארבע וחצי, לא היה לי כסף, שרגא לא נתן לי גרוש. הכל הוא מבזבז על ההנאות הפרטיות שלו.

„כשראיתי ששרגא לא מביא אוכל ולא כסף, התחלתי לקטר. אז הוא בא ולקח אליו את הילדות, אמר שיסדר אותן בקיבוץ ועבר איתן להתגורר עם מונה בבית שלה, דירה של מטר על מטר ושיא הטינופת. באתי לשם לקחת את הבנות. הרי זה ברור כל־כך שהן צריכות להיות אתי. אז מונה התחילה לצרוח שאצא מהבית, ושלא מגיע לי לקבל שום דבר. הבאתי לשם שוטרים שיעזרו לי, ואז היה צריך לראות את ההקלה על פניו של שרגא. הוא הרי התחיל להרביץ גם לה! אפשר היה לראות איך השפתיים שלה נפוחות ואיזה סימנים כחולים יש לה על העיניים.

„גם אותה הוא יעזוב," מתנחמת עידית. „אני מכירה אותו כבר די זמן בשביל לדעת. שרגא הוא טיפוס כזה. זו לא הבחורה הראשונה אצלו. הוא כבר היה נשוי פעם, לבחורה נהדרת, ויומיים אחרי החתונה הוא בגד בה, אז היא התגרשה ממנו."

בחיוך של געגועים היא מביטה בתמונתו של בעלה התלויה על הקיר, ונזכרת: „הכרנו כשהופעתי במחזמר שיער. היה לי שם שיר־סולו. הגעתי העירה מקיבוץ מצובה, שם נולדתי. שרגא ניראה לי נחמד וצמחה אהבה נהדרת. ידעתי שהוא טיפוס בוגדני, אבל האהבה סינוורה אותי. עברה עליו ילדות קשה שהשפיעה על כל מהלך חייו. התחתנו מתוך אהבה. עד שנכנסתי להריון הראשון היה הכל בסדר, אחר־כך נכנסתי להריון נוסף, ועוד אחד, ושרגא התחיל להתפרפר.

„אני עצמי בכלל לא טיפוס בוגדני. אני עקרת־בית טובה, וויתרתי על הרבה למענו. הפסקתי לשיר, הפסקתי לצאת. שרגא הוא מאוד רכושני וקנאי, ואסר עלי לצאת ולשיר. הוא פחד שאהיה לו בת־תחרות. הוא התחיל להרביץ לי, ויום אחד חנק אותי. כתוצאה מכך קיבלתי גידול בגרון. אמרו לי שלא אוכל לשיר יותר. נעשיתי

סמל־המין של התיאטרון הישראלי וסמל־המין של הקולנוע הישראלי התאהבו זה בזה - והשאירו מחוץ לתמונה את האשה החוקית

צרודה. עכשיו אני הולכת ומחלימה, ואולי אחדש את הקאריירה שלי.

„שרגא התחיל לבגוד בי בשיטתיות. היה פוגש בחורה, יוצא איתה חודש־חודשיים וחוזר הביתה, מתפקד במשך עשרה חודשים כבעל ואב למופת, וחוזר חלילה. אני מטיבעי מאוד סלחנית. אפילו כשהיה יוצא ביום ראשון וחוזר ביום שישי, או כשהיה חוזר מהצגה בבוקר. לא אמרתי לו כלום. כשהייתי שואלת ,איפה היית?', היה אומר ,עם בחורה' ואני, בתמימותי האמנתי שכל הגברים כמוהו ושככה צריך להיות. הוא היה עורך הילולות ומסיבות בבית, מביא הנה את כל החברים שלו ולא מתחשב בי או בילדות. תמיד נמשך ל'בחורות מסוממות וחלשות, ולטיפוסים מפוקפקים.

„אני רק דאגתי שלא יקרה לו משהו. מאד אהבתי אותו, אבל המופרעות שלו הגיעה לידי כך שהשפיעה עלי ועל הילדות. הוא נכנס לחובות כדי לממן את התענוגות שלו, לא היה לנו כסף וחיינו מן היד אל הפה. לפני עשרה חודשים הגיע לכאן צמד עבריינים, והם חנקו אותי ואת הבת הגדולה שלנו. כל הפרשה פורסמה בעיתונים. שרגא חיכה שכל העניין ייגמר, ואפילו לא עזר לנו.

„לא מוכנה לסלוח לו!"

„לפני שיצא עם מונה הוא יצא עם אביבה גר, שהיא שחקנית בקאמרי, ועם אמירה פולן, גם היא שחקנית, שנכנסה לי ממש לחיים. הוא יצא גם עם אחת שמכנים אותה ,מיכל עונש,' כי היא כל־כך מכוערת ומכורה לסמים. ועכשיו הוא עם מונה. חבל לבזבז עליה רגע אחד של דיבור, כי מי היא בכלל? היא רק אבק! אני מרחמת על שרגא, אני לא רוצה שיהיה לו רע. הוא הרי האבא של הבנות שלי.

„שרגא בא לכאן עד היום, הוא בא לראות את הילדות ולשאול מה נשמע, אבל מונה היא טיפוס קנאי. היא מטלפנת אליו עשרות פעמים להבימה אחרי כל הצגה, כך מספרים לי השחקנים. היא נגררת אחריו לכל מקום. הילדה הגדולה שלי סיפרה לי שכשגרה אצלם, ראתה את מונה עושה סצנה שלמה, רוקעת ברגליים. מבקשת שירשה לה לבוא איתו לשתות אב" הוא לא הסכים.

„בכל פעם שבא לכאן היתה באה אחריו, ודופקת בדלת שיתן לה להיכנס. פעם נכנסה הביתה כשהיו כאן חברים שלו, ואמרה לו להכניס אותי לאישפוז בבית־משוגעים. נכון שהייתי באישפוז. אבל שם אמרו לי ששרגא הוא שצריך אישפוז, לא אני. מונה התחילה להשתולל וצילצלה לרופא. הרופא בדק אותי, ולא מצא כלום.

„לפני כמה ימים חזרתי מהעבודה. לא חשוב איפה אני עובדת, אני לא רוצה גם שם בעיות. מצאתי את מונה למטה, מדברת עם האיש מהמכבסה. הסתבר ששרגא בא לבקר את הילדה הקטנה, החולה באבעבועות־רוח ונתפס לו הגב. הוא לא יכל לזוז ולא רצה לפתוח לה את הדלת. היא התפרצה לבית וצרחה: ,הוא לא שלך, הוא שלי!' והתחילה להרביץ לי. החזרתי לה. היו צעקות לא־נורמליות. כל השכנים יצאו החוצה. הם היו מזועזעים. אמרתי לה: ,תעזבי את הבעל שלי, את לא רואה שאת הורסת מישפחה עם שלושה ילדים?' אמרתי לה שאם הם רוצים להיפגש שיעשו את זה אצלה, ולא אצלי. אמרתי לה: ,שרגא הוא עמוד־השדרה שלי,' והיא ענתה: ,אני אכופף לך את עמוד־השדרה! אני ארמוס אותך! אני אקח לך את הילדים!' חברים שהיו אצלי בבית גילגלו אותה מכל המדרגות.

„היא עמדה למטה ושאגה: ,שרגא! שרגא! אני רוצה אותך!!! תרד למטה!' סגרתי את כל התריסים, והיא המשיכה לצעוק. אחר־כך באה ניידת וסילקה אותה.

מונה זילברשטיין ושרגא הרפז
הלשונות הרעות

„שרגא הוא כמו תחנת־רכבת שעוברת בהרבה תחנות אבל לא עוצרת, רק מצפצפת. הוא מנהל רומנים לאורך כל הדרך. הבעיה שלו היא שהוא צריך להוכיח לעצמו כל הזמן שהוא גבר. עכשיו עמוס קולק תבע אותו לדין של 60 אלף לירות. אתמול הגיעה התביעה. הוא פשוט נעלם להם מימי צילום ובא אחרי כמה ימים עם מונה, שניהם בלי הכרה. הוא הרס להם ממש סצנות שלמות.

„לא, אני לא חושבת להתגרש ממנו. היו לנו כבר ארבע פרשיות גירושין, והוא פשוט לא מופיע לדיונים. חוץ מזה, טוב לי ככה כשאני חופשיה. פיתאום, אחרי שמונה שנים, גיליתי את החופש. שקט לי. אני יכולה לעשות מה שאני רוצה, לצאת עם מי שאני רוצה. אולי אתחיל לעבוד כזמרת עכשיו, כשקולי חזר אלי. פיתאום, כל החברים שהיו לנו וברחו מהבית, חזרו. אני מוצפת בהצעות לבילויים.

„אני לא מסונוורת, לא מתפרפרת, אבל בהחלט מאושרת. לפעמים אני לוקחת בייבי־סיטר ויוצאת להצגות, לסרטים, למועדונים. אני כבר לא אוהבת אותו ולא מוכנה לסלוח לו. אני לא רוצה שיחזור הביתה."

„קחי אותו קיבינימאט!"

בינתיים אין שרגא הרפז מראה כל סימן כאילו הוא מתכונן לחזור בעתיד הקרוב אל אשתו ובנותיו. בקן האהבה שלהם שבדירתה של מונה, שבה התגוו'רה בעת שהיתה נשואה זמן קצר לצעיר בשם רמי, ממשיך הזוג הסוער לחגוג. יש להם תוכניות לטווח רחוק. לידידיהם הם מספרים כי הם עומדים להופיע יחד בהצגה משותפת. שרגא מצא מחזה ובו תפקיד מתאים במיוחד למונה, ואילו היא חתמה על חוזה לסרט בתנאי שגם שרגא ישחק בו. הם מתכננים את השנה הבאה יחד. בתחילה חשבו שהילדות תהיינה אצלם, וכבר חיפשו בייבי־סיטר ומטפלת, אך כעת חזרו הבנות לחיק אמן.

לא ברור מה יתרחש בין שתי הנשים לבין הגבר המסעיר והסוער, שהוא אחד השחקנים המצטיינים של התיאטרון הלאומי, אך דבר אחד ברור: מונה זילברשטיין מעולם לא ויתרה בקלות על מה שהיא אוהבת, ומונה השיגה כמעט תמיד מה שרצתה.

לעידית הרפז, צרתה, אמרה בשבוע שעבר: „אני אוהבת את שרגא. שרגא לא שלך, ואת עוד לא מכירה אותי. אם אני מחליטה לקחת מישהו, אני לוקחת אותו, והוא תמיד בא אלי!"

תשובתה של עידית: „קחי אותי קיבינימאט!"

אין ספק כי זהו רק הסיבוב הראשון בין עידית למונה על חסדיו של שרגא. יודעי דבר וידידים למודי ניסיון יודעים לספר, כי אין זו הפעם הראשונה ששרגא עוזב את עידית ואת בנותיהם למען אהבה סוערת, אך הוא תמיד חוזר לבסוף הביתה. אלא שהפעם, שלא כמו בפעמים הקודמות, נחושה עידית הרפז בדעתה.

היא אינה רוצה את בעלה הסורר בבית. היא רוצה להיות חופשיה ולחדש את הקאריירה שלה כזמרת. אם אומנם תצליח בכך, רק לשרגא הרפז פתרונים.

מונה זילברשטיין, ב־1970 (עם המלחין יוחנן זראי) — וכיום
אהבה שאינה יודעת גבולות

מיפגשים מן הסוג השני

(המשך מעמוד 24)

במהלך מילחמת־העולם השניה חל שי־נוי דראמתי ביחסים בין בריטניה וברית־המועצות. ב־1940 הן היו עדיין אויבות, וצ׳רצ׳יל אף שקל מישלוח צבא בריטי לפינלנד, כדי להילחם שם בסובייטים. ב־1941 פלש היטלר לרוסיה, והאויבות־מאתמול הפכו בעלות־ברית הדוקות.

כדי להפיק את מירב התועלת מן המצב החדש, שיגר צ׳רצ׳יל למוסקבה, כשגריר, את סטאפורד קריפס, אחד המנהיגים השמאליים של מיפלגת־העבודה.

אותה שעה החליט צ׳רצ׳יל לבנות יחסים הדוקים עם הפרטיזנים הקומוניסטים ביוגוסלביה, בהנהגת טיטו. גם לשם שיגר, בין השאר, אנשי־שמאל קיצוניים, בידעו כי טיטו ירחוש להם אמון רב יותר מאשר לשליחי־שילטון רגילים. הימור זה השתלם יפה, כאשר החליט טיטו, כעבור שנים, לפרוש מן הגוש הסובייטי ולהיכנס לעימות חריף ביותר עם סטאלין.

ארצות־הברית אינה מדינה כה מתוהכמת, אך לעומת זאת יש לה יראת־כבוד מופלגת ביותר לדמוקרטיה.

כך, בשיא מילחמת ויאט־נאם, כאשר הקנאות של מחייבי המילחמה ושולליה הגיעה לנקודת־הריתחה, יצאו מישלחות

הוא הדין לגבי קשרים זרים. מיפלגות, מוסדות, אירגונים מיקצועיים ואנשים פר־טיים קושרים קשרים עם דומיהם באר־צות רבות. כל הקשרים האלה מהווים נכסים לאומיים, גם אם אינם עומדים לרשות הממשלה, ואינם משרתים את מדי־ניותה ברגע כלשהו.

הדבר נכון שבעתיים כאשר מדובר על קשרים דווקא עם „ארצות אוייב״. כדי להשכין שלום בין ישראל והעולם הערבי לא די — גם בתנאים הטובים ביותר — במשא־ומתן רשמי בין ממשלות. כדי להמס את קרחוני האיבה, יש צורך במגעים במישורים רבים ושונים.

במהלך פגישותי במצריים, בשנה שעברה והשנה, ביקשתי להנחיל הכרה זו למיספר רב ככל האפשר של מנהיגים מדיניים ואישי־ציבור שם. הצעתי מיגוון רחב ביותר של מגעים וחילופי־מישלחות — תרבותיים, כלכליים, פוליטיים, חברתיים, אישיים. אני משוכנע כי הדבר ישרת את האינטרס של השלום, של ישראל ושל העולם הערבי.

משום כך אני נדהם שבעתיים לנוכח הגישה החדשה של מנחם בגין. לא זה בילבד שאינה דמו־

ג׳ו גולן (מימין) בוועידת פירנצה ליד ג׳ורג׳ לה־פירה
הזעם החשוד של גולדה

של תנועת־השלום האמריקאיות לבירת ה־ארץ האוייבת, האנוי, וקיימו שם פגישות גלויות עם מנהיגי האוייב. השחקנית ג׳יין פונדה, הזמרת ג׳ון באאז ושורה ארוכה של מנהיגים פוליטיים השתתפו בפגישות אלה, לפעמים ממש בשעה שמפציצים אמריקאיים הפציצו את האנוי.

יש להניח כי הקשרים שנקשרו בצורה זו, באורח פרטי, הניבו פרי בשלב מאוחר יותר, כאשר היה צורך לשאת ולתת על חילופי־שבויים, גילוי נעדרים ועוד.

כיום, כאשר ויאט־נאם נתונה בסיכסוך חמור עם סין השכנה, עשויים קשרים אלה לשרת גם את המדיניות האמריקאית הכללית.

„בוז קר״

ההיגיון הפוליטי המנחה גישה ליברלית כזאת, מלבד מיצוות הדמוקרטיה, הוא זה:

כל מערכת־יחסים הנרקמת על־ידי ישראלים בחו״ל היא נכס לאומי.

ישראלי — גם כאשר הוא באופוזיציה, גם כאשר הוא נון־קונפורמיסט, גם כאשר הוא חולק באופן קיצוני על המדיניות הממשלתית — הוא ישראלי. קשריו יכולים להביא תועלת למדינה, ואין לחזות מראש מתי עשוי להתעורר צורך פיתאומי בכך. שהרי הנסיבות הפוליטיות משתנות בלי הרף.

אפשר להשוות זאת להכנסות במטבע הזר. הרבה אנשים פרטיים וחברות פרטיות מרוויחים מטבע זר, ומביאים אותו ארצה — הכנסות מפיצויים אישיים, רווחים ממיצוא, תמורה עבור שרותים שונים, תרומות ומתנות.

כסף זה אינו שייך למדינה, במובן הצר. אך זהו מטבע זר המצטרף לאוצר הלאומי והמחזק את המשק הלאומי.

קרטית, אלא שהיא נוגדת כל היגיון — אם אכן המטרה היא להשיג שלום.

אין ספק כי „משא־ומתן״ יכול להתנהל רק על־ידי ממשלות. לשם כך הן קיימות. אני משוכנע שבשני הצדדים אין איש החושב אחרת.

אך שיחותיו של שימעון פרס לא היו „משא־ומתן״, ומובן מאליו שהנשיא אל־סאדאת לא ראה בהן משא־ומתן. היו אלה, מטבע הדברים, שיחות של גישוש, חילופי־דברים, נסיונות לשכנע, ואולי גם להשפיע על דעת־הקהל. כל אלה הן מטרות לגיטימיות, ואף רצויות.

אם יכול עזר וייצמן, בזכות כישרונו לרכוש ידידים ולעורר יחס של חיבה אליו, לקשור קשרים אישיים במקום שאין יכולת כזאת לעמיתיו — יהיה זה שיא השיגעון שלא להשתמש בכך לטובת המ־דינה. מי שמתנגד לכך פועל מתוך קינאה עיוורת וקטנונית, וראוי לאותו יחס של „בוז קר״ שמנחם בגין מדבר עליו לאחרונה.

קיצורו של דבר: מבחינת ה־אינטרס הלאומי, שלא לדבר על בחינת הדמוקרטיה, לא יכולה להיות שום סיבה שהיא למנוע ביקור כלשהו של ישראלי כלשהו בארץ כלשהי, ועל אחת כמה וכמה בארץ ערבית. לא יכול להיות שום שיקול למנוע פגישה כלשהי בין ישראלי כלשהו עם מנהיג ערבי כלשהו.

מי שמתכחש לכלל זה אינו מחשיד את עצמו רק בכך שהוא מעמיד מניעים של צרות־עין אישית מעל לאינטרס הלאומי, או שהוא זר לגישה דמוקרטית אמיתית, או שאין הוא חפץ בשלום.

הוא גם מחשיד את עצמו בכך שאינו חכם.

בוא לחופשה של ערב אחד ב״מוריה על הגג״

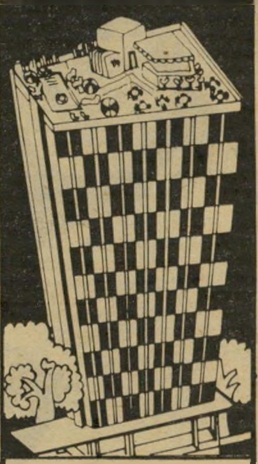

גבוה מעל תל-אביב, רחוק מכל ה״מסביב״- ערב שכולו חג, ב״מוריה על הגג״:
•רחצה לילית בבריכת הגג;
•ריקודים באווירה נפלאה;
•מבחר סלטים ומנות ראשונות;
•מעדני בשר ודגים על הגריל;
•מבחר מנות אחרונות;
•יין—חופשי.
ערב-ערב (פרט לימי ו׳)
פרטים והזמנות:
מלון מוריה תל-אביב
רח׳ הירקון 250, טל. 241252
רשת מלונות מוריה: ירושלים, ים־המלח, אילת, תל־אביב

אמא!
המתנה החיונית ביותר שהינך צריכה לתת לבתך הינם ה־קורסאים הבאים:

★ עידן נשי
מקנה לה: יציבה טובה, חן, נימוסין ובטחון עצמי.
★ דוגמנות אופנה — מקצוע
נועד לבנות תמירות ונאות בלבד.
אין קורסים בקיץ.
★ תרבות הגוף
מקנה לך יציבה טובה, גמישות, חיזוק שרירים, הרזיה מובטחת.
לקביעת ראיון:
אולפן לאה פלטשר
אבן גבירול 50, תל־אביב
טל. 267682

רובקס
המתנה היפה ביותר

קול השלום - הקול שלך!

מלכת המים 1978
תטוס לאתונה ומשם ללונדון במטוסי חברת
OLYMPIC AIRWAYS
בלונדון המלכה תהיה אורחת חברת
MARY QUANT

חוקר־המישטרה ממליץ להעמיד לדין את ראש עיריית רמת־גן

וראש־העירייה מתלונן על „שיטות חקירה של המישטרה החשאית הסובייטית"

פלד על הכוונת

במרכז אור הזרקורים עמד השבוע ה"כ שמואל רכטמן, ראש עיריית רחובות. חסינותו הוסרה ממנו. הוא צולם בבית־המישפט. התביעה אף תבעה לעצרו עד לגמר ההליכים. דרכונו הוחרם. האישום: קבלת שוחד בסך 70 אלף לירות.

הציבור לא ידע כי באותה שעה דנה הפרקליטות גם בגורלו של ראש־עירייה אחר, החולש על עיר הנמצאת רק כמה עשרות קילומטרים מצפון לרחובות. במרכז הדיון הזה עמד ד"ר ישראל פלד, לשעבר פלדמן, המנהיג העירוני בן ה־57 של רמת־גן.

יש הבדל רב בין רכטמן, שהוא בן־מושבה טיפוסי בסיגנונו ובהליכותיו, ובין ישראל פלד, תל־אביבי מלידה, אדם בעל סיגנון מרוסן יותר, שלמד מישפטים באוניברסיטה של ביירות ובצרפת. יש גם הבדל גדול בין העניינים, שהביאו את הפרקליטות להתעניין בהם.

עניינו של רכטמן הוא פשוט, ביסודו: האם קיבל מידי קבלן 70 אלף לירות תמורת „ויתור" על פנטהאוז שהובטח לו — ואם סכום זה מהווה שוחד.

עניינו של פלד מעורר שאלות מסוג אחר לגמרי. האחת: מהו הגבול בין המותר והאסור בחיי היום־יום של ראש־עירייה, הנעזר בדרך הטבע בשירותים עירוניים שונים. השנייה: באיזו מידה חשוף ראש־עירייה למעשי־נקמנות של אנשים הנפגעים על־ידו בתוקף תפקידו, והעלולים למרר את חייו.

שתי השאלות עומדות לא רק לפני הפרקליטות, החייבת להחליט אם להעמיד את פלד לדין או לסגור את התיקים נגדו, אלא גם לפני הציבור הרחב. לשם כך, מוטב לציבור לדעת את העובדות.

„גנבים המתחלקים בשלל"

הדמות המרכזית בפרשה זו היא אישיות בשם צדוק חתוקה, לשעבר עובד במחלקת־התברואה של עיריית רמת־גן, אדם המקדיש עתה את כל חייו ומירצו למטרה אחת ויחידה: להפיל את פלד. גם אין ספק לגבי המניעים שהביאו אותו למאבקו הציבורי. יש לו טינה אישית עמוקה כלפי ראש־העירייה, שהיה פעם מעבידו.

צדוק (צאלח) חתוקה (או חתוכה) אינו דמות חדשה לגמרי למישטרה. לפני עשר שנים נידון על בעילת ילדה לשנה מאסר על־תנאי, ולקנס של אלף לירות. כעבור ארבע שנים נידון על תקיפה, „זכה" שוב במאסר על־תנאי של שנה. אך המילחמה שלו נגד ראש־העיר נולדה על רקע פרשה מישפטית אחרת.

חתוקה ובני־מישפחתו בנו מיבנה בלתי־חוקי על חלקת־אדמה ברמת־גן, שהיתה שייכת למינהל־המקרקעין. לאחר מכן מסרו את החלקה תמורת סכום של 307 אלף לירות לחברת־בניין. המחיר נבע במידה רבה מקיומו של המיבנה. על פי הוראת ראש־העירייה, הועמדו לדין על פי חוק התיכנון והבנייה, והורשעו בשישה תיקים. הוכח כי המיבנה הבלתי־חוקי לא הוקם ביגלל מצוקת־דיור כלשהי, אלא, כדי להפיק רווחים.

הפרקליטות וראש־העירייה לא הסתפקו בעונש שהוטל עליהם. הוגש עירעור על קולת־העונש, ובית־המישפט העליון הטיל על צדוק חתוקה עצמו קנס של 43,500 לירות, או 41 חודשי־מאסר, וקנסות קלים יותר על שישה מקרוביו.

תוך כדי כך לא חסך בית־המישפט במילות־גנאי: „(הנאשמים) התעלמו מן החוק ומצווי בית־המישפט בצורה צינית... מיקרה קיצוני של דריסת־החוק ברגל גאווה תוך עשיית עושר מהפעולה הזאת... גנבים המתחלקים בשלל."

נראה כי פסק־הדין לא מצא חן בעיני חתוקה. הוא לא יכול היה להגיש עירעור עליו. אך הוא עשה מעשה אחר: עוד לפני מתן פסק־הדין הסופי, בדצמבר 1976, פנה אל מפכ"ל המישטרה והגיש לו 11 תלונות נגד ראש־העירייה, שבהן ייחס לו מעשים פליליים. לאחר מכן הגיש שלוש תלונות נוספות. בעיקבות פסק־הדין בעניינו, פוטר בינתיים חתוקה מעבודתו בעירייה.

ראש אגף־החקירות דאז, ניצב יעקוב קדמי, הורה לחקור ביסודיות ארבע מהתלונות האלה, לבדוק את האחרות באופן כללי. המלאכה הוטלה על מפקח צעיר ועקשן מהמחלקה לחקירות הונאה של המטה הארצי, גרשון בלהורן, שגילה דבקות רבה מאד במשימה. לדעת ישראל פלד, על כל פנים, גילה דבקות שחרגה מן הדרוש. כימעט מדי יום נשלחו שוטרים לגבות עדויות, עד כי פלד פנה בדצמבר 1977 אל שרי המישפטים והפנים, תבע מהם לבדוק את התנהגות המישטרה כלפיו.

חודש לאחר מכן הגישה המישטרה לפרקליטות את החומר שאספה, כדי שזו תחליט אם יש מקום להעמיד את פלד לדין. אף שעברו מאז שמונה חודשים, טרם נתקבלה החלטה — עובדה ששני הצדדים מתמרמרים עליה, ומייחסים לה כוונות מכוונות שונות.

אחרי ויכוח חריף בקרב השוטרים והפרקליטים, התמקדו הדברים סביב שלושה אישומים אפשריים. הם הונחו לפני פרקליטות־המחוז, שעליה להחליט לכאן או לכאן.

שלושת העניינים:

- שיפוץ חדר־האמבטיה בביתו הפרטי של ראש־העירייה.
- טיפול בגן של ביתו.
- פרשת התרומה לעירייה, שבעלי תחנת־בנזין נאלצו לשלמה לעירייה מאונס.

שני העניינים הראשונים נוגעים לראש־העירייה אישית, אך הם פעוטים בהיקפם. העניין השלישי הוא בעל היקף רחב יותר, אך אין טענה שראש־העירייה הפיק ממנו רווח אישי.

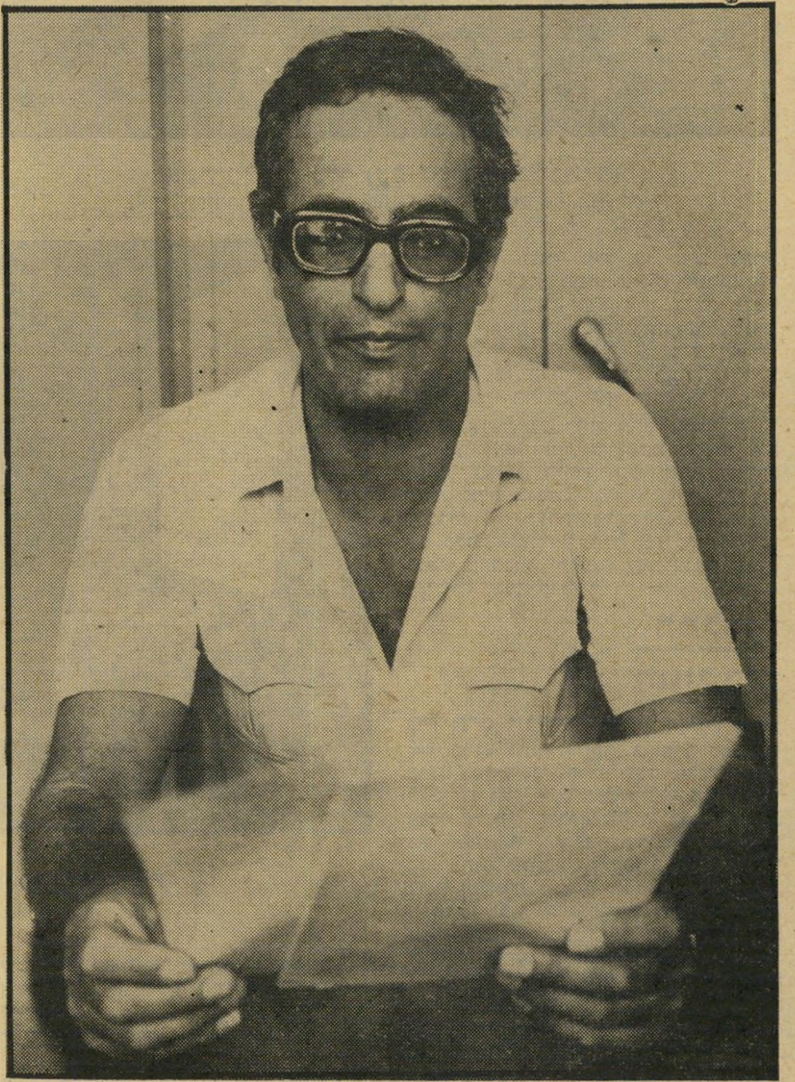

מתלונן חתוקה

בעילה, תקיפה ובנייה בלתי־חוקית

ראש־העירייה פלד

שיפוצים באמבטיה, עבודות בגינה וצביעת גדר

שיפוצים בחדר־האמבטיה

התיק הראשון דן בפרשה שהתרחשה בספטמבר 1974. הד"ר פלד החליט לערוך שיפוץ בווילה שלו שברחוב קיש מספר 16 ברמת־גן. במיסגרת השיפוץ הוחלפו האמבטיה, האסלה ואריחי־החרסינה של חדרי־השירותים.

על פי תלונתו של חתוקה, נשלחו בעלי המיקצוע על־ידי הקבלן הרמת־גני שלמה בצרי, העובד בחברת נאוי את חורי לבניין, והוא גם ששילם חלק משכר־עבודתם. חתוקה טוען שבכך נתן הקבלן שוחד סמוי לראש העיר, על־מנת לקדם את עיסקי־הבנייה שלו ושל החברה שעימה הוא קשור. בתוקף תפקידו כראש־העירייה משמש פלד גם כיושב־ראש הוועדה המקומית לתיכנון ובנייה, שתפקידה

פלד על הכוונת

(המשך מעמוד 39)
לאשר או לפסול תוכניות־בנייה, וחשוב מזה — חריגות בנייה של קבלנים.

החתוקה מסר עדות וצירף קבלה מ־פינקס־קבלות של טרקטוריסט בשם מר־דכי קמף, על סך 310 לירות. הטרקטוריסט נחקר, וסיפר שאכן העבודה שצויינה ב־אותה קבלה כללה פינוי פסולת בנייה, מביתו של ראש־העיר. עוד סיפר קמף שהוא נשלח למקום על־ידי שלמה בצרי, שאמר לו לשלוח את החשבון על אותה עבודה לחברת נאוי את חורי, אך לציין שהעבודה בוצעה, כביכול, במקום אחר — בבניין החברה ההולך ומוקם ברחוב עמק הברכה ברמת־גן.

המישטרה פנתה למנהלת־החשבונות של חברת־הבנייה, כדי שזו תמציא את ה־מקור של אותה קבלה, אך זה לא נמצא.

הטרקטוריסט קמף סיפר לחוקרים ש־פגש את יחזקאל, בנו של הקבלן שלמה בצרי וזה הזהיר אותו, שלא יספר את האמת במישטרה, אלא ישנה את הגיר־סה ויספר שקיבל המחאה מחיה פלד, אשת ראש העיר, עבור העבודה שביצע. „ב־מידה שיתעוררו בעיות עם מס־הכנסה, נעמוד אני ואבי מאחוריך,” הבטיח בצרי הבן, לדברי קמף. אלא שקמף לא זכר שקיבל המחאה כלשהי מאשת ראש־העיר.

במאי 1977 הוזמן שלמה בצרי למסור עדות לפני המפקח בלהורן. בצרי הוא קבלן פושט־רגל, שבשנות ה־60' היה בעל חברת־בנייה קבלנית בשם סאלים גורי ברמת־גן. כיום הוא רשום כפועל בחברת נאוי את חורי בעוד שלמעשה יש חברה קבלנית הרשומה על שם אשתו, קיטי, והנקראת נוי־קיטי. זו מבצעת שירותי־בנייה עבור חברות־הבנייה של נאוי.

לחוקרים הסביר בצרי־האב שהוא עוזר לאנשים שונים, הזקוקים לבעלי־מיקצוע בשטח הבנייה, וכך גם סייע לפלד, כשזה היה זקוק לבעלי־מיקצוע. הוא הכחיש שאמר לקמף להפנות את החשבון לחברת נאוי את חורי, וכן טען שבנו לא ניסה כלל לשדל את קמף לשנות את עדותו. כאשר הוצע לשלמה בצרי להיבדק במ־כונת אמת — סירב.

הוא גם חזר וטען, שלא קיבל כל תמו־רה עבור התיווך בעבודות שבוצעו ב־בית ראש־העיר. בתום עדותו נעצר בצרי ונחקר חקירה יסודית. אז נזכר שהפנה בעלי־מיקצוע גם אל דירת בתו של ראש עיריית רמת־גן.

בצרי אישר שהמחיר שגובה בעל־מיק־צוע מקבלן זול בכ־50% מהמחיר שהיה גובה אותו בעל־מיקצוע מאדם פרטי. בעת היותו של בצרי במעצר, נקראו בעלי־המיקצוע, שעבדו בבית פלד, להעיד. הם סיפרו, בין השאר, שאת חומרי־הבנייה לעבודות השונות לקחו מאתרי־בנייה של בצרי. את התשלומים קיבלו, בשקים או במזומן, באמצעות בצרי.

גם יחזקאל, בנו של שלמה בצרי, העיד וטען שלא ביקש מהטרקטוריסט קמף לש־נות את עדותו ביחס לקבלה. הוא גם הביע נכונות להיבדק על אמיתות גירסתו במ־כונת־אמת. הוזמן תור לפוליגרף בירוש־לים, אך בבוקרו של היום שנקבע לכך, טילפן פרקליטו של בצרי־הבן והודיע ש־שולחו התחרט ושוב אינו מוכן להיבדק במכונה.

החוקרים ניסו לאתר את האסמכתות ל־שיקים שניתנו כביכול על־ידי חיה פלד לבעלי־המיקצוע, אך אלה לא נמצאו.

„חקירה נוסח רוסיה”

רק בשלב זה של החקירה קיבלו ה־חוקרים רשות לחקור את ראש־העי־רייה ואישתו.

חיה פלד סיפרה שפנתה לבצרי, שאותו היא מכירה מזה הרבה שנים, באמצעות אישתו. את הכסף למרבית בעלי־המיק־צוע שילמה בעצמה. היא נתבקשה להמ־ציא את ספיחי־השיקים, ששולמו לפוע־לים, ובעיקבות זה איתרו החוקרים את השיקים. אלא שבין השיקים לא נמצאו כאלה ששולמו לבעלי־מיקצוע שעבדו ב־שיפוץ דירת פלד.

עם תחילת החקירה בבנק, שבו היה לחיה פלד חשבון, התקשר המפקח בל־הורן אל בית פלד, כדי לברר עניין מסויים. ישראל פלד נטל את הטלפון ו־הטיח באוזני החוקר דברים חריפים. פלד טען שהמישטרה „סתם מתלבשת” עליו, ומטרידה אותו ואת אישתו לחינם. הוא דרש שיחדלו מכך. „אתם משתמשים ב־שיטות של האן־קה־וה־דה**, אם בכלל אתה יודע מה זה,” זעם פלד על בלהורן.

כשביקש מפקח־המישטרה תשובה לגופו של העניין שלשמו התקשר, אמר לו פלד: „בקרוב תקבלו מיכתבים מהיועץ המישפטי לממשלה ומשר־המישפטים, והם יורו לס־גור את החקירה.”

ישראל פלד זומן אף הוא לחקירה. פלד הוא עורך־דין במיקצועו, ומאז 1958 הוא מכהן כחבר מועצת עיריית רמת־גן מטעם הליברלים. בשנת 1967 התמנה כסגן ראש־העירייה, ובסוף שנת 1969, לאחר שראש העירייה הקודם, אברהם קריניצי, נספה בתאונת־דרכים, היה פלד לראש־עיר. נו־סף על כך הוא מכהן גם כיושב־ראש מכ־בי העולמי, וכיושב־ראש הוועד הבינ־לאומי למישחקי המכביה.

עד לשנים האחרונות הופיע שמו של פלד על שלט במישרד עורכי־דין בתל־אביב, שאחד מלקוחותיו היה הקבלן שלמה **בצרי.**

ראש־העירייה פלד (עם מפכ"ל במישטרה)
„אם יתעוררו בעיות עם מס־ההכנסה, נעמוד מאחריך!”

בחקירתו נשאל פלד על טיב קשריו עם הקבלן בצרי וענה: „שום קשרים אי־שיים (עם בצרי). הוא היה קבלן. נדמה לי שעד היום הוא קבלן, העובד ברמת־גן... אישתי חיפשה בעלי־מיקצוע. לא קל היום למצוא בעלי־מיקצוע לעבודות קט־נות, ובצרי התנדב לעזור לה.”

פלד אישר שבמיקרה אחד אושרה לחב־רת נאוי את חורי חריגת־בנייה. זה היה בבניין ברחוב הירדן, שם בנתה החברה קומה אחת נוספת, בניגוד לתוכנית ש־אושרה לה. ועדת־בניין־ערים, בראשותו של פלד, אישרה לחברה את החריגה, ב־תנאי שהחברה תמכור את אותה קומה לעירייה, במחיר מוזל.

המלצות החוקרים

בתום חקירת עבודת־השיפוץ בבית פלד, כתב החוקר בלהורן במסקנו־תיו: „נראה כי קיים חשד סביר למדי, שלפחות חלק מעבודת־השיפוץ בבית פלד מומן על־ידי הקבלן שלמה בצרי וחברת נאוי את חורי. קמף (הטרקטוריסט) מסר בהודעתו, שנתבקש להפנות את חשבון פינוי הפסולת לחברת נאוי את חורי, מסר העתק חשבון, המקור לא נמצא... שלמה בצרי הכחיש טענה זו בחקירתו, ולא היה מוכן להיבדק במכונת־אמת.

„מעודד (הרצף) אמר שקיבל את השיק של גב' פלד באמצעות בצרי. השיק לא נמצא ולא הומצא. קיבל סך־הכל כ־400 או 500 לירות, חלק במזומן. חומרים, סיד, חול ומלט לקח מבניין שבנה בצרי באותה עת.

„...שלמה בצרי לא קיבל כל תמורה עבור תיווכו — ריווח מקובל של קבלן הינו כ־30%. בעלי־המיקצוע מועסקים על־ידי בצרי באופן סדיר.”

הוסיף המפקח בלהורן: „במהלך ה־חקירה נשמעו טענות מגורמים שונים, אשר הטילו ספק בקיום ,העניין הציבורי' בתיק זה, קרי — ,סכומים פעוטים.' טיבעי שאדם יפנה לקבלן שהוא מכיר, כדי ש־ביצוע העבודה יהיה אמין יותר, ובכדי שלא יגבה ממנו סכום מוגזם...

„נראה שיש לבחון התקשרות אזרח־

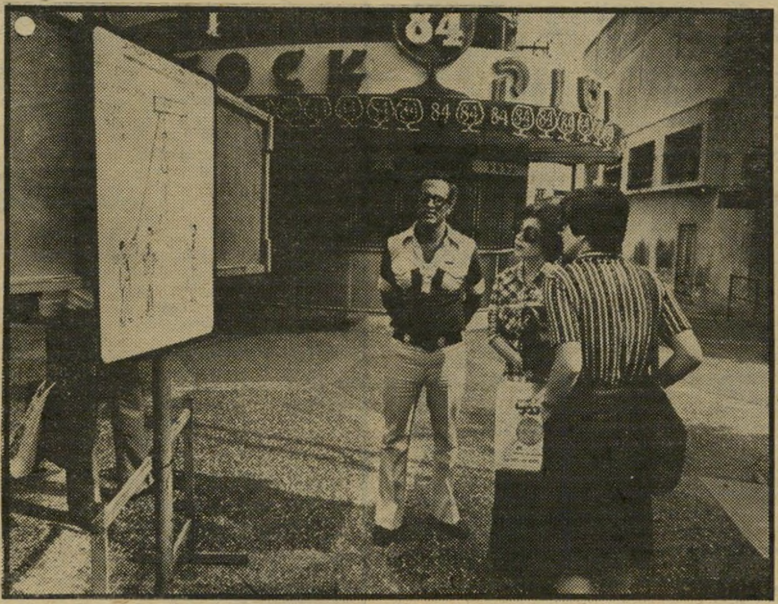

חתוקה מפגין נגד פלד ברחוב*
„מיקרה קיצוני של דריסת החוק ברגל גאווה...”

* לידו: ציור מעשה ידיו, המראה כיצד תולים אותו.
** המישטרה הפוליטית של סטאלין, ב־אחד מגילגוליה.

זכוכית
כלי בית
כלי עץ
מפות
שטיחי קש
מוצרי קש
קרמיקה
אופנה
ואביזרי
אופנה
מוצרי נוי
צעצועים
דיזנגוף 224 ת"א,
טל. 231013

קבלן במיקרה דנן, בפרספקטיבה הנכונה. מדובר בראש־עירייה, אשר בנוסף לכוח השפעתו וסמכותו לקבל החלטות, הנוגעות לכלל ציבור אזרחי העיר, משמש גם כיושב־ראש הוועדה המקומית לתיכנון ובנייה. בידי הוועדה הסמכות לאשר או לדחות הצעות בנושא הבנייה בעיר. שלמה בצרי, המשמש כקבלן בשטח, של חברת נאוי את חורי, בונה באיזור רמת־גן, ופעילותו תלוייה בהחלטות המתקבלות על־ידי הוועדה.

„...לא נערך חישוב כספי של סך־כל החיסכון, שהיה מנת־חלקו של הד"ר פלד כאדם פרטי מעצם ההתקשרות עם שלמה בצרי. אך חיסכון זה הוא בהחלט שווה כסף. ומיקרה זה, חשד סביר למדי לקבלת טובת־הנאה מצד ד"ר פלד.

„לאור האמור לעיל, נראה לי שד"ר פלד עבר עבירה של קבלת שוחד, לפי סעיף מספר 1 לחוק לתיקון דיני עונשין, עבירות שוחד. או, לחילופין — מעילה באמון — סעיף 140 לפקודת החוק הפלילי, וכי שלמה בצרי עבר עבירה של מתן שוחד. מומלץ בזה להביאם לדין באשמות הנ"ל."

אל דעתו של המפקח גרשון בלהורן הצטרף גם מפקדו, ראש מחלקת חקירות־הונאה במטה הארצי, ניצב־מישנה בנימין זיגל, שהורה להעביר את התיק לפרקליטות לעיון והחלטה.

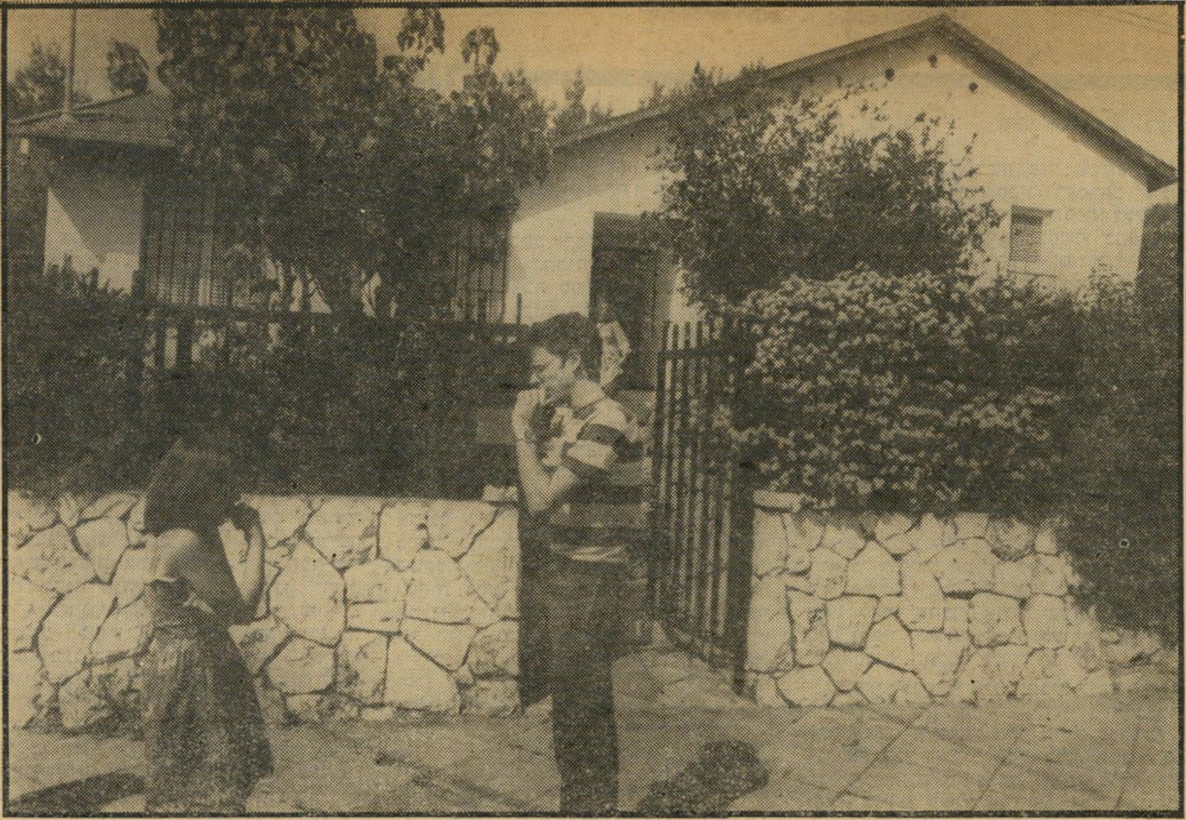

ביתו של ראש־העירייה פלד (לפני הבית: בנו עמיר)
מה מקובל בחיי יום־יום

גינתו של ראש־העיר

התיק השני נוגע לעבודות אחזקה וגינון, שבוצעו בגינת ביתו ברחוב קיש מס' 16 ברמת־גן.

על־פי התלונה שהגיש צדוק חתוקה, בדקה המישטרה עבודות שביצעו עובדים ממחלקת „גינון ונוף" של עיריית רמת־גן. תיק נוסף נגע לעבודות שבוצעו על־ידי כבאים מתחנת מכבי־האש של עיריית רמת־גן.

מחלקת גינון ונוף היא מחלקה עצמאית בעירייה. תפקידה הוא לטפל בכל הכרוך בטיפוחם ואחזקתם של צרכי הנוי הציבוריים בעיר, כגון גינות ציבוריות, שדרות ועצי־נוי.

בראש המחלקה עומד אריק ארמוני, וסגנו הוא חיים וידר. רמת־גן חולקה לצורך עבודתה של המחלקה לשני איזורים, שבראש כל אחד מהם עומד מנהל־איזור. לכל אחד ממנהלי האיזורים, רצון צברי וסעדיה כהן, צוות־עובדים מגוון.

במהלך החקירה היסודית שערך המפקח בלהורן נחקרו כימעט כל עובדי מחלקת הגינון והנוף.

מאיר אהרוני (35), העובד 10 שנים כגנן במחלקה, סיפר בעדותו: „יש במחלקת־גנים־ונוף כמה מנהלים, וכאשר היו שולחים אותי, הייתי מבצע עבודות אצל הד"ר פלד."

שאלת החוקר: „איזה עבודות ביצעת אצל ד"ר פלד?"

תשובה: „כמו בכל גינה — לגזום, לקלטר וכיוצא־בזה, פעם בחודש או בי־חודשיים... שלח אותי לשם סגן־המנהל חיים וידר, או סעדיה כהן, מנהל האיזור. היו אומרים לי: לך תעשה עבודה שמה. מתי שבאים לעבודה חותמים על כרטיס, והמנהל חותם על הופעה. אני לא צריך לדווח על העבודה, שכן המנהל יודע מראש היכן אעבוד, ומה עלי לעשות."

בהודעה נוספת שמסר במישטרה, סיפר אהרוני לחוקרים שביצע גם עבודות־אחזקה אחרות בביתו של פלד: עבודות־השקייה, כיסוח־דשא ונקיון.

לחוקרים הבהיר אהרוני: „כל ההנהלה יודעת מזה, כימעט. לא יתכן שמנהל ראשי של המחלקה לא יידע מה עושים."

עובד נוסף שמסר עדות במישטרה היה שלמה כוכבי (42), המשמש כגנן־בנאי מזה תשע שנים במחלקת גינון ונוף. עיקר תפקידו הוא תיקון מיתקנים שניזוקו. סיפר כוכבי: „במשך שבע שנים יצא לי לשתול בגן של פלד. אני זוכר שפעם אחת גב' פלד אמרה שצריך לשתול פרחים בצבעים, לקראת מסיבה דיפלומאטית."

על שאלת החוקר, האם יש לפלד גנן פרטי, השיב כוכבי שלמיטב ידיעתו אין כזה.

אהרון משרקי (47) גוזם עצים מזה 19 שנה בעיריית רמת־גן, העיד אף הוא: „שולחים אותי מדי פעם לגזום עצים שם." ענה משרקי, כשנשאל אם עבד פעם בגינת פלד. „אחרי הגיזום אני מנקה. סעדיה כהן שולח אותי. אני שייך לצוות גיזום, וכאשר אחד מהפועלים בצוות של סעדיה כהן היה חולה, אז שלחו אותי... פעם בכמה חודשים היתה מסיבה בחצר. היו אומרים לי שהיתה מסיבה, וצריך לנקות את החצר..."

רצ"ב מועבר תיק פ.א 96/72 ~~לרצ...~~
שמות הנאשמים:
1. ישראל פלד בן ראובן
2.
3.
4.
האשמה: חשד לעבירות: מעילה באמון קבלת שוחד

הודעת נצ"מ זיגל לפרקליטות המחוז
חשד למעילה באמון וקבלת שוחד

הדשא והזבל

אחרי הפועלים העידו המנהלים. אחד־אחד הם נקראו לבוא לפני המפקח בלהורן. בין היתר נחקר סעדיה כהן (46), מנהל־איזור במחלקת־הגנים־והנוף, ועובד העירייה מזה 17 שנה. כהן סיפר ששלח מדי חודש גננים מעובדי־העירייה לביתו של פלד, אך טען שזה היה בעיקר כדי להכין מסיבות ואירועים שונים. כשנלחץ על־ידי החוקר הוסיף: „כן, קרה גם ששלחתי עובד מבלי שהיה אירוע מסויים."

כהן אמר שנהג לשתול מדי פעם צמחים עונתיים בגינת ביתו של ראש־העירייה. באחת הפעמים, כך גילה, אף קנה כמה שתילי ורדים לבקשת הגב' פלד, ושתל אותם בגינה. כן היה מזבל את הדשא בחצר הבית, וזאת לדבריו: „כדי שהגינה תראה יפה. דשא לא יכול לצמוח בלי זבל."

לדברי כהן נלקחו הכלים והחומרים לביצוע עבודות־הגינון בבית פלד ממחסני־העירייה. כשהחלה חקירת המישטרה הורה פלד לכהן להפסיק את העבודות בגינת ביתו, כיוון שלדבריו יכול בנו לבצע אותן.

ביום־העצמאות תשל"ז נשלחו כמה כבאים לבצע עבודות צביעה ושיפוצים בבית פלד שברחוב קיש. על השתלשלות הפרשה סיפר אליעזר קרמר (53), כבאי במיקצועו, העובד במחלקת הכיבוי מזה 10 שנים: „ביום־העצמאות שלח אותי מפקד מכבי־אש רמת־גן, אלכס מיכאל, לביתו של פלד, על־מנת לצבוע קרשים בחצר. הוא אמר שזו עבודה של בערך שעתיים. אבל כשבאתי ראיתי שיש שם עבודה ליומיים.

„ביום הראשון התחלתי לעבוד לבד. ראיתי שאני לא יכול לגמור את זה,

(המשך בעמוד 42)

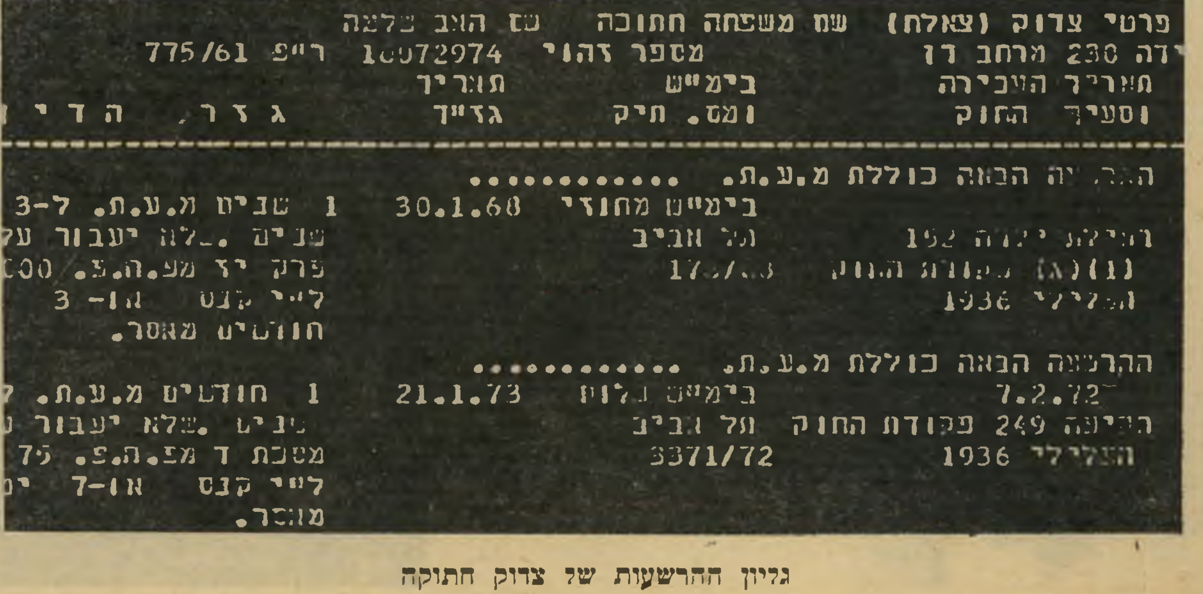
פרטי צדוק (צאלח) שם משפחה חתוקה שם האב שלמה
[illegible]ידה 230 מרחב דן מספר זהוי 10072974 ר"פ 775/61
תאריך העבירה בימ"ש תאריך
וסעיף החוק ומס. תיק גזי"ד גזר, הדין
ההרשעה הבאה כוללת מ.ע.ת. ....
[illegible] 152 בימ"ש מחוזי 30.1.68 1 שנים מ.ע.ת. ל־3
(1)(א) [illegible] תל אביב שנים שלא יעבור ע[illegible]
1936 [illegible] 17[illegible] פרק יז מפ.ה.פ. 600
ליי קנס או־ 3
חודשים מאסר.
ההרשעה הבאה כוללת מ.ע.ת. ....
7.2.72 בימ"ש גלוית 21.1.73 1 חודשים מ.ע.ת. 7
העיפה 249 פקודת החוק תל אביב שנים שלא יעבור ע[illegible]
הפלילי 1936 3371/72 משכת ד מפ.ה.פ. 75
ליי קנס או־7 ימ[illegible]
מאסר.

גליון ההרשעות של צדוק חתוקה
שנה על תנאי + שנה על תנאי

(המשך מעמוד 41)

וביקשתי עזרה. שלחו לי עוד אדם שהוא כבאי. למחרת בא עוד אחד, ולמעשה עבדנו שלושה. צבענו את הקרשים שמשמשים לפרחים מטפסים. לפני שצבענו גירדנו את הצבע הישן, וצבענו תחילה בצבע־יסוד...״ את החומרים לקחו הכבאים־הצבעים מהעירייה.

לאחר שנשלמה מלאכת גביית העדויות מעובדי־העירייה בפרשת הגינון, נתקבל אישור מגבוה לחקור על כך את הד״ר פלד ואת אישתו.

פלד טען שאם וכאשר הועסקו עובדי־עירייה בגינת ביתו, הרי שהיה זה בקשר עם אירועים רשמיים של העירייה, המתקיימים בגן ביתו.

לשאלת החוקר הסביר פלד שאינו מעסיק גנן קבוע, היות שהוא ובנו משתלטים בנקל על העבודה בגינה. בתשובה לשאלה אחרת אמר פלד שאינו זוכר שאמר לסגן מנהל מחלקת הגינון, חיים וידר, שאינו חפץ עוד בעובדי עירייה. הוא גם הכחיש שעובדי־עירייה עסקו בגינתו בעבודות שאינן קשורות לאירוע מסויים כגון שתילה, קילטור, השקייה או חלילה צביעה.

לדברי פלד, יש ברמת־גן מסורת ישנה, עוד מראשית ימי המדינה, לקיים בבית ראש־העירייה מסיבה דיפלומטית שנתית. זה נולד בימים כאשר רוב הדיפלומטים התגוררו ברמת־גן, לפני שעברו להרצליה־פיתוח. גם המטכ״ל שכן אז בתחומי רמת־גן, ונערכו מסיבות לכבודו.

עבודות־הגינון נערכו, לדברי פלד, למען מסיבות כאלה, שהן פונקציות עירוניות.

על עבודת מכבי־האש אומר פלד כי אחז' הנגרים, שסבל מהחלטה של ראש־העיר, צבע את הכניסה לביתו בשיכבה עבה של צבע שחור. על כך פורסם, בשעתו, בעיתונות. הכבאים נשלחו כדי לתקן את הנזק שנגרם ביגלל תפקידו הציבורי של ראש־העירייה.

בסיכומיו כתב המפקח גרשון בלהורן, בין השאר: „...הכנת הגן (של פלד) — במובן של הצבת ספסלים, דגלים, תאורה, ולאחר מָכן נקיון הגן והשבת הסדר על כנו, הינה לגיטימית לחלוטין, ואין להעלות על הדעת שראש העירייה ידאג לסידורים כאלה בעצמו.

„מימצאי החקירה, לעומת זאת, מראים על חשד סביר למדי שהטיפול בגנו של ד״ר פלד חרג בהרבה מהכנתו לקראת אירוע מסויים גרידא. משמע: טיפול ואחזקה שוטפת של הגן. כמו כן עבודות הצביעה על־ידי עובדי העירייה, תוך שימוש ברכב ובחומרים שנשלחו מהעירייה, מהווה השקעה לטווח רחוק וניתן, במיקרה כזה, לפחות למען הטעם הטוב, להזמין עבודה קבלנית ולחייב בגינה את העירייה... אחזקת הגן ועבודות הצביעה מהוות, לדעתי, ניצול־לרעה של סמכות, מצד הד״ר פלד, ולכן גם עבירה של מעילה באמון לפי פקודת החוק הפלילי. מומלץ בזאת להביא את הד״ר פלד לדין באשמה הנ״ל.״

תרומה לקופת העירייה

התיק **השלישי** שהוגש לפרקליטות המדינה נגע לפרשת הקמתה של תחנת־דלק בתחומי עירו, לפני שנים אחדות.

המדובר בפרשת תחנת־הדלק המכבים של חברת־סונול, שפורסמה ב־1976 בהרחבה (בהעולם הזה 2006 „בקשיש לעירייה״).

תחילתה של הפרשה עוד בשנת 1966, עת החליטו שלום סביר ואברהם סיני, שניהם נכי־צה״ל, להקים תחנת דלק בתחומי רמת־גן. השניים הצטיידו בהמלצות המתאימות מטעם אגף־השיקום של מישרד־הביטחון, קיבלו שטח קרקע ממינהל מקרקעי ישראל, ואז ניגשו לעיריית רמת־גן לקבל את הרשיונות המתאימים להקמת התחנה.

ראש העירייה היה אז אברהם קריניצי ז״ל, וסגנו ישראל פלדמן (לימים — פלד) טיפל ברשיון לתחנה. פלד הודיע לסביר ולסיני שהם יצטרכו לשלם לקופת העירייה סכום של 100 אלף לירות, עבור הוצאותיה בעניין הוצאת הרשיונות. לאחר התמקחות, שארכה שנתיים, שבמהלכה הוברר לשני הנכים שסיכוייהם לקבל את הרשיונות ללא כל תשלום הם קלושים, הגיעו לפשרה על תשלום של 50 אלף לירות. בסוף 1968, לאחר שחברת סונול, שעימה התקשרו סיני וסביר, נאותה לשלם לעיריית רמת־גן את הסכום, התקבל רשיון הבנייה.

כשבאו סביר וסיני לקבל לידיהם את הרשיון ממחלקת־ההנדסה העירונית, נאמר להם שהרשיון נמצא בידי הד״ר פלד. כשפנו אל פלד הבהיר להם הלה, לדבריהם, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שיהיה עליהם לשלם את 50 אלף הלירות כ„תרומה״ לעיריית רמת־גן.

לבסוף סוכם שחברת סונול תפקיד שיק בנקאי על סכום התרומה, בידיו של עורך־הדין התל־אביב יהושע רוטנשטרייך, וכשהלה יאשר זאת באוזני פלד יוחל בבניית התחנה.

ב־10 בפברואר 1971 העבירה הנהלת סונול את השיק המבוקש לידי עורך־הדין רוטנשטרייך. זה אישר טלפונית לפלד את הימצאות השיק בידיו, ובאותו יום התקבל אישור הבנייה לתחנת הדלק.

לאחר שנשלמה בניית התחנה, התקשרו בעליה, שלום סביר ואברהם סיני, עם עורך־הדין יהודה רסלר ותבעו את הסכום, שנגבה מהם לדעתם שלא כחוק על־ידי הד״ר פלד ועיריית רמת־גן.

לאחר התחמקויות שונות מצד העירייה, פנה רסלר אל בית־המישפט העליון כדי שיאלץ את שני הנתבעים להשיב לתביעה. לפני כמה חודשים פסק בית־המישפט העליון שהד״ר פלד אחראי אישית לפרשה, ולכן עליו להשיב לתביעה. עובדת היותו של העניין נתון להכרעת בית־המישפט, שימשה לד״ר פלד עילה שלא להשיב לרוב השאלות שהוצגו לו בחקירה על־ידי המפקח בלהורן.

הד״ר פלד עצמו, שבינתיים הפך ראש העירייה, לאחר שאברהם קריניצי ניספה בתאונת־דרכים, הכחיש את מעורבותו האישית, טען שלא זכורה לו כל שיחת־טלפון בעניין השיק עם עורך־הדין רוטנשטרייך. אך עורך־הדין הוותיק, שהוא גם נשיא מועצת־העיתונות, אישר באזני חוקרי המישטרה שאכן שיחה כזו התקיימה.

רוטנשטרייך סיפר בעדותו, שהעביר את השיק לעירייה, לאחר שחברת סונול הודיעה לו שאישור הבנייה לתחנה ניתן.

בהמלצותיו שניתנו בסיום החקירה כתב המפקח בלהורן: „בפני עיריית רמת־גן עומדות דרכים שונות בכדי לממן את התקציב הבלתי־רגיל. ואחת הדרכים היא לקבל תרומות.

„השגת מימון לפרוייקטים שונים היא יעד חשוב, אך צריך להיות ברור שלא

יופי של שיער, ללא קשרים, ללא קצוות שרופים.

'Milk Plus 6'

של רבלון
שמפו ומייצב
בתכשיר אחד

כמו מגע־קסם, ״מילק פלוס 6״ מותיר את שערך לאחר החפיפה, יפה, רך, נוח לסירוק וללא קשרים.
״מילק פלוס 6״ בעל פעולה כפולה: חופף וגם מייצב. מכיל 7 מרכיבים טבעיים, מבריא ומזין את השיער ומעניק לו רעננות, גמישות ויופי, לימים רבים.
״מילק פלוס 6״ בשתי נוסחאות:
1. לשיער פגום או יבש.
2. לשיער רגיל.

REVLON

כל הדרכים כשרות או חוקיות... המיקרה שלפנינו הינו חריג, אבל כנראה סימפטומטי, חריג במובן זה ש׳התרומה׳ נגבתה מאנשים פרטיים (בהחלטה אחרת של העירייה נאמר שחברת הדלק תתרום 210 אלף לירות). יש להניח שסונול, כחברה, לא היתה מתלוננת. אלמלא הפעילה המחלקה המישפטית של סונול סעיף מסויים, בהסכם שנחתם בינה ובין בעלי התחנה, אשר באמצעותו חייבה את בעלי התחנה לשלם את הסך של 50 אלף לירות על־חשבון ההלוואה שקיבלו, לא היה מתגלה קצהו של ׳קרחון התרומות׳.

„מעורבותו של ד״ר פלד, וטיפולו האישי בגביית התרומה, ניכרים לאורך כהונתו כסגן וכראש עיריית רמת־גן. כסגן ראש־העירייה הוא דרש סכום של 100 אלף לירות, סכום שהורד בתיווכו של עורך־דין שרגא יורם ל־50 אלף לירות. כראש העירייה ניהל משא־ומתן עם מר אלכסנדר בלסון מחברת סונול, והיה בקשר עם עורך־דין רוטנשטרייך אשר שימש כמתווך. קשה להניח שאדם עסוק כד״ר פלד (ראש עירייה ובעל תפקידים בכירים במספר אירגונים), יקדיש אישית כל־כך הרבה זמן ותשומת לב ל׳סתם תרומה׳. קשה גם להניח, שד״ר פלד נוהג להחזיק במישרדו, כדבר שבשיגרה, היתרי בנייה, עד לקבלת הודעה מעורך־דין — מתווך, שהתרומה או הפיצוי המגיעים לעירייה אכן הגיעו למישרדו... מומלץ בזאת להביא את הד״ר ישראל פלד לדין באשמת עושק, או לחילופין באשמת סחיטה באיומים.״

המלצתו זו של המפקח בלהורן היתה זקוקה עתה לאישור הממונים עליו. סגן־ניצב רוזנברג עיין בתיק והעבירו לראש מחלקת חקירות־הונאה בצירוף המלצותיו שלו. בין היתר כתב רוזנברג: „...מסתבר כי אכן הופעל לחץ על שני בעלי־התחנה, שהינם נכי־מילחמה, לתשלום הכסף. והם בוודאי האמינו בתום־לב שאם לא ישלמו, לא יקבלו את רשיונם, דבר שיפגע בפרנסתם...״ על־פי זאת ראה גם סגן־ניצב רוזנברג את המעשה כפלילי, והמליץ להעביר את התיק לפרקליטות. המלצות שני הקצינים אושרו על־ידי ניצב־מישנה בנימין זיגל, ראש המחלקה, והתיק הועבר לעיון לפרקליטת מחוז תל־אביב, ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן.

איש אינו טוען כי פלד נהנה אישית, בכל צורה שהיא, מן הכסף הזה. הכסף הלך לעירייה, ונרשם בספריה כדין. הטענה היא כי גבה למען העירייה כסף בדרכים שאינן חוקיות.

אמבטיה ✶ ושושנים

בינתיים עברו החודשים, ומערכת־הבחירות מתקרבת. יחד עם התקרבותה הולכים ומתלהטים הרוחות.

חסידיו של פלד טוענים כי הטענות נגדו נוגעות לעניינים של מה־בכך, מן הסוג שאפשר להעלות כדוגמתן נגד כל ראש־עירייה בארץ. המסע כולו הוא של קינטור, ונועד לשמש יריבים פוליטיים.

הם מצביעים על העובדה כי חתוקה אינו מסתפק בהגשת תלונותיו, אלא מנהל עתה תעמולה פוליטית גלוייה. הוא מחלק בעיר כרוזים נגד פלד, נראה בהפגנות. האם עומדים כעת אחריו כוחות פוליטיים?

טוענים אנשי פלד: „כל זה בא מפני שראש־העירייה מילא את תפקידו כראוי ועמד על מיצוי הדין נגד חתוקה. אילו עצם עין, לא היתה באה עליו כל הצרה הזאת. מדוע צריך ראש־עירייה להיות חשוף לנקמנות של אדם שהפר את החוק?״

כמה מאנשי פלד רומזים גם כי שקדנות המישטרה בעניין זה נובעת ממניעים אישיים, בגלל הביקורת שמתח פלד על קצין־מישטרה גבוה. על כל פנים, הם מחשידים את המניעים של כמה מן הפעילים בפרשה.

פלד עצמו עבר להתקפה־נגדית, כתב בנובמבר האחרון מיכתב חריף לשרי המישפטים והפנים, תבע למצות את החקירה „על־ידי מישפטנים אובייקטיביים, ובתקופת־זמן סבירה.״

החוקרים, לעומת זאת, טוענים כי מילאו את תפקידם, בלא משוא־פנים, ומתמרמרים על כך שהפרקליטות נתנה לתיקים לצבור אבק, מבלי לקבל החלטה.

אם לא תתקבל החלטה כזאת מייד — דבר שגם אנשי פלד וגם יריביו תובעים אותו — עלולה פרשה זו להשתרבב במערכת־הבחירות. במיקרה זה יהפכו האמבטיה והשושנים שלו נושא מרכזי במערכה.

עופר קיץ ■

כל שעליך לדעת על
DEEP FREEZER

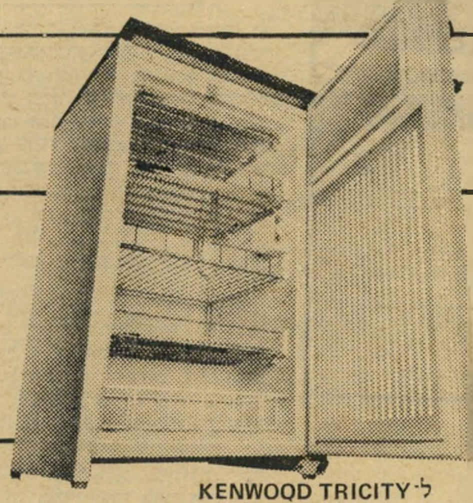

למה DEEP FREEZER (מקפיא עמוק) הוא ממש חיוני לכל משפחה.
הוא מאפשר לך לבצע קניות מרוכזות במחירים נמוכים, לחסוך בריצות למכולת ו/או לקצב, ולאחסן מלאי גדול של מזון לאורך זמן.

מתי עתה הזמן לרכוש אותו.
א. הקיץ בעיצומו חיוניותו של ה־DEEP FREEZER גדולה.
ב. בהתחשב בעליות המחירים התלולות בכל העולם כדאי לרכוש DEEP FREEZER כבר עתה, כשהמחירים סבירים.

איזה מבין כל הדגמים המוצעים כיום בשוק KENWOOD TRICITY הוא הקניה הטובה ביותר. KENWOOD TRICITY הינו DEEP FREEZER אנגלי אורגינלי, וכזה הוא גם הגימור שלו (להבדיל מדגמים אירופאיים אחרים המיוצרים באיטליה).

ל־KENWOOD TRICITY
* 6 דרגות הקפאה להתאמה לטמפרטורה הסביבתית
* תכולה – עד 35 ק״ג מזון.
* הקפאה – עד מינוס 19 מעלות
* מגרות נגררות
* פתיחה קדמית
* נעילה מגנטית
* משטח עליון עשוי פורמיקה
* עיצוב מרהיב.

היכן את ה־KENWOOD TRICITY ניתן לרכוש בכל החנויות והסלונים המובחרים ובחנויות השק״ם.

יבואן בלעדי: ברימאג בע״מ.
רח׳ לבונטין 11, תל־אביב. טל: 621931

Kenwood
רעיון ״לא רגיל״

בכל החנויות והסלונים המובחרים ובחנויות השק״ם.

להשיג בחנויות התקליטים

הופיעה

מהדורה חדשה של ספר המתח המדובר

„5 ימים מתוקים במאי״

ספרו האחרון של **ארגון הדר**

(מחבר „שניים״ ו„טבעת של שתיקה״)

לחובבי ספרות מקור, המתובלת במתח ובאירועים סוחפים ובלתי־שגרתיים, מצפה הוצאת „תמוז״ (האחראית להוצאתו לאור של „5 ימים מתוקים במאי״).

להתראות בחנויות הספרים המובחרות.

קולנוע

סרטים

ברוקס דוהר על היצ'קוק

מל ברוקס רוכב שוב. האיש שהוכיח כי קהל הצופים בקולנוע הוא די אינטליגנטי כדי לפענח בדיחות על חשבון סרטים שראה בעבר, דוהר הלאה. אחרי השריף הכושי והאינדיאני הדובר אידיש באוכפים לוהטים, אחרי הסוסים הנבעתים בכל פעם שהם שומעים שמה של עלמה נאצית קשוחה בפרנקנשטיין הצעיר, אחרי הסרט האילם, שבו המילה המדוברת ה־יחידה היא „לא", הגיע תורו של המתח הגבוה, שבו יצטרכו הצופים למות מפחד או מצחוק.

תירגום מדוייק של שם הסרט היה מחייב לקרוא לו בעברית פחד גבהים, אבל מאחר ומתרגמי אריקה ג'ונג השתמשו כבר בשם זה כדי לשבש את השם המקורי של ספרה (שהיה פחד טיסה), לא נותר אלא להסתפק בשם נרדף הקרוב ביותר במשמעותו לכוונות של ברוקס.

מעשה בפסיכיאטר. הכוונות של ברוקס ברורות לגמרי. עוד לפני שמתחיל הסרט עצמו, מופיעה על המסך כתובת המכריזה באותיות קידוש־לבנה, ש„הסרט הזה מוקדש בהוקרה לאלפרד היצ'קוק." ומכאן מובן שהשם „פחד גבהים" מתייחס למה שמקובל לקרוא בשפה עממית „ורטיגו", כלומר: אותו מעצור נפשי ש־היה לכוח המניע בסרטו של היצ'קוק, ש־נשא שם זה. אבל, כדי שיהיה בכל זאת הבדל, צריך לציין שהיצ'קוק, בזמנו, לא נרתע מלקרוא למחלה בשמה — אקרופוביה. אבל ברוקס אינו משתמש במונח המדעי אפילו פעם אחת, למרות שגיבור סיפרו, אותו הוא מגלם בעצמו, הינו רופא פסיכיאטר, חתן פרס נובל.

זהו הסיפור המגובש ביותר שהיה פעם בסרט של ברוקס. מעשה בפסיכיאטר ה־נודע דוקטור ריצ'רד ה. תורנדייק, שקיבל על עצמו ניהול מוסד לחולים „מאד מאד עצבניים" בקליפורניה, אחרי שמנהלו ה־קודם ניספה באורח מיסתורי. ואם זה מזכיר למישהו את עולם השכחה של היצ'קוק, אין זה מיקרה.

מזימות ואמבטיה. הדוקטור הנבכד צריך, כמובן, לגלות את מזימות הרשע הנרקמות בצוות המפעיל את המוסד, תוך כדי כך שהוא נוסע לסן־פרנציסקו, כדי להרצות בכנס פסיכיאטרים. הוא מתלבט שם בין היותו חשוד ברצח וקורבן של רצח, עד שהכל בא על מקומו בשלום.

מה שמטריד אותו לכל אורך הסיפור הוא פחד הגבהים שלו, הגורם לו סיוטים נוסח ורטיגו וחבלן (סרט מוקדם יותר של היצ'קוק), שמהם הוא נפתר רק בסצנה האחרונה, שהיא העתק התיפאורה של ורטיגו על כל פרטיה.

אבל ברוקס אינו מסתפק, כמובן, רק בהשאלות שקופות אלה. היצ'קוק קורץ לכל אורך הסרט, מן הניצוצות המגיעים אל חדרו של הפסיכיאטר מהחלון האחורי, מן התחביב (צילום) של נהג הגיבור, ה־מזכיר גם הוא את החלון האחורי; מל ברוקס נכנס לאמבטיה והמקלחת שלו היא שיחזור (קצת פחות סאכסי) למקלחת של ג'נט לי בפסיכו, סצנה שהפכה מאז לנושא בכל הרצאה על סיגנון עריכתו של אמן המתח.

על יונים ועל צפרים. מזימות בינ־לאומיות הוא מקור נוסף לפארודיה. ראשית, הדימיון בשמות הגיבורים: מול ריצ'רד ה. תורנדייק של ברוקס, רוג'ר או. תורנהיל של היצ'קוק. שנית, הבדיחה על חשבון האות האמצעית. אצל ברוקס, זו האות הראשונה של הארפו, והגיבור המתנצל מסביר: „מה לעשות, אמי אהבה את האחים מארקס." אצל היצ'קוק, כששואלים את הגיבור מה פירוש האות 0 הוא משיב: „כלום, כלומר אפס." שלישית, הרצח בו נחשד גיבורו של ברוקס מבוצע לעיני כל, באולם הכניסה של מלון גדול, בערך כמו הרצח בבניין האומות המאוחדות אצל היצ'קוק. ולבסוף, כשהפסיכיאטר הנרדף קובע פגישה עם אהובתו (בלונדית בצבע הפלאטינה כמובן), הוא קובע בכניסה „הצפון־צפון־מערבית" לגן־ציבורי. והרי למזימות בינלאומיות קראו במקור צפון־צפון־מערב.

ואם כבר גן־ציבורי, לא יכול היה ברוקס לעמוד בפני הפיתוי. מאחורי גבו של הגיבור הנרדף מתאספת להקת יונים מאיימות. הגיבור נמלט, היונים אחריו, והן מכלות בו את זעמן כשהן עושות עליו את צרכיהן. זאת, כדי שאיש לא יחשוד שההומור של ברוקס הפך מעודן לעת זיקנה.

וזה כמובן עוד לא הכל. יש סצנה מתחת לגשר שער־הזהב בסן־פרנציסקו, בדיוק כמו בורטיגו, ויש בדיחה על חשבון תנועות מצלמה בלתי־אפשריות לכאורה, בהן מקשט היצ'קוק את סרטיו, או ארוחת־ערב עצבנית נוסח תחת חוג הגדי.

ד"ר סטריינג'לוב. אבל ברוקס אינו מסתפק בהיצ'קוק בלבד. רצח מסתורי מפוענח כאן בדיוק כמו ביצרים של אנטוניוני, על־ידי הגדלה ענקית של פרט מתוך צילום כללי, כאשר הצלם של ברוקס, רון קארי, מתנועע בדיוק כמו דויד המינגס. בסצנה אחרת הופך ברוקס לזמר במועדון הלילה, שר שיר שחיבר בעצמו ליד פסנתר לבן, ואם כי הוא טוען שרצה להזכיר את פרנק סינטרה, גם ה־שיר וגם הפסנתר הלבן רומזים לנטקינג קול, למשל, בסרט כמו הגרדניה הכחולה של פריץ לאנג. שלא לדבר על כך שה־אחות הראשית המרשעת, במוסד לעצבניים מאד מאד, היא אולי גילגול מחודש של פראו בליכר מפרנקנשטיין הצעיר. אבל בהתנהגותה, בתנועתיה ובראשה ה־שמוט הצידה, היא מזכירה הרבה יותר את דוקטור סטריינג'לוב וירושתו הנאצית.

ועתה — מצויידים במילון שימושי זה לפרשנות בדיחותיו של מל ברוקס, אפשר להמתין בסבלנות ובעניין לסרט, אשר עתיד להיות מוצג בשבועות הקרובים על בדי ישראל.

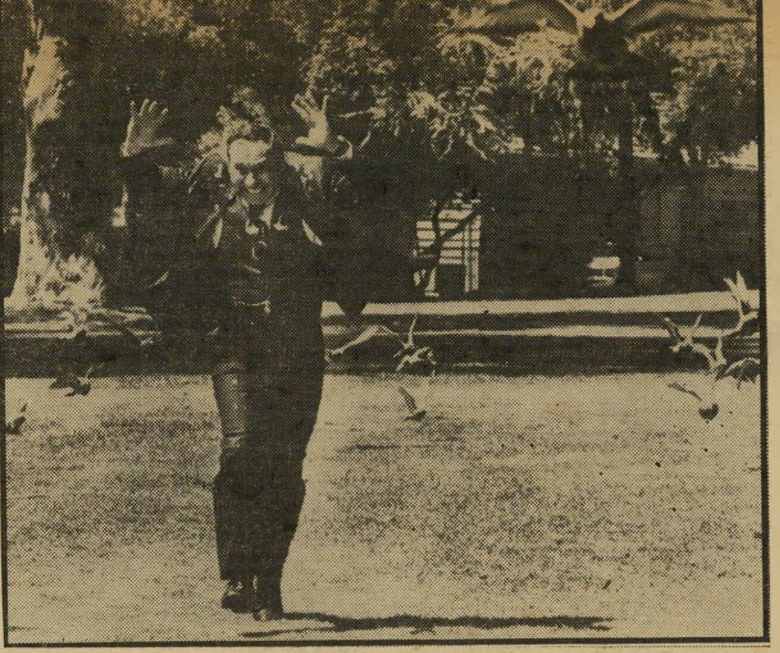

שחקן־במאי מל ברוקס ב„פחד גבהים"
היונים בעקבות הצפרים

ברוקס וכוכבת־קבועה מדלין קאהן ב„פחד"
אהבה מצחיקה שכזאת

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — פרובידנס, אשה לא־נשואה, הטפיל, ג'וליה, מיפגשים מן הסוג השלישי.

ירושלים — פנטסיה, אודיסיאה בחלל.

חיפה — פנטסיה, ג'וליה.

תל־אביב

*** **פרובידנס** (מוזיאון צרפת) — מציאות ודימיון נלחמים זה בזה בתודעתו של סופר ישיש, בליל־סיוטים ובבוקר ש־לאחריו. סרט מסובך ומרתק של אלן רנה עם מישחק משובח של ג'ון גילגוד, דירק בוגארד, דייוויד וורנר, אלן בורסטיין ו־אליין סטריץ'.

ירושלים

*** **פנטסיה** (אור־גיל, ארצות־ה־ברית) — וולט דיסני הופך יצירות קלאסיות למוסיקת־לוויה חזותית בסיגנון שמתחיל בקיטש (בפאסטורלית של בטהובן), ומגיע עד לאבסטרקט (בטוקאטה ופוגה של באך).

חיפה

*** **ג'וליה** (שביט, ארצות־הברית) — פרק מזיכרונותיה של הסופרת ליליאן הלמן, על קישרי הידידות שלה עם נערה בת־גילה, שהפכה מבת מפונקת של מיש־פחת מיליונרים ללוחמת של מחתרת אנטי־נאצית באוסטריה. עם ג'יין פונדה וואנסה רדגרייב.

פול ניומן

בזעם ובעצמה

אלימות בשכונות העוני (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — הקרנה חוזרת זו, של אחד הסרטים המוצלחים ביותר של הבמאי רוברט וייז (1957), התבקשה מאליה, מאז זכה „רוקי" להצלחה מסחררת כל כך בשנה שעברה. כי סרטו של וייז יכול להיחשב לאחת ההשראות ששימשו לכתיבת „רוקי", ומהרבה בחינות הוא עולה על הלהיט של סטאלונה.

הסרט מבוסס, כידוע, על תולדות חייו של המתאגרף רוקי גראציאנו, בן למישפחת מהגרים איטלקית עניה, שהשתמש באגרופיו כדי להימלט מעולם הפשע ולתפוס את מקומו בחברה המהוגנת. גראציאנו היה לאלוף־העולם ו־הפך, מאוחר יותר, לבעל מיסעדות ולדמות מוכרת בעולם הבוהימה, וזאת, לא במעט הודות לסרט זה, שעזר לפרסם את דמותו גם בחוגים שאינם קשורים ישירות לעולם ה־איגרוף.

אם כי יש בסיפור משהו מן המרכיבים ההוליוודיים הסטנדרטיים, של „האלמוני שהוכיח עצמו בכוח רצונו" (וסרטים כאלה היו מיוצרים פעם בתריסרים בעיר הסרטים), מה שמייחד אותו, הוא התיאור האמין מאד של הרקע בו מתרחשת העלילה. שכונות העוני, כפי שמתאר אותן וייז כאן, משכנעות הרבה יותר מאשר כל מה שניסה לעשות ב„סיפור הפרברים", אותו ביים מאוחר יותר, כשהצילום השחור־לבן המחוספס והחריף של ג'וזף רוטנברג אינו מניח לסרט לגלוש למלודרמה מיותרת.

זה הסרט שבו קבע פול ניומן באורח סופי תדמית פרטית משלו, במקום להסתפק במעמד של „מרלון בראנדו מלוקק". ניומן הפיח בתפקידו של גראציאנו כל כך הרבה זעם ועוצמה, עד שאיש לא הרגיש עוד צורך להשוותו למישהו אחר. כפי שהוא מגלם את המתאגרף, ברור מעל ומעבר לכל ספק שלא מדובר כאן בספורט אצילי ונעלה, אלא במילחמה שבה שופכים את טיפת הדם האחרונה, כדי שאפשר יהיה לעלות דרגה אחת נוספת בסולם ההצלחה. שהרי כל דרגה נוספת למעלה, מרחיקה מן הדלות שמצפה לנכשלים.

פול ניומן: המבטיח שגם קיים

מיופה־הכוח התורכי בישראל פנה אל עורך הקולנוע של „העולם הזה"
בתביעה למנוע את הצגתו בישראל של סרט על בתי־הסוהר בארצו

החמאם התורכי רותח

שחקן ראנדי קוויד בנסיון לברוח מהכלא
אם תיתפס בבריחה תמות מהר —

מיכתב מוזר הגיע באחרונה אל כמה ממבקרי הקולנוע בישראל. הוא נשלח על־ידי הקונסוליה התורכית בארץ והוא מוחה נגד סרט שטרם הוצג כאן, בשם אקספרס של חצות. הסרט יצג את בריטניה הגדולה בפסטיבל הסרטים בקאן, ועורר שם מהומה לא־קטנה, מה עוד שממשלת תורכיה ניסתה גם באותה ההזדמנות, ללא הצלחה, למנוע את הקרנתו.

המיכתב, החתום על־ידי אחמד אחיאמץ, מיופה הכוח התורכי, קובע שהסרט אינו אלא אוסף של השמצות המיועדות להשחיר את פני תורכיה בעיני העולם, תוך כדי עיוות גס של העובדות שהוא מתיימר להציג. ועוד כתוב במיכתב: „אני יודע שישראל היא ארץ דמוקרטית וקשה יהיה לאסור יבוא הסרט אליה. אבל אני תיקווה שאתה, ושאר המבקרים אליהם פנינו, תמצאו דרך נאותה כדי למנוע הצגת סרט מסלף ומשמיץ זה בישראל." בשפה אחרת: אנא, הפעילו את הצנזורה שלכם.

מראה מפלצתי. למען האמת, גם אם כוונת המיכתב אינה מעידה על הלך הרוח הדמוקרטי של כותבו, יש מידה מסויימת של הצדקה בפניה לדעת הקהל בכל מה שנוגע לסרט זה. כי אקספרס של חצות, תחת איצטלה של שיחזור דרמאתי של מקרה אמיתי, הוא אחד הסרטים המעליבים ביותר שהופנו אי־פעם למדינה כלשהי.

אין ספק שתורכיה מצטיירת בסרט זה כארץ מוקצה מחמת מיאוס מכל הבחינות. לא רק המישטר, השחיתות בשלטון, החוקים הדראקוניים או בתי־הסוהר הפרימיטיביים מוצגים בו באור שלילי, אלא תורכיה כולה, שאין בה תושב אחד נורמלי ושפוי בדעתו. כולם סוטים, מנובלים, רודפי בצע, שקרנים, בעלי מראה מפלצתי והתנהגות מפלצתית עוד יותר, ורק יחידי סגולה ונבחרים זוכים להגיע לדרגה של חולי־רוח, קורבנות המימסד.

בראד דיוויס האסיר ניפגש עם אביו, מייק קלין
אם לא תיתפס בבריחה — תמות לאט

כל זה נעשה במסגרת עיבוד קולנועי לספר באותו שם, בו סיפר סטודנט אמריקאי צעיר בשם ביל הייס כיצד נעצר, ב־1970, בשדה־התעופה של איסטנבול, כשברשותו 2.2 ק"ג חשיש; כיצד נידון לארבע שנות מאסר, מה קרה לו בגיהינום המזוויע ששמו כלא סאגמאלסילר באיסטנבול; איך פועלת מערכת ההלשנה והעינויים שם; כיצד התעללו בחבריו למעצר, וכיצד, 53 יום לפני שעמד לסיים את ריצוי העונש, הובא מחדש לפני שופט שגזר עליו מאסר עולם. בקיצור, סיפור מסמר שערות, שקובע, בין היתר, כי הסטודנט האומלל נידון לעונש חמור יותר כתגובה מצד שלטונות תורכיה על הלחץ האמריקאי להגביל את סחר הסמים בתחומם.

בשחור לבן. הסרט עשוי לפי מיטב מסורת התעמולה הקולנועית, כשהכל בו מתחלק בצורה ברורה ביותר ללבן ולשחור. כל התורכים הם שחורים, ללא הבדל דת וגזע, כל הלבנים הם קורבנות מסכנים. עצם העובדה שמדובר בעבריינים, בסוחרי סמים או בנרקומנים חסרי־ישע, אינה מפריעה לבמאי אלן פרקר (בוגסי מאלון) כהוא זה. בעיניו כולם קורבנות של חוק קשוח מדי, ושל מערכת חוקים מושחתת, שבה השוחד ולא הצדק קובעים את פסק־הדין. הוא אפילו מתפתה לבלוע את התיאוריה של הסטודנט, אשר ניצל בסופו של דבר כאשר ברח ב־1975 מן הכלא, ומצטט אותו, כאשר זה משווה את עצמו לישו: „כל מה שאומר חסר חשיבות, כי ממילא תמצאו אותי חייב בדין," מכריז הגיבור מול שופטיו. „מה שהיה חוקי אתמול, אסור היום, והדבר היחידי שאוכל לעשות, הוא למחול לכם על חטאיכם."

שיטנה לתורכים. פרקר משיג את מטרתו ביעילות רבה. הצופה יוצא מן האולם כשליבו מתכווץ מרחמים על הקורבן המיסכן, ושיטנת נצח שמורה בו לתורכים. התפאורה, המישחק, הבימוי והעריכה, עובדים יחד כדי להשיג מטרה זו, ואין פלא שנמצאו כמה מבקרים אשר התמרדו נגד שימוש חד־צדדי ושיטחי זה של הקולנוע, והזכירו את „הסיגנון הנאצי לליבון שינאה".

מיופה הכח התורכי מתחיל את מיכתבו בכך שהוא קובע כי העובדות, כפי שהן מוצגות בסרט, אינן נכונות. הייס נשפט לפי החוק התורכי, שהוא אמנם מחמיר עם סוחרי סמים, אבל יש גם מחמירים ממנו, לדעת הכותב. וכל הסיפור כאילו נידון הסטודנט תחילה לארבע שנים וברגע האחרון שינו את עונשו למאסר עולם, הוא שקר גס. לדברי המיכתב, נידון הייס מלכתחילה ל־30 שנות מאסר ואחר־כך הוקל העונש ל־18 שנה.

עובדה אחת, תמוהה מאד, במיכתב הזה. „מר הייס נעצר ב־7 באוקטובר 1970," כתוב בו, „ונידון ב־1974 ל־30 שנה." המיכתב פשוט שוכח לציין מה קרה למר הייס בארבע השנים שבין המעצר לבין פסק־הדין. או שמא ארבע שנים בכלא זו תקופת ההמתנה הרגילה בתורכיה לפסק דין?

תגובות קיצוניות. התגובות בפסטיבל הסרטים בקאן, לאחר ההקרנה, היו קיצוניות. רוב המתעסקים בצד המיסחרי של הקולנוע יצאו מלאי התפעלות, משום שחשו כי הסרט יוצר קשר ישיר עם הצופה באולם, ואם מה שיש לו לומר לצופה, ראוי שייאמר, זה אינו מעסיק בדרך־כלל את הסוחרים. המבקרים יצאו הרבה יותר מסוייגים, שלא להזכיר כמה — ולאו דווקא חובבי תורכיה — שרתחו מזעם.

אבל התגובות המוזרות ביותר היו של הישראלים במקום. גם אלה שהתלהבו מן הסרט וגם אלה שהסתייגו ממנו העירו, כבדרך אגב: „מה היה קורה אילו היו עושים סרט כזה על ישראל?" וללא הבדל של דיעה פוליטית, ניראו כולם מודאגים באותה המידה.

ומיופה הכח התורכי, בפיקחות רבה, הבחין ברגישות זו. לכן, באחד הסעיפים האחרונים במיכתבו, לאחר שהוא מביע את הסלידה וההלם של האומה התורכית למראה הסרט הוא מציין: „אני תיקווה שישראל לא תיאלץ להתנסות בחוויה מכוערת כזאת ולא תהפוך מטרה להשמצות ספוגות דעות קדומות ושינאה."

והמבין יבין.

ביל הייס ושחקן דיוויס
המקור והעיצוב הקולנועי

רומן באור קוסמטי

רבותי, אולי הסיפור ידוע לכם, ואולי לא, אבל למה לא תקראו עליו בשנית או בראשית, כיאה לכם?

מסתובב לו בארץ גבר שאומר שלום יפה לארבעים שלו, ואם תשאלו שלום לאיזה כיוון, אז תחליטו בעצמכם, כי הגבר הנ״ל נראה טוב מאד לגילו.

ואין זה פלא, כי האיש הנחמד הזה הוא מנהלה של חברת התמרוקים והקוסמטיקה לון, ומי אם לא הוא שייראה יפה ומטופח? וזה לא הכל. חברתו לחיים אינה אלא קוס־מטיקאית מדופלמת, שלא תניח לו להזדקן אף לרגע, ולהראות רע. בקיצור, הסיפור הוא על **שי קופלביץ**, שהתגרש מאשתו די מזמן, והותיר אותה עם ששת ילדיהם והשאיר לה את ביתם שבהרצליה פיתוח.

אז שי זה, המנהל, וחברתו הקוסמטי־קאית **נירה** — בלי שמות מישפחה הפעם — יוצאים ואוהבים כבר למעלה משנה. דיברו שם על נשואין, והכל החל להתחמם בכיוון, עד שיום בהיר אחד קרה מה שקרה בין שני המקוסמטיקים האלה. לא ברוגז, כמובן, אבל הצטננות, זה על בטוח. קמה לה נירה ונסעה להינפש. כשחזרה, בילתה בחברתו של טייס אל על אחד, שעל שמו נפסח הפעם. ופיתאום, ראו זה פלא, שני היונים משכבר הימים חזרו ומצאו את אהבתם, וכיום אפשר לראות את שני אלה מבלים עלה כיפק בכל מיני מקומות־בידור ובילוי, כולל ויק־אנדים יחדיו. ומי שמקורב לעניינים יודע לספר שאולי לא יעברו ימים, וכלב־הקולי הענק של נירה יישאר הרבה שעות בדד, כי שניהם מתכוונים לעשות חופה וקידושין.

שי קופלביץ ונירה
הצטננות והתחממות

הנסיכה והשופר

שרונה מארש
קשר שווייצי

סיפור קטן מהחיים והפיקנטיות שלו בצידו.

אולי נמאס לכם כבר לשמוע על **שרונה מארש**, אבל לי באמת שלא נמאס לכתוב עליה, ביחוד שיום־יום היא מפתיעה אותי מחדש.

אז קצר ולעניין: שרונה זו, שחזרה מטיול בחו״ל, החליטה שהיא שמנה והעל־תה על גופה הצנום כמה קילוגרמים מיו־תרים. קמה לה הנסיכה ונסעה לבית־הבראה של דיאטת מיצים אי־שם בדרום הארץ. ושם, ממש שם, היא קיבלה את הכינוי „נסיכה".

ולמה? אז זה בגלל ההתרחקות הסנובית שלה משאר השמנות, ומפני ששלושה ימים לא ראו אותה יוצאת מהחדר. היא הסבירה את העניין בכך שהיא זקוקה למאות שעות־שינה. וכך היה. היו מביאים את הכוס מיץ המיסכנה לחדרה, ושם, בלגימה אחת, היתה גומרת אותה, וחוזרת לתנומת המל־כותית שלה. עד שביום הרביעי יצאה ההוצה, ממש כמו פרח אחרי הגשם, ו־נעשתה ידידותית וחברותית להפתיע. ביום החמישי היא הודיעה לכולם שהיא עוזבת עם שופר אמיתי, וכל הסקרניות חיכו לראות מי ומה. ואמנם, כדבריה, הגיע המרצדס של השגרירות השווייצית. ליד ההגה ישב השופר במדים ועם כובע, עזר לה לסחוב את המיזוודות, הושיב אותה במושב האחורי, סגר את הדלת והם הפליגו לדרך.

עכשיו השאלה היא: בשליחותו של מי הגיע השופר, ואיזה קשרים יש לה לשרונה עם השגרירות השווייצית. ועד שאגלה, תתאזרו בסבלנות, העניין יצריך כמובן סיפור נוסף.

אהבה צימחונית

בשביל להכניס אתכם לתמונה ולהיס־טוריה של הסיפור הבא אני חייבת לקחת אתכם קצת אחורה, לתוך העבר הלא־רחוק, ולספר לכם על מישפחה יהודיה מדרום־אפריקה, שהגיעה ארצה עם ארבעה ילדים, אבא רופא צימחוני (השיגעון לצימחונות נכנס בו אחרי שתי התקפי־לב), אמא אימהית וכלב אחד גדול. למישפחה המופ־לאה הזאת קראו משפחת **פרומר**, האבא **בנימין**, האמא **בטי**, הבת הבכורה **גניה**, הנשואה כיום לטייס בחיל־האוויר, הבן השני **מתן**, שגמר בימים אלה קורס מ״כים, הבת השלישית **ליאורה**, שהפכה לאמא בימים אלה, ובן הזקונים **אבינועם**, שעדיין משגע לכולם את הראש.

בקיצור, המישפחה פתחה לעצמה בית־מרגוע זעיר, צימחוני וטיבעוני, לכל עושי הדייאטה למיניהם, שרצו להיות תחת פיקוח רפואי ורצו לרדת במישקל דרסטי, תודות ל־3 כוסות מיץ ליום. וככה גדלה ההכנסה ומישפחת פרומר עברה למלון יותר גדול, ואחרי תקופה קצרה שוב התרחבה ועברה למלון גדול עוד יותר, והכל היה משביע רצון וחייהם התנהלו על מי־מנוחות, עד שיום בהיר אחד הגיעה (אחרי פנייה בעתון) צעירה, נשואה, מורה ליוגה. ה־בחורה התקבלה לעבודה והחלה להתאקלם לא רע, אמנם הצעירה השאירה שלושה ילדים אצל הבעל, אבל מדי שבוע היתה נוסעת הביתה לראותם.

וכך, בין השמנים לחולים, נרקמה ב־דרומה של הארץ הרפתקה מלבבת בין בנימין פרומר לבין **חיה אשר**, וככל שהזמן עבר, קיבלה ההרפתקה ציביון יותר ויותר רציני. ותאמינו או לא, לא עברו ימים רבים, קם לו ד״ר פרומר, עזב את אישתו בטי וארבעת ילדיהם, לקח את אהובתו החדשה, שלדבריו החזירה לו את העלומים בשנית, ועבר לגור איתה בדירה שכורה בתל־אביב, ברחוב אבן־גבירול.

הוא פתח קליניקה לרפואה צימחונית, וחיה פתחה במקום מכון ליוגה. היא עזבה את בעלה ואת שלושת בניה, ובתמורה לזה שהילדים נשארו אצל האבא, היא קיבלה את הגט.

לעומתה, בני פרומר עדיין נאבק, והגט שלו צריך להתקבל רק בספטמבר. כמובן שיש בדעתם להינשא מיד, מפני שמי ש־מכיר את העניין מקרוב יודע ששם האהבה בוערת על אש גדולה מאד. ד״ר פרומר הפך להיפי, עם זקן־שיבה גדול, ואפילו גידל כרס רצינית, למרות שהוא היה תמיד נגד ההשמנה. אבל, כמו שהוא אומר כשכל־כך טוב, מי שם לב לעוד כמה קילוגרמים?

בטי, אישתו, נשארה בודדה, מנהלת מלון עצום ומתמודדת עם מיליון בעיות אחרות ביום. הרופא המזוקן מגיע פעמיים בשבוע, בודק את הקליאנטיות האורחות, עושה סיבוב־נוכחות וממהר לחזור לאיבן־גבירול, לזרועותיה של חיה היוגיסטית הצעירה, המחכה בכיליון־עיניים לשובו.

אמנם שמעתי שהילדים המבוגרים ניסו לדבר עם אביהם על אורח־חייו המחודש, ועל מה שהוא עושה לאמא, אבל אוזניו כמו לא שומעות דבר.

בינתיים, בתל־אביב, הספיק הרופא ליי־צור לעצמו חוג פציאנטים, שהידוע וה־חשוב מבין כולם הוא ספן־השלום הצם **אייבי נתן**. אייבי היה תחת השגחתו היומיומית של הד״ר פרומר בעת שביתת־הרעב שלו, ולדבריו הוא החזיק אותו על הרגליים. אז כנראה שהוא יודע לעשות גם טוב.

המבוקשת

הפצצה המבוקשת ביותר בעיר, בעונת המלפפונים העכשווית, היא ללא ספק ה־חתיכה הצעירה **ענת עצמון**, בתו של השחקן **שמואל עצמון**, שהגיעה לצמרת תודות לסרט אסקימו לימון שזכה בהצלחה מסחררת. ענת, שהיא רב״טית בתיאטרון צה״ל, מגיעה הביתה, פושטת את המדים ומיד מתחילה במירוץ־החיים המטורף.

ענת עצמון
נחילים מסביב

רואים אותה בכל מקום, ונדבקים אליה שמות כמו **ארנון מיליצ'ן**, **אפרים שמיר** וכיום **רפי תבור**, אחיו של **ויק תבור**, כוכב בני בום.

מדבריה של ענת מסתבר שהיא קיבלה עוד הצעה לככב בסרט שיוסרט בארץ בקרוב, אבל לפרטים אין היא מוכנה להיכנס. כזאת מיסתורית, ממש, כמו ב־סרטים. בקיצור, הולך לה שיגעון. ולמה לא? היא צעירה יפה ומוכשרת, ומה עוד אפשר כבר לבקש מהחיים?

גירושין

נוסח ירושלים

סיפורי הבא מיועד לירושלמים מבין קור־אי, כי המדובר בזוג ירושלמי טהור ומוכר וידוע. הקבלן הירושלמי **ג'קי גילעדי** ואישתו הזמרת **אביבה ניר**, עומדים לפני גט בטוח.

השניים, המאכלסים עדיין את אותה הדירה, עושים כנראה צרות אחד לשני, ולא יעברו ימים רבים ויהיה שם שקט בבית.

מקורבי הירושלמים יודעים לספר לי שבזמן האחרון מופיעה אביבה לעבודתה, כזמרת בחאן הירושלמי, כשפניה נפולות ומנופחות, וכשיש המעזים לשאול מאיפה וממה זה קרה, היא פשוט מסובבת את ראשה ולא מוכנה להשיב. בצדק, כנראה.

מסיבת ליקר־שוקולד

באחד מפברבריה היותר־חשובים, יקרנים ומפוארים של תל־אביב ישנו בית מהודר ויפה להפליא. בבית זה מתגוררת לה לתיפארת אחת המישפחות היותר־חשובות של הארץ — אמא, אבא, ובת בת 14.

וסיפור שהיה כך היה: מדי יום שישי בשבוע, כשהאבא והאמא יוצאים לבלות עם חברים, מזמינה הקטינה חברים וחברות למסיבה, ותמיד, ממש תמיד, נעלם לגמרי בקבוק הליקר־שוקולד מהבר. הזאטוטים לא נוגעים בשום משקה אחר. תמיד רק הליקר־שוקולד נעלם.

האבא ישב וחשב, פעם — מילא, פעמיים — מילא, אבל ברציפות, שבוע אחר שבוע?! עשה קונסיליום עם האמא, ושניהם הגיעו למסקנה שיש לחקור בעניין.

כששאלו את הבת, זו לא נתנה תשובה, ורק ידעה להגיד שהם אוהבים ליקר־שוקולד, ושזה לא חריף, ומותר להם לשתות קצת. אבל לשאלתם הדואגת של ההורים, לאן נעלמים בקבוקים שלמים, ענתה הבת, פה ושם. בקיצור, התשובה לא סיפקה את ההורים, והם החליטו להפוך את עצמם לצמד־בלשים ביום השישי ה־קרוב.

אמרו ועשו. ואמנם הגיע השעה היעודה, ושניהם, אלגנטיים כמו תמיד, עזבו את הבית בדרכם לחברים, וחבריה של הבת הגיעו. ההורים התחבאו בין השיחים וישבו וחיכו לראות לאן ייעלם הפעם בקבוק הליקר־שוקולד. ולא הרבה זמן היו צריכים לחכות.

הצעירים נגשו מייד לעבודה שהיתה ידועה רק להם, התיישבו על הריצפה, לקחו בקבוק ריק, והחלו במישחקי אמת וחובה. אבל הפעם החובה היתה להת־פשט, והבחורה הראשונה שהיתה מעורטלת מכל בגד, זכתה כפרס בליקר־השוקולד.

אבל הבקבוק לא נמסר לה. הוא פשוט נשפך עליה, וכל המשתתפים במישחק גחנו עליה והחלו מלקקים ממנה את כל תחולתו של הבקבוק. וכמובן, העניינים התחממו, ונכנסו להילוך גבוה.

השאר הרגישו שהם מתלכלכים מהליקר, והחלו מפנים את הבגדים, וממש תוך כדי חינגה וחילולה החליטו האמא והאבא שזה הזמן המתאים להפסיק את מסיבת־הליקר. ומאז, כמובן, אין בבית ליקר־שוקולד, והבת נכנסה להסגר־בית, מה שכמובן — מהנסיון — לא עוזר.

ואז שואלים כולם, בני־טובים לאן?

רחל מרחלת על כל העולם

בן המיליונר ובת הקומוניסט

לומיניצה קלור היא בחורה יהודיה שנולדה ברומניה למישפחה מתבוללת. אביה, שהיה פעיל בקרב הפרטיזנים ברו־מניה, נאלץ בשעתו להחליף את שמו מחיים גולדנשטיין לז'אן קולר, כדי שלא יישמע יהודי כל־כך. לומיניצה היתה ברו־מניה סופרת, וסיפרה הראשון זכה בתגו־בות חיוביות שם, אך הספר השני שכתבה לא התפרסם, בגלל התנגדות השילטונות.

באופן זה התגלתה לה האנטישמיות ברומניה במלואה, והיא החליטה לעזוב את מולדתה ולעלות לישראל. רק אחרי

ריצ'ארד ולומיניצה
התחלה ברגל ימין

[illegible]
מאמצים רבים והתערבות מצד אישים אמריקאים הצליחה לעזוב את רומניה.

כאן, בישראל, באופן, פגשה בריצ'ארד שאפ, זמר־אופרה אמריקאי שהוא בנו של המושל היהודי של מדינת פנסילווניה, מילטון שאפ. בשנת 76' ניסה מילטון שאפ לרוץ לבחירות לנשיאות ארצות־הברית, אך הוריד את מועמדותו אחרי מסע־בחירות כושל. שאפ האב ידוע באמ־ריקה כמיליונר, שעשה את כספו מהמ־צאות בשטח המחשבים האלקטרוניים.

רומן שקט התפתח לו בין ריצ'ארד, בנו של המיליונר האמריקאי, לבין לומיניצה, בת הקומוניסט הרומני. השניים החליטו להינשא בפילדלפיה, עיר־מולדתו של ריי־צ'ארד. בהתערבות האב המושל ונשיא בני־ברית באמריקה, הצליחו להשיג להור־ריה אשרה אמריקאית, כדי שיוכלו להש־תתף בחתונה. היתה להם חתונה מוסיק־לית. כאשר כל ידידי החתן מעולם המו־סיקה באמריקה ערכו קונצרט לפני הטכס, שהתנהל בבית־כנסת בפילדלפיה.

אחרי החתונה חזר הזוג הצעיר ליש־ראל. לומיניצה לומדת כיום הוראה ליל־דים קשיי־חינוך, ואילו ריצ'ארד עזב בינ־תיים את האופרה, אחרי תלאות וייסורים רבים. יש למישהו הצעות בשבילו?

חיים חפר מתגרש

הפיזמונאי חיים חפר ואשתו רותי, היושבים כיום בלוס־אנג'לס, הודיעו סופית לחבריהם בארץ שהגיעו לסוף דרכם המ־שותפת. בני־הזוג עוברים בימים אלה את התהליכים המישפטיים הנחוצים להשגת הגט.

חפר, שהוא דמות ציבורית מוכרת מזה שנים, מכהן בתור קונסול־כבוד של יש־ראל בלוס־אנג'לס ורותי, מי שהיתה פעם עיתונאית ואחר־כך בעלת גלריה תל־אביבית, נמנית כיום עם אספני־האמנות היותר ידועים בארץ. היא מקיימת משא־ומתן עם עורך־הדין שלה בארץ, ומתעתדת להגיע לכאן בקרוב לסיום ההליכים.

לא חבל?

רותי וחיים חפר
סיום בלוס־אנג'לס

רופא עם לב שבור

והרי לפניכם סיפור קטן מהחיים, ולק־חיו בצידו. קשה להאמין שצריך לעשות לכם היכרות עם גיבורתו של הסיפור, כי היא מוכרת למדי בחוגים רחבים, אבל לשם תיזכורת. נוגה בר־לב היא צעירו־נת בת 29, מלאת־חיים, קטנת־קומה ונמ־רצת, עליזה ופעילה ככספית.

היא החלה את דרכה בחיים בקבוצת שחקנים שהופיעה באילת, ושם גם תפסה את האהבה הגדולה של חייה, הלא הוא מישל. אבל מישל עזב, ועבר לשמש כשף של מחנה־הנופש בנווה־אטי"ב, ושם הכיר בת מקום מתוקה, נפל שבי בקס־מיה, עשה ברז לנוגה והתחתן בצ'יק.

נכון אומנם שנוגה הסתובבה זמן רב למדי עם לב שבור, אבל גם זה עבר, והיא חזרה לתפקד כרגיל.

עד שביום בהיר אחד נסעה לבית־החו־לים איכילוב בתל־אביב לבקר אצל חבר־תה דומיניק, שאותה הכירה באילת ומאז נעשו השתיים חברות על־הכיפאק. נוגה הגיעה עם זרי־פרחים, שוקולדות והמון רצון טוב. וממש שם, בין החולים וה־מיטות, הכירה את האהבה השנייה בגודלה בחייה, הלא הוא הדוקטור לנוירולוגיה שלמה בן ה־30, ואין לו שם־מישפחה. תאמינו לי, הבחור קשות לחלוטין. אמר בלי שם־מישפחה, וככה זה יהיה.

וכמו בכל הרומנים הגדולים גם כאן לא היה גבול למה שאחז בבני־הזוג המ־אוהבים. אחרי שיבעה חודשים קבעו את התאריך הנכסף לסוף חודש יוני, וההורים והחברים הכירו והסתדרו מצויין, והיה ברור לכולם שנוגה ושלמה מתחתנים.

אבל מה שאולי ברור לסביבה לא תמיד ברור כל־כך גם לדרכי הבורא. וזה הסיפור: נוגה, שהיא רקדנית במיקצועה, נשלחה לליון שבצרפת במיסגרת חגיגות השלו־שים למדינה עם הלהקה שלום 78' שבה היא מככבת. נסעה וחזרה — אבל לא היתה עוד כתמול־שילשום. שלמה הרגיש שמשהו השתנה, וכששאל מה העניין הכ־חישה הקטנה בכל תוקף ואמרה שזה רק מצב־רוח חולף, וזה יעבור. הדוקטור, ה־רגיל לחולים מצוברחים, לא לקח את העניין ברצינות.

אבל אז בא המשבר, ולדבריו החלה נוגה מדברת בשנתה וממלמלת שם אחד ללא־הרף: „אלן, אלן, אלן." כששאל או־תה מי זה אלן, התבלבלה לחלוטין, אך עמדה כגיבורה בחקירה הצולבת ויצאה ממנה בנס. אבל אז הגיע מיכתב מאחד בשם אלן מאייר, שבו הודיע לאהובתו בשפה — שלדיברי שלמה אינה משתמעת לשתי פנים — כי הוא מגיע ארצה.

בשלב זה נכנס שלמה לפרינציפ ודרש ממנה שתגלה לו הכל, אבל היא היתה מוכנה להודות רק בקשר רוחני, יעני, ולא יותר. לקח שלמה את חפציו, ארז אותם במהירות־שיא, ונעלם מהאופק. הוא לא אוהב שעובדים עליו, ובטח לא כשמ־דובר בקשר הקדוש מכל.

למחרת היום הסתבר לו ששכח משהו, הלך לביתו־לשעבר, ומי פתח לו את הדלת אם לא אלן, הצרפתי החתיך מליון? שלמה לא התבלבל, לקח מה ששכח ורץ לביתו, ומשם צילצל לליון לאשתו של אלן, ושאל אותה בלי הקדמות אם היא מכירה בחורה בשם נוגה בר־לב. אמרה ההיא שם, בשיחה הטרנס־אטלאנטית, כן, כמובן, הרי היא ההרפתקה החדשה של בעלי. ועוד ידעה לספר לו, לשלמה, שאין לו מה לדאוג. האוונטורות של בעלה לא מחזיקות מעמד הרבה זמן ושהיא עצמה לא מתרגשת, היא למדה לחיות עם זה. ועוד ידעה לספר שאפילו שני ילדיהם רגילים לגיחות של אביהם.

אתם יכולים רק לתאר לעצמכם כמה נפגע הדוקטור, בכלל ובפרט.

ומה עושה בנאדם כועס ונפגע? או. הוא מקלקל מייד את כל הטוב שהשיג בימי שלום. וכך קרה שבימים שהכל עדיין היה יפה וטוב הוא השיג לנוגה שלו עבודה בתור מנהלת יחסי־ציבור ב־מלון תל־אביבי ידוע, ועוד בקושי רב ורק תודות לקשרים ההדוקים והנכונים. אבל אחרי המשבר הסופי סגר לפניה את מקום העבודה וכך, כשהגיעה נוגה למקום־עבודתה החדש, כשכולה ציפיה, תצפה לה הפתעה. לא עבודה — ולא בטיח.

אבל איך אפשר לשפוט אותו, את הדוק־טור, שנפגע כל־כך?

מילא, גם זה יעבור, אבל נוגה המסכנה תישאר באמת קרחת מכל הכיוונים. מישל אין, שלמה אין, וגם אלן ודאי ייעלם עם הזמן.

הביתה לצורך נישואין

מי שתהה לאן נעלמה דורית גרי הבלונדית היפה בשנתיים האחרונות, יש־מח בוודאי לשמוע שהיא מגיעה ארצה בימים אלה, כדי להינשא לבחיר־ליבה, צעיר ששמו יואב.

דורית, שהיא אחותה של השחקנית ה־צעירה מירב גרי ובתם של פנינה

דורית גרי
המשך בטוח

ורוברט גרי, ניהלה בשעתה רומן עם זוהר לוי, המתופף ובעל מועדון שלוק.

לאחרונה נסעה כדי לשכוח פרשה זו וכדי ללמוד באוניברסיטה, ואומנם הצליי־חה בשתי המשימות. היא לומדת כיום עיתונאות באוניברסיטת קולומביה בניו־יורק, וכבר מצאה סקופ פרטי: בעל לעתיד, שגם הוא סטודנט ישראלי.

השניים מתכוננים להינשא כאן, ומייד אחר־כך לחזור לספסל־הלימודים בניו־יורק. גם זו לטובה.

לביוש התחתן

זלמן לביוש הוא, כידוע, אחד משח־קני הבמה הוותיקים ביותר בארץ. כיום הוא יושב לו בשלווה גמורה בבאר־שבע, מופיע בתיאטרון המקומי הצעיר והמת־פתח ולא עושה רעש. לא שומעים עליו הרבה וגם אין מה, לדבריו. וכך קרה שגם נישואיו הטריים נשמרו בסוד. לא סוד כמוס. פשוט, „את מי זה מעניין," הוא אומר.

אז אותי זה כן מעניין, ואולי גם אתכם. שתדעו לכם שזלמן לביוש נשא לו אשה ממש בימים אלה, בחתונה שקטה וצנועה בחוג המישפחה, כי הם כבר לא זוג צעיר ולא צריך חגיגה מנקרת־עיניים. המאושרת היא שושנה ידין, מי שהיתה אשתו השנייה של השחקן יוסי ידין. השניים ימשיכו להתגורר בבאר־שבע, וזלמן ימ־שיך לעלות על הבמה מדי ערב. שם החיים נמשכים כרגיל. כן חתונה לא חתונה, הבנאדם לא יוצא מעורו.

אבל בכל זאת מזל טוב לזוג הטרי, ומי יתן ויהיו להם שנים רבות של אושר משותף.

שושנה לביוש (עם בעלה הראשון)
סוף טוב — הכל טוב

דרכי אדם

נכה מוכה פטור

מישרד־הביטחון והנכה שלא הוכר כנכה־צה"ל מנהלים מילחמה על הפטור

„אני נכה־צה"ל," טוען אבנר אלפי, לשעבר אלוף־ישראל בריצת 1,500 מ' ל־נוער. „נכותי נגרמה כתוצאה מפגיעה ב־ברכי השמאלית בעת שירותי הצבאי, כאשר התהפך הזחל"ם שבו נסעתי."

„אין כל קשר בין נכותו של אלפי לשירותו הצבאי," טוענים אנשי מישרד־הביטחון. „הנכות היא תוצאה של גידול בבירכו, ללא כל שייכות לתאונה. למרות זאת, הוא מקבל את כל התנאים שבהם זוכים נכי־צה"ל, אך אלה הטבות הניתנות לו לפנים משורת הדין."

אבנר אלפי (30), נכה ב־100 אחוזים, סובל מגידול ברגלו השמאלית, שכתוצאה ממנו אינו יכול לנוע ללא עזרת קביים. הוא נשוי, מתגורר בראשון־לציון ומת־פרנס מהשכרת זכותו למונית וכסוכן־ביטוח.

הוויכוח בין אבנר אלפי למישרד־הביט־חון החל בעיקבות דרישתו שמישרד־הבי־טחון יגדיל את חלקו בתשלום עבור ה־מכונית האמריקאית שרכש, הדרושה לו, לדבריו, לניידותו.

בין נפח הנפח. במיסגרת מאבקו, פירסם אלפי ב־9 ביולי מודעה בידיעות אחרונות, שבה הוא קורא „לאזרחי ישראל בעלי־המצפון" לשלוח אליו את תרומו־תיהם, כדי שיוכל לרכוש את המכונית. במודעה צויין כי הסכום החסר הוא 72 אלף ל"י, וכי חסרונו אינו מאפשר לו לתפקד כהלכה. יומיים לאחר־מכן פירסם איגוד נכי צה"ל מודעה, שבה הודיע ל־ציבור כי אבנר אלפי אינו נכה צה"ל, וכי מאבקו הציבורי אינו מוצדק.

הסביר שלמה לדור, יו"ר ארגון נכי צה"ל: „אבנר אלפי מתעקש לרכוש לעצמו מכונית אמריקאית מדגם פונטיאק גראן פרי. זוהי מכונית שמישרד־הביטחון אינו מאשר אפילו לנכי־צה"ל. הוצע לו לרכוש מכונית אמריקאית מסוג דודג' אספן, או כל מכונית אחרת עם מנוע בעל נפח של עד 4200 סמ"ק (נפח המנוע של הגראן פרי הוא 5000 סמ"ק), אך הוא סרב.

„את דרישתו האחרונה של אלפי, החורגת מהקריטריונים המקובלים, אנו רואים כלא־מוצדקת. הוסכם לתת לו פטור ממיסים לרכישת מכונית כפי שמקבלים נכי־צה"ל בעלי דרגה של 100 אחוזי נכות."

נוחיות ומירווח. פטור זה הוא ב־גובה של 320 אלף ל"י. המיסים על ה־מכונית שרכש אלפי, מגיעים ל־378 אלף לירות, בעוד מחיר המכונית מסתכם בכ־550 אלף. מישרד־הביטחון מוכן לתת פטור כזה, אך דורש שאת ההפרש ישלם הנכה מכיסו. לכך אין הוא מוכן.

לדברי לדור לא היה אירגון נכי צה"ל מתערב בפרשה, אלמלא השימוש שנעשה בשם האירגון, כאשר אלפי הציג את עצמו כנכה צה"ל. „זוהי חדירה לענייננו ופגיעה בתדמיתם של נכי צה"ל, שאינם עוסקים באיסוף תרומות!"

„ידוע לי שמישרד־הביטחון אינו מכיר בי כנכה צה"ל," הסביר אלפי, „אך עובדה היא שהכאבים התחילו להופיע רק אחרי המכה שקיבלתי. איבחנו אצלי גידול בברך. שכבתי בבית־החולים יותר משנתיים, ו־עברתי חמישה ניתוחים. כשיצאתי נמסר לי שיכירו בי כנכה־חסד, ושאקבל את התנאים הסוציאליים שמקבלים נכי־צה"ל. אני מקבל אומנם את מרבית התנאים ה־רגילים, אך איני יכול להשתמש במכונית קטנה יותר כמקובל, בגלל אי־יכולתי לכו־פף את הברך השמאלית. לכן דרושים לי הנוחיות והמירווח הגדול שבמכונית שרכשתי."

לא מוכן. במישרד־הביטחון אין מסכי־מים עם טענותיו של אלפי. „אין כל קשר בין נפח המנוע למירווח הפנימי," טוען הממונה על הרכב הרפואי במישרד־הביט־חון, צבי אשל. „קיימות מכוניות עם נפח־מנוע קטן יותר, אך הנוחיות והמירווח הפנימי זהים בהן להלוטין. גם את ה־פונטיאק גראן פרי ניתן להשיג עם מנוע בעל נפח של 4000 סמ"ק, במקום נפח של 5000, דבר שיוזיל את מחירה, בעוד שגוף המכונית זהה לחלוטין.

„לפני כמה שנים רכש אלפי מכונית בעלת מנוע של 7000 סמ"ק. למרות ה־חיגה שעשה, אישרנו לו את הפטור מ־תשלום מיסים על המכונית. הפעם הוא מנסה לעשות אותו התרגיל. אומנם המכו־נית שרכש לעצמו היא בעלת נפח־מנוע קטן יותר, אך הוא ידע על ההגבלה הקיי־מת, ולא הקפיד על כך. אישרנו לו פטור ממיסים כפי שאנו מאשרים לנכי־צה"ל.

לאזרחי ישראל בעלי המצפון!

אני נכה צה"ל 100% נכות, סובל מיסורים כתוצאה מהליכה מרובה על קביים, במשך 3

המודעה של אלפי
— הפיכת הזחל"ם

בעקבות ההודעה שהתפרסמה ב־9.7.78, אנו מבקשים להבהיר לציבור כי מפרסם ההודעה, מר אבנר אלפי,

אינו נכה צה"ל

המחלה ממנה סובל אינה קשורה בשרותו בצה"ל ומתוך חסד מעניק לו משרד הבטחון שירותים מסוימים לפנים משורת הדין.

המודעות של אירגון הנכים
— או גידול?

קניה שהיא חוויה

בלוי בחנות ספרים

סטימצקי

רשת חנויות הספרים הגדולה בישראל

כמה פעמים נסית להפטר מהם – ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 6־5־790114 ✶ אילת: טל. 3012־059
היתר משרד הבריאות: 21, רשיון עסק 481/75.

איתן עמיחי הדברת מזיקים

רובקס
המתנה השימושית ביותר

מורלה
המפטים המעוצבים כיצירת אומנות

ארומור
ציפוי דלתות וקירות

שרותי חיטוי
הדברת ג'וקים
150 ל"י
רשיון משרד הבריאות 186,
אחריות לשנה
רח' ברזילי 13, טל. 271625, ת"א
614572 — מזכירה אוטומטית

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

לכל המשפחה!
קורסים מיוחדים לציור
במכון „שנער" לאומנות
פרטים גלריה „שנער"
פינסקר 32 ת"א, טל. 289424

נכה אלפי
מיספר ירוק להשכיר

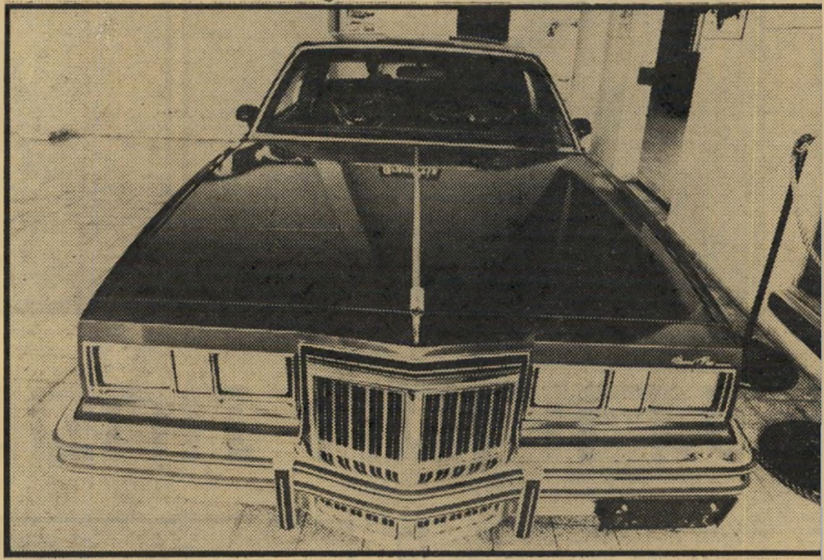

המכונית „גראן פרי" שנקנתה על־ידי אלפי
„מאה־מאתיים לירות עלובות..."

100 אחוזים, ובנוסף לכך קיבל הלוואה של 25 אלף ל"י בריבית נמוכה ולטווח ארוך, כדי להקל עליו את הרכישה. היבואן הסכים לקבל את המכונית שקנה אלפי, שכבר הובאה ארצה, ולהזמין במקומה מכונית אחרת. אך אלפי אינו מוכן לכך."

אביזרים מיוחדים. אלפי עצמו מכחיש שידע על ההגבלה. „גם כשנודע לי הדבר, ופניתי ליבואן, ענו לי שזה מאוחר מדי."

עזרא לביא, מנכ"ל חברת נוע, המייבאת לארץ את מכוניות פונטיאק, טוען כי הסוכנות מוכנה להחליף את הרכב שניקנה כבר ברכב קטן יותר. לדבריו יש במכונית שהוזמנה פריטים מיוחדים, שהגדילו את מחירה באלפי לירות, כגון גג מחומר סקאי וצמיגים מיוחדים. לולא פריטים אלה היה מחירה של המכונית זול יותר.

„כשהזמנתי את כל האביזרים האלה, לא תיארתי לי שהם יעלו כל כך הרבה," אמר אלפי. לדבריו, יתבע את מישרד־הביטחון לדין, כדי שיכיר בו כבנכה צה"ל. המודעה שפירסם בעיתון לא הביאה לו את התוצאות המצופות. „אזרחי־ישראל בעלי־המצפון" לא מיהרו לשלוח את תרומותיהם, „פרט לאיזה מאה־מאתיים לירות עלובות," אומר אלפי.

מישפט

כמה עולה הרעלת קיבה

המוזמנים קיבלו הרעלת קיבה התברואן — איומים, ובעלי האולם — כאב ראש.

ובני הזוג, שלבשו בגדי ערב הדורים, יצאו כשהם אוחזים בביטנם. הם מיהרו למכונית שחנתה מול מלון פאן אמריקן בבת־ים והחלו להקיא. הם לא היו היחידים. כמוהם חשו ברע מאות מוזמנים אחרים, שבאו להשתתף בחתונה שנערכה באולם נוף־ים שבמלון המשותק, ולקו ברעלת קיבה.

דבר הרעלת הקיבה ההמונית שאירעה בסוף חודש מאי, הובא לידיעתו של התברואן המחוזי של מישרד־הבריאות, גבריאל פטו. התברואן מיהר להשתמש בסמכותו והוציא צו־סגירה מינהלי נגד אולם השמחות השייך להנרי פרץ, אלברט מרש, וצדוק אשכנזי. לבדי מתנאי התברואה הירודים שנתגלו במקום, התברר שהאולם הופעל ללא רישיון. על־כך הגיש עורך־הדין אמנון רודה, סגן בכיר ראשון לפרקליטת מחוז תל־אביב, כתב אישום נגד השלושה. הם הואשמו בשני סעיפים: ייצור מזון בתנאים ירודים והפעלת אולם שמחות ללא רישיון.

ראש בקיר. למחרת באו שלושה גברתנים אל התברואן המחוזי וביקשו ממנו לבטל את הצו שהוציא לסגירת האולם. אחד מהם היה הנרי פרץ, מבעלי האולם. ושני האחרים — ידידיו.

על מה שאירע באותו מיפגש סיפר התברואן בבית־המישפט: „באו אלי הנאשם הנרי פרץ ושני אנשים אחרים שהתנהגו בצורה פראית. אחד מהשניים הטיח את ראשו בקיר. חשבתי שראשו יתפוצץ. השני היה גברתן במישקל של יותר מ־100 קילוגרם. במילים די גסות הוא איים עלי, שאני חייב לבטל את צו־הסגירה. אחר־כך אמר לי הנאשם הנרי פרץ, כי מזמיני האירוע לאותו ערב הם מאנשי העולם התחתון, והוא חושש שיהרגו את אישתו ואת ילדיו אם האירוע יתבטל בגלל צו־סגירה. אחרי זה — כך אמר לי — לא יהיה לו מה לחפש בחיים והוא יבוא למישרד הבריאות לחפש אותי..."

אך גם סצנת הטחת הראש בקיר לא שינתה את החלטת מישרד הבריאות וצו הסגירה נותר בתוקפו. לא פחות תקיף היה שופט השלום חיים־שימחה נחמני, שפסק את דינם של הנאשמים לחובה. שופט השלום לא נעתר לבקשת פרקליטם של בעלי האולם, עורך־הדין משולם שפרן, שטען כי האולם והמלון כולו עוברים תהליך של שיפוצים וביקש, לפיכך, לדחות את סגירת האולם ולתת לבעליו שהות נוספת להשיג רישיון כחוק. „אתה לא מצפה ממני שאתן תוקף חוקי לצעד בלתי־חוקי," העיר על כך השופט.

אך יחד עם זאת לא נעתר השופט גם לבקשת התובע רודה, שדרש מיצוי מלוא מידת הדין עם הנאשמים, והטלת קנס מירבי של 50 אלף לירות.

התובע עשה חישוב מהיר והעלה ש־50 אלף לירות הינם הכנסות הנאשמים מחתונה אחת.

אך השופט נחמני הסתפק בקנס של 1,000 לירות על סעיף האשמה הראשון ו־3,000 לירות על סעיף האשמה השני.

דינה סוקולובסקי: מהקיבוץ לעיר

בכל פעם שבת־קיבוץ מציגה את מועמדותה לתחרות מלכת־המים היא ממקדת אליה תשומת־לב רבה. כאילו שבקיבוצים אין בריכות־שחייה או חתיכות. דינה היא נציגת קיבוץ אמיתית. לא ילדת־חוץ שהתחנכה בקיבוץ, אלא ילידת המשק. ולא סתם קיבוץ, אלא קיבוץ השומר־הצעיר איילון, שבגליל המערבי. נכון שהיא עזבה את הקיבוץ לפני כמה חודשים, ויחד עם כמה חברות שהלכו בדרכה, כדי לחפש את עצמן ואת עתידן בעיר הגדולה, הקימה קומונה עירונית, אבל באופי היא נשארה עדיין קיבוצניקית.

בקיבוץ סיימה דינה את בית־הספר התיכון, עבדה בבית־ילדים. מלבד זאת למדה לרקוד ולנגן. ההיסטוריה המוסיקאלית שלה כוללת שורה ארוכה של כלי־נגינה, שהבולטים בהם הם פסנתר וחליל־צד. ואילו בתחום הריקוד לא הסתפקה בריקודי־עם, רקדה באלט באולפן שבגעתון. משום כך, כשנתקלה יום אחד במודעה באמצעותה חיפשו רקדניות ללהקת כרמון המתחדשת, לא היססה והציגה את מועמדותה. היא נכללה בלהקה שהציגה את ה„לה גראנד מיוסיקול" של ישראל באולימפיה בפאריס. כשהתפרקה הלהקה כבר לא חזרה אל הקיבוץ.

למרות שאביה הוא צלם־חובב ברמה גבוהה, והיא שימשה לו לא פעם כאובייקט מרכזי לצילומיו, היא לא תיארה לעצמה שתעשה זאת פעם באופן מיקצועי. עכשיו, כשהיא עובדת כפקידה כדי לפרנס את עצמה, היא מכשירה את עצמה לקראת קאריירה מעין זו, עוברת קורס לדוגמניות.

„החיים הם כל כך מפתיעים," מעידה דינה, המתנשאת לגובה של 1.70 ס"מ, על עצמה, „דברים שרציתי לעשות לא עשיתי ולעומת זאת אני עושה עכשיו דברים אחרים ממה שרציתי. צריך לתת לחיים ללכת כמו שזה בא."

ויוי בן־דויד: מישפחת הכדורגל

מאז שעונת הכדורגל הסתיימה לפני שהחל הקיץ. אחרת, ספק אם אפשר היה לחזות בגופה החטוב והתמיר של ויוי (1.72 ס"מ) על חופי הים של חיפה. תחת זאת היא היתה ודאי חובשת את הספסלים של אחד מאיצטדיוני הכדורגל. ואלה לא היו דווקא של קבוצות מפורסמות, המשחקות בליגה הלאומית, אלא מיגרשי קבוצות כמו הפועל גבעת־אולגה, טירה או תל־חנן. אהדתה של ויוי לקבוצת כדורגל אינה עניין של סנטימנטים. זהו עסק משפחתי. אביה, מישל בן־דוד, לשעבר מכוכבי קבוצת הכדורגל של הפועל חיפה, הוא כיום מאמן כדורגל, וויוי הולכת אחריו באשר יילך.

לא רק היא. הם חמישה אחים ואחיות בבית, וכולם, כולל האם שהיא מנהלת־משק בית־החולים הכרמל בחיפה, משוגעים לכדורגל. אחד מאחיה הקטנים משמש בדרך כלל כקמיע הקבוצה שהאב מאמן. כשהיתה ויוי קטנה, היה האב לוקח גם אותה עמו למשחקים ואימונים. עכשיו היא באה לבד, יושבת ביציע ומתלהבת מרחוק, כדי לא להפריע לאבא לנהל את המשחק.

הלימודים בתיכון קצת יאשו את ויוי בת ה־18. אחרי השישית עזבה את התיכון העירוני, החלה ללמוד בבית־ספר אקסטרני, כשבשעות הבוקר ובחופשים היא משמשת כפקידה במישרד עורכי־הדין של ח"כ משה שחל. התחביב העיקרי שלה, מלבד שחייה, הוא קריאת ספרים, בעיקר סיפורי־מילחמה, מה שעשה אותה לנערה קרבית. עכשיו, כשהיא עומדת בפני גיוסה לצה"ל, אין דבר שהיא משתוקקת לו יותר מאשר לשמש פקידה פלוגתית ביחידה קרבית, לא חשוב היכן, אפילו בסיני. העיקר שיהיה קרבי.

„אני רוצה לצאת מהאווירה של הפינוק בבית," טוענת ויוי.

יהודית נגר: קשה להיות דוגמנית

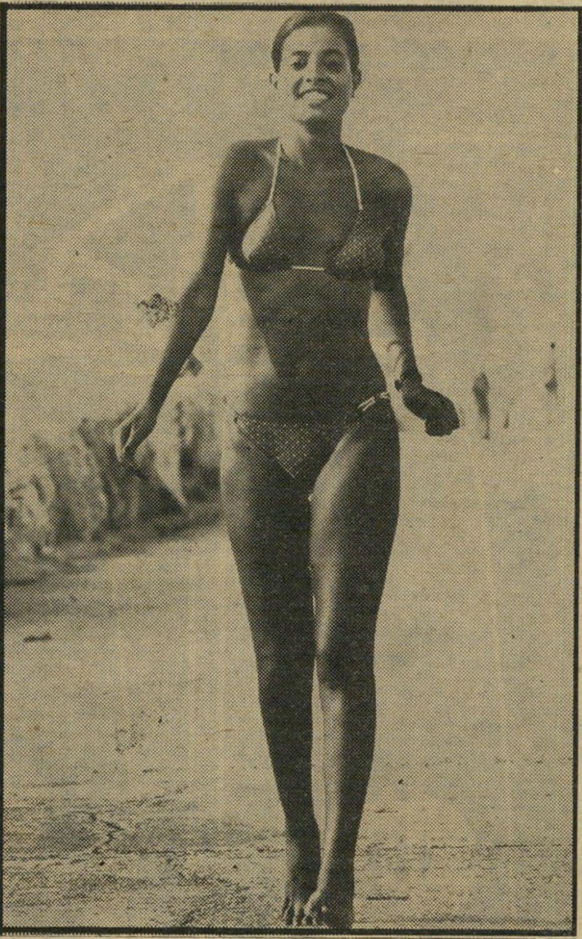

„אין זה שאיפות מרקיעות שח־קים. כל מה שהיא חולמת עליו זה טיול קטן בחו״ל, או להופיע על מסלול הדוגמנות. היא אוהבת קולנוע, לרקוד, מסעדות טובות, להתלבש ובכלל, לעשות חיים׳.״ עברו שלוש שנים מאז התפרסמו נתונים אלה על יהודית נגר, שהיתה נע־רת־השבוע של העולם הזה (1992). ובי־שלוש השנים האלה היא הספיקה לממש את שאיפותיה ועוד איך!

אז, לפני שלוש שנים, היתה יהודית ספרית אצל אלכסנדר בתל־אביב. כבת למשפחה תימנית, דתית ומרובת־ילדים, ביקשה יהודית את החופש והעצמאות כבר אחרי שהיתה שנה אחת בתיכון. היא נולדה אומנם בטבריה אבל גדלה ולמדה ביהוד. כשהחליטה לעמוד ברשות עצמה, עברה לתל־אביב והחלה ללמוד ספרות.

את הדרך לעולם הדוגמנות פילסה לעצ־מה במהירות. עם קומה תמירה כמו שלה (1.72 ס״מ), מראה אקזוטי ועיניים היור־קות להבות חומות, זה לא היה קשה במיוחד. אחרי שעברה קורס דוגמנות אצל לאה פלטשר היא נחטפה על ידי האופ־נאים. מספר פעמים שלחו אותה לתצו־גות־אופנה ישראליות בלונדון, פאריס, וינה וקופנהאגן. לאחרונה אפילו היה נדמה שהאופנה הישראלית עומדת לאבד אותה לטובת אופנאי לונדון. היא שהתה שם חצי שנה, עבדה כדוגמנת־בית בבית־אופ־נה בריטי וגילתה עולם חדש. אבל פרידה מהחבר הקבוע שלה אילצה אותה לחזור לארץ. „לונדון זה לא מקום לנערה לחיות לבד,״ אומרת יהודית בת ה־22, „החלטתי לחזור לארץ שאני אוהבת.״

עכשיו היא משמשת כדוגמנית־בית של בית־אופנה ישראלי, מרבה להופיע בתצו־גות וכדוגמנית־צילום. „זאת עבודה קשה,״ היא מסכמת, „יש המון תחרות בשוק ותככים בין הדוגמניות.״

דליה נוריאל: אמא של טייסים

את השירות הצבאי שלה עשתה דליה בת ה־22 בחיל־האוויר במיקצוע טכני בטייסת קרבית, שהעניק לה את התואר: „האמא של הטייסים״. במיסגרת תפקידה היא היתה אחראית לטיפול בכל הציוד האישי של אנשי הטייסת, כולל זה המצוי במטוס, כמו ציוד ההצלה וכיסא המפלט. היא ממשיכה בכך עד עכשיו, כשהיא נקראת לשירות מילואים.

אם לא נענתה להצעה לחתום קבע זה רק מפני שרצתה קצת חופש כדי לראות את העולם. בינתיים היא עובדת בהנהלת־חשבונות והעולם עדיין מחכה לה. אבל אין מקום לדאגה: דליה עוד תגיע. קודם כל היא צריכה לגמור לראות את הארץ.

כבת למישפחה יוצאת ספרד, דור שלי־שי בארץ, נולדה דליה וגדלה בחולון. אבל עכשיו היא רואה את עצמה כחי־פאית לכל דבר, למרות שחיפה משמשת לה רק בסיס, ממנו היא יוצאת בכל פעם לגיחות בכל רחבי הארץ. יש לה המון חברים בכל מקום והיא לא מחמיצה הזדמנות להגיע אליהם. שם, עם החברה שלה, היא נוהגת לעשות דבר שלא תעשה בפומבי, בפני קהל זר: לפרוט על גיטרה ולשיר. לנגן למדה מגיל צעיר. לשיר הספיקה כבר במקהלות כמו מקהלת צדי־קוב הנודעת או מקהלת מנשה לב־רן.

דליה, שהיתה בנעוריה חניכת השומר־הצעיר, מעדיפה בילויים במקומות שקטים, הרחק מן ההמון הסוער, ערבים שקטים בחברת ידידים או יציאה לפאבים של בתי־מלון עם אווירה בינלאומית. שם היא טועמת אולי מקצת מטעמו של החלום הגדול שלה: חוץ־לארץ. באיחור של כ־שנה היא עומדת לקבל סוף־סוף את מתנת השיחרור שלה: טיול למדינות סקנדי־נביה. ואולי עוד יותר, כי אצל דליה, צעירה ספונטאנית שאינה מתכנת את צע־דיה מראש, הכל אפשרי.

ועמדות הסופיות • מלכת המים 78 • המ

חסוך היום-החלט מחר

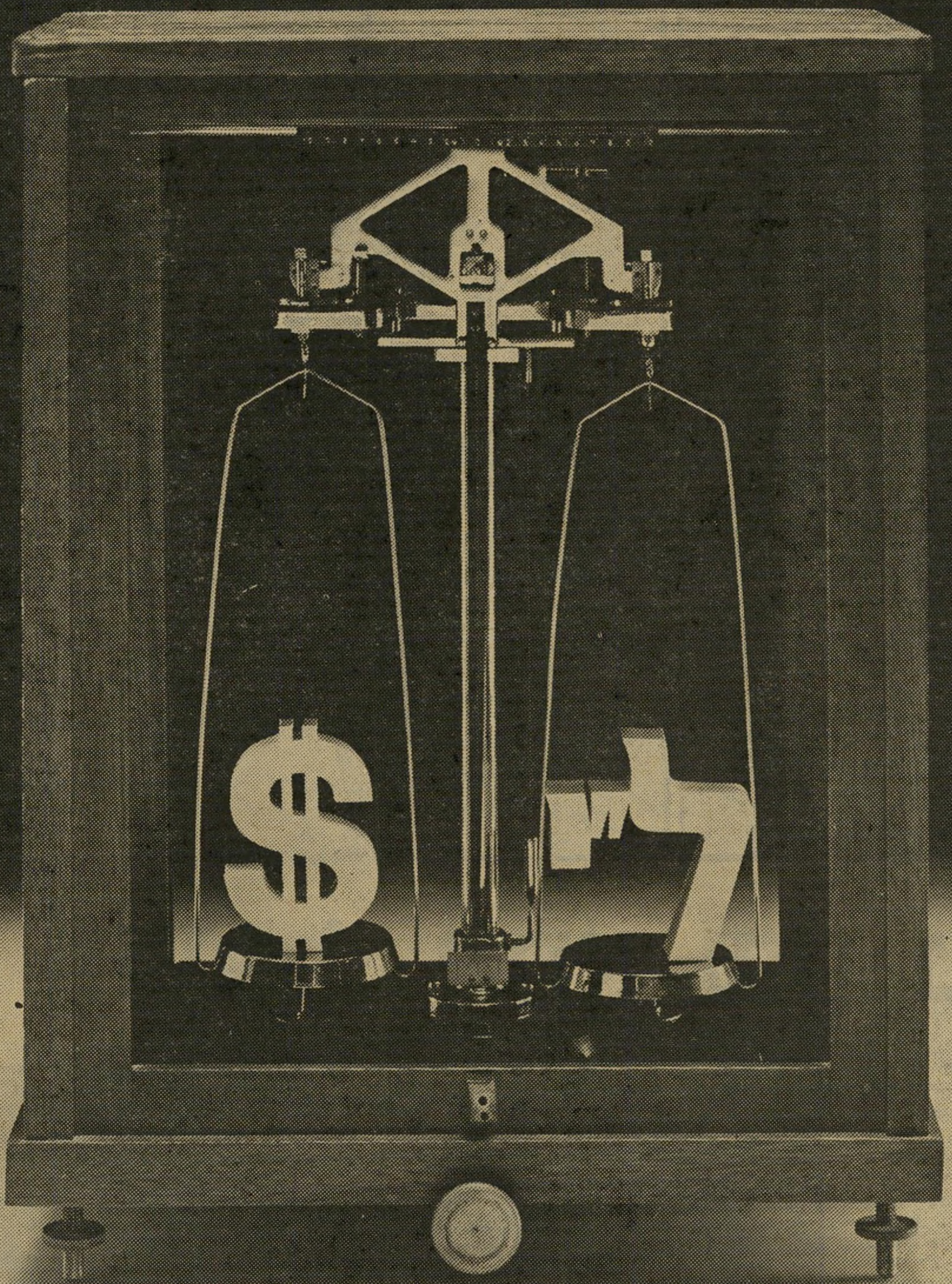

ב"כח ברירה דולרית"

דולר או מדד. מדד או דולר - איזו הצמדה תשתלם יותר? מעכשיו זו אינה בעיה שלך. תוכל להפקיד כסף בתכנית 'כח ברירה דולרית' של בנק לאומי ובסוף תקופת החסכון תדע איזו הצמדה השתלמה יותר. כספך יהנה מהצמדה זו. כמו כן, תהנה ממענק מיידי עד 6%*, ריבית, הפרשי הצמדה וריבית גם על המענק והכל פטור ממס. אין הקפאה על כספך. תוכל למשוך חסכונך בכל עת לאחר הודעה מראש של 30 יום. פרטים נוספים תקבל עוד היום בסניף הקרוב של בנק לאומי. בנק אגוד ובנק ערבי-ישראלי.

* בתנאי שתתמיד בחסכון עד 6 שנים.

שכר במצוה טובה
בנק לאומי לישראל בע"מ

בגיל 20 הסתבר לעידית שחורי, כי הגבר שאיתה חיה מזה שנה הוא הומו־סכסואל. והיא עשתה סרט על המשבר שפקד אותה

מיקרה אבוד

קצינה שחורי
מזכירה של גורודיש

אהבה במטבח — סצנה מתוך הסרט
„כשאתם נכנסים למיטה ולא קורה שום דבר —

מה עושה **בחורה** כשהיא קמה בוקר אחד ומגלה שכל עולמה חרב עליה? מה עושה בחורה בת 20 כשהיא מגלה שהגבר שלה, האיש שהיא אוהבת ושאיתו היא חולקת דירה משותפת וחיים משותפים, אינו רוצה בה עוד?

לעידית שחורי, במאית־סרטים צעירה (23), זה קרה. אלא שלעידית בניגוד לבחורות אחרות, זה לא קרה בדרך המקובלת. הגבר שלה, שהיה אהבת־חייה, לא חדל לרצות בה מפני שהתאהב באשה אחרת. הגבר שלה, שהיה לה מישענת משך שנה ארוכה, לא הפסיק לאהוב אותה מפני שנמאסה עליו או מפני שהפסיקה לעניין אותו, כמו שקורה בדרך כלל.

הגבר של עידית שחורי, שאת זהותו היא שומרת בסוד, בקפדנות הראוייה־לציון, עזב אותה בגלל גבר אחר.

צעיר עם זר פרחים

שנה **ארוכה** חיה עידית במחיצתו של הברה, כשיחד איתם בדירת הסטודנטים, שגם על מיקומה היא שומרת בסוד, מתגוררת דיירת שלישית. שנה שלמה של חיים מלאים, ושל אהבה ואושר, כשכל הזמן היא לא יודעת כי האוייב מצפה לה מעבר לפינה, בדמותו של צעיר הנמצא בחו״ל.

במקרה של עידית ידעה הדיירת השלישית על מערכת היחסים בין החבר של עידית ובין הצעיר שחזר מחו״ל, אלא שהיא שמרה את הסוד ולא גילתה לעידית אפילו ברמז דבר על היחסים בין שני הגברים, שנפסקו בגלל נסיעתו של האחד לחו״ל. רק כשהכל נגמר, רק אז הסתבר לצעירה בת העשרים, שהיא קצינה בצה״ל, כי חברתה לדירה ידעה את הכל והביטה על המתרחש מבלי להתערב.

כיום, שלוש שנים לאחר מכן, מציגה עידית בסינמטקים את סרטה הראשון, הנקרא במקום חלום — סרט בן 30 דקות בשחור־לבן, המציג את הסיפור האישי כל־כך ושל הבמאית באופן כימעט־אובייקטיבי; סרט יפה שאינו גולש לרגשנות ואינו מתאר את היחסים בין שני הגברים כמשהו הראוי לבוז. למעשה נמנעת עידית לאורך כל הסרט מלהפגיש את שני הגברים. פגישה מיקרית באוניברסיטה עם הצעיר שחזר מחו״ל; שיחה קצרה עם החבר; סרט על הומו־סכסואליות בטלוויזיה, וממש בסוף, כשהיא עוזבת את הדירה עם מעט חפציה, נראה הצעיר מגיע עם זר פרחים. זהו. לא עימותים דרמאתיים, לא מלודראמה זולה.

הנערה וההומו־סכסואל בסרט
— אין צורך להוסיף דבר!"

עידית נראית ומתנהגת כמבוגרת מגילה. עיניים כחולות גדולות, שיער בהיר מתולתל, לבוש זרוק — בתם של מורה ומנהל־מיפעל, ילדה טובה שגדלה בבית אמיד, קצינה בצה״ל. איך היא הגיעה לקולנוע?

מספרת עידית:

בגיל 15 הלכתי לחוג לקולנוע לנוער, כי זה פשוט ריכז כמה תחומים שעניינו אותי, כמו ציור מוסיקה, ארכיטקטורה, שירה ואומנות. עסקתי גם בפעילות ציבורית. הייתי חברה בנוער לנוער, וריכזתי את סניף פתח־תיקווה במקום מגורי.

בגיל 16 וחצי הייתי כתבת של שבועון שנקרא נוער 71, וכימעט העיפו אותי מבית־הספר התיכון ביגלל כתבה שבה ראיינתי את סגן ראש־העירייה. אחר־כך עברתי ללמוד ברמת־גן, בשמינית. בא ז'אק קתמור ולימד אותנו קולנוע. שלושה מאיתנו הצטרפו לקבוצת העיין השלישית שבהנהגתו. אני ביניהם. ביגלל ז'אק התחלתי שוב לצייר, ראיתי סרטים, התחלתי לאהוב ולהתעניין באופן מעשי בקולנוע. ניסו לערב אותי גם בפעילות החברתית של הקבוצה, אבל זה לא הלך.

טבעת לא מוכרת

בצבא **הייתי** הפקידה של גורודיש (האלוף שמואל גונן) בפיקוד־דרום. אחר כך עברתי קורס קצינות, ועבדתי כקצינת־סעד.

את הבחור הכרתי בסוף שירותו הצבאי. ראיתי אותו שנה לפני כן, ובמיקרה נפגשנו. הוא היה סטודנט לאמנות.

הוא היה בחור יפה, עם הרבה קסם אישי, והתחיל בינינו סיפור. גרנו ביחד באופן לא־רשמי, ביגלל הורי, אבל למעשה גרתי שם, אם כי שמי לא היה על הדלת.

(המשך בעמוד 54)

מיקרה אבוד

(המשך מעמוד 53)

כל השנה היתה לנו מערכת־יחסים משגעת. זה פשוט היה טוב. שקט ושלווה, וכיף להיות ביחד, וכל הזמן להיות ביחד, וגעגועים היסטריים כשאחד נעדר. אם הייתי מאחלת לעצמי יחסים עם גבר, הייתי רוצה שיהיו כמו שהיו לי איתו.

אחרי פחות משנה התחילה ההתמוטטות. יום אחד באתי הביתה, ועל האצבע שלו היתה טבעת שלא הכרתי. שאלתי. אמר לי: לא חשוב. בדרך כלל לא היתה בינינו תשובה כזאת.

ואז היה בטלוויזיה הסרט הקורבן, עם דירק בוגארט. הסרט סיפר על אורח־חייהם ועל סיבלם הנורא של ההומו־סכסואלים באנגליה, כשיחסים הומו־סכסואליים היו מחוץ לחוק. (הסרט הזה גרם לשינוי החוק באנגליה.)

וכשאת יושבת ואת רואה סרט כזה בטלוויזיה, ולאט־לאט מתרחקים ממך, ואחר־כך כשנכנסים למיטה לא קורה שום דבר, אין צורך להוסיף דבר.

24 שעות לאחר מכן עזבתי את הבית. חזרתי מהצבא, ופגשתי בדיזנגוף בחור שידעתי שהוא ידיד של ידידי, ושהיה בחו"ל.

כשראיתי אותו הבנתי פיתאום את כל התמונה. באתי הביתה, אמרתי: ראיתי את זה וזה, והוא בארץ. הוא אמר: כן, הוא צריך לבוא. אמרתי: אני מבינה שאין לי מה לעשות פה אם־כך, והלכתי.

הרגשתי חרא, אי־אפשר להגיד מה שמרגישים. אולי הלם. זה לא שלא רוצים אותך בגלל שאת לא נחמדה, לא יפה, לא אינטליגנטית, אלא בגלל זה שאת אשה. כשהתקשרתי הביתה, ואמרתי לאמא שלי שאני שבה הביתה, אמרה לי: הסרט אתמול בטלוויזיה.

הכאב שהפך לסיפור

שנה וחצי עברה עד שהתאוששתי. הייתי במצב שבו לא יכולה הייתי להחזיר דברים, מצב שבו אין דרך חזרה, אין במי להילחם. ואז, אחרי חצי שנה התחלתי לכתוב את התסריט. הסיפור התחיל להיסגר אצלי, אפשר היה להוציא דברים החוצה. מה שקרה לי באופן כל כך כואב ואישי הפך פשוט לסיפור.

את הגירסה הראשונה כתבתי ב־24 שעות ואז זרקתי לפח. הגירסה השנייה לקחה שבוע. הגשתי אותה למועצה לעידוד הסרט הישראלי וזכיתי במענק. ידיד הילווה לי כספים ותוך חודש התחלתי לעבוד על הסרט. אמנון סלומון הסכים לצלם בהתנדבות.

היו לי התלבטויות בבחירת השחקנים. הצעתי את תפקיד הבחור לגידי גוב. אחרי התלבטויות הוא סירב. בחרתי בעמי ויינברג, שחקן תיאטרון באר־שבע, שהוא שחקן נהדר, רגיש, שמשחק בקטן ומשחק טוב לקולנוע, ומפרגן לשחקנים אחרים שמשחקים לצידו. הוא התאים להפליא לדמות אותה חיפשתי. את הדמות של עצמי הצעתי ליהודית רביץ — יש לה פנים מעניינים ולא היתה אז מפורסמת. היא סירבה, מסיבות אישיות.

ואז, במיקרה, סיפרו לי על רבקה נוימן. הלכתי לראות אותה בהצגה, וזה לא היה זה. נסעתי לראות אותה בעוד הצגה. ניגשתי אליה, היגשתי לה תסריט, לא אמרתי לה שום דבר, כי הייתי מאוד פגועה מסירובי השחקנים. למחרת בבוקר התקשרה והסכימה לעשות את התפקיד.

רציתי שהבחורה שמגלמת את דמותי תהיה בן־אדם רגיש, בחורה מראשון־לציון שלומדת ספרות או תיאטרון, בחורה מבית טוב, לא בעינייני בוהימה. לא רציתי בחורה יפה. רבקהלה היא אמנם יפה, אך לא זוהרת. הרבה יותר חשוב לי שתהיה מעניינת.

ברגע שכתבתי את התסריט הבנתי שפתרתי את הבעייה שלי עם אהבתי הנכזבת.

עד כאן סיפורה של שחורי.

במאית שחורי ושחקנית נוימן
עירום רגיש להפליא

אנשי קולנוע שראו את הסרט חולקים לה מחמאות רבות, והיא משתדלת לא ללכת לאיבוד בתוך ים המחמאות. אנשים שעבדו איתה התלהבו, וכולם כאחד עשו עבודה ללא תשלום — החל מהצלמים, אמנון סלומון וגדי חנציג, דרך השחקנים, העורכת לודמילה גוליאט, המוסיקאי אבנר קנר, ואיש־הקול איתמר בן־יעקב. לכולם היה איכפת שכמה שיותר אנשים יראו את הסרט ויכירו בכישרונה של הבמאית.

דומה כי להכרה היא כבר זכתה. סירטה נשלח על־ידי המכון הישראלי לקולנוע לפסטיבל סרטים קצרים בסלוניקי, יוון. לפרנסתה היא עובדת כנערת־תסריט ו־חולמת, כמו מרבית יוצרי הסרטים בארץ, על סרט באורך מלא.

בסרט התגלו שתי תגליות קולנועיות. האחת: השחקן עמי וייבנברג, הדומה דמיון מפתיע לרוברט דה־נירו. השנייה: השחקנית רבקהלה נוימן.

רבקה, המגלמת בימים אלה את דמותה של יוליה במחזה השייקספירי רומיאו ו־יוליה, המועלה בתיאטרון באר־שבע, היא בת קיבוץ משמרות ובוגרת הסטודיו ל־מישחק של ניסן נתיב. היא מסרבת להתראיין, כי לדעתה עדיין מוקדם מדי לתת ראיונות. אחרי שהוצג סרטה של עידית שחורי מדברים בה נכבדות והיא מועמדת לכמה תפקידים ראשיים בסרטים ישראליים. יודעי־דבר טוענים, כי היא עומדת להפוך למריל שטריפ של הקולנוע הישראלי.

הבחורה — עדיין צנועה ונחבאת אל הכלים — נבהלה קצת מהתעניינות כלי־התיקשורת. לכן היא ממעטת מאוד בדיבור.

בסרט יש כמה סצנות־עירום נועזות במיוחד. באחת מהן, יפה להפליא, מנסה רבקה נוימן לפתות את עמי וייבנברג, אחרי שצפו ביחד בטלוויזיה. למרות הקושי שבצילום סצנה כזאת, והחשש מגלישה לגסות ולוולגאריות, יצאה מתחת ידיה של עידית סצנה רגישה להפליא.

עידית החליטה לא להסתפק במחמאות הנוחתות עליה מכל העברים. עתה היא חושבת על הצעד הבא, על סרט באורך מלא.

תשבץ העולם הזה 2134

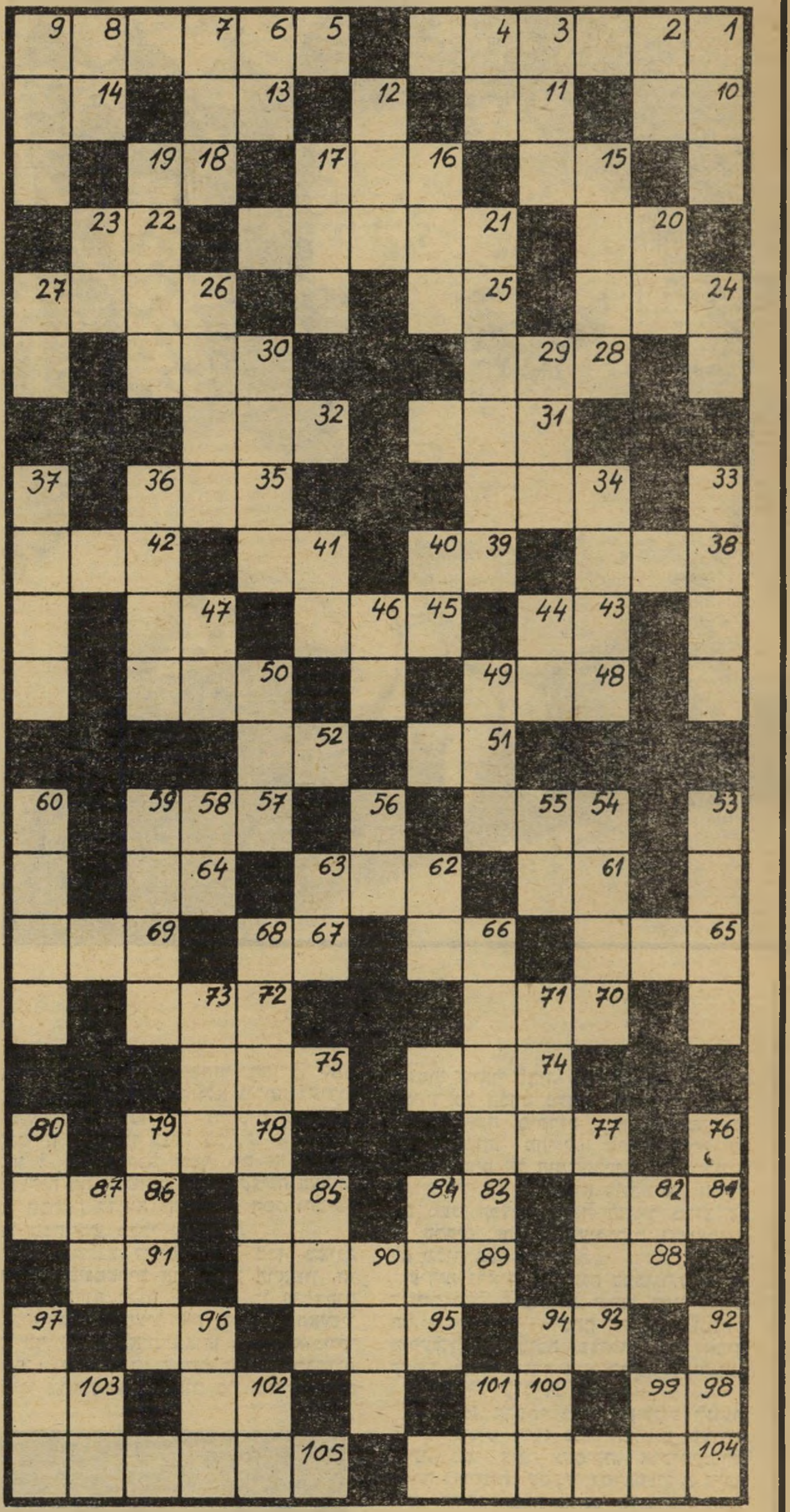

מאוזן:

1) מחול פולני; 5) שכווי; 10) נועם, רוך; 11) מלכודת; 13) רוח רעה; 14) משאבת הגוף; 15) אפס כוחו; 16) מים קפואים; 18) הגיע; 20) לא קר; 21) שולף; 22) מזמר; 24) אגו; 25) כלי במישחק השח־מת; 26) סמובאר; 28) אנרגיה; 30) אולם; 31) ארי; 32) מגוני האדום; 34) שביב; 35) משמש לחיזוק האוהל; 38) למען; 39) עוף־טרם; 41) לאן?; 42) אולם; 43) קידומת הולנדית; 45) חיוני להתעמלות על מכשירים; 47) כיוון ש־; 48) דילון; 50) תשתית; 51) נישא; 52) בוא הלום!; 45) כיצד; 57) מגופה; 61) קידומת צרפתית; 62) קטף ענבים; 64) עלוב־נפש; 65) התקוממות; 66) עצם בפה; 67) בית הציפור; 69) מחול אצילי; 70) תור־דואר; 72) נתיב; 74) שלושים שנה; 75) עשירית הגרוש; 77) רעדה; 78) לא בוסר; 81) אמיתה; 83) מטבע יפאני; 85) מסולם הצלילים; 86) ערוץ נחל; 88) מילת־זירוז; 89) מארב התבוננות; 91) מוקיון; 93) רטוב במיקצת; 95) שאל ודרש; 96) מחודשי השנה העיברית; 98) ראש, בערבית; 100) ידיד; 102) הבל דק; 103) גוף שלישי רבים; 104) עגור; 105) דג מאכל.

מאונך:

1) אחרי היום; 2) מפרנס; 3) בוץ; 4) טול!; 6) אביון; 7) תרם; 8) נהר באפריקה; 9) ממוצרי החלב; 12) מדינה; 15) גאיווי; 16) שך; 17) מהר; 19) וסאל; 20) חוכמת הנסתר (ר"ת); 21) עיסת שקדים; 23) מן השוואים; 24) להבה; 26) מפה קטנה; 27) מושת על כל אזרח; 33) מסביר־פנים; 34) מנומנם; 36) עדי 29) ראש־לישכה (ר"ת); 30) איסטנים לצוואר; 37) בהמת־בית; 40) שרוי בתענית; 41) קמין; 44) דגל; 46) חי לילי; 47) כיסא־כבוד; 49) עיר גדולה; 50) נשיבת־רוח; 53) צחיח; 54) מנומס; 55) מכינויי האלוהות; 56) ממהר; 58) בוא למטה!; 59) עידון; 60) תוספת; 62) צאצא; 63) בלבד; 66) מיקווה־מים זעיר; 68) טוב־לב; 71) ... למבין; 73) כמו 29; 76) יהיר; 77) חיית־שעשועים; 79) מ־ארבעת המינים; 80) מספיק!; 82) מאכל אבותינו במידבר; 84) עד; 85) מישכן הצאן; 87) עולז; 90) פתח; 92) עבודת־כפייה; 94) חריץ צר; 96) הגבר הראשון; 97) מיקווה־מים גדול; 99) בא לביקור; 101) תל־חורבות; 102) אלוהים; 103) בת־קול.

"כשנגמר לנו הקריסטל
אנחנו אוכלים אצל ההורים".

אנשים שאוהבים רעננות לא מוותרים על קריסטל.
קריסטל - הבקבוק המשפחתי הנמכר ביותר בישראל.
הרוח החיה בכל ארוחה. בן בית בכל בית.
אם גם את רוצה קיץ קריר יותר. מרענן וטעים יותר,
אל תשאירי את המשפחה בלי קריסטל.
היא לא תוותר עליו אפילו ליום אחד.

קריסטל.
המרענן המשפחתי מס' 1 בישראל.

נמר של נייר

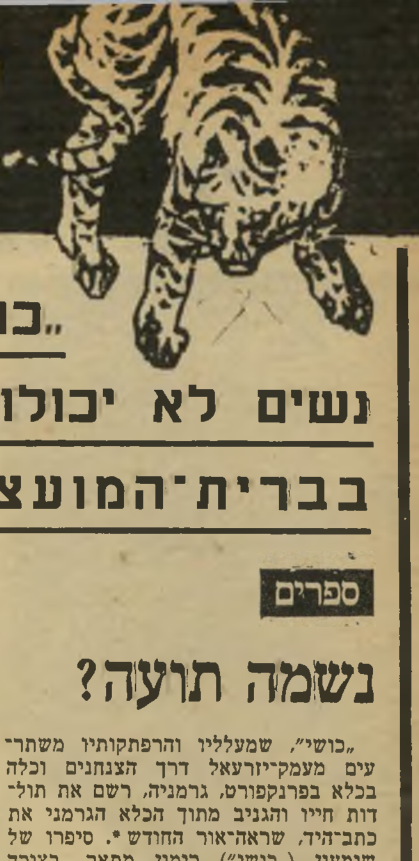

„כושי": הרפתקן או שעיר־לעזאזל? ★ רפול: „למה נשים לא יכולות לנהוג טנקים?" ★ לא רק ,ציונים' נשפטים בברית־המועצות ★ הסיפרות הערבית ללא כחל־וסרק

ספרים

נשמה תועה?

„כושי", שמעלליו והרפתקותיו משתרעים מעמק־יזרעאל דרך הצנחנים וכלה בכלא בפרנקפורט, גרמניה, רשם את תולדות חייו והגניב מתוך הכלא הגרמני את כתב־היד, שראה־אור החודש *. סיפרו של שימעון („כושי") רימון מתאר, בצורה מרתקת, מחד פרשת חיים סבוכה ואומללה, ומאידך תיאור מרשים של החווייה הישראלית, הפראית, המייחדת: דור־לוחמים שלם, שמרבית בניו אינם עוד בחיים מבלי שזכו למות בשיבה טובה.

סיפור־חייו של כושי התחיל בכך שנולד אחרי שאביו נרצח בידי ערבים במהלך ימי המרד־הערבי הגדול. הוא גדל כאסופי בבתי־יתומים ואצל מישפחה אומנת בעמק־יזרעאל, שם החל שואף להידמות לגיבורי העמק ביחידות הצנחנים, דוגמת מאיר הר־ציון, „רפול" (רב־אלוף רפאל איתן) ואחרים. כתום ילדותו, שחלק ניכר ממנה בילה בחיק הטבע, התגייס „כושי" לצנחנים, ובמהלך שירותו הצבאי הובילה אותו נישמתו ההרפתקנית עד לפטרה — משאת־ליבם של ההרפתקנים הצעירים בראשית שנות ה־50' — לנחל ארנון ולמקומות אסורים נוספים.

שימעון („כושי") רימון
„נפש אומללה, חולה ומפוצלת..."

אחרי שיחרורו מן הצבא שב „כושי" ליהנות משיכרון המרחבים, תוך שהוא מסתבך בצורה כמעט שיטתית בכל שדרכו כפות רגליו. הוא יצא מהארץ והגיע לשוודיה. שם התגורר קרוב לשנה בין הלאפים, והחליף אורח־חיים עתיק ומיוחד זה כהרף־עין בעבודה כקרופייה בבית־הימורים לונדוני, תוך הרפתקות שהעידו על אי־שקט רב.

מילחמת ששת־הימים החזירה אותו ארצה, והוא המשיך בכישלונו למצוא לעצמו מקום בחברה ישראלית ,מהוגנת', המשיך להידרדר מדחי אל דחי ושימש את אנשי העולם־התחתון כמוביל של סמים, עד שהסתבך בפלילים. חבריו מהצנחנים נחלצו להגנתו, ופעלו לשיקומו באחד ממושבי עמקי־יזרעאל. אלא שחיי־המישפחה שלו עם רעייתו האנגליה התערערו, מאחר שלא חדל לייחל להרפתקות. מילחמת יום־הכיפורים הגבירה את עירעור שיווי־מישקלו הנפשי, והוא יצא שוב לדרך ההרפתקאות, שלעיתים היא נאיווית ולעיתים עריומית, והסתבך בגרמניה עם חבורה קשוחה של ישראלים־יורדים שעסקו בסחר בסמים קשים. הוא נתפס עם החבורה, ונשפט לתשע וחצי שנים בכלא הגרמני.

סיפרו של „כושי" אינו מהווה ניסיון של הצטדקות־יתר, או הטלת אשמה בחברה או בבודדים. זהו מיסמך חושפני, הכתוב בלשון עיברית מחוספסת, שבו הוא מתאר את עצמו כנפש המסוכסכת בתוכה, נפש שחיתה בסך־הכל חוויה מועתקת, שביכרה קשיחות על הרגישות והנאיוויות שבהן בורך „כושי", שניסה להקשיח עצמו בכל מחיר. הספר מהווה אנאטומיה של ישראלי שלא מצא את מקומו בחברה הישראלית, שהידרדר מגבהי האגדות הצבאיות אל תהום של חלאת ערפדים, שניצלוהו וסיבכוהו והביאו אותו לכך שיסבך אחרים מבלי שיתכוון לכך. אין זה משנה כלל אם „כושי" הוא פושע או אינו פושע, ואם הוא ראוי או לאו לעונש שהוא מרצה כיום בגרמניה. דבר אחד ברור. מתוך סיפרו של שמעון רימון ברור ש„כושי" הוא נפש אומללה, חולה ומפוצלת, הזקוקה לטיפול ולא לכליאה. קיטעי הספר, הקריא הרבה יותר מעשרות ספרים של אנשים שמלאכתם היא הסיפרות, מעידים על כך שבית־הכלא הגרמני לא נועד לרפא בני־אדם, והוא לא יעניק ארוכה כלשהי לנישמתו המתייסרת של „כושי".

* „אני כושי", מאת שמעון רימון, המלבה"ד: אביעזר גולן, הוצאת „עידנים", מהדורת „ידיעות אחרונות", 262 עמודים (כריכה קשה).

החווייה הישראלית

צלע החייל

הוויכוח המתנהל באחרונה בארץ, בנושא גיוס הבנות לצה"ל או הפטור ממנו, מצליח — בדומה לוויכוחים ציבוריים אחרים — לסטות מן הנקודות העיקריות שבו. אם לבחון נושא זה מעבר למאבק הכוח שבין הקלריקאליזם של אבירי הכפייה הדתית לבין פוליטיקאים חילוניים, נושא זה הופך חלק נכבד של המאבק לשיחרור האשה בישראל.

העיתונאית לסלי הייזלטון, שסיפרה צלע אדם — האשה בחברה הישראלית ראה אור באחרונה *, מציגה בפרק השישי של סיפרה עובדות מרתקות בנושא האשה וקשת תיפקודיה בצה"ל. לדבריה קיימים בצבא ארצות־הברית 628 סיווגים מיקצועיים, ו־571 מתוכם פתוחים לנשים, בעוד שחיילות צה"ל רשאיות לבחור רק בין כ־150 סיווגים בלבד. הייזלטון מדגימה כי בחיל־האוויר האמריקאי מטיסות נשים מסוקים, מטוסי־תובלה ומטוסי־סילון, ומשמשות גם כטייסות־ניסוי וכאסטרונאוטיות, ואילו אחרות משרתות על ספינות הצי האמריקאי. במילים אחרות: גלריה של תפקידים, שחיילות צה"ל כלל אינן משמשות בהן.

לסלי הייזלטון מעמתת, בסיפרה, את קשת ההשקפות הפוליטיות־חברתיות בנושא השירות הצבאי של האשה בצה"ל, כאשר מצד אחד היא מציגה עמדות כזו של ח"כ גאולה כהן: „להיות חיילת, אישתו של חייל, סבתו של חייל — אלה המילואים שלה." מול עמדה זו היא מציגה עמדה אחרת, מקורית ביותר:

„בין המעטים החולקים על דיעה זו,

רמטכ"ל איתן
„דעותיו נחשבות כביטוי נוסף לקשיחותו"

נמצא אחד האלופים הקשוחים בצה"ל, רפאל (רפול) איתן, חייל ותיק ומזהיר היודע את ערך החיים, של גבר כשל אשה, וחבריו מייחסים לו שאלות כגון: ,למה הנשים לא יכולות לנהוג טנקים?' או ,למה יותר קשה לספר להורים שבתם נפלה בקרב, מאשר לספר להם שבנם נהרג?! אבל בנושא זה הוא בודד בי־מטכ"ל. דיעותיו נחשבות כביטוי נוסף לקשיחותו, ובנושא זה פשוט מתעלמים ממנו *..."

באשר לתיפקודיה של החיילת בצה"ל, קובעת מחברת צלע אדם קביעות רבות בנוסח: „הניצול המיני של החיילת... נוסף על שירותיהן החברתיים והמינהליים, מספקות חיילות רבות גם שירותים מיניים... חיילות המסרבות לקיים יחסי מין עם קצינים או חיילים זוכות בכינויים כגון ,קרחון' או ,נזירה'... בדיחה נפוצה מספרת על מפקד בבסיס בסיני, שהשמועה סיפרה שלא השכיב אף אחת מפקודותיו..."

ברור מעל ומעבר לכל ספק, שפרק זה בסיפרה של לסלי הייזלטון מעמיד את הוויכוח המתנהל בימים אלה, בשאלת גיוס הבנות לצה"ל, באור אפל, המשמש דגימה הממחישה את נחיתותה של האשה בחברה הישראלית את הפיכתה מצלע־אדם לצל־חייל.

* „צלע אדם", מאת לסלי הייזלטון, הוצאת „עידנים", מהדורת „ידיעות אחרונות", 183 עמודים (כריכה קשה).

* הספר הוכנס אל מכבש הדפוס קודם מינויו של איתן כרב־אלוף ורמטכ"ל.

תולעי תרבות

LION—HEART

ביום ב', אחת לשבועיים, כמו נידה תרבותית, ניתן לראות את פרצופו מרצד על המסך הקטן. הוא ספק בלתי־מגולח, ספק מזוקן. הוא מחייך את חיוכו, המזכיר סוחר־בדים המנסה למכור את מרכולתו, נועץ את עיניו בקהל משלמי־האגרה, ואומר בקולו המאנפף דברים הנשמעים בערך כך: „ערב טוב, גבירותי ורבותי, הערב תוכלו לראות בתוכניתנו „קלעים" את רקדניות להקת הריקוד „בת דור", את הבשורה הקיימת בהצגה החדשה של תיאטרון זה או אחר, את לבטי היצירה של שלמה ארצי, או עגיבת עוגב ביפו, ונביא את דברה של לאה פורת לאומה..." וכולי וכולי.

הדמות היא דמותו של שחקן בשם שמעון לב־ארי, המצליח בתוך מחצית השעה הדו־שבועית, בניצוחו של במאי־התסכיתים אפריים סטן, להפוך את קהל צרכני־התרבות בארץ לדוחי־תרבות. לב־ארי מבמבם מילים על אודות תרבות מנומסת, זקופה, יפה, חייכנית, צייתנית ומשוללת ערך קיומי כלשהו, תוך שהוא נוסך בקולו נימה המעוררת את המחשבה שמוצגיו המצולמים, שבהם מראיין סטן בעברית עילגת את כל היוצרים החייכנים, יפים, זקופים וכולי וכולי, כמוהם כהבאת ישראל אל משפחת עמי התרבות.

אלא שלא כאלה הם הדברים. כמה עצוב לראות, כי בצד מחלקת־החדשות של הטל־

ציטוטון

המשפט הסובייטי

דיכוי הפרט בברית־המועצות אינו מופנה אך ורק כלפי „ציונים". יש שם דיכוי שיטתי של כל ערך אנושי יצירתי. דומה שסידרת המישפטים שנערכה החודש בברית־המועצות השכיחה, בעזרת אמצעי־התיקשורת למיניהם, כמה היבטים של דיכוי שיטתי זה. בחודש אוגוסט 1964 נערך בלנינגראד מישפטו של משורר צעיר, יוסף ברודסקי (יליד 1940), שבמהלכו הורשע על אכילת לחם־חסד וחיי־טפילות". הוא נידון לחמש שנות עבודת פרך. ברודסקי, שהוא יהודי במוצאו, גורש מברית־המועצות בראשית יוני 1972, ובדומה לאחרים מהעידית התרבותית היהודית בברית־המועצות הגיע לווינה, והעדיף לעבור להתגורר בארצות־הברית על־פני ישראל. קטעים מהפרוטוקולים של מישפטו ראו אור בשעתו בשנתון־הסיפרות עכשיו (13—12), וכמה מהם רצ"ב:

השופטת: במה אתה עוסק?
ברודסקי: אני כותב שירים, מתרגם. אני מניח...
השופטת: שום ,אני מניח'!... עמוד כראוי! אל תישען על הקיר! הסתכל בשופטים! ענה לשופטים כראוי. היש לך עבודה קבועה?
ברודסקי: חשבתי שזוהי עבודה קבועה.
השופטת: ענה על השאלות בדייקנות!
ברודסקי: כתבתי שירים. חשבתי, כי ידפיסו אותם. אני מניח...
השופטת: ,אני מניח' איננו מעניין אותנו. אמור לנו, מדוע לא עבדת?
ברודסקי: עבדתי. כתבתי שירים.
השופטת: ומה מיקצועך?
ברודסקי: ליריקן. מתרגם ליריקה.
השופטת: ומי אישר כי משורר אתה? מי כלל אותך בשורות המשוררים?
ברודסקי: איש לא כלל אותי. ומי כלל אותי בשורות הגזע האנושי...?

ויזיה, ומיבחר סירטי־התעודה המוקרנים בה, מוצגת התרבות־הישראלית המתהווה כבדיחה המשוללת התחלה, אמצע או סוף; כגיבוב מילולי, שכל קשר בינו לבין תרבות מיקרי בהחלט. תיאור המתרחש בתרבות־הישראלית, נוסח לב־ארי + סטן, מעורר מחשבה תרבותית אחת ויחידה — שמוטב להסיר תוכנית זו מלוח המישדרים, ולהכניס במקומה תוכנית קנוייה כלשהי, שתחסוך לטלוויזיה הישאלית ולצרכניה את עוגמת־הנפש והוצאת הממון.

מסך החול

ספר חובה!

במשך שנים עמל הסופר שימעון בלס על השלמת עבודת הדוקטוראט שלו, תחת הכותרת הסיפרות הערבית בצל המילחמה. בימים אלה ראתה עבודתו אור *, והיא מצליחה להציג בלא כחל־וסרק את השתקפות הסיכסוך היהודי־ערבי בסיפרויות הערביות השונות.

שימעון בלס מציג את מיכלול הענפים השונים של הסיפרות הפלסטינית, בצד זו המצרית, הסורית והעיראקית, ויחסן לסיכסוך במשך קרוב לשלושים שנה. הוא מצליח לתאר בפני הקורא העברי את הגלוי והכסוי בסיפרויות אלה, את „התפתחות שפת הרמז שמקורה במצוקת החופש הפוליטי...״ את המעולה שבסיפרות הערבית ואת הבזוי שבה.

אחד הפרקים הראשונים בספר מסקר את שלבי התהוותה הראשונים של הסיפרות הפלסטינית, בין החלת המנדאט הבריטי לבין 1948, תקופה המתוארת על־ידי סופרים כמו נג׳את צידקי והעוסקת בביטוי התיסכול הפלסטיני נוכח הצלחת המיפעל הציוני. בסיפורו האחיות האבלות מתאר צידקי שיחה דימיונית בין חמש שיקמים עתיקות הניצבות (עדיין) באמצעיתו של רחוב המלך ג׳ורג׳ בתל־אביב: **„לאור הירח הן נאספות להעלות זיכרונות... אבלן של השקמים הרומז ליום אבל, שהוכרז לציון ה־2 בנובמבר, הוא יום הכרזת בלפור״...״** סיפור זה, בדומה לסיפורים רבים אחרים, מייצג בעיני בלס זרם סיפרותי בעל מגמה פאטאליסטית, הרווחת בסיפרות הערבית בכלל ובזו הפלסטינית בפרט.

פרק נרחב בסיפרו של שימעון בלס מוקדש לקובץ הסיפורים ארץ התפוזים העצובים מאת הסופר עסאן כנפאני, שפצצת־תופת ישראלית קיפדה את חייו בביירות. בסיפוריהם של כנפאני וסופרים אחרים, מתוארות בגידת המנהיגות הפלסטינית במילחמת 1948, ותוצאותיה. עסאן כנפאני, בסיפוריו וברומן שלו גברים בשמש, נושא ברמה את דגל הוקעת הבגידה של המנהיגות, והוא מטיח בה: **„אתם גזלתם ממיליון בני־אדם את זהותם האישית... הם חומר לנאומים הפטריוטיים, למחוות האנושיות ולמכירות הפוליטיות...״**

ביצירות הסיפרות הפלסטיניות, ואלו שנכתבו בארצות ערביות אחרות בתקופה שאחרי מילחמת 1948, עדיין אין היהודי מוצג באור של שלילה מוחלטת, והמוטיווים החוזרים מתמקדים במסתננים המנסים לשוב לכפריהם מחד, או בתחושת הזרות של הפלסטינים בארצות ערב האחרות, תוך חיפוש נוקב אחר זהות קולקטיווית פלסטינית.

מילחמת ששת־הימים אילצה את הסיפרות הפלסטינית, ובמקביל לה את הסיפרויות הערביות האחרות, להגדיר סופית את הגדרת הזהות הפלסטינית. העמדת זהות קולקטיווית זו לרשות הארגונים המייצגים את הפלסטינים והנאבקים למענם, לא פחות מאשר הסיפרות העברית, גייסה את עצמה מרצון, החל מראשית המאה, לשירות הציונות.

גם בשלב זה בולט סיפור של עסאן כנפאני יותר מאחרים, והפעם זהו החוזר לחיפה, המתאר את סעיד ס׳ ואשתו צפיה, הנוסעים במכוניתם מרמאללה לחיפה ב־30 ביוני 1967, בתיקווה למצוא את שרידי ביתם בשכונת חלסה החיפאית, שם נטשו 27 שנה קודם־לכן את בכורם בן חצי־השנה כאשר נמלטו מפני היהודים. הם מוצאים את הבית על תילו, את בנם ואת אמו־המאמצת היהודיה, האומרת להם: „אני מחכה לכם מזמן.״ בנם/בנה משרת בצה״ל, כאשר מגיע הבן החייל, הוא מטיח גיליון־אישום רב־סעיפים בפני הוריו מולידיו.

עד למילחמת ששת־הימים בזה הסיפרות בארצות ערב לסופרים ומשוררים ערבים שכתבו בישראל. רק אחרי המילחמה ניתן לפתע פירסום רב ליצירותיהם, תחת הכותרת אדב אל־מוקאומה (סיפרות ההתנגדות). מצוטט בסיפרו של שימעון בלס, בנושא זה, הח״כ־לשעבר אמיל חביבי: **„אני סבור, שהתפרצות ההתעניינות בארצות־ערב בשירה ובסיפרות שלנו (חביבי נחשב סופר־סאטיריקן מחונן ביותר בלשון הערבית) אחרי מלחמת יוני 1967, נובעת מרגש החרטה שלהם, על שהזניחו אותנו והסבו עוול לנו ולעצמם...״**

„דמותו של הפידאי כגיבור מיתי״ הוא אחד מפירקי הספר, ובו מתוארת המקבילה הסיפרותית הערבית לז׳אנר הסיפרותי העברי של הוא הלך בשדות ל**משה שמיר**, הם יגיעו מחר מאת **נתן שחם**, החשבון והנפש של חנוך בר־טוב — ושאר יצירות כתובות בעיברית והעוסקות ב„דמותו של הצבר כגיבור מיתי״, הרצופות תיאורים הנעזרים באותם כלים סיפרותיים שהזינו את יצירת „דמותו של הפידאי כגיבור מיתי״.

שימעון בלס איננו חוסך עצמו מהצגת דברים כהילכתם, ומביא בצד סיפורים בעלי ערך סיפרותי רב, גם תיאורי סתירות, הגזמות וסילופים בעלי גוון מסית, בנוסח: **„תילו מקומות קדושים; ישראלי וישראלית מתנשקים במסגד אל־אקצה ועל קיברו של ישו... רופא ערבי נרצח בשעה שטיפל באחד הפצועים;! התעללות בפלסטינים העולה בחומרתה** (לדיברי הסופרים הערבים) **על פישעי הנאצים...״** וכו׳.

מעודד ביותר הוא התהליך שהחל כמה שנים אחרי מילחמת 1967, שהביא לידת גל חדש בסיפורת הערבית, ובעיקר המצרית, בסיפורים כמו עדותו של הפלאח צח־הלשון בזמן המילחמה מאת מוחמד יוסוף אל־קעיד, שבמהלכו גוברת ההדגשה על תיאור התהום הכרויה בין הפלאחים המצרים לבין האירועים המרחביים השונים.

רבים מגיבורי הסיפרות הערבית הם גיבורים מובסים, התוהים על מצבם, והשואלים שאלות קיומיות העלולות לעורר קינאה בסיפרות העברית של עשור השנים האחרון. הנפשות־הפועלות החדשות של הספרות המצרית מנסות להגדיר לעצמן תמונות־מצב ברורות וריאליסטיות יותר, תוך שהם דוחקים את הלאומיות המאולצת ומבכרים את הפתרונות לבעיות הקיומיות. בולט בכך הסופר המצרי החשוב ביותר, נגיב מחפוז, ביצירות כמו תחת הסככה, המהוות אליגוריות טראגיות למצבה של האומה המצרית והפרטים המרכיבים אותה. בסיפורו אהבים בגשם * הוא נחלץ כבר מלשון האליגוריה המאולצת־במיקצת, שהיא משרידי תקופת שילטונו של עבד־אל־נאצר, ומתאר את המציאות באמצעים ריאליסטיים יותר.

דומה שתהליך התבגרותה של הסיפורת הערבית בצל המלחמה עם ישראל, יש לו חלק רב — על־פי סימנים שמביא בלס — בעריכת מסע סאדאת לירושלים, ובטיפוח ה׳ריאל־פוליטיק׳ המתהווה בשכבות האינטלקטואליות המצריות, בכיוון להשלמה ולדו־קיום בין היהודים לערבים.

קצרה היריעה מלהביא פרטים ותיאורים נוספים, המפורקים לבעיות היוצרות את מכלול בעיות הספרות הערבית, כפי שמציג זאת שימעון בלס. סיפרו זה הוא בבחינת ספר־חובה בכל ארון־ספרים בישראל. זהו ספר־חובה רב־עוצמה, שבכוחו לגשר לא במעט על ההתעלמות שנהגו התרבות והסיפרות בישראל במשך 30 שנה, כלפי המתרחש בסיפרות הערבית.

---

* שימעון בלס, „הסיפרות הערבית בצל המילחמה״, סיפריית „אופקים — עם עובד״, 393 עמודים (כריכה רכה).

* „אהבים בגשם״, מאת נג׳יב מחפוז, ראה אור בהוצאת „תמוז״.

בחטף

„גם לשירה יש ניקוי־ראש משלה״

המלחין הישראלי שאינו ישראלי ✱ הצעה מהפכנית לשינוי המענקים לכיתבי־העת

✱ ההפתעה של ראובן קריץ

● שוחרי ספריו של הסופר הצרפתי וחתן פרס נובל **אלבר קאמי**, ימצאו בשבוע הבא בחנויות־הספרים את התרגום העברי לסיפרו המיתוס של סיזיפוס העומד לראות אור בסידרת אופקים בהוצאת עם עובד ● משורר תל־אביב פגש בפינת דיזנגוף־ארלוזורוב בעורך עיתון סיפרותי. המשורר אחז בידיו את צנומון השירה ראש שבעריכת **אורציון ברתנא** (לכל אילן שמיים). אמר העורך למשורר: „עכשיו חדלה השירה להתקנא בפוליטיקה, ויש לה ניקוי־ראש משלה...״ ● בהתקפה חסרת־תקדים על מנהלי הפסטיבל הישראלי, ובעיקר על מנהלו האמנותי, חתן פרס־ישראל למוסיקה השנה **גארי בארתיני**, יצא מבקר־המוסיקה של דבר **חנוך רון**, ברשימתו „שיר הלל לציניות״. עיקר חיצי ההתקפה מופנים כלפי רשימת המלחינים שיצירותיהם יושמעו במהלך הפסטיבל, והוא כותב: „זכותו לבור לו את הדרכים והאמצעים. אך זה שכל התקציבים

קריץ
שערוריה

פורת
מישפט

קריים
תביעה

מכיסו של הציבור נועדו לבניית מיגדל־קלפים של התגרות צינית בציבור עצמו, זה יותר מדי...״ והראייה, בעיני חנוך רון, טענתם של מנהלי הפסטיבל שהקדישו את אחד מנושאיו למוסיקה הישראלית שחוברה במהלך 30 שנות המדינה. עילת התפרצותו של רון היא השמעת יצירותיו של המלחין האמריקאי **רוברט סטארר**, שעזב את ארץ־ישראל ערב מילחמת השיחרור, ב־1947, והוא טוען: „אין לך מעשה ציני מזה שחתן פרס־ישראל של השנה, היועץ האמנותי של הפסטיבל, יכריז על המלחין השייך לק״ק ניו־יורק כמלחין ישראלי, ועוד יעמידו בשורה אחת ובתוך סנדוויץ׳ בין **יוסף טל** ל**מרדכי סתר**. זוהי התגרות גסה בטעם הטוב, וזילזול באינטליגנציה של קהל חובבי המוסיקה...״ חנוך רון מטיח טיעון נוסף כלפי גארי בארתיני: „ומה בקשר לדור המלחינים של גילאי השלושים כ**מיכאל בארולסקי, עידו אבראבייה, אריק שפירא, יוסי מר־חיים**, ואחרים, ש„צרתם״ הבילעדית היא שאין להם ידידים ומקורבים אצל פרנסי הפסטיבל? ושוב מרימה שיטת הפינקסנות את ראשה, הפעם בפסטיבל הישראלי...״ עורך ירחון־הסיפרות פרוזה, **יוסי קריים**, עומד לפנות אל ועדת־החינוך של הכנסת ואל שר־החינוך והתרבות, **זבולון המר**, ולתבוע את שינוי שיטת המענקים המקובלת כיום מטעם מישרד־החינוך־והתרבות לכיתבי־העת הסיפרותיים, שהיא משרידי המישטר הקודם. קריים טוען, שבדומה לשיטה הקיימת לעידוד הסרט הישראלי, יש לתמוך בכיתבי־עת בהתאם למיספרי המכירה שלהם, כפי שיאושרו על־ידי המפיצים. טיעונו הבסיס של קריים הוא, שעל התמיכה להינתן בהתאם למיספרי הביקוש של ציבור צרכני עיתוני־הסיפרות. לעורך פרוזה יש סיבה טובה לפעול לשינוי זה. היא טמונה במיספרי המכירה של פרוזה לעומת כיתבי־העת האחרים. מה עוד שעיתונו מופיע 10 פעמים בשנה, ונמכר במכירת־מינימום של 3500 עותקים מכל חוברת. במקביל לפעילותו זו של קריים, שבמהלכה פתח במגעים עם חברי ועדת־החינוך של הכנסת, הוא עשוי לשכנע כמה מחברי ועדה זו להפוך את המועצה־לתרבות־ולאמנות, הנמצאת כיום תחת פיקוחו הישיר של שר־החינוך, לרשות ממשלתית כמקובל בארצות אחרות, תוך שמירה על עקרון מניעת הפוליטיזציה של התרבות ● מנכ״לית המועצה־לתרבות ולאמנות, הגברת **לאה פורת**, עשוייה להגיע להתדיינות בבית־המישפט־העליון עם המחזאי **יוסף מונדי** שפרקליטו, עורך־הדין **צבי לידסקי**, מתעתד להגיש סידרת בג״צים על החלטות שונות של המועצה־לתרבות־ולאמנות, שהגב׳ פורת ופקידי התרבות שלה מסרבים לנמק אותן — מעשה שהוא בניגוד לחוק ● אגב, פורת גרמה אכזבה רבה, לתחקיראי תוכנית הטלוויזיה תעודת זהות, שבהפקת **צבי גיל**. לדיברי התחקיראים, הם הכינו לתוכנית תיק־עובדות מדהים לגבי כישלונות המועצה־לתרבות־ולאמנות, ואילו בתוכנית העומדת להיות מוקרנת אין זכר לכישלונות אלה ● ספר העומד לראות אור בקרוב, ולעורר שערוריה סיפרותית חסרת־תקדים הוא ספר מחקרי, של הסופר וחוקר־הסיפרות **ראובן קריץ**. הספר מהווה רישום קטלוגי של מראי־מקומות של כל הסיפורים והמאמרים שחוברו בידי סופרים ארצישראליים במשך עשרות בשנים בעיתונות העברית, בליווי ביבליוגרפיות עדכניות של סיפריהם ● שמועה עקשנית המהלכת בחוגי ציירים, טוענת שאגודת הציירים והפסלים ניסתה להיפטר מכתב־העת שלה ציור ופיסול, שנערך עד לאחרונה על־ידי המחבר **דן צלקה**. השמועה טוענת כי האפוטרופוס של ציור ופיסול מטעם האגודה, התעשיין/צייר **עמי שביט**, ניסה לעניין את מנהלי הוצאת־הספרים כתר בהוצאה לאור של ציור ופיסול. הנדוניה שהוצעה יחד עם כתב־העת מסתכמת ברבע־מיליון לירות, מכספי אגודת האמנים ותקציבי המועצה־לתרבות־ולאמנות. אלא שמסתבר כי עורכי כתר לא היו מוכנים לביצוע העיסקה, למרות הסכום ● יש בישראל סופרים ומושכי־עט, המקבלים חצי משכורת ממשלתית מבלי לעבוד. המדובר במשוררים וסופרים העובדים למחייתם כמורים בבתי־ספר תיכוניים. צו שהוציא שר־החינוך לפני כמה שנים קובע, כי מורה בבית־ספר תיכון שהוא גם סופר, יעבוד בהוראה מחצית השעות — ויקבל שכר כאילו השלים את מיכסת השעות המלאה. תקנה זו הביאה לאבסורדים. כך, למשל, המו״ל־לשורר **איתמר יעוז־קסט**, שהוא מו״ל ומחבר שירים ומורה בתיכון, נהנה מן הצו, ואילו הסופר **אהרון אפלפלד**, שהוא מורה בסמינר למורים, אינו נהנה ממנו. על כל פנים, מינהג זה עומד להשתנות בקרוב, במיסגרת הקיצוצים במערכת־החינוך ●

מאת דן עומר

הַכֵּיף-בּוֹ
הראשון בארץ!

טופר מציג מושג חדש בארץ - הכיף־בו.
בכיף־בו - מרוכזים מיטב מוצרי הכיף בעולם - תחת קורת גג אחת!
בכיף־בו תמצא את כל מה שעושה את שעות הפנאי שלך לשעות כיף.
הכיף־בו - כשמו כן הוא. כיף לבקר בו וכיף לקנות בו.

בוא לכייף בכיף־בו

בוא לראות את הריכוז והמבחר העשירים ביותר בארץ. של מיטב מוצרי הכיף בעולם. מוצרים שאתה מכיר. מוצרים ששמעת עליהם ומוצרים שכלל לא העלית על דעתך שהם קיימים.
מוצרי ספורט משובחים - לכל הענפים. ציוד קמפינג מושלם החל מצידנית וכלה ב״וילה מתקפלת״ ומבחר מרשים
מוצרי הלבשה נפלאים לשעות הפנאי.
וכל אלה במחירים סבירים ביותר.
ושרות יחיד מסוגו בארץ.

את כל ״השמות״ הטובים -
תמצא בכיף־בו

להלן רשימת ״שמות״ מייצגת: לאקוסט. הוס. ז׳ק אסטרל. וולסי. לי. רנגלר. לוויס. אדידס. פומה. אול סטאר. נמרוד. פלאריום. דאנלופ. הד. וילסון. יונקס. ספידו. קריסטיאן דיור. ספולדינג. קונוורס. סופר ק. רד סטון...
ועוד... ועוד... ועוד...

בכיף־בו
אתה נמצא בחברה טובה!

ADMARK

נקמת המישפחה

(המשך מעמוד 33)

בוכה. ואיזה בושה לי, שאני צריכה לדבר עם גבר זר ולשבת בבית־סוהר! בעלי לא ירצה יותר להסתכל עלי!"

המישטרה ביקשה לעצור את בני־המישפחה בטענה שאם יסתובבו חופשים יפריעו למהלך החקירה. אולם למרות שמרביתם עצורים זה כמה ימים, טרם נמצאו ראיות שיצדיקו, ולו לכאורה, את מעצרם או את האשמה שהוטלה בהם. מלבד הידיעה כי הנערה נלקחה לרופא־נשים ביום שבו נעלמה, וזה קבע כי היא הרה, עדיין אין בידי המישטרה הוכחות לכך שאכן בוצע רצח וכי בני־מישפחתה הם שביצעו אותו. בינתיים גם לא עשתה המישטרה דבר כדי לנסות לאתר את גופתה של הנערה והאדם האחראי להריונה, אם היא בכלל הרה כפי שטוענת המישטרה.

„שיתנו רק להתחתן!"

ביום השני בבוקר, אחרי שעורך־הדין זיו הגיש ערר על מעצרם של החשודים משלא נמצאו, לדבריו, הוכחות מספיקות להחשדתם ברצח, הורה בית־המישפט לשחרר את סאדיקה סאלום ואת גיסה, סעיד אטרש, אולם עבד סאלום נשאר עצור לחמישה־עשר ימים נוספים.

„יש לכם ראיות חדשות המעידות על אשמתו של עבד?" נשאל חוקר המישטרה, פקד קניס, וטען כי העובדה שעבד הסתיר את דבר ביקורו עם אחותו אצל הגינקולוג ביום היעלמה, עד שהמישטרה גילתה את הדבר, והעובדה שלא הוא היה זה שהודיע על היעלמה, אלא אדם זר,

אח אחמד אטרש
„שיתחשבו בנו..."

יש בהן כדי להחשידו בכך שהוא רצח את אחותו. „הוא גם יצא תיכף אחרי ששלח את אחותו לקנות לו סיגריות, וחזר רק בחצות," הוסיף אניס.

קיימות אפשרויות אחדות לגבי היעלמה של נעמה: ייתכן כי היא נחטפה והועברה למקום אחר; ייתכן כי היא מסתתרת במקום מחבוא כלשהו וחוששת לחזור הביתה מפחד מפני הוריה, וקיימת גם אפשרות שמישהו החליט לנקום בבני־המישפחה, מסיבה כלשהי, על רקע של חיסול חשבונות.

האפשרויות רבות, אולם המישטרה החליטה כנראה ללכת בכיוון אחד ויחידי, משום מה, ובני־המישפחה נמנעים מלצאת מפתח ביתם, מרוב כלימה.

„הייתי צריך להתחתן בשבוע שעבר, אבל בגלל מה שקורה דחיתי את החתונה," אמר אחמד אטרש. „שישחררו אותנו עכשיו, כדי שאוכל להתחתן, ואחר־כך שיעשו בנו מה שהם רוצים. שיתחשבו בנו."

ביום השני השבוע נשבר אחד האחים בחקירה. הוא הוביל את חוקריו לבית־הקברות המוסלמי ביפו, שם נקברה גופתה של נעמה. עתה נותרה עוד התעלומה: מי רצח אותה?

גילה ורד

אבן ירדה מעל ליבו של הזמר־השחקן אריק לביא. הוא מספר על כך:

הוא חזק וחסון, כולו שופע בריאות ואון. בגיל 51 מתנהג אריק לביא כנער. הוא לבוש במכנסיים קצרים וגופייה וסנדלים תנ"כיים לרגליו. רוכב על אופניים כשמצלמה תלוייה דרך קבע על צווארו, רוקד בדיסקוטקים ובהרבה מסיבות בעיר, כולו תוסס ורענן, כאילו רק אתמול נולד.

עד כדי כך בריא, עד כי רבים שכחו כי לפני עשר שנים לקה בהתקף־לב ואושפז בבית־החולים. התקף־הלב של הזמר המפורסם היה אז אחד הדברים המדוברים ביותר בארץ. עד כדי כך שאפילו שידורי־ישראל הקצו מקום לדיווח על כך.

בשבוע שעבר אמנם לא הודיע הרדיו כי אריק לביא לקה שוב בהתקף־לב, אך כל ילד ברחוב דיזנגוף ידע לספר כי „אריק שוב אכל אותה". בבתי־הקפה של הבוהימה בתל־אביב עברה השמועה מפה לאוזן, והנושא המדובר ביותר בכסית של צהרי יום שישי היה התקף־הלב של אריק.

בביתו שברחוב רופין, על ספת־הקטיפה הירוקה, כשלידו אשתו, שושיק שני, ובנותיו, נועה (9) ויעל (6), ישב אריק השבוע, מלא מרץ, כרגיל, מאזין בחצי אוזן לנאומו של יגאל אלון, המועבר מהכנסת, ומביע דעתו על השר יגאל הורביץ שהתפטר. משמיע קסטה של תקליטו החדש הפרוטה והירח, שאותו הקליט ביחד עם בנות שלישת שוקולד מנטה מסטיק לפני שהתפרקה. לבוש בתחתונים ירוקים, לא עושה חשבון לאורחות שפלשו לביתו, צלמת ועיתונאית. לבסוף הוא נעתר להפצרותיה של שושיק, מחליף בגדים כשהוא מפטיר: „אז מה, שתרגשנה כאילו אני בבגדי־ים."

אריק אפילו לא כועס על השמועה שפשטה בכל העיר, כאילו לקה בהתקף־לב. הוא רק אומר שצר לו לאכזב את כל אלה ששמחו לאידו. הוא אמנם היה מאושפז במחלקה לטיפול נמרץ

"לא קיבלתי התקף־לב!"

שבבית־החולים איכילוב, במשך שבוע ימים, אך התקף־לב לא היה לו.

מניין צצה השמועה?

מספר אריק:

לפני חמישה שבועות גמרתי חזרות על התקליט שלי, שירי צ׳יזבטרון, שהתקיימו בבית־המורה בתל־אביב. אני רוכב על האופניים שלי, ברחוב ארלוזורוב, עלי תלוייה המצלמה אהובתי, והנה עובר אותי אוטובוס של דן ומגלח אותי מהכביש. אני מרגיש איך אני תפוס כולי בחלקו האחורי של האוטובוס ולנגד עיני אני רואה עמוד וברור לי לגמרי שזה לא עניין — אני והעמוד לא נסתדר. נתתי לעצמי דחיפה, התגלגלתי למדרכה, עשיתי היפוך נכון אך המצלמה נכנסה לי לכתף השמאלית.

אחרי עשרים מטר אמרו האנשים לנהג של האוטובוס: „תלך תראה אם האיש הזה, שנגרר אחרי האוטובס שלך, לא קילקל לך במיקרה את הטומבון." אני בדקתי את עצמי. הסתבר לי שנשרטתי פה ושם, ושחטפתי מכות יבשות. רצתי לאיכילוב, ועד שהגעתי לשם לא הייתי מסוגל להרים את היד. עשו לי צילום והסתבר שאין שבר. אמרו לי: „לך הביתה, זה יקח זמן אבל זה יהיה בסדר!" הזמן הזה, מסתבר, לקח הרבה זמן."

„אבל כואב לי!"

הכאב ביד השמאלית לא הירפה ממני, ומכיוון שהיתה לי פעם התקפת־לב התחלתי לתהות, אם הכאב הוא סתם כאב או שהוא כאב מאד מסויים. מה שהרגיע אותי היה אופטלגין נוזלי. שושיק אמרה לי שעתיד גדול עם האופטלגין הנוזלי אין, וכדאי שאראה רופא. הלכנו לגדול הרופאים האורטופדיים בארץ, שילמנו 450 לירות לביקור, והרופא ניסה עלי כדור חדש. הניסיון היה רע מאד. אני המשכתי לסבול, ואחרי שבמשך לילה שלם ניג׳סתי לשושיק שכואב לי, היא אמרה לי: „יאללה, בו נזיז ת׳תחת וניגש לבית־חולים."

הגענו לאיכילוב. אמרתי שכואב לי מאוד ביד ובחזה. בדקו ואמרו: „מצטערים מאד, הלב שלך בסדר גמור." אמרתי: „אבל כואב לי."

אמרו לי: „יש מחלקה מפוארת של טיפול נמרץ, נכניס אותך למעקב." הכניסו אותי לחדר של בגין, חיברו אותי לידידי קוז׳אק, כך אני קורא למוניטור, ועקבו אחרי משך חמישה ימים, כדי לראות אם אמנם יש פגיעה קרדיאלית.

מה יש להגיד על המחלקה הזו של טיפול נמרץ? עובדים בה למ"ד־ו"ו צדיקים, אחד אחד. הראה לי רופא, שקורע ת׳תחת שלו בשביל להציל אנשים, ורואה את המישפחה שלו רק יומיים בשבוע, את תלוש המשכורת שלו. לא האמנתי. הבן־אדם מרוויח רק 4000 לירות נקי לחודש.

בבית־החולים נהניתי. יש הווי, במיוחד במחלקה לטיפול נמרץ. הייתי מסתובב בלילות, מסתכל על המוניטורים, שלפיהם אתה רואה את לבו של כל אחד ואחד. יש לבבות צעירים. לבבות זקנים. לבבות שפועמים מהר. לבבות שפועמים לאט. לבבות הפועמים חזק. לבבות הפועמים חלש. ככה ביליתי לי חמישה ימים. לא שלא נהניתי מפופולריות, באו חברים לבקר, באו חולים מכל המחלקות לבקש חתימות. ושכני לחדר, שיהיה בריא, אירגן לי ביום השישי ארוחה לא־נורמלית של קאלאמארי. היו לנו שתי טלוויזיות בחדר, אחת לי אחת לו, בילינו נהדר.

וכשזה נגמר אמרו לי: „מר לביא, אינך סובל מאי־ספיקת־דם, אינך סובל מהזעה, אינך סובל מכל הסימפטומים שהם סימן היכר של התקף־לב."

שאלתי מה אני צריך לעשות ואמרו: טפל ביד, תעשה פיזיוטרפיה, אל תתעייף, שמור על עצמך, והכי חשוב — לא הטילו עלי כל הגבלות מיניות.

עד כאן סיפורו של אריק.

הו, יוליה, כמה כסף!

אריק חזר הביתה, אך עדיין אינו יכול לחזור לפעילות מלאה. כל הופעותיו למשך החודש הקרוב בוטלו. התקליט החדש, הקרוב ללבו במיוחד, התעכב וגם החזרות על תוכניתו החדשה עם שושיק נידחו בינתיים, עד שיחלים לחלוטין.

באותו היום שבו נפצע אירעה פורענות נוספת למישפחת לביא. הספריה הענקית שבחדר האורחים התמוטטה, ורק בנס לא עמד איש לידה בשעה שקרסה.

מישפחת לביא עמדה לשפץ את ביתה וכבר ארזה את החפצים כדי לעבור למלון דיפלומט למשך עשרה ימים, אך התאונה ואישפוזו של אריק דחו את כל התוכניות. אך בכל הפרשה היתה נקודת אור אחת. כשאריק שהה בבית־החולים הגיעה אל בית מישפחת לביא הזמנה מתיאטרון גרמני שליד העיר בון, להופיע במחזהו של אפרים קישון הו יוליה בחודשי הקיץ הבא, תמורת סכום של כחצי מיליון לירות ישראליות.

אין ספק כי זהו סכום העשוי להבריא כל שחקן.

כ"א תמוז תשל"ח, 26.7.78 שנה 42 המחיר: 13.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2134

העולם הזה

מונה ושרגא

הקרב על שרגא

הזמרת עידית הרפז והשחקנית מונה זילברשטיין נלחמות בציפורניים על השחקן שרגא הרפז